
Innst. S. nr. 139

(2008–2009)

**Innstilling til Stortinget
frå finanskomiteen**

St.prp. nr. 37 (2008–2009)

**Innstilling frå finanskomiteen om endringar i statsbudsjettet
for 2009 med tiltak for arbeid**

Innhold

	Side		Side
1. Innleiing	7	5.3 Kap. 270 Studium i utlandet og sosiale formål for studentar	51
2. Hovudtrekk i forslaget frå Regjeringa om endringar i statsbudsjettet for 2009	7	5.3.1 Post 75 Tilskot til bygging av studentbustader, kan overførast	51
2.1 Tiltak frå Regjeringa mot finanskrisa så langt	7	5.4 Kap. 271 Universitet	51
2.2 Hovudtrekk i forslaget frå Regjeringa .	8	5.4.1 Post 50 Basisfinansiering statlege universitet	51
2.3 Nærmare om forslag til tiltak frå Regjeringa	27	5.5 Kap. 272 Vitskaplege høgskular	53
2.4 Miljøretta tiltak	29	5.5.1 Post 50 Basisfinansiering statlege vitskaplege høgskular.....	53
2.5 Satsing på kommunar, bygg og samferdsel	30	5.5.2 Post 70 Basisfinansiering private vitskaplege høgskular	53
2.6 Kompetanse og omstillingsevne i arbeids- og næringsliv	31	5.6 Kap. 275 Høgskular	53
2.7 Endringar i skatte- og avgiftsopplegget	31	5.6.1 Post 50 Basisfinansiering statlege høgskular	53
2.8 Sysselsetjingspolitikken	32	5.6.2 Post 70 Basisfinansiering private høgskular	54
3. Dei økonomiske utsiktene og den økonomiske politikken	33	5.7 Kap. 281 Fellesutgifter for universitet og høgskular	54
3.1 Utviklinga i norske finansmarknader ..	33	5.7.1 Post 1 Driftsutgifter	54
3.2 Nærmare om utviklinga i norsk økonomi	33	5.7.2 Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast	55
3.3 Budsjettpolitikken	35	5.7.3 Post 80 (NY) Omstillingsmidlar	55
3.4 Nærmare om kommuneøkonomien	37	5.7.4 Post 81 (NY) Kritisk vedlikehald ved universitet og høgskular	55
3.5 Sysselsetjingspolitikken	38	5.8 Kap. 283 Meteorologiformål	55
4. Endringar i skattar	39	5.8.1 Post 50 Meteorologisk institutt	55
4.1 Konjunkturavhengig skattelette	39	5.9 Kap. 285 Norges forskningsråd	56
4.2 Andre næringsretta tiltak som har vore vurdert	42	5.9.1 Post 52 Forskingsformål	56
4.3 Skattefunn	47	6. Kultur- og kyrkjedepartementet	56
4.4 Andre merknader og forslag framkomne under behandlinga i komiteen	48	6.1 Kap. 315 Frivillig formål	56
4.4.1 Skattefrie gåver i tilsetjingsforhold	48	6.1.1 Post 81 (NY) Idrettsanlegg	56
4.4.2 Reversering av skatteskjerpning for næringslivet	48	6.2 Kap. 320 Allmenne kulturformål	57
4.4.3 Utsatt innbetaling av selskapskatt i 2009	49	6.2.1 Post 72 (NY) Lokale og regionale kulturbygg	57
4.4.4 Miljøbilpremie	49	6.2.2 Post 73 Nasjonale kulturbygg, kan overførast	57
5. Kunnskapsdepartementet	49	7. Justisdepartementet	57
5.1 Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringa	49	7.1 Kap. 410 Tingrettane og lagmannsrettane	57
5.1.1 Post 70 Tilskot til opplæring av lærlingar og lære kandidatlar med spesielle behov	49	7.1.1 Post 1 Driftsutgifter	57
5.2 Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet	50	7.2 Kap. 430 Sentral forvaltning i Kriminalomsorga	57
5.2.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast	50	7.2.1 Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast	57
		7.3 Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	58
		7.3.1 Post 1 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 441 post 1	58

	Side		Side		
7.4	Kap. 441 Oslo politidistrikt	58	9.3.1	Post 1 Driftsutgifter	67
7.4.1	Post 1 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 440 post 1	58	9.4	Kap. 651 Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarak	67
7.5	Kap. 462 Tinglysing	59	9.4.1	Post 62 Kommunale innvandrartiltak ..	67
7.5.1	Post 1 Driftsutgifter	59	9.5	Kap. 690 Utlendingsdirektoratet	68
7.6	Andre saker under Justis-departementet	59	9.5.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, statlege mottak	68
8.	Kommunal- og regional-departementet	59	9.6	Kap. 2541 Dagpengar	68
8.1	Kap. 571 Rammetilskot til kommunar	59	9.6.1	Post 70 Dagpengar, overslagsløyving ..	68
8.1.1	Post 60 Innbyggjartilskot	59	10.	Helse- og omsorgsdepartementet	70
8.2	Kap. 572 Rammetilskot til fylkeskommunar	61	10.1	Kap. 732 Regionale helseforetak	70
8.2.1	Post 60 Innbyggjartilskot	61	10.1.1	Post 72–75 Tilskot til Helse Sør-Øst RHF, Tilskot til Helse Vest RHF, Tilskot til Helse Midt-Norge RHF og Tilskot til Helse Nord RHF, kan overførast	70
8.3	Kap. 576 Vedlikehald og rehabilitering	61	11.	Nærings- og handels-departementet	71
8.3.1	Post 60 (NY) Tilskot til vedlikehald og rehabilitering i kommunar og fylkeskommunar	61	11.1	Kap. 920 Norges forskningsråd	71
8.3.2	Post 61 (NY) Tilskot til vedlikehald og rehabilitering av kyrkjer	62	11.1.1	Post 50 Tilskot	71
8.4	Nye krav til energibruk i bygg. Universell utforming	62	11.2	Kap. 928 (NYTT) Ulønna arbeidsinnsats Skattefunn	71
8.5	Kap. 581 Bustad- og bumiljøtiltak	63	11.2.1	Post 71 Tilskot	71
8.5.1	Post 75 Bustadtilskot til etablering, tilpassing og utleigebustader, kan overførast	63	11.3	Kap. 950 Forvaltning av statleg eigarskap	72
8.6	Kap. 582 Rentekompensasjon for skule- og symjeanlegg og kyrkjebygg	63	11.3.1	Post 95 (NY) Aksjekapital Argentum AS	72
8.6.1	Post 60 Rentekompensasjon – skule- og symjeanlegg, kan overførast	63	11.4	Kap. 2421 Innovasjon Norge	72
8.6.2	Post 61 Rentekompensasjon – kyrkjebygg, kan overførast	64	11.4.1	Post 50 Innovasjon – prosjekt, fond	72
8.7	Kap. 586 Tilskot til omsorgsbustader og sjukeheimplassar	64	11.4.2	Post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon	74
8.7.1	Post 64 Investeringstilskot, kan overførast	64	11.4.3	Post 71 Nettverk, profilering og reiselivsprogram, kan overførast	74
8.8	Kap. 2412 Den norske stats husbank ..	65	11.4.4	Post 72 Forskings- og utviklingskontraktar, kan overførast	74
8.8.1	Post 90 Lån til Husbanken, overslagsløyving	65	11.4.5	Fiskeri- og havbruksnæringa	75
8.9	Kap. 5312 Den norske stats husbank ..	65	11.5	Kap. 2425 (NYTT) Klimatek	75
8.9.1	Post 90 Avdrag	65	11.5.1	Post 1 Driftsutgifter	75
8.10	Kap. 5615 Renter frå Den norske stats husbank	66	11.5.2	Post 51 Tapsfond	75
8.10.1	Post 80 Renter	66	11.5.3	Post 91 Investeringskapital	76
9.	Arbeids- og inkluderings-departementet	66	11.6	Kap. 2460 Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)	76
9.1	Kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten ...	66	11.6.1	Post 51 (NY) Tapsfond U-landsordninga	76
9.1.1	Post 1 Driftsutgifter	66	11.6.2	Utbytte frå selskap under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning	76
9.2	Kap. 634 Arbeidsmarknadstiltak	66	12.	Fiskeri- og kystdepartementet	76
9.2.1	Post 76 Tiltak for arbeidssøklarar, kan overførast	66	12.1	Kap. 1020 Havforskningsinstituttet	76
9.3	Kap. 640 Arbeidstilsynet	67	12.1.1	Post 45 (NY) Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast	76
			12.2	Kap. 1062 Kystverket	77

	Side		Side		
12.2.1	Post 1 Driftsutgifter, kan nyttast under post 45	77	14.4	Kap. 1360 (NYTT) Kompensasjon renter og avdrag, infrastruktur	85
12.2.2	Post 30 Nyanlegg og større vedlikehold, kan overførast	77	14.4.1	Post 60 Kompensasjon renter og avdrag, 10 mrd. kroner til infrastruktur	85
12.2.3	Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, kan overførast, kan nyttast under post 1	77	15. Miljøverndepartementet	86	
12.3	Kap. 2415 Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	77	15.1	Kap. 1400 Miljøverndepartementet	86
12.3.1	Post 50 (NY) Tapsavsetjing garantiar .	77	15.1.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter	86
12.3.2	Post 75 Marint verdiskapingsprogram, kan overførast	78	15.1.2	Post 75 Miljøvennleg byutvikling, kan overførast	86
12.4	Andre merknader og forslag framkomne under behandlinga i komiteen	79	15.2	Kap. 1426 Statens naturoppsyn	86
12.4.1	Marknadssituasjonen for fiskerinæringa	79	15.2.1	Post 30 Tiltak i nasjonalparkane, kan overførast	86
13. Landbruks- og matdepartementet ...	80	15.2.2	Post 31 Tiltak i naturvern- og kultur- landskapsområde	86	
13.1	Kap. 1112 Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	80	15.3	Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning	86
13.1.1	Post 51 Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Bioforsk	80	15.3.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter	86
13.2	Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	80	15.3.2	Post 31 Tiltak i friluftsområde, kan overførast	86
13.2.1	Post 71 Tilskot til verdiskapingstiltak i skogbruket, kan overførast	80	15.3.3	Post 78 Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, kan overførast	87
14. Samferdselsdepartementet	80	15.4	Kap. 1429 Riksantikvaren	87	
14.1	Kap. 1301 Forsking og utvikling mv. ...	80	15.4.1	Post 72 Vern og sikring av freda og verneverdige kulturminne og kulturmiljø, kan overførast, kan nyttast under post 21	87
14.1.1	Post 72 Tilskot til miljøvennleg transport, Transnova-prosjektet	80	15.4.2	Post 73 Brannsikring og beredskaps- tiltak, kan overførast, kan nyttast under post 21	87
14.2	Kap. 1320 Statens vegvesen	81	15.4.3	Post 74 Fartøyvern, kan overførast	87
14.2.1	Post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveggar m.m., kan overførast, kan nyttast under post 29, post 30, post 31 og post 72	81	15.5	Kap. 1441 Statens forurensnings- tilsyn	87
14.2.2	Post 30 Riksveginvesteringar, kan overførast, kan nyttast under post 23, post 29, post 31, post 60 og post 72	81	15.5.1	Post 75 Utbetaling av pant for bilvrak, overslagsløyving	87
14.2.3	Post 31 Rassikring, kan overførast, kan nyttast under post 30 og post 60 ...	83	16. Fornyings- og administrasjons- departementet	88	
14.2.4	Post 72 Kjøp av riksvegferjetenester, kan overførast, kan nyttast under post 23 og post 30	83	16.1	Kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen	88
14.2.5	Post 80 (NY) Vedlikehold og oppgradering av fylkesvegnettet	84	16.1.1	Post 51 Særskilte prosjekt ved Det kongelige hoff	88
14.3	Kap. 1350 Jernbaneverket	84	16.2	Kap. 1521 Direktoratet for forvaltning og IKT	88
14.3.1	Post 23 Drift og vedlikehold, kan overførast, kan nyttast under post 30 ...	84	16.2.1	Post 60 (NY) Prosjekttilskot til digital fornying i kommunane, kan overførast	88
14.3.2	Post 30 Investeringar i lina, kan overførast, kan nyttast under post 23	85	16.3	Kap. 1560 Spesielle IKT-tiltak	88
			16.3.1	Post 50 (NY) Breiband, kan overførast	88
			16.4	Kap. 1580 Byggjeprojekt utanfor husleigeordninga	89

	Side		Side		
16.4.1	Post 30 Prosjektering av bygg, kan overførast	89	17.4	Kap. 5605 Renter av statskassas kontantbeholdning og andre fordringar	93
16.4.2	Post 31 Igangsetjing av byggjeprojekt, kan overførast	89	17.4.1	Post 80 Av statskassas foliokonto i Norges Bank	93
16.5	Kap. 1581 Egedommar til kongelege formål	89	17.5	Kap. 5700 Inntekter for Folketrygda ..	93
16.5.1	Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast	89	17.5.1	Post 72 Arbeidsgjevaravgift	93
16.6	Kap. 2445 Statsbygg	89	18.	Forsvarsdepartementet	94
16.6.1	Post 24 Driftsresultat	89	18.1	Kap. 1710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	94
16.6.2	Post 30 Prosjektering av bygg, kan overførast	90	18.1.1	Post 46 Ekstraordinært vedlikehald, kan overførast	94
16.6.3	Post 31 Igangsetjing av ordinære byggjeprojekt, kan overførast	90	19.	Olje- og energidepartementet	94
16.6.4	Post 32 Igangsetjing av kurantprosjekt, kan overførast	90	19.1	Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon	94
16.6.5	Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast	90	19.1.1	Post 50 Overføring til Energifondet	94
17.	Finansdepartementet	90	19.2	Kap. 1833 CO ₂ -handtering	98
17.1	Kap. 1632 Kompensasjon for meir- verdiavgift	90	19.2.1	Post 30 Investeringar, kan overførast ..	98
17.1.1	Post 61 Tilskot til kommunar og fylkeskommunar, overslagsløyving	90	19.3	Andre merknader og forslag framkomne under behandlinga i komiteen	98
17.2	Kap. 5501 Skattar på formue og inntekt	91	20.	Forslag frå mindretal	99
17.2.1	Post 72 Fellesskatt	91	21.	Tilråding frå komiteen	108
17.3	Kap. 5506 Avgift på arv og gaver	92			
17.3.1	Post 70 Avgift	92			

Innst. S. nr. 139

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget frå finanskomiteen

St.prp. nr. 37 (2008–2009)

Innstilling frå finanskomiteen om endringar i statsbudsjettet for 2009 med tiltak for arbeid

Til Stortinget

1. INNLEIING

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klunghland, Torgeir Micaelsen, leiaren Reidar Sandal, Eirin Kristin Sund og Marianne Aasen, frå Framstegspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, frå Høgre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore Sanner, frå Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Ingunn Gjerstad, frå Kristeleg Folkeparti, Hans Olav Syversen, frå Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og frå Venstre, Lars Sponheim, viser til forslag frå Regjeringa om endringar i statsbudsjettet for 2009 for å motverke arbeidsløyse og dempe verknadene av den internasjonale finansuroa på norsk økonomi. Regjeringa har tidlegare gjennomført tiltak retta spesielt mot finansnæringa og penge- og kredittmarknaden, og Regjeringa har lagt fram nye tiltak 9. februar for å betre tilgangen på kreditt for føretak og hushald.

2. HOVUDTREKK I FORSLAGET FRÅ REGJERINGA OM ENDRINGAR I STATSBUJSJETTET FOR 2009

2.1 Tiltak frå Regjeringa mot finanskrisa så langt

Samandrag frå St.prp. nr. 37 (2008–2009)

Norske myndigheter har satt i verk omfattende tiltak for å bedre situasjonen i penge- og kredittmarkedene. Norges Bank har tilført banksystemet mer likviditet enn normalt, blant annet ved å utvide låneadgangen og øke løpetiden på sine F-lån. I oktober i fjor vedtok Stortinget Regjeringens forslag om en bytteordning, der bankene får låne statspapirer i bytte mot obligasjoner med fortrinnsrett. Ordningen, som har en samlet ramme på 350 mrd. kroner for 2008 og 2009, har lettet bankenes innlånsmuligheter. Risikopåslagene på pengemarkedsrentene har gått ned, men finansmarkedene er fremdeles preget av stor usikkerhet.

Regjeringen har også satt i verk tiltak for å bidra til finansiering av eksportrettet næringsliv og kommunene. For å sikre lån til kommunene er egenkapitalen til Kommunalbanken økt, mens økte rammer til Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK) og Innovasjon Norge bidrar til å sikre næringslivet lån. For å avhjelpe situasjonen for eksportrettet næringsliv har Regjeringen inngått avtale om statlige lån til Eksportfinans, som anslås til 50 mrd. kroner over årene 2009 og 2010.

Norges Bank har i tre omganger siden oktober 2008 senket styringsrenten med til sammen 2,75 prosentpoeng, til 3 prosent, og banken har signalisert ytterligere rentenedsettelse ned mot 2–2 1/4 prosent gjennom første halvår 2009. De rentenedsettelsene Norges Bank allerede har gjennomført innebærer om lag 20 mrd. kroner i økte inntekter for husholdningene, dersom de får fullt utslag i bankenes inn-

skudds- og utlånsrenter. Stimulansen fra lavere rente vil kunne bidra til at det private forbruket tar seg opp utover i 2009. Svekkelsen i kronen gjennom 2. halvår i fjor bidro til å dempe virkningen på lønnsomheten i næringslivet av nedgangen i prisene på viktige norske eksportprodukter.

Norske banker hadde tilfredsstillende resultater de tre første kvartalene i 2008, og utlånstapene var fortsatt lave. Finansdepartementet er kjent med at en del banker nå sikter mot en høyere kjernekapitaldekning for å sikre tilgang til finansiering til akseptable vilkår. Dersom bankene ikke får skaffet kapital til akseptable vilkår, kan det bli vanskelig for næringsliv og husholdninger å få nye banklån. Regjeringen legger fram nye tiltak 9. februar som skal styrke bankens utlånsevne, slik at næringslivet og husholdningene lettere skal få nye lån.

Til tross for omfattende penge- og kredittpolitiske tiltak og et ekspansivt budsjett for 2009, rammes et bredt spekter av norske virksomheter av stadig svakere etterspørsel fra norske og utenlandske markeder. I lys av dette ligger det an til en meget svak utvikling i norsk økonomi i 2009, med en klar nedgang i sysselsettingen gjennom første halvår og en økning i arbeidsledigheten. Etter Regjeringens vurdering er det nå riktig å bruke finanspolitikken for ytterligere å stimulere økonomien. En mer ekspansiv finanspolitikk kan ikke forhindre den avdempingen som nå ventes, men målrettede tiltak kan bidra til å dempe tilbakeslaget og stimulere sysselsettingen.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

2.2 Hovudtrekk i forslaget frå Regjeringa

Samandrag

For å bidra til å redusere utslagene i sysselsetting og ledighet foreslår Regjeringen at det gjennomføres nye finanspolitiske tiltak i 2009 med en ramme på 20 mrd. kroner, hvorav 16 3/4 mrd. kroner er nye tiltak på budsjettets utgiftsside og 3 1/4 mrd. kroner er skatteletter for næringslivet. I tillegg øker det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet med nærmere 7 mrd. kroner som følge av endrede utgifts- og inntektsanslag. Målt ved dette underskuddsbegrepet øker dermed bruken av oljeinntekter i 2009 med om lag 27 mrd. kroner ut over vedtatt budsjett.

Regjeringen foreslår dessuten økte statlige låne-, garanti- og investeringsrammer med til sammen 8 mrd. kroner.

Det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet anslås nå å øke med om lag 43 mrd. kroner fra 2008 til 2009. Regnet ved endringen i det strukturelle underskuddet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge anslås den samlede budsjettimpulsen til

2,3 prosent i 2009, sammenliknet med en anslått impuls på 0,7 prosent i Nasjonalbudsjettet 2009. Det er da tatt hensyn til at anslaget for det strukturelle underskuddet i 2008 ble redusert med 2 mrd. kroner ved nysalderingen.

Regjeringens forslag innebærer et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd i 2009 på 119 mrd. kroner, som er 28 mrd. kroner høyere enn forventet fondsavkastning. Regjeringen utnytter dermed den fleksibiliteten som ligger i handlingsregelen, og som innebærer at man ved et konjunkturt tilbakeslag kan bruke mer enn forventet fondsavkastning for å stimulere den økonomiske veksten.

Tiltakspakken innebærer at budsjettet for 2009 nå framstår som meget ekspansivt både i historisk og internasjonal sammenheng. Budsjettimpulsen på 2,3 prosent av BNP for Fastlands-Norge er en kraftigere stimulans enn i noe annet enkeltår på over 30 år. Den underliggende realveksten i utgiftene på statsbudsjettet anslås til 6 1/4 prosent, og dette er den høyeste utgiftsveksten de siste 25 årene, som er den perioden det finnes sammenliknbare tall for. I tillegg kommer betydelige etterspørselsimpulser fra lavere rente.

Medregnet effekten av automatiske stabilisatorer øker det faktiske oljekorrigerte budsjettunderskuddet fra 0,5 prosent av trend-BNP i 2008 til 5,4 prosent i 2009, dvs. en økning på hele 4,9 prosentpoeng.

De finanspolitiske tiltakene som foreslås i St.prp. nr. 37 (2008–2009) kan bidra til at sysselsettingen ved utgangen av 2009 vil være i størrelsesorden 15 000 personer høyere enn uten tiltakene, mens ledigheten vil være rundt 1/4 prosentpoeng lavere regnet som andel av arbeidstyrken. Forslagene kan bidra til å øke BNP for Fastlands-Norge med rundt 3/4 prosent i 2009. Virkningene av rentenedsettelsene og øvrige penge- og likviditetspolitiske tiltak kommer i tillegg.

Samlet anslås om lag nullvekst i BNP for Fastlands-Norge i 2009, mens anslaget i Nasjonalbudsjettet var en vekst på litt under 2 prosent. Med en slik utvikling ligger det an til nedgang i sysselsettingen, men Regjeringens tiltakspakke vil bidra til å dempe utslagene, blant annet i bygg- og anleggssektoren.

AKU-ledigheten anslås på usikkert grunnlag å øke fra vel 2 1/2 prosent i 2008 til om lag 3 1/2 prosent i 2009. I Nasjonalbudsjettet 2009 ble det til sammenlikning lagt til grunn en gjennomsnittlig AKU-ledighet på 2 3/4 prosent i 2009.

Konsumprisindeksen anslås å øke med 2 prosent i 2009, ned fra et anslag på 3 prosent i Nasjonalbudsjettet 2009, mens anslaget for årslønnsveksten er nedjustert fra 5 prosent til 4 1/4 prosent.

Selv om arbeidsledigheten øker innenfor enkelte sektorer i økonomien, er den samlet sett fortsatt lav. Innenfor flere områder, blant annet deler av offentlig sektor, er arbeidsmarkedet fremdeles stramt. En for

stor tiltakspakke eller en pakke som ikke er målrettet, kan øke faren for ytterligere press og tiltakende kostnadsvekst innenfor slike sektorer, med mulige smittevirkninger til andre deler av økonomien. En slik utvikling vil kunne bidra til at Norges Bank øker rentene raskere enn lagt til grunn i rentebanen fra desember 2008. Den økonomiske politikken bør heller ikke sikte mot å forhindre omstillinger i sektorer der aktiviteten de siste årene kan ha kommet opp på et nivå som ikke kan videreføres over tid.

Usikkerheten om den videre utviklingen i norsk og internasjonal økonomi er stor. Det kan ikke utelukkes at nedgangen blir enda sterkere og mer langvarig enn lagt til grunn i St.prp. nr. 37 (2008–2009). På den annen side gjennomføres det nå betydelige penge- og finanspolitiske stimulanser både i Norge og i utlandet som kan bidra til at veksten tar seg raskere opp gjennom året enn anslått. Doseringen og innretningen av den økonomiske politikken må vurderes i lys av den økonomiske utviklingen og av erfaringene med de tiltakene som iverksettes. Regjeringen kommer tilbake med en ny vurdering av de økonomiske utsiktene og den økonomiske politikken i Revidert nasjonalbudsjett 2009 i midten av mai.

Den økonomiske utviklingen og den økonomiske politikken er nærmere omtalt i kapittel 2 i proposisjonen.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

FRAKSJONSMERKNADER FRA HØYRE, KRISTELIG FOLKEPARTI OG VENSTRE

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen i midten av januar ba om innspill til tiltakspakken som ble lagt frem 26. januar. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre la på den bakgrunn frem et felles innspill. Disse medlemmer mener det er et viktig mål at Norge kommer styrket ut av krisen. Dersom vi utnytter mulighetene innenfor handlingsregelen for finanspolitikken og fremmer en balansert tiltakspakke som også inneholder bedre rammebetingelser for bedriftene og miljøtiltak, kan vi bidra til å skape bærekraftig og varige arbeidsplasser. Den globale nedgangskonjunktoren kombinert med dårlig fungerende kredittilgang gir oss langt større utfordringer enn i en normal nedgangskonjunktur. Forutsetningen for innspillene til tiltakspakken er dermed at Regjeringen har som hovedprioritet å bidra til normal kredittflyt til gode bedrifter og sunne prosjekter. På et overordnet nivå ønsker disse medlemmer at tiltakene skal styrke konkurransevnen til næringslivet ved at spesielt områdene skatt- og avgiftspolitikk, miljøvennlige investeringer, kunnskap og forskning samt rammevilkår for små og store bedrifter bør prioriteres i den endelige tiltaks-

pakken. Disse medlemmer ønsker å bruke krisesituasjonen på en konstruktiv måte ved å forme fremtidens lavutslippssamfunn og et mer bærekraftig næringsliv. Det viktigste er at krisen ikke utelukkende brukes til konserverende tiltak, men til å skape varige forbedringer som både bidrar til å løse klimakrisen og finanskrisen.

Disse medlemmer er opptatt av innretningen på tiltakspakken og at følgende momenter tas hensyn til:

- Tiltakene må bidra til å skape trygghet og optimisme, og med det mål at vi kommer styrket ut av krisen
- Tiltakene bør ha samfunnsøkonomisk nytte som strekker seg vesentlig ut over effekten i 2009 og 2010
- Styrker konkurransevnen til bedriftene på lengre sikt
- Fremmer klimamålsettinger
- Forserer satsinger på samferdsel mv. som allerede er planlagt gjennomført de neste årene
- Bidrar til å styrke Norge som en ledende kunnskapsnasjon.

Disse medlemmer vil påpeke at det er en fordel dersom tiltakene kan iverksettes raskt gjennom 2009, og at en stor del av sysselsettingsvirkningen kommer i 2009 og 2010. Videre er det riktig at enkelte tiltak er midlertidig for å avhjelpe en dramatisk situasjon, men det kan ikke være et krav til at tiltaket får prioritet. Det kan for eksempel være endringer som skaper bedre langsiktig utvikling i norsk økonomi og som er riktig å gjøre uansett. Det er samtidig av stor betydning at det legges stor vekt på tiltak som kan fremme teknologiutvikling og innovasjon. I vårt innspill til Regjeringen foreslo vi å bruke både skattesystemet og direkte tilskudd for å øke satsingen på næringsrettet forskning, øke bedriftenes investeringer i forskning og utviklingsarbeid og stimulere bedriftene til å investere i nye maskiner. I tillegg kom vi med målrettede tiltak for å lette skattebyrden for bedriftene i en vanskelig periode. Årsaken er at sterke bedrifter gir tryggere arbeidsplasser, og mer enn 2/3 av jobbene finnes fortsatt i privat sektor. Det var enighet om å bedre avskrivningsreglene, en gunstigere Skattefunn-ordning, reversering av Regjeringens økte skattebyrde for familieeide bedrifter og å etablere bedriftenes konjunkturfond. Disse medlemmer er bekymret for at tøffere tider i bedriftene vil føre til at færre bedrifter tar inn nye lærlinger. For å motvirke dette foreslo man i innspillet fra de tre partiene å redusere arbeidsgiveravgiften for lærlinger.

Disse medlemmer hadde følgende innspill på konkrete tiltak til Regjeringen før de la frem sin tiltakspakke 26. januar:

1. Styrking av bedriftenes konkurransevne – skatteiltak
  - Økte avskrivningssatser
    - saldogruppe c (skip, fiskefartøy, rigger) og d (maskiner/utstyr) med en økning på 5 prosentpoeng
    - driftsbygninger i landbruket
    - investeringer i miljøteknologi
  - Forbedret Skattefunn-ordning
    - beløpsgrensen for egenutførte forsknings- og utviklingsprosjekter heves til 8 mill. kroner for bedriftsintern støtte og til 10 mill. kroner for bedriftsekstern støtte, men slik at fradraggrunnlag ikke overstiger 10 mill. kroner i inntektsåret
    - regelen om maksimal timesats på 500 kroner fjernes
    - regelen om at ved personal- og indirekte kostnader begrenses antall timer for egne ansatte til maksimalt 1 850 timer pr. år, fjernes
    - gjeninnføring av tilskuddsordningen for ulønnet arbeid som ikke omfattes av den ordinære Skattefunn-ordningen
    - utvide Skattefunn for miljørettet forskning
  - Skattestimulering av opplærings/kompetanseutviklingstiltak i bedriftene
  - Arbeidsgiveravgift lærlinger
    - redusert sats eller kompensasjonsordning for arbeidsgiveravgift for lærlinger
  - Det etableres en midlertidig ordning, "Bedriftenes konjunkturfond", som gir bedriftene anledning til å sette av hele, eller deler av overskuddet fra 2008 slik at det ikke kommer til beskatning våren 2009, men at skatten kan skyves ett til tre år fremover
  - Reversering av skatteskjerpelser for familiebedrifter på områdene arveavgift og formuesskatt
  - Justere forskrift for avsetting av skattekreditt i rederiene til miljøfond, slik at fondet aksepteres som egenkapital
2. Styrking av bedriftenes konkurransevne – FoU-tiltak
  - Økt støtte til virkemidler som fremmer bedriftenes FoU, nyutvikling og omstilling
  - Økt støtte til brukerstyrte forskningsprosjekter, IFU-/OFU-ordningene samt de teknologibaserte støtteordningene under Enova
  - Økt basisbevilgning og økte bevilgninger til utstyr i UH-sektoren
3. Vedlikehold/investeringer i offentlige bygg
  - Direkte tilskuddsordning rettet mot følgende formål:
    - energieffektivisering- og omlegging i offentlige bygg, samt bygg eid av frivillige org som benyttes til almennyttige formål
    - universell utforming i eksisterende offentlige/allmenntilretteleggende bygg
    - økt tilsagnsramme for utbygging/nybygging av sykehjemsplasser/omsorgsboliger
    - investeringstilskudd til bygging av idretts/kulturanlegg
    - generelt redusert vedlikeholdsetterslep
  - Utvide eksisterende rentekompensasjonsordning til å gjelde kommunale bygg generelt (omsorgsboliger, sykehjem, idrettshaller, i tillegg til skoler og svømmehaller)
  - Utvide eksisterende rentekompensasjonsordning for kirkebygg til også å omfatte nye bygg
  - Utvide lånerammene i rentekompensasjonsordningene
4. Vedlikehold/investeringer i samferdsel
  - Forsert takt i å redusere etterslepet i vedlikehold på veg og bane, havner og moloer
  - Forsert planlegging av viktige prosjekt for økt kapasitet på jernbanetransport (personer og varer) og redusert reisetid, med sikte på gjennomføring i perioden 2009–2011
  - Stimuleringsordning for utbygging av logistikknutepunkt for å få mer gods over fra vei til sjø og bane
  - Investeringer i veg, med grønn profil
    - investeringer, kollektivtransport
    - forserte trafikk sikringstiltak på ulykkesbelastede strekninger
    - tilskudd til bygging av gang/sykkelveier
    - forserte tilskudd til rassikring
    - breddeutvidelse av smale punkter på riksveiene
    - forsering av vegprosjekter med beregnet samfunnsøkonomisk lønnsomhet, som er gjennomførbare i perioden 2009–2011
    - Stimulere til kjøp av miljøvennlige biler gjennom lavere avgifter
  - Tilskudd til infrastrukturutbygging for klimavennlig transport (eks: biogass, hydrogen, ladestasjoner)
5. Investeringer i utbygging av fornybar energi og øvrige miljø og klima-tiltak
  - Midlertidig økning av tilskudd til utbyggingsklare prosjekter (vindkraft, småkraftverk, bio/fjernvarme)
  - Klimaforlikets punkt om at støtteordningen for produksjon av elektrisk kraft fra fornybare energikilder frem til en avtale med Sverige om grønne sertifikater er på plass må

innrettes slik at den over tid legger til rette for økt utbygging av ny fornybar energi i Norge i samme størrelsesorden som en ordning med grønne sertifikater ville gitt

6. Utdanning og arbeidsmarked
  - Øke studieplasser i utdanninger hvor det er stort rekrutteringsbehov (eks: politi, sykepleier, førskolelærere)
  - Forbedrede permitteringsregler – midlertidig utvidelse av
    - antall uker med dagpenger
    - rett til deling arbeid/permittering uten å miste dagpenger
  - Bedriftsintern opplæring og evt. andre tiltak særlig tilrettelagt for konjunkturutsatte bedrifter
  - Flere arbeidsmarkedstiltak, særlig rettet mot yrkeshemmede
7. Frie inntekter til kommunene
  - Reduksjon i anslag på kommunenes frie inntekter (som følge av svakere skatteinngang enn ventet) i 2009 etter framleggelsen av St.prp. nr. 1 (2008–2009) kompenseres fullt ut gjennom økt skattøre/økt rammetilskudd
  - Kommunene gis sterkere insentiv til å legge til rette for næringsaktivitet gjennom at deler av selskapskatten kan beholdes.

Disse medlemmer ser at Regjeringen har fulgt opp flere av innspillene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i sin fremlagte pakke 26. januar, og det gjelder særlig på bygg-, vedlikeholds- og samferdselsområdene som er positivt. Det er uheldig at Regjeringen gjør for lite for å dempe negative ringvirkninger av krisen for private bedrifter generelt og de store eksportbedriftene spesielt. Fremtidig velferd er avhengig av et bredt og konkurransedyktig næringsliv i hele landet. Det vises for øvrig til de enkelte kapitler for merknader på de konkrete forslag til endringer fra Regjeringen.

FRAKSJONSMERKNADER FRA FREMSKRITTPARTIET

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil i det følgende presentere Fremskrittspartiets forslag til tiltakspakke slik den ble presentert 22. januar 2009. Tallene i denne er i forhold til tidligere saldert budsjett, altså statsbudsjettet for 2009, slik det ble vedtatt høsten 2008. Regjeringen har nå presentert sin tiltakspakke, og disse medlemmer har funnet grunn til å gå inn på en del av forslagene som er presentert i St.prp. nr. 37 (2008–2009). Dette er angitt i merknader til hvert kapittel i denne innstillingen.

Fremskrittspartiets tiltakspakke "Tid for fornyelse"

Disse medlemmer viser til at situasjonen i verdensøkonomien har endret seg kraftig de siste

månedene. Situasjonen er alvorlig, med betydelig redusert økonomisk vekst og økende arbeidsledighet. Regjeringen har ikke vist tilstrekkelig initiativ og handling for å håndtere dette. Man har levert en retorikk med faglige vurderinger, men som stadig endres fordi man er på etterskudd. Regjeringen observerer mye, men handler lite. For eksempel fastholdt Regjeringen lenge at prognosene fremlagt i statsbudsjettet for 2009 var godt tilpasset situasjonen, og finansministeren uttalte den gang at vi ikke ville merke noe til finanskrisen her i Norge fordi reguleringene var så gode. I ettertid har Regjeringen snudd kraftig på sin retorikk, og flere store krisepakker i forhold til likviditetsskvis er levert. Det viser at Regjeringen, til tross for sin bruk av faguttrykk, ikke har evnet å være i tilstrekkelig i forkant av situasjonen.

Disse medlemmer foreslo allerede i sitt alternative budsjettforslag for 2008 betydelige investeringer som ville gjort norsk økonomi bedre rustet til å møte den forestående nedgangskonjunkturen. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2009 var også langt bedre tilpasset den økonomiske situasjonen enn Regjeringens fremlagte budsjett. I den forbindelse kan vi bl.a. vise til uttalelser fra sjefsøkonom i DnB NOR Markets Øystein Dørum til TV2:

"Jeg mener at skattelette ville virket. [...] De som var nærmest å ha et krisebudsjett var FrP som hadde lagt opp til betydelige stimulanser. FrPs alternative budsjett er antakelig det som ligger nærmest å ha en fasit når vi ser tilbake om to år og ser på hvilke stimulanser som har kommet."

Det er en allmenn holdning at handlingsregelen nå skal settes til side, og det skal brukes ekstra oljemilliarder for på ny å få fart i norsk økonomi. I Dagens Næringsliv 19. januar 2009 tar en rekke av Norges fremste makroøkonomer til orde for at Regjeringen bør lage en tiltakspakke på inntil 30 mrd. kroner. Holdningen er at det er Regjeringen som nå har et ansvar for å legge til rette for vekst i økonomien gjennom en krisepakke etter at sentralbanken har gjennomført en rentereduksjon.

Økonomene mener at det i tillegg til omfattende tiltak for offentlige investeringer og vedlikehold må gjennomføres skattelettelse både for bedrifter og folk flest om man skal få opp aktiviteten i økonomien. Det blir ingen virkningsfull tiltakspakke for økonomien dersom man ikke også sørger for skattelettelse. Derfor legger disse medlemmer opp til omfattende skattelettelse rett inn mot folk flest, men også direkte mot næringslivet.

De tiltakene som disse medlemmer skisserte i Fremskrittspartiets dokument om tiltakspakke "Tid for fornyelse" er disse medlemmers konkrete innspill i den økonomiske situasjonen Norge befinner seg i nå, og hvis man raskt hadde fattet vedtak om

iverksettelse av disse tiltakene vil man kunne redusere skadevirkningene av finanskrisen. Spesielt vil disse medlemmers forslag bidra til at den varslede økningen i arbeidsledigheten blir lavere enn man ellers kan frykte. Gjennom disse medlemmers tiltak fremmer disse medlemmer forslag om betydelige skattelettelser, både for lønsmottakere, pensjonister og næringslivet. Videre fremmer vi forslag om en betydelig økt satsning på bygg- og anleggssektoren. I tillegg har disse medlemmer en rekke forslag på store og viktige områder som betyr mye for norsk næringsliv og industri, samt utdanning. Summen av forslagene peker i retning av en grønnere økonomi for Norge, og en styrking av Norge som energinasjon.

Forslagene som disse medlemmer fremmer gjennom dette dokumentet er på ingen måte en endelig "fasit". Men disse medlemmer er overbevist

om at disse tiltakene er nødvendig nå. Når vi ser hvordan den økonomiske utviklingen vil bli utover i 2009 kan det være behov for ytterligere tiltak, og disse medlemmer mener at man må ta høyde for flere tiltakspakker fortløpende hvis situasjonen tilsier det. I tillegg til konkrete finanspolitiske tiltak som har innvirkning på statsbudsjettet er det viktig at pengepolitikken spiller en aktiv rolle og at Norges Bank følger opp sin varslede nedgang av styringsrenten. En betydelig rentenedsettelse vil komme innbyggere med lånegjeld, samt næringslivet til gode.

Videre er det viktig at Stortinget snarest får seg forelagt en sak om revisjon, eventuelt utvidelse, av den allerede vedtatte tiltakspakken for norske banker. Næringslivet melder om store problemer med å få på plass finansiering, og så langt må man konstatere at "bankpakken" ikke har fått bankmarkedet til å fungere optimalt.

SKATTER OG AVGIFTER

Minstefradraget på inntekt og pensjon heves	10 000 mill. kroner
Redusert arbeidsgiveravgift for seniorer og fjerne arbeidsgiveravgift for lærlinger	1 800 mill. kroner
Skattefradrag for oppussing/ENØK-tiltak i hjemmet	320 mill. kroner
Reversere Regjeringens skatteskjerpelse ovenfor bedriftene ift. arveavgift og formueskatt	400 mill. kroner
Avskrivningsreglene for maskiner/utstyr økes fra 20 prosent til 30 prosent, skip/fiskefartøy/rigger økes fra 14 prosent til 20 prosent og økte avskrivningsregler ENØK-tiltak og kulturminner	1 000 mill. kroner
Øke vrakpanten til 6 000 kr	450 mill. kroner

INNOVASJON NORGE

Markedsføring turisme	100 mill. kroner
Markedsføring eksportrettet virksomhet	100 mill. kroner

PERMITTERINGSORDNINGEN

Permitteringsordningen utvides fra 30 til 52 uker	
Arbeidsgivers lønnspliktperiode reduseres til 5 dager	130 mill. kroner
Endre reglene om at man ikke kan få dagpenger hvis man er permittert mindre enn 50 prosent til 20 prosent	

INFRASTRUKTUR

Vedlikeholdsetterslep i kommunesektoren, bygningsmasse generelt	3 000 mill. kroner
Investeringer i kommunesektoren	1 500 mill. kroner
Investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	1 500 mill. kroner
Universitets- og høyskolebygg, og studentboliger	600 mill. kroner
Sykehussektoren	1 000 mill. kroner
Vedlikeholdsetterslepet i grunnskolen og videregående skole	1 000 mill. kroner
Bredbåndsinfrastruktur	250 mill. kroner
Forsering av utbyggingsprosjekter (vei)	2 100 mill. kroner

Investering/opprustning av jernbane- og veinettet, vedlikehold og rassikring på stam-, riksvei- og jernbanenettet (10 mrd. kroner)	400 mill. kroner
Vedlikehold og oppgradering på fylkesveinettet	1 500 mill. kroner
Strakstiltak trafikksikring (midtdelere)	250 mill. kroner
Halvering av ferjebillettene på alle riksveiferjer	1 000 mill. kroner
Energipakke Midt-Norge	300 mill. kroner

FORSKNING OG UTDANNING

Skattefunn: Øke satsen til kr 950 pr. time	100 mill. kroner
Skattefunn: Øke fradragssatsen til 30 prosent ved kjøp av FoU-tjenester utenfor egen bedrift	260 mill. kroner
Øke rammen til Brukerstyrt Innovasjons Arena (BIA)	370 mill. kroner
Forsknings- og utviklingskontrakter	150 mill. kroner
Øke bevilgningene til de næringsrettede forskningsinstituttene	130 mill. kroner
Styrke forskningsinstituttene	250 mill. kroner
Øke bevilgningen til utstyr og annen forskningsinfrastruktur ved høyskoler og universiteter	250 mill. kroner
Opprette flere studieplasser (basisbevilgning)	400 mill. kroner
Omstillingsmidler til universitets- og høyskolesektoren	25 mill. kroner
Økt energiforskning	200 mill. kroner

NÆRING

Styrke Argentum Fondsinvesteringer AS	1 000 mill. kroner
---	--------------------

TOTALSUM

31 835 mill. kroner

Skatte- og avgiftslettelser for arbeidstakere og pensjonister vil bedre kjøpekraften, noe som i neste omgang vil komme bedrifter til gode. At noe også vil gå til sparing og nedbetaling av gjeld er ingen ulempe i en vanskelig tid.

Lavere skatter og avgifter for bedrifter styrker konkurranseevnen og trygger dermed arbeidsplasser. Midlertidige skatte- og avgiftslettelser vil lette byrden for bedrifter og gjøre dem bedre rustet til å greie seg gjennom en nedgangsperiode.

Med bakgrunn i at disse medlemmer ønsker å trygge norske arbeidsplasser og stimulere kjøpekraften for å opprettholde omsetning innen bl.a. detaljhandel, så foreslår disse medlemmer flere viktige skatteutt. Disse medlemmer foreslår derfor at minstefradraget for lønsmottakere økes til 83 000 kroner og minstefradraget for pensjonister økes til 76 000 kroner. Dette gir en skattelettelse for personer i størrelsesorden 10 mrd. kroner. Og disse kuttene vil spesielt komme de med lave og middels inntekter til gode (tabellen viser skatteutt for hhv. lønsmottakere og pensjonister):

Inntekt	Lønntaker	Pensjonist
200 000	462	5 600
300 000	3 542	4 788
400 000	3 542	4 788
500 000	3 542	4 788

Disse medlemmer foreslår kutt i arbeidsgiveravgiften for seniorer og lærlinger. Dette for at det skal være gunstigere for bedriftene å holde på viktig arbeidskraft som seniorer og lærlinger. I tidligere nedgangstider har vi sett at det spesielt har gått hardt utover nevnte grupper. Konkret foreslår vi at arbeidsgiveravgiften for seniorer reduseres med 4 prosent for arbeidstakere over 62 år og at arbeidsgiveravgiften for lærlinger fjernes.

Det foreslås også innført skattefradrag for oppussing og ENØK-tiltak i hjemmet. Dette vil virke slik at alle som investerer i egen bolig får fradrag på skatten, og dette vil være et initiativ til å iverksette prosjekter som spesielt vil slå positivt ut for små håndverksbedrifter og tilbydere av byggvarer. Framskrittspartiet ønsker innført en ordning etter modell

fra Sverige. Denne ordningen går ut på at man får skattefradrag for arbeidet som utføres av fagpersoner, ikke selve materialene. Utgiftene er begrenset til 50.000 kr per person i husstanden som har skattbar inntekt.

Disse medlemmer vil også stimulere til ENØK-tiltak i andre deler av bygningsmassen ved å bedre avskrivningsordningene for tiltak i forretningsbygg, iverksette en ENØK-pakke i offentlig bygg, og stimulere ENØK-prosjekter i industrien.

Disse medlemmer ønsker videre at de skattekjerpelsene som regjeringspartiene vedtok for formueskatt og arveavgift reverseres. Spesielt i den vanskelige tiden mange norske eiere av bedrifter vil oppleve inneværende år, vil slike skjerpelser oppleves som ekstra vanskelig. Disse medlemmer viser til lovforslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

Regjeringen innførte i 2007 tilbakebeskatning for rederiene. Dette har vært og er en tung økonomisk byrde, og vil gjøre dem utsatt i den økonomisk vanskelige tiden vi med stor sannsynlighet er på vei inn i. For å sikre rederiene tilstrekkelig kontantstrøm i en situasjon der tilgangen på likvide midler er vanskelig, er det mye som tilsier at man bør vurdere å forskyve innbetalingstidspunktet for tilbakebeskatningen med fem år fra og med 2007. Dette er et straks-tiltak som vil bedre mulighetene for videre virksomhet og sysselsetting i de berørte rederiene. Dette innebærer at allerede innbetalt skatt i 2008 for 2007 krediteres, og at skatten som skal innbetales for 2008 utsettes. For å gjøre det mulig for rederiene å gjennomføre nødvendige miljøinvesteringer bør det vurderes å utvide miljøandelen av tilbakebeskatningen for rederier. Disse medlemmer foreslår at begge disse tiltakene vurderes i Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 bør det vurderes å etablere et midlertidig konjunkturfond for bedrifter der bedriftene kan sette av hele eller deler av overskuddet fra 2007 og 2008, slik at de er bedre rustet til å møte vanskeligere år. Beskatningen bør kunne skyves inntil tre år frem i tid.

Disse medlemmer foreslår bedrede avskrivningsregler for næringslivet innenfor de viktigste avskrivningsordningene; maskiner/ utstyr samt skip/ fiskefartøy/rigger. Dette vil være meget fornuftige tiltak for næringslivet. Riktige avskrivningssatser skal gjenspeile reell økonomisk levetid, og også oppmuntre til fremtidsrettede og miljøvennlige investeringer.

Disse medlemmer vil stimulere til økt utskifting av bilparken ved å øke vrakpanten. Dette vil også stimulere bruktbilomsetningen og nybilsalget.

Disse medlemmer viser til Innst. O. nr. 43 (2008–2009) til Ot.prp. nr. 30 (2008–2009) hvor

disse medlemmer foreslår at avskrivningsreglene for maskiner og utstyr økes fra 20 prosent til 30 prosent, og avskrivningsreglene for skip, fiskefartøy og rigger økes fra 14 prosent til 20 prosent.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere de forslag som er kommet fra rederinæringen, slik at utsatt innbetaling av skattecreditter fra overgangsordningen for rederier kan skyves frem inntil 5 år i tid regnet fra 2007 og at miljøandelen av skattecreditten også kan vurderes forhøyet."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 vurdere etableringen av et midlertidig konjunkturfond for bedrifter der beskatningen kan utsettes inntil tre år og motregnes eventuelt fremtidig underskudd.

II

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 legge frem forslag om å innføre skattefradrag for oppussing/ENØK-tiltak i hjemmet.

III

Fra 1. januar gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 27. november 2008 om skatt for inntektsåret 2009:

§ 6-1 skal lyde:

Minstefradrag i lønnsinntekt etter skattelovens § 6-32 første ledd bokstav a skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke høyere enn 83 000 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 76 000 kroner.

IV

Fra 1. januar gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 27. november 2008 om avgifter mv. til folketrygden for 2009:

§ 1 ny bokstav o og p skal lyde:

- o. For arbeidstakere som fyller 62 år i 2009 og eldre reduseres arbeidsgiveravgiften med 4 prosentpoeng.
- p. For lærlinger er satsen 0 prosent."

Mer og bedre konkurranse

Det er en forutsetning for et godt velferdssystem at ressursene brukes effektivt for å gi brukerne de kvalitetsmessig beste tjenestene. Fri konkurranse er regelen innenfor de fleste samfunnssektorene i Norge, og det er konkurranse og frihandel mellom land som har skapt grunnlag for den velstanden vi har i dag. Det er viktig at konkurranse bygges ut ved at foreldede reguleringer fjernes og at Konkurransetilsynets myndighet styrkes ved at muligheten for politisk overstyring bortfaller.

Innenfor velferdssektoren blir konkurranse mellom flere aktører, for å skape de beste tjenestene for brukeren, motarbeidet av Regjeringen ved at konkurransehemmende flaskehals ikke fjernes.

Dagens konkurransepolitikk innenfor velferdssektoren motarbeider bedriftsetableringer og setter allerede etablerte bedrifter og arbeidsplasser i fare. Regjeringen skaper dessuten vanskeligheter for mange kvinner som ønsker å starte egen bedrift nettopp innenfor omsorgssektoren. Fravær av konkurranse medfører at brukers behov og muligheter for å påvirke svekkes.

For å sikre gode velferdsordninger er det viktig at den beste tjenesteproduksjonen benyttes. Det foreligger i dag flere forhold som vanskeliggjør likeverdig konkurranse mellom offentlige og private aktører innenfor velferdssektoren.

Det er slik at dagens merverdiavgiftsregler for statlige tjenestekjøp og kommunale regnskapsføringsregler medfører at beslutningstagere ikke kan forholde seg til et reelt kostnadsbilde. Med dagens system er det ofte moms- og regnskapstekniske forhold som avgjør om private produsenter kan være et alternativ, ikke hvem som leverer den beste tjenesten. Merverdiavgiftsordningen medfører at staten kan produsere til minst 25 prosent høyere pris i forhold til konkurrerende alternativer til tross for at tjenesten ofte krever det samme antall ansatte og lønnskostnadene representerer 70–80 prosent.

Et annet eksempel er at forvaltningsforetak eller kommuner som konkurrerer i markedet blander rollene som myndighet og forretningsaktør. Den organisatoriske modellen hvor kommunen selv eller i foretaks form også bedriver forretningsaktiviteter, svekker mulighetene for likebehandling av markedsaktører.

Det må nå gjennomføres betydelige reformer som sørger for mer og likeverdig konkurranse mel-

lom offentlige og private virksomheter der regelverket må håndheves effektivt. Slike reformer vil sette brukers behov i sentrum og stimulere til etablering av nye bedrifter og arbeidsplasser.

Det må gjennomføres reformer som sørger for konkurranse på like vilkår mellom offentlige og private aktører.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"I

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å styrke Konkurransetilsynets stilling ved at dagens muligheter for politisk overprøving av tilsynet avvikles. Konkurransetilsynet gis effektiv håndhevelsesmyndighet overfor offentlig forvaltningsvirksomhet som tilsidesetter konkurransen i markedet.

II

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som sikrer en effektiv håndheving av forbudet mot kryss-subsidiering, ettersom dette som er en utfordring når kommunale enheter eller foretak deltar i konkurranse om eksterne kontrakter."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre nøytral statlig merverdiavgiftsordning, samt tilnærme regelverket for kommunal regnskapsføring de ordinære regnskapsregler."

Innovasjon Norge

Reiseliv og internasjonalisering

Reiselivsnæringen er en bransje som har vært i sterk internasjonal vekst, og Norge har en rekke naturgitte fortrinn som bør utnyttes i tråd med en aktiv næringspolitikk.

Når den internasjonale finanskrisen gir lavere vekst, vil kampen om turistene internasjonalt bli sterkere. Da må det settes av midler for å sikre grunnlag for fortsatt vekst for næringen. Fremskrittspartiet ønsker derfor å øke tilskuddet til Innovasjon Norge med 100 mill. kroner til formålet om å øke markedsføringen i utlandet av Norge som turistmål.

Finanskrisen medfører en tyngre markeds-situasjon for eksportrettet norsk virksomhet. På denne bakgrunn må det offentlige markedsføringstilbudet til eksportrettet virksomhet styrkes for å sikre at de markedsmessige mulighetene som eksisterer utnyttes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker derfor å øke tilskuddet til Innovasjon Norge med 100 mill. kroner til formålet om å øke markedsføringen av norsk eksportrettet virksomhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomføre tiltak slik at Eksportutvalget for fisk kan intensivere sitt markedsarbeid for 2009, med sikte på å sikre en fortsatt god markedsituasjon for sjømateksporten."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere tiltak som statlig garanti for utvidelse av kredittiden fra salgslagene, samt å styrke eksportgarantiene, med bakgrunn i at dagens markedsituasjon for fiskerinæringen medfører økte lagre."

Permitteringsordningen

Det varsles om flere oppsigelser, og permitteringer i næringslivet. Det er i dag en grense på 30 uker for hvor lenge en person kan gå permittert. Flere bedrifter varsler at de på sikt kan bli tvunget til å gå til oppsigelser på grunn av permitteringsreglens begrensninger. En utvidelse av permitteringstiden vil være med på å hjelpe bedriftene over "kneika", og sikre at ansatte kan fortsette i arbeidet når forholdene rundt "finanskrise" normaliserer seg.

Videre er det flere av reglene knyttet til permitteringsordningen som må endres. Da ingen med sikkerhet vet når den globale finansielle krisen vil snu, så skaper stans eller reduksjon i produksjonen stor usikkerhet for de som blir rammet av permitteringer eller oppsigelser. Det norske regelverket for permitteringer vil på lengre sikt medføre at bedrifter kan bli nødt til å ty til oppsigelser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer også følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sette ned et hurtigarbeidende utvalg – NOU – med sikte på å utarbeide et forslag til permanent regelverk for permitteringsreglene som fanger opp både konjunktur- og sesonghensyn, og legge dette frem senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009."

Infrastruktur

Viktige områder innenfor infrastruktur har i mange år blitt forsømt, og forfallet har fått lov til å

vokse. Bare innenfor kommunesektoren har man nå et etterslep på bygningsmassen på nesten 60 mrd. kroner. Dette betyr at en rekke offentlige bygninger som skulle vært vedlikeholdt for lang tid siden fortsetter å forfalle. Spesielt innenfor bygge- og anleggsbransjen opplever vi at det er mye ledig kapasitet som kan settes inn for å ruste opp offentlig infrastruktur. Disse medlemmer vil derfor foreslå at det settes av midler til følgende oppgradering/investeringstiltak for 2009:

Vedlikeholdsetterslep i kommunesektoren og bygningsmasse generelt

Det er opparbeidet et stort vedlikeholdsetterslep innenfor kommunesektoren. Det foreslås derfor at det avsettes 3 mrd. kroner som øremerkes til vedlikehold av kommunal bygningsmasse i kommuner og fylkeskommuner.

Investeringer i kommunesektoren

Det er stort behov for investeringer i kommunesektoren. Mange kommuner har prosjekter bl.a. innenfor idrett og grunnskole som ønskes realisert. Nye sykehjemsplasser er det også stort behov for i mange kommuner. Men på grunn av kommunenes økonomiske situasjon klarer de ikke å få dette på plass. Det foreslås derfor at det øremerkes 1,5 mrd. kroner til nye investeringer i kommunesektoren.

Investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser

Det er fortsatt store utfordringer knyttet til å få på plass nødvendig antall sykehjemsplasser i norske kommuner. I tillegg vil det mest sannsynlig i ny plan- og bygningslov bli påbud om sprinkling i nye bygg beregnet for sårbare grupper. Primært vil dette gjelde sykehjem, men også andre institusjonspregete boliger vil bli berørt. Hvis man legger til grunn at sprinkling er påkrevd for at opphold i institusjonene skal være forsvarlig, er det meningsløst at sprinkling ikke finnes også i eldre bygningsmasse. Det foreslås derfor at det bevilges 1,5 mrd. kroner i investeringstilskudd.

Universitets- og høyskolebygg, studentboliger

Vedlikeholdsetterslep på bygningsmassen ved universitet og høyskoler er beregnet til å være i størrelsesorden 10–15 mrd. kroner. Disse medlemmer foreslår derfor at det settes av 500 mill. kroner til kritisk vedlikehold. Midlene fordeles etter søknad. I de store byene er det stort press på boligmarkedet og ved studiestart i fjor sto 12 000 studenter i kø. Det foreslås derfor at det settes av 100 mill. kroner til etablering av nye studentboliger i pressområdene.

Sykehussektoren

Sykehussektoren i Norge har et stort etterslep som også de siste årene har økt kraftig. Det er mange vedlikeholdsprosjekter som er ferdig og klare til oppstart. Disse medlemmer foreslår derfor at det settes av én mrd. kroner til vedlikehold innenfor sykehussektoren, som fordeles som følger på helseregionene:

Helse Sør-Øst	537 mill. kroner
Helse Midt	145 mill. kroner
Helse Nord	130 mill. kroner
Helse Vest	188 mill. kroner

Vedlikeholdsetterslepet i grunnskolen og videregående skole

Vedlikeholdsetterslepet i grunnskolen er beregnet til å være ca. 55 mrd. kroner. Vedlikeholdsetterslepet i videregående opplæring er beregnet til å være ca. 11 mrd. kroner. Det foreslås derfor at det avsettes 1 mrd. kroner til øremerket vedlikehold av skolebygg.

Bredbåndsinfrastruktur

Det etableres en satsing på utbygging av høyhastighetsnett for alle gjennom opprettelsen av Høykom Høyhastighet (bredbånd er eksempelvis i EU-hastighet over 5MB). Det settes av 250 mill. kroner til dette formålet.

Samferdselsinfrastruktur

Transport av varer, og mobilitet i befolkningen, er en forutsetning for samfunnsvekst og utvikling. Vi ser også at svært mange land rundt oss har satset mye på å bygge ut sin infrastruktur. God infrastruktur er svært viktig for å sikre næringslivets konkurransekraft samtidig som gode veier og infrastruktur er en forutsetning for at det både skal være mulig å bo og drive næringsvirksomhet i distriktene. I Norge har infrastrukturen over lang tid vært et forsømt kapittel og det er stort etterslep både på vei- og jernbanenetten. Jernbanen i Norge trenger 80 mrd. kroner dersom man skal få på plass et moderne og effektivt jernbanenett. Når det gjelder veinettet så er forfallet på over 50 mrd. kroner. I tillegg har stamveinettet i Norge et behov for 230 mrd. kroner for å få på plass en akseptabel standard. Til tross for at NTP 2006–2015 i peri-

oden 2006–2009 oppfylt kronemessig, har prisene steget langt mer enn forutsatt. Det mangler derfor penger til oppfylling på 59 ulike stam- og riksveiprosjekter i perioden 2006–2009, i tillegg til dette har etterslepet i vedlikehold på stam- og riksveier økt kraftig i perioden 2006–2009. Etter finanskrisen er det også stoppet kraftig opp innenfor anleggsbransjen. Maskinentreprenørenes Forening anslår at deres medlemmer nå har ledig kapasitet innenfor anleggsbransjen på ca. 4 mrd. kroner i 2009. Det er derfor rom i en krisepakke til å ta et skikkelig løft innenfor vei- og jernbanesektoren.

Disse medlemmer vil derfor foreslå å sette av midler i tiltakspakken til en kraftig forsering av utbyggingsprosjekter, vedlikehold og rassikring. I tillegg settes det av midler til generelt vedlikehold i de enkelte fylker.

Det har vært vanskelig å få en oversikt over hvilke investerings- og vedlikeholdsprosjekter som kan startes opp i det enkelte fylket i 2009. Dette fordi Samferdselsdepartementet unntok oversikten fra offentligheten frem til Regjeringen 26. januar 2009 la frem sin varslede krisepakke. Disse medlemmer vil fordele rammene til de enkelte prosjektene når denne oversikten blir lagt frem. Ved å bevilge 400 mill. kroner til Statens Vegvesen og Jernbaneverket, gir dette en effekt på 10 mrd. kroner til vei og jernbane. Bevilgningen finansieres med statlige lån som staten "betaler" tilbake til seg selv gjennom 50 år og med 2,5 prosent rente; hhv. 200 mill. kroner i avdrag og 200 mill. kroner i rente første år: Totalt 400 mill. kroner.

De avsatte midlene til investerings- og vedlikeholdsprosjekter i fylkene skal også benyttes til å fremskynde utbedringen av en rekke rassikringsprosjekter.

De siste årene har det vært en stor økning i antallet drepte i trafikken. Så langt i år har denne utviklingen fortsatt. Det er viktig at det umiddelbart iverksettes trafikksikkerhetstiltak for å stoppe den negative utviklingen. Det foreslås derfor at det bevilges midler til strakstiltak (midtdelere).

Brukerkostnad for riksveiferjer er anslått til 2 mrd. kroner (2009). For næringslivet langs hele kysten vil redusert pris på riksveiferjer gi omgående reduksjon i transportkostnadene. Det foreslås derfor at statlig kjøp av riksveiferjetjenester økes slik at dagens priser på ferjebilletter halveres.

Oversikt over fylkesfordelt ramme infrastruktur samferdsel

Fylke	Ramme til stam- og riksvei	Ramme til fylkesveier	Total til fordeling pr. fylke
Østfold	406	76	482
Akershus	712	133	845
Oslo	680	127	807
Hedmark	466	87	553
Oppland	466	87	553
Buskerud	480	90	570
Vestfold	552	104	656
Telemark	599	112	711
Aust-Agder	360	68	428
Vest-Agder	320	60	380
Rogaland	408	77	485
Hordaland	360	68	428
Sogn og Fjordane	285	53	338
Møre og Romsdal	349	65	414
Sør-Trøndelag	296	56	352
Nord-Trøndelag	296	56	352
Nordland	349	65	414
Troms	320	60	380
Finnmark	296	56	352
Sum totalt	8 000	1 500	9 500

Fordeling av 8 mrd. kroner til stam- og riksvei, samt 1,5 mrd. kroner til fylkesveiene

Energisituasjonen Midt-Norge

Kraftsituasjonen i Midt-Norge er spesielt kritisk. I utgangspunktet bør vi ha en nasjonal tilnærming i forhold til å realisere lønnsomme prosjekter innenfor kraftutbygging og ENØK. Samtidig er det et myndighetsansvar å sikre kraftforsyningen. Situasjonen i Midt-Norge skyldes i stor grad at man politisk har unnlatt å gi tillatelser til å bygge ut ny kraftproduksjon som kan balansere den industriutvikling som har vært i regionen. Dette pålegger myndighetene et spesielt ansvar i regionen, og disse medlemmer vil derfor avsette 300 mill. kroner til å stimulere prosjekter i denne regionen spesielt.

*Forskning og utdanning**Styrke Skattefunn-ordningen*

Skattefunn er en rettighetsbasert ordning der bedriftene kan trekke fra 18–20 prosent av skatt og trygdeavgifter i tilknytning til forsknings- og utviklingsprosjekter dersom prosjektet er godkjent av Norges forskningsråd.

Fra januar 2007 ble det innført en maksimal time-sats på kr 500 pr. time, og et maksimalt timeantall pr. person årlig på 1 850 timer. Forskningsrådet skriver i

sin årsrapport for 2007 at "dette har virket ugunstig for enkelte foretak".

Sett på bakgrunn av de effekter finanskrisen ser ut til å få og har fått for små og mellomstore bedrifter, så ønsker disse medlemmer å styrke Skattefunn-ordningen.

Styrke Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA)

Norges forskningsråd har en operatørrolle knyttet til finansiering av forskning, organisering av forskningsprogrammer, utvikling av virkemidler, evaluering og formidling av forskningsresultater og skal fremme internasjonalt forskningssamarbeid.

Norges forskningsråd stimulerer næringslivet til å øke egen forskningsinnsats gjennom ordningen næringsrettet brukerstyrt forskning, også kalt Brukerstyrt Innovasjons Arena (BIA). Denne ordningen er ikke bransjestyrt, og kan brukes av alle. Denne ordningen innebærer at det offentlige støtter forskningsprosjekter styrt av næringslivet selv, og er prosjekter med størst mulig verdiskapningspotensiale.

Sett i både et kort- og langsiktig perspektiv, så bør omstillingsevnen i næringslivet økes gjennom betydelig satsing på forskning, og Fremskrittspartiet

foreslår derfor å øke rammen til BIA fra 330 mill. kroner til 700 mill. kroner.

Forsknings- og utviklingskontrakter – (IFU/OFU) i Innovasjon Norge

Forsknings- og utviklingskontrakter er et forpliktende samarbeid mellom to eller flere parter innenfor næringslivet (IFU) og mellom næringslivet og det offentlige (OFU). Kontraktene innebærer støtte i kritiske utviklingsfaser til kontraktsfestede samarbeidsprosjekter. Dette er et tiltak som kan være med på å utløse mer forskning og utvikling i privat sektor. Disse medlemmer foreslår at det avsettes 150 mill. kroner til formålet.

Styrke forskningsinstituttene

Både de næringsrettede forskningsinstituttene, som Sintef, Skog og Landskap, NOFIMA og IFE, og de nasjonale forskningsinstituttene som NINA, NILU, NIVA, HI (Havforskning) og NPI (Polarinst), har behov for investeringer i fartøy, utstyr og infrastruktur. Gjennom å føre noen av disse investeringene i 2009, vil det i tillegg til sysselsettingseffekten også gi Norge et nødvendig løft i retning av å bli et mer attraktivt sted å forske og å etablere kunnskapsbasert næringsliv. Disse medlemmer ønsker derfor å øke bevilgningene til forskningsinstituttene og til investeringer i utstyr og annen infrastruktur.

Styrke høyskoler og universiteter

Utstyr og lokaliteter ved høyskoler og universiteter er ikke tilpasset den målsetningen vi har om at norske studenter skal ha tilstrekkelig utdanning, og kompetanse som er tilpasset de behov et fremtidig næringsliv krever. Derfor fremmer Fremskrittspartiet forslag om å øke bevilgningen til utstyr og annen forskningsinfrastruktur ved høyskoler og universiteter.

Studieplasser

I nedgangstider øker antall studenter tradisjonelt kraftig. Det betyr at det er behov for flere studieplasser i slike tider. For at universitets- og høyskolesektoren skal håndtere den økte studentmassen, og at folk studerer fremfor å gå på ledighetstrygd, bør denne sektoren (basisbevilgningen) styrkes med 400 mill. kroner. Da er sektoren nesten oppe på det nivå den etter planen skulle vært på i 2009.

Omstillingsmidler

Effektivisering, samarbeid og utvikling av sterkere kompetansemiljøer bør utnyttes i nedgangstider. Universitets- og høyskolesektoren bør derfor få 25 mill. kroner i omstillingsmidler, som tildeles høysko-

ler og universiteter som utreder nærmere samarbeid/sammenslåing.

Styrke energiforskningen

Både petroleumsutvinning og satsing på fornybar energi er svært avhengig av ingeniørkunnskap og stadig nyvinninger, både for å redusere kostnader ved investeringer, og for å sikre at norsk næringsliv er konkurransedyktig som leverandører. Innenfor petroleumsrelatert forskning er bevilgningene redusert for 2009. Det må reverseres, slik at man kan opprettholde de prosjekter som allerede er i gang, samt iverksette nye som er fornuftige for næringen. I tillegg bør man fremskynde andre FoU-prosjekter i energibransjen, og sikre at fornuftige prosjekter med stort potensiale legges til Norge fremfor å flytte til utlandet.

Næring

Kapitaltilgangen til bedrifter i oppstarts- og tidlig vekstfase er vanskelig. På bakgrunn av dette foreslås å styrke Argentum Fondsinvesteringer AS, som investerer etter en fond-i-fond-modell, med 1 mrd. kroner. Dette kan også bidra til å utløse mer privat risikokapital.

Offentlige aktører skal betale regninger til private bedrifter innen 30 dager. Offentlige kontrakter må endres slik at dette kan effektueres raskt. I dag går bedrifter konkurs fordi offentlige kontrakter som f.eks Statens Standardavtale medfører at det kan gå opp til ett år før man betaler for leveransen fra det offentliges side.

Disse medlemmer fremmer også følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre nye regler for betaling av fakturaer i offentlig sektor, slik at offentlige aktører må betale regninger til private bedrifter innen 30 dager. Offentlige kontrakter må endres slik at dette kan effektueres raskt."

Grønn pakke

IEAs World Energy Outlook 2008 illustrerer utfordringene enkeltnasjoner og verdenssamfunnet står overfor innenfor energiforsyningen. I tillegg er det store ambisjoner i forhold til å redusere uønskede utslipp og naturinngrep i forhold til energiforbruk og produksjon. Selv i IEAs mest miljø- og klimavennlige scenario, må man forvente en betydelig økning i globalt energiforbruk. IEA anskueliggjør et enormt behov globalt for investeringer i fornybar energi, kjernekraft, CO₂-fangst samt energieffektivisering. Finanskrisen, og den realøkonomiske nedturen i verden, reduserer trolig veksten i energiforbruket på kort

sikt, men de langsiktige trender vil med all sannsynlighet vedvare.

Norge har spesielle forutsetninger for å være ledende både som energileverandør og innenfor teknologi- og konseptutvikling. Norge er fra naturens side velsignet med store energiressurser som gjør oss til en betydelig energinasjon. Vi har store ressurser av både olje, gass, vann, vind og bioenergi. Offensiv og klok utnyttelse av energiressursene har bidratt til stor verdiskaping, sysselsetting og velstand. I prosessen er det utviklet næringsklynger innen blant annet petroleumssektoren og vannkraft som er blant de ledende i verden på teknologi og FoU. En videreutvikling av disse klyngene kan skape verdier innenfor alt fra moderne kjernekraft til geotermisk varme og marin energiproduksjon.

Parallelt med økt energiproduksjon, har Norge utviklet en slagkraftig prosessindustri, som er verdensledende innenfor energieffektiv og miljøvennlig metallproduksjon. Industrien har også vært langt fremme i å utvikle nye og bedre produksjonsmetoder, som i seg selv blir eksportprodukter.

Disse medlemmer mener Norge bør bruke denne ekstraordinære situasjonen til å posisjonere Norge som en mer sentral aktør i forhold til våre felles energi- og miljøutfordringer. Fremskrittspartiets tiltakspakke legger opp til å akselerere arbeidet innenfor energi-, miljø- og industrisektorene i en grønn retning. Det skjer gjennom målrettet stimulans både innen FoU og implementering av ny teknologi. Virkemidlene skal redusere risiko og øke investeringsevne og -vilje fra private aktører. Det brukes både økonomiske grep så vel som mer generelle rammevilkår. Disse medlemmer mener det er sentralt at private aktører/næringsliv er drivkraft i arbeidet, slik at midler kanaliseres dit den gir størst praktisk nytte, og ikke bare finansierer politiske ønsketenkninger.

Energi

Norge har store uutnyttede energiressurser, men manglende rammebetingelser og støtte fra myndighetene har holdt investeringsbeslutninger tilbake. Finanskrisen bidrar til å skyve investeringene ytterligere ut i tid. Kraftbransjen er kapitalsterk og har mange gode prosjekter, som raskt kan igangsettes. Moderate endringer i incentiver og rammevilkår kan gi viktige bidrag slik at investeringer fremskyndes. En forbedring av avskrivingsreglene og støtteordninger for ny fornybar energi, samt positive avklaringer rundt satsing på vann- og småkraftverk, kan dermed både gi en god stimulans i økonomien på kort sikt, og være en viktig inntektskilde og energikilde for fremtiden. EBL har anslått at en ordning med "grønne avskrivingsregler" for fornybar energi kan doble antall prosjekter som realiseres. En slik ordning inne-

bærer at fornybar energi får avskrive totalt 30 prosent de første fire årene.

Det er realistisk å gjennomføre vannkraftprosjekter for på minst 2 TWh i 2009 og 2010.

Det gir en investeringskostnad på rundt åtte milliarder kroner, og vil gi 1800–2000 årsverk og 70–80 prosent norsk leveranse av varer og tjenester. Tilsvarende er potensialet stort innen vindkraft og bioenergi på kort sikt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen gi garantier om å innføre en grønn sertifikatordning snarest, og hvor alle nye fornybarprosjekt garanteres inkludert fra 1. januar 2004.

II

Stortinget ber Regjeringen gi garantier om at småkraftverk inkluderes i en grønn sertifikatordning.

III

Stortinget ber Regjeringen bedre avskrivningsreglene for kraftprosjekt, for eksempel ved "grønne" avskrivninger.

IV

Stortinget ber Regjeringen inntil grønne sertifikater innføres, sikre at alle prosjekter innen fornybare energi og ENØK-tiltak i industriskala likebehandles med tanke på støtte fra Enova.

V

Stortinget ber Regjeringen fremskynde konsesjonsbehandling for større kraftverkskonsesjoner hos NVE (oppgraderinger, pumpekraftverk etc.).

VI

Stortinget ber Regjeringen forenkle konsesjonsbehandling av modernisering og kapasitetsutvidelse av eksisterende kraftverk hvis disse ikke medfører naturinngrep.

VII

Stortinget ber Regjeringen overføre konsesjonsbehandlingen av småkraft til kommunene.

VIII

Stortinget ber Regjeringen øke avskrivingsssats for investering i ENØK-tiltak – fra 10 prosent til 20 prosent."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om skattefradrag for ENØK-tiltak på for personlige skatteyttere (privatpersoner).

II

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre ENØK-program i offentlige bygg."

Disse medlemmer mener det relatert til energisektoren er det fornuftig med en "Skogpakke", for å ta mer av skogen i bruk. Netto tilvekst i skogen er betydelig, og mer kan brukes til bioenergi.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen øke støtten til skogsbilveibygging og styrke skogfondsordningen.

II

Stortinget ber Regjeringen stimulere til bedre utnyttelse av restvirke til bioenergi.

III

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at inntekt av skog kan føres som kapitalinntekt, ikke lønnsinntekt."

Disse medlemmer mener Norge samtidig må se på muligheten for å innfri mer av sine Kyoto-forpliktelser gjennom direkte norske energiinvesteringer i "Kyoto-land", for eksempel implementering av solenergi i afrikanske land. Dette er å foretrekke fremfor passivt kjøp av klimakvoter fra prosjekter med diskutabel verdi. Dette kan være en viktig katalysator for å bruke norsk teknologi i geografiske områder med større nytteverdi, samt øke eksponeringen av norske energi- og teknologiselskap.

Kraftsituasjonen i Midt-Norge er fortsatt anstrengt, og det er blitt realisert svært få nye kraftprosjekt de siste årene. For å stimulere til økt kraftutbygging og intensivert ENØK-arbeid, bør det settes av 300 mill. kroner for å stimulere tiltak.

Industri

Industrien er viktig for nasjonen vår. Det er en kunnskapsklynge som er teknologidrivende på mange områder, som ikke bare utvikler nye produkter, men også nye produksjonsmetoder som kan være en eksportvare i seg selv. Det er en viktig eksportnæ-

ring for nasjonen. Den bidrar med betydelig kapittel fra utlandet og den med betydelig sysselsetting på mange områder. Mange samfunn har sin industri som hjørnesteinsbedrift og en drivkraft i lokalsamfunnet.

I et miljøperspektiv er norsk industri svært energigjerrig i forhold til sine konkurrenter. Den har lave utslipp og miljøinngrep, og man driver betydelig med FoU innenfor produksjonsmetoder for ytterligere å styrke seg i denne konkurransen. Man vet at industrien opererer på et globalt marked der etterspørselen etter varene, stort sett metall, er uavhengig av hva som skjer i Norge. Deres evne til å overleve er avhengig av at man har en lønnsomhet i bunnen. I et miljøperspektiv er det ønskelig at industrien utvikler seg i Norge. Det vil styrke Norge innenfor foredling av energi, så vel som bidra til en bred energi-, miljø- og industriklynge. En rekke gode miljøprosjekter i industrien hemmes i dag som følge av manglende politiske avklaringer om norske rammevilkår i forhold til konkurrentlandene. Det er derfor behov for å innføre tiltak som skaper en større fremtidstro for industriproduksjon innenlands. For å utløse nødvendige investeringer i næringslivet, og for industrien spesielt fremmer komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre en industrikraftmodell basert på den franske løsningen. Det vil sikre kraft til selvkost for industri, noe som styrker konkurranseevnen."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen harmonisere norske kvoteregler for CO₂ med EU fra 2013. Det reduserer økonomisk risiko for aktørene og stimulerer til norsk FoU innen miljøteknologi."

Petroleum

USAs president Barack Obama har i sin "New Energy Plan for America" kunngjort en storstilt satsing på petroleumsutvinning parallelt med innfasing av fornybar energi. Dette anser han som nødvendig for å sikre at broen mellom fossil og fornybar energiforsyning ikke medfører kollaps av samfunnet. Fremskrittspartiet støtter en slik tilnærming. IEA har anslått at det globale forbruket av gass vil øke, selv når man gjennomfører nødvendige endringer i energiforsyningen for å møte advarslene fra FNs klimapanel. I en lang omleggingsfase av globale energiforsyning, bør Norge derfor fortsatt utvinne olje og gass på en miljøvennlig måte. De lave oljeprisene som følger av finanskrisen reduserer både lønnsomheten i mange prosjekter og kontantstrømmen i oljeselska-

pene. Det medfører at mange oljeselskaper vurderer å utsette prosjekter, noe statens eget oljeselskap viste nylig. Det vil være svært uheldig for kontinuiteten i norsk petroleumssektor. Det er derfor av stor betydning at Norge som en nasjon med store petroleumsreserver stimulerer til å opprettholde aktiviteten, slik at bedriftene kan opprettholde sine prosjekter, og ikke tappes for kompetanse. Dette vil også signalisere for EU og andre gasskunder at Norge vil ta ansvar som pålitelig energileverandør.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen tildele mer attraktivt leteareal i neste konsesjonsrunde på sokkelen, samt opprettholde tempoet i tildelingene."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere endringer i skatteregimet/konsesjonsregler for å stimulere til produksjon på småfelt."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremskynde behandlingen av Goliat-prosjektet."

Transport

Høy mobilitet er viktig for dynamikk og vekst i samfunnet. Samtidig må man håndtere utfordringer som kø, støy og forurensing. Det er derfor viktig å bygge en infrastruktur som ser vei, bane, fly og skipsfart i en sammenheng. En satsing på utbedring av vei og jernbane fremkommer lengre fremme i dette dokumentet. En elektrifisering av bilparken vil spare betydelig med energibruk. Elforbruket vil riktignok gå opp, men forbruket av bensin og diesel vil bli betydelig mer redusert, da elbiler bruker energien mer effektivt. Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil stimulere til en utskifting av bilparken, og spesielt tilrettelegging for elbiler.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I

Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for at det bygges flere "park'n-ride"-stasjoner ved innfartsårer til byene.

II

Stortinget ber Regjeringen iverksette arbeid for å bygge flere ladestasjoner for elbiler."

Kulturminner

Det er viktig å ivareta et representativt utvalg av vår kollektive historie i form av bygninger og historiske steder. Vedlikehold av kulturminner har vært mangelfullt, og Fremskrittspartiet mener dagens situasjon er godt egnet til å stimulere til et krafttak for å iverksett vedlikehold som ellers har vært mangelfullt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"I

Stortinget ber Regjeringen bedre avskrivningsregler for vern av kulturminner.

II

Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for oppgradering av alle offentlige kulturminner bestående av bygg med overrislingsanlegg."

FRAKSJONSMERKNADER FRA HØYRE

Komiteens medlemmer fra Høyre vil påpeke at velferden er avhengig av verdiskapingen i hele næringslivet, og at trygge arbeidsplasser forutsetter sterke og lønnsomme bedrifter. Det er en utfordring for norske konkurranseutsatte bedrifter at kostnadene knyttet til lønninger ligger klart over nivået hos våre handelspartnere. Videre har vi et relativt høyt skattenivå sammenliknet med EU, USA og mange andre land. En stor del av bedriftene som driver eksport har også lengre avstand til markedene sine. I perioden 2004 til godt inn i 2008 medførte høye internasjonale priser på blant annet olje, gass, aluminium og fisk at norske bedrifter klarte seg bra på eksportsiden.

Disse medlemmer mener det er i gode tider man må legge grunnlaget for fremtidig vekst og verdiskaping. Den rød-grønne regjeringen har ikke klart å prioritere investeringer i bedriftenes konkurransevne og fremtidig velferd. Moderniseringen av offentlig sektor har stoppet opp. Regjeringen har ikke klart å bruke sitt historiske store handlingsrom i finanspolitikken til å investere tilstrekkelig i ny infrastruktur, og kunnskap og forskning har vært nedprioritert. Samtidig har Regjeringen økt skattene med over 11 mrd. kroner for bedriftene samlet målt mot det siste statsbudsjettforslaget til sentrum/Høyre-regjeringen. Det rammer arbeidsplassene, og gjør at Norge er dårligere rustet til å møte nedgangstidene og en klart vanskeligere markedssituasjon.

Disse medlemmer viser til at finanskrisen og den internasjonale nedgangen rammer alle land

rundt oss. En bråstopp i fremtidsutsikter har medført at bedriftenes investeringer er ventet å falle med 12–14 prosent i 2009. Finanskrisen skyldes ikke forhold i Norge, men Regjeringen har ikke evnet å ruste opp bedrifter og arbeidsplasser for en større nedgangskonjunktur. Det er spesielt uheldig at bedrifter påføres en betydelig skattesmell på det verst mulige tidspunkt – på vei inn i dystre tider med sterk nedgang i global handel. Disse medlemmer er bekymret for at Regjeringen ikke har sett alvorret i situasjonen tidsnok. Trygge arbeidsplasser følger av sterke bedrifter. Uten sterke og konkurransedyktige bedrifter får man heller ingen trygghet for velferden på sikt. Det er en økonomisk realitet som den sittende regjering har lukket øynene for. Ifølge en analyse fra NHO ble nesten 9 av 10 kroner i økt handlingsrom, fra økningen i pensjonsfondet og den økonomiske veksten, i 2002–2005 investert i økonomiens langsiktige vekstevne. Det styrket konkurranseevnen til næringslivet og la til rette for gode tider. Disse medlemmer ser at de offentlige utgiftene har økt kraftig under regjeringen Stoltenberg II, men den samme analysen konkluderte tydelig med at Regjeringen ikke har prioritert satsing på konkurranseevne. Det måtte også komme en global finanskriser og denne ekstra tiltakspakken for at vei og samferdsel fikk prioritet hos Regjeringen.

Tiltakspakken

Disse medlemmer viser til at Høyre støtter de forslagene som ligger i Regjeringens tiltakspakke. Forslagene vil bidra til et nødvendig løft for vedlikehold og infrastruktur, og vil dempe veksten i arbeidledigheten innen bygg og anlegg. Det er imidlertid behov for tiltak som treffer bredden av norske bedrifter.

Disse medlemmer fremmer i denne innstillingen, alene og sammen med andre borgerlige partier, en rekke forslag ut over Regjeringens tiltakspakke. Disse medlemmer mener at Regjeringens tiltakspakke i for liten grad legger vekt på tiltak som kan styrke konkurranseevnen og skape ny opti- misme.

Disse medlemmer øker rammen med om lag 5 mrd. kroner ut over Regjeringens forslag. Høyres forslag knytter seg først og fremst til skattereduksjoner for bedrifter, arbeidsplasser og personer med vanlige lønnsinntekter og til kunnskap og tiltak som kan fremme omstilling og teknologiutvikling. Disse medlemmer vil peke på at Høyre sin samlede pakke er bedre balansert ved at over en tredjedel av tiltakene er knyttet til skattereduksjoner for bedrifter og ansatte, og at vi med dette legger bedre til rette for privat verdiskaping samt innsats og innovasjon.

STYRKE EGENKAPITALEN I BEDRIFTENE

Reversere skatteøkningene for 2009 som rammer bedriftene	Påløpt	Bokført
Gjeninnføring av 80-prosentregelen	520 mill. kr	420 mill. kr
Reversere skatteøkningen for næringseiendom	1 000 mill. kr	320 mill. kr
Reversere skjerpet arveavgift ved generasjonsskifte	200 mill. kr	60 mill. kr
Lettelser i eierbeskatningen	1 720 mill. kr	800 mill. kr

BEDRE LIKVIDITET I BEDRIFTENE

Taket de rød-grønne partiene har satt i skatteordningen fjernes helt. Taket på 20 mill. kroner virker tilfeldig og det samme er provenyberegningene fra departementet. Skatteordningen innebærer ingen reell reduksjon i skatten for bedriftene, kun en forskyvning av innbetalingen av skatten. Ved å fjerne taket kan bedriftenes likviditet forbedres med 4,75 mrd. kroner ut over Regjeringens forslag, men den reelle virkningen knytter seg primært til statens rentetap.	750 mill. kr
For ytterligere å bedre likviditeten i bedriftene, og ta høyde for usikkerheten i den økonomiske utviklingen, foreslås det å utsette innbetaling av all selskapsskatt for 2008 til 1. august 2009. Regjeringens forslag treffer kun bedrifter som gikk med underskudd i 2008, mens dette vil lette situasjonen for bedrifter som gikk med overskudd.	450 mill. kr
Forslaget fra Høyre, KrF og Venstre om et "bedriftenes konjunkturfond" utredes frem mot Revidert Nasjonalbudsjett. Et slikt fond vil gi bedriftene anledning til å sette av hele, eller deler av overskuddet fra 2008 slik at det ikke kommer til beskatning i 2009, men at skatten kan skyves ett til tre år fremover.	
Skattetiltak som bedrer likviditeten i 2009	1 200 mill. kr

OMSTILLING OG KUNNSKAP

Bedre avskrivningsregler		
Maskiner og utstyr fra 20 til 25 pst.	2 000 mill. kr	465 mill. kr
Tekniske installasjoner bygg 10 til 12 pst.	530 mill. kr	50 mill. kr
Grønne avskrivninger for å stimulere fornybar energi		
Bedre avskrivningssatser	2 500 mill. kr	515 mill. kr

<i>Forbedret Skattefunn-ordning</i>	350 mill.kr	0
---	-------------	---

Beløpsgrensen for egenutførte forsknings- og utviklingsprosjekter heves videre til 8 mill. kroner for bedriftsintern forsknings- og utviklingstøtte		
Regelen om maksimal timesats på 500 kroner fjernes		
Regelen om at ved personal- og indirekte kostnader begrenses antall timer for egne ansatte til maksimalt 1 850 timer pr. år, fjernes		
Gjeninnføring av tilskuddsordningen for ulønnet arbeid som ikke omfattes av den ordinære Skattefunn-ordningen		40 mill. kr
Utvide Skattefunn for miljørettet forskning		

Basiskompetanse i arbeidslivet		80 mill. kr
Bedriftsintern opplæring		100 mill. kr
Basisbevilgninger til universitets og høyskoler		250 mill. kr
Mer fleksible permitteringsregler ved at kravet til arbeidstidsreduksjon for rett til dagpenger for permitterte reduseres fra 50 til 20 pst		42 mill. kr

LETTELSER I PERSONBESKATNINGEN OG BILBESKATNING

Personskattelettelser – økt minstefradrag		
Øvre grense opp med 3 500 kr	2 062 mill. kr	1 657 mill. kr
Miljøbilpremie på 25 000 kr		125 mill. kr

ANDRE TILTAK

Fjerne arbeidsgiveravgift lærlinger	800 mill. kr	620 mill. kr
Tiltak for Fiskerisektoren		160 mill. kr

For å få omsetningen i gang og for å sikre eksporten mener Høyre at følgende tiltak må på plass:

- Innovasjon Norges fullmakt til å gi garantier for lån til realinvesteringer og driftskapital må økes til 700 mill. kroner.
- Det må bevilges 25 mill. kroner til markedsføringstiltak som skal øremerkes sjømatnæringen.
- Det må bevilges 10 mill. kroner til føringstilskudd.

- Innovasjon Norge bør kunne øke statens risikoandel inntil 75 prosent i den akutte krisesituasjonen. De økte rammene til GIEK må benyttes slik at staten forsikrer seg om at de dekker opp bortfall av reassuransse.
- Den eksisterende Eksportfinansordningen må endres slik at eksport av fisk kommer inn under ordningen.

Utvide rentekompensasjonsordningen med 2 mrd. kr		60 mill. kr
Samferdsel		
Oppstart 2 nye OPS-prosjekter		

REDUSERTE UTGIFTER

Fylkeskommunen – redusert økning	- 340 mill. kr
Ved fjerning av arbeidsgiveravgiften for lærlinger er det ikke nødvendig med økt lærlingtilskudd. Økningen fjernes med unntak av for Troms og Finnmark	- 174 mill. kr
Moderniserings- og strukturtiltak: Innføre ordning med momsnøytrale innkjøp i staten	- 200 mill. kr
	-714 mill.kr

FRAKSJONSMERKNADER FRA KRISTELIG FOLKEPARTI

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremmer i denne innstilling forslag om en samlet tiltakspakke med en provenyvirkning i 2009 på 10 mrd. kroner utover Regjeringens forslag i

St.prp. nr. 37 (2008–2009), og viser for øvrig til fellesmerknad ovenfor sammen med Høyre og Venstre.

De enkelte poster i Kristelig Folkepartis tiltakspakke er følgende:

Kap.	Post	Forslag	Beløp (mill. kr.)
<i>Skatte og avgiftsendringer</i>			
5501	72	Gjeninnføre 80-prosentregel	420
5501	72	Reversere økt ligningstakst næringsseiendom	320
5506	70	Reversere økt verdsettelsesgrunnlag arveavgift	60
5501	72	Økte beløpsgrenser SkatteFunn med mer (iht. forslag fra H, KrF og V i Dok 8)	40
5700	72	Redusere arbeidsgiveravgift for nye lærlinger med 50 pst. fra 1. april 2009	265
5501	72	Fjerne beløpsgrense i Regjeringens forslag til modell for tilbakeføring av underskudd	4750
5605	80	Utsette innbetaling av etterskuddsskatt for bedrifter i 2009 til høsten 2009	450
5501	70	Øke avskrivningssats maskiner og utstyr med 5 pst. til 25 pst.	465
5501	70	Økt avskrivningssats driftsbygninger i landbruket med 2 pst. til 6 pst. .	120
5501	70	Økt avskrivningssats skip, fiskefartøy, rigger med 2 pst. til 16 pst.	10
		Sum skatte- og avgiftsendringer	6900
<i>Miljø/energi</i>			
1825	50	Økt overføring til energifondet (Enova)	2000
1330	75	(NY) Miljøbilpremie 25 000 kr ved kjøp av ny bil med CO ₂ -utslipp under 120 g/km, fra 1. juli 2009	125
		Sum miljø	2125
<i>Øvrige områder</i>			
<i>Arbeid og sosial</i>			
2541	70	Redusert krav om permittering til 20 pst. for å ha rett til dagpenger	38
<i>Samferdsel</i>			
1350	30	Planleggingsmidler New Corridor Narvik (jernbane)	3
<i>Kirke, utdanning og forskning</i>			
576	61	(NY) Øremerket tilskuddspost til byggeprosjekter kirker i 2009	300
582	61	Utvidelse av rentekomp.ordning til å omfatte nye kirkebygg	60
271	50	Basisfinansiering statlige universiteter	136
272	50	Basisfinansiering statlige vit. høyskoler	11
272	70	Basisfinansiering private vit. høyskoler	3

Kap.	Post	Forslag	Beløp (mill. kr.)
275	50	Basisfinansiering statlige høyskoler	94
275	70	Basisfinansiering private høyskoler	6
		<i>Næringsliv</i>	
2421	50	Tapsavsetninger Innovasjon Norge (garantier, fiskeri)	120
1050	75	Føringstilskudd, fiskeri	10
2415	75	Marint verdiskapingsprogram, Innovasjon Norge	25
2421	70	Investeringsstilskudd landbruk (150 mill), Innovasjon Møbel (10 mill) .	160
2421	50	Øke avsetning tapsfond Innovasjon Norge - fiskeri	80
		<i>Justis</i>	
440	1	Økokrim	10
Sum øvrige områder			1 056
Samlet økt ramme			10 081

Dette medlem viser til at provenytapet på 4,75 mrd. kroner som følge av å fjerne beløpsgrensen på 5 mill. kroner i den foreslåtte modellen for tilbakeføring av underskudd, reelt sett er å betrakte som utsatt skatt, ikke som et endelig skattetape for staten, jf. svar fra Finansdepartementet på spørsmål nr. 14 og 53 fra Høyres stortingsgruppe. Rentetapet for staten ved en slik utsatt skatt er beregnet til 750 mill. kroner. Den reelle provenyeffekten av Kristelig Folkepartis tiltakspakke når man justerer for denne periodiseringseffekten er derfor på 6,081 mrd. kroner ut over Regjeringens eget forslag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til en rekke forslag som Venstre enten fremmer alene eller sammen med andre partier i denne innstilling. Disse forslagene vil spesielt rette seg mot konkurranseutsatt industri og eksportrettet næringsliv og være et nødvendig supplement til de tiltak Regjeringen har fremmet og som får bred støtte i denne innstilling. Konkret fremmer dette medlem følgende forslag:

- Reversering av Regjeringens skatteskjerpelser i formuesskatt og arveavgift som vedtatt ifbm. NB09
- Styrking av Skattefunn-ordningen
- Økte avskrivningssatser saldogruppe d til 25 prosent
- Økte avskrivningssatser for fiskefartøy til 20 prosent
- Økte avskrivningssatser for driftsmidler knyttet til fornybar energi 7,5 prosent
- Fjerning av taket i Regjeringens forslag til Skattefordelt-ordning
- Halv arbeidsgiveravgift for lærlinger

Samlet har disse forslagene en teknisk bokført provenyeffekt i 2009 på 6,64 mrd. kroner. Det meste av dette er imidlertid ikke reell skattelette, men knytter seg til forslaget om å oppheve taket i Regjeringens Skattefordelt-forslag. For staten betyr det et teknisk skattetape i 2009, på svært usikkert grunnlag anslått av departementet til 4,75 mrd. kroner. Dette er imidlertid skatteinntekter som staten vil få innbetalt etter 2010 slik at det reelle tapet for staten er knyttet til rentetap på skattefordelt. Den reelle effekten av et slikt forslag er for bedriftene og staten om lag 750 mill. kroner.

Dette medlem foreslår videre å utsette skatteinnbetalingen for næringslivet for 2008-regnskapet til 1. august 2009. Dette for å styrke næringslivets likviditet. Dette vil medføre et rentetape for staten på anslagsvis 450 mill. kroner.

Dette medlem foreslår dessuten flere tiltak på budsjettets utgiftsside:

- Redusert krav om permitteringsgrad til 20 prosent for å ha rett til dagpenger
- Tilskuddsordning til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn
- Diverse tiltak for å styrke fiskerinæringen, bl.a. (økt tapsavsetning, økt tilskudd til marint verdiskapingsprogram og økt føringstilskudd)
- Økt basisfinansiering av UH-sektoren med samlet 250 mill. kroner.
- Opprettelse av et eget investeringssselskap – Klimatek – for investering i klimateknologi, klima-gründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv
- Økt tilskudd til bedriftsintern opplæring
- Utvidelse av lånerammen for skolebygg mv.

Samlet har disse forslagene en bokført kostnadsramme på 788 mill. kroner, noe dette medlem foreslås dekket inn ved tilsvarende omprioriteringer/kutt innenfor Statsbygg, overføringer til fylkeskommuner og innsparing ved strukturtiltak i offentlig sektor.

Dette medlem foreslår også å omprioritere 500 mill. kroner av Regjeringens foreslåtte kapitalutvidelse i Argentum til investeringskapital i "Klimatek".

Utover dette, støtter dette medlem forslagene fra regjeringspartiene som ble framlagt 6. februar 2009 om økte midlertidige avskrivningssatser (startavskrivninger) for investeringer som skjer i 2009 og utvidelse av permitteringsreglene til 52 uker.

2.3 Nærmere om forslag til tiltak fra Regjeringa *Samandrag*

Regjeringen har lagt vekt på at forslagene som fremmes skal stimulere produksjon og sysselsetting, slik at økningen i arbeidsledigheten dempes. Det er lagt vekt på at tiltakene skal kunne iverksettes raskt og treffe de mest utsatte delene av arbeidsmarkedet, samtidig som de bidrar til bedre miljø og bedre offentlig infrastruktur. Videre tar tiltakene sikte på å sette arbeidstakere og bedrifter bedre i stand til å møte nødvendige omstillinger og bidra til nyskaping gjennom kompetanse- og fornyingstiltak.

I vurderingen av hvordan tiltakene bør fordeles på budsjettets utgifts- og inntektsside, har Regjeringen lagt vekt på at virkningene av skatte- og avgiftslettelse på etterspørsel, produksjon og sysselsetting på kort sikt er usikre. En må også ta hensyn til at Norges Banks rentenedsettelse gir et betydelig bidrag til disponibel inntekt for husholdninger med gjeld. Regjeringen har derfor først og fremst prioritert tiltak på utgiftssiden av statsbudsjettet, med betydelig vekt på tiltak som, direkte eller indirekte, stimulerer produksjonen i privat sektor. Regjeringen fremmer i tillegg forslag om enkelte målrettede skatteendringer for næringslivet.

På utgiftssiden har Regjeringen særlig prioritert økte overføringer til kommunesektoren for å øke vedlikehold og rehabilitering av kommuners og fylkeskommuners bygg og annen infrastruktur. Samferdselsbevilgningene økes, med vekt på vedlikehold og utbedring av riksveiene og jernbanen, samt utbygging av gang- og sykkelveier. Videre økes bevilgningene til vedlikehold og rehabilitering av statlige bygg, herunder sykehus og universitets- og høyskolebygg. Statlige tilskudd til utbygging av miljøvennlig energi og energisparetiltak økes kraftig. For å bidra til omstilling og nyskaping i arbeids- og næringslivet økes bevilgningene til forskning og kompetansetiltak, arbeidsmarkedstiltak, IKT-tiltak, Innovasjon Norge, GIEK og Argentum.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre peker på at vi er inne i en svært utfordrende situasjon for verdensøkonomien og norsk økonomi. Vi har raskt gått fra en situasjon med overoppheting og mangel på arbeidskraft til dystre utsikter og økende arbeidsledighet. Både Statistisk sentralbyrå og NHO spådde resesjon allerede i november/desember i fjor (negativ vekst) i fastlandsøkonomien i 2009, som i tilfelle blir første gang på 20 år. Regjeringen tror på nullvekst for fastlandsøkonomien, men en nedgang i BNP. Ledigheten har økt mye og vil fortsette å øke de første månedene av 2009. Antallet konkurser i fjerde kvartal 2008 var 70 prosent høyere enn året før. Disse medlemmer viser til at alle opposisjonspartiene og flere økonomer under budsjettbehandlingen påpekte at det må handles raskt og at vi må gjøre de rette grep for å hindre at krisen her hjemme forsterker seg. Det er spesielt viktig med tiltak for å dempe krisen og økningen i arbeidsledigheten. Det bør være et mål å styrke konkurransevnen til små og store bedrifter i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at Regjeringen forsto alvoret for sent. Bedriftenes konkurransevne er svekket under rød-grønt styre, investeringer kunnskap, forskning og infrastruktur har ikke vært tilstrekkelig prioritert i oppgangstidene og bedriftene har fått høyere skatt. Dette er i motsetning til sentrum/Høyre-regjeringen som satset på konkurransefremmende tiltak for å styrke langsiktig vekstevne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at opposisjonen har påpekt at Regjeringen burde satt i gang tiltak i forbindelse med den ordinære budsjettbehandlingen i finanskomiteen på Stortinget. Regjeringen valgte dessverre å se bort fra alle innspillene. Regjeringen har gjennomført skatteskjerpelser for familiebedrifter på arveavgift og formuesskatt. Det er dårlig timing når næringslivet har vært på vei inn i en stor lavkonjunktur.

En Regjering på etterskudd har gitt unødvendig usikkerhet for bedrifter og ansatte. Det var fullt mulig å se at investeringene falt kraftig, at internasjonal etterspørsel ble nedjustert betydelig og at pessimismen rådde i november i fjor. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringens håndtering har vært mangelfull, og spesielt ser vi det på bygg- og vedli-

keholdssiden hvor det hadde spart 2–3 måneder ved å levere tiltak her i november.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at disse partiene i nysalderingen foreslo å sette av 200 mill. kroner til planlegging av samferdselsprosjekter, men Regjeringen avsto. Vi så også at eksportnæringen og industrien fikk relativt store problemer tidlig og gikk inn for å forbedre avskrivningsregler. Det betyr å øke lønnsomheten til private investeringer i norske arbeidsplasser. Det tok ikke Regjeringen på alvor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre setter et spørsmålstejn ved om det var behov for 8 uker for å lage en tiltakspakke. Det er lite i den fremlagte pakken som ikke var kjent før jul. Hadde en tiltakspakke vært fremlagt tidligere, kunne jobber vært spart. Disse medlemmer er også kritisk til at bankpakken ikke ble fremlagt tidligere. Opposisjonen tok allerede i månedsskiftet november/desember opp lånetørken. Mange lønnsomme bedrifter har hatt store problemer med å få lån til gode prosjekter. Det vises til at statsministeren i midten av desember uttalte at han fryktet at lønnsomme bedrifter kunne gå over ende. Etter disse medlemmers mening burde en tiltakspakke som bedret utlånsituasjonen for bedriftene vært lagt fram tidligere enn det som nå er tilfelle.

Disse medlemmer er redd for at Regjeringens krisepakke ikke treffer nok der smerten er størst – hos konkurranseutsatt industri og næringsliv. Regjeringens krisepakke er i all hovedsak rettet mot bygg- og anleggssektoren som opererer i et skjermet innenlandsk marked, mens for den delen av norsk næringsliv som er eksportrettet og har markedene sine utenfor Norge er det lite å glede seg over.

Disse medlemmer mener at det er denne delen av norsk næringsliv som er hardest rammet av krisen, og det er de som i minst grad blir tilgodesett i Regjeringens tiltakspakke. Også Regjeringens skattekredittforslag er tilpasset de bedriftene som er små og som har sine inntekter fra et innenlandsk marked. Med et maksimalt skattefradrag på 1,4 mill. kroner pr. bedrift sier det seg selv at dette ikke har noen spesielt målrettet effekt for mellomstore bedrifter som lever av markeder utenfor Norges grenser.

Disse medlemmer har særlig vært opptatt av målrettede tiltak for de bedriftene som går fra store overskudd i 2008 til bråstopp, ordretørke og underskudd i 2009. For disse bedriftene er det ingen tiltak som de på kort sikt kan nyttegjøre seg av i Regjeringens forslag til krisepakke. Disse medlemmer mener at forslaget om et "Bedriftenes konjunktur-

fond" ville i denne situasjonen vært et viktigere og mer målrettet bidrag når likviditet og soliditet blir dårligere. Disse medlemmer er også skuffet over at Regjeringen ikke benytter seg av andre svært målrettede tiltak på skattesiden. Disse medlemmer vil legge stor vekt på tiltak som kan fremme teknologiutvikling og innovasjon, og vil bruke både skattesystemet og direkte tilskudd for å øke kompetansen internt i bedriftene og stimulere bedriftene til å investere i nye maskiner og mer miljøvennlige løsninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er tilfreds med at Regjeringen har fulgt opp en rekke av de innspillene som Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har spilt inn når det gjelder forskning, høyere utdanning og innenfor miljøområdet. Det er mange gode tiltak innenfor miljøområdet disse medlemmer kjenner igjen, og kan støtte, men den store utfordringen om å få fortgang i utbyggingen av fornybar energi er heller ikke denne gangen løst. Det er etter disse medlemmers syn svært beklagelig.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at en rekke av de forslagene som Regjeringen fremmer i St.prp. nr. 37 (2008–2009) er identiske med Venstres alternative statsbudsjett for 2009 – altså forslag som Regjeringen og regjeringspartiene var mot for 2 måneder siden. Dette gjelder for eksempel forslag om å styrke Skattefunn-ordningen, forslag om økt satsing på næringsrettet forskning, på klimaforskning og flere nærings-Ph.D. og stipendiatstillinger. Det gjelder forslag om flere sivile stillinger i politiet, økt satsing på jernbane, rassikring, gang- og sykkelveier og økt satsing på kulturminnevern. Samlet hadde Venstre en styrkning av disse områdene på om lag 2 mrd. kroner i forhold til Regjeringen og regjeringspartienes budsjett for 2009.

Dette medlem drar derfor den slutning at Venstres alternative statsbudsjett var bedre egnet til å møte krisen enn det budsjettet som regjeringspartiene sørget for å gi flertall. Dette medlem beklager at vi på disse områdene har "kastet bort" 3–4 måneder, men mener allikevel det er bedre seint enn aldri.

På mange områder bærer også Regjeringens forslag til krisepakke preg av å være rene budsjettrevidringer som for eksempel økte tilskudd til CO₂-håndtering på Mongstad med nesten 1 mrd. kroner og flere sivile stillinger i politiet. Etter dette medlems syn vil ikke disse tiltakene ha noen som helst betydning for finanskrisen, og ville vært en sak Stortinget uansett måtte håndtert.

Dette medlem peker videre på at den nye "bankpakken" som skal legges fram 8. februar 2009, og vårens lønnsoppgjør kommer til å være vel så vik-

tige elementer for å løse krisen som dagens pakke. En viktig utfordring er å unngå at de ekstra milliarder som kommunene nå tilføres, ikke bindes opp i varige økte driftskostnader eller et for ekspansivt lønnsoppgjør, men faktisk brukes til kortsiktig stimulans for å øke etterspørselen. Regjeringen har en avgjørende viktig jobb for å få til et ansvarlig lønnsoppgjør – ikke minst i offentlig sektor – denne våren.

2.4 Miljøretta tiltak

Samandrag

Enovas tilskudd til energieffektivisering og fornybar energi økes med 1 190 mill. kroner. Innsatsen skal særlig rettes mot utbygging av fornybare oppvarmingsløsninger og energieffektive løsninger i industri, kommunale bygg og næringsbygg. Det legges i tillegg opp til en målrettet informasjonskampanje om energisparetiltak rettet mot husholdningene. Styrkingen av Enova gir også mulighet for økt utbygging av gode vindkraft- og biokraftprosjekter.

Økte bevilgninger til vedlikehold og rehabilitering av kommunale og statlige bygg vil bidra til et bedre miljø for brukerne av byggene og en mer energieffektiv bygningsmasse, noe også økte tilskuddsmidler under Enova vil stimulere til. I tillegg kreves det at alle offentlige byggeprosjekter som omfattes av tiltakene, fortrinnsvis skal bygges i samsvar med nye krav til energibruk i bygg.

Også forslagene om økte bevilgninger til samferdselsformål har en klar miljøprofil. Bevilgningene til jernbanenettet økes med 1,3 mrd. kroner, og av bevilgningsøkningen til veiformål skal 0,5 mrd. kroner benyttes til gang- og sykkelveier. Videre foreslås det 50 mill. kroner til utbygging av ladestasjoner for el-biler, slik at elektrifiseringen av transportsektoren kan gå raskere.

De samlede investeringsutgiftene knyttet til teknologiseret for CO₂-fangst på Mongstad blir høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett 2009. Det foreslås derfor å øke bevilgningen til dette miljøtiltaket med 962 mill. kroner. Regjeringen foreslår også å styrke miljøforskningen gjennom Norges forskningsråd med 75 mill. kroner, med særlig vekt på vindkraft til havs. Bevilgningene til bioenergitiltak i landbruket økes med 50 mill. kroner i tråd med målsettingen om å bidra til økt utbygging av bioenergi med inntil 14 TWh innen 2020.

Regjeringen foreslår også økte bevilgninger til en rekke miljøtiltak på Miljøverndepartementets budsjett med til sammen 350 mill. kroner, hvorav 223 mill. kroner til tiltak for fredede og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer. Bevilgningsøkningen under Miljøverndepartementet omfatter også tiltak i nasjonalparker, verneområder og friluftsområder, samt økte midler til satsingen på bymiljøtiltak i Grovuddalen.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til felles innspill til Regjeringen 15. januar 2009 hvor disse partiene hadde som ett av sine hovedkrav/hovedinnspill å bruke krisesituasjonen på en konstruktiv måte ved å forme fremtidens lavutslippssamfunn og et mer bærekraftig næringsliv. Disse medlemmer mener at finanskrisen ikke utelukkende må brukes til konserverende tiltak, men til å skape varige forbedringer som både bidrar til å løse klimakrisen og finanskrisen.

Disse medlemmer viser til at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre etter harde forhandlinger fikk Regjeringen med på et klimaforlik i Stortinget for ett år siden. Etter den tid har imidlertid de norske CO₂-utslippene økt ytterligere og det haster med å få på plass nye tiltak og i det minste følge opp hele klimaforliket – ikke minst innenfor satsing på fornybar energi. 2009 er et avgjørende år for klimapolitikken spesielt med tanke på FN toppmøtet i København i desember hvor det skal fremforhandles en ny internasjonal klimaavtale. Dersom Norge skal ha realistiske muligheter til å oppfylle en klimaavtale som er mer ambisøs enn Kyoto-avtalen, er det viktig at vi allerede nå kommer i gang med tiltak som får ned de norske klimautslippene.

Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringen foreslår flere tiltak i St.prp. nr. 37 (2008–2009) som går i mer miljøvennlig retning. Disse medlemmer er imidlertid noe usikker på om innretningen på tiltakene er så målrettet som de burde være. Norge har unike forutsetninger innen fornybar energi og har samtidig et av Europas dårligste opplegg for å støtte fornybar energiproduksjon. Dette må avløses av en storsatsing på dette området. Her ligger det store muligheter for å sikre arbeidsplasser og skape nye, også i distriktene. Satser vi tungt nok på dette området kan vi få en like stor leverandørindustri knyttet til energisparing og fornybar energiproduksjon, som vi i dag har knyttet til olje- og gassvirksomheten. Dette er en mulighet det haster med å ta i bruk og som ikke Regjeringen møter tilstrekkelig i sitt forslag til krisepakke. Disse medlemmer er av den oppfatning at det å utelukkende kanalisere innsatsen for ny fornybar energi gjennom tilskuddsordninger administrert av ENOVA ikke er tilstrekkelig målrettet. Disse medlemmer mener at vi også må bruke skattesystemet aktivt i en mer miljøvennlig retning og mener videre at det viktig med et offentlig virkemiddelapparat som kan utløse en rekke av de gode klimaprojektene vi ser at mange klima-gründere og bedrifter trenger finansiering til.

Disse medlemmer mener at Norge trenger nytenkning for å utløse klimaløsningene og tydelig politikk som staker ut en ny og mer bærekraftig kurs for Norges økonomi.

Disse medlemmer viser derfor til respektive merknader og forslag i denne innstilling og i Innst. O. nr. 43 (2008–2009) når det gjelder konkrete forslag for å øke satsingen på ny fornybar energi som en del av krisepakken og et samlet opplegg for et nyskape og klimavennlig næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader og forslag under kapittel 2.2 i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er positive til de energi- og miljørettede tiltakene som er fremmet av Regjeringen i St.prp. nr. 37 (2008–2009). Disse medlemmer hadde imidlertid forventet en større andel "grønne" tiltak, som i sterkere grad adresserte de store utfordringene vi står overfor på klima- og miljøområdet. Under 1/4 av Regjeringens tiltakspakke er spesifikt innrettet mot "grønne" klima- og miljøtiltak. Disse medlemmer er spesielt opptatt av å få fart på utbyggingen av fornybar energi i Norge. Per i dag finnes det 18 urealiserte vindkraftprosjekter med konsesjon til utbygging Norge. Ingen av disse prosjektene kan realiseres uten offentlig støtte. Til sammen kunne disse vindparkene produsert strøm til mer enn 200 000 husstander.

Med dette som bakgrunn foreslår komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti å styrke Enova ytterligere gjennom en ekstraordinær bevilgning til Energifondet på 2 000 mill. kroner i 2009 utover Regjeringens forslag. Innsatsen skal særlig rettes inn mot økt utbygging av fornybar energiproduksjon gjennom at flere midler gjøres tilgjengelig for investeringsstøtte. Dette medlem foreslår samtidig ekstra skattemessige avskrivninger for investeringer i fornybar energi for å stimulere til økt utbygging.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre foreslår å opprette et eget investeringselskap – Klimatek – for målrettet investering i klimateknologi, klima-gründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv, nærmere omtalt i kapittel 11 i denne innstilling.

2.5 Satsing på kommunar, bygg og samferdsel

Samandrag

En vesentlig del av Regjeringens forslag til tiltak for å stimulere sysselsettingen er rettet inn mot økt aktivitet i bygg- og anleggsnæringen. Regjeringen

har særlig prioritert kommunene og samferdselssektoren, hvor utgiftene økes med til sammen vel 10 mrd. kroner. I tillegg foreslås det en vesentlig økt innsats for å utbedre bygningsmassen i staten. Vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter vil normalt kunne bli iverksatt raskere enn nye investeringsprosjekter og kan også ha kortere varighet, noe som gjør det lettere å trappe dem ned når konjunktursituasjonen tilsier det. Til forskjell fra de fleste investeringsprosjekter vil vedlikeholdsprosjekter heller ikke føre til høyere driftskostnader i framtiden. I tillegg til å stille krav til energieffektivitet, legger Regjeringen også til grunn at det for alle nye bygg som iverksettes som følge av de foreslåtte tiltakene i St.prp. nr. 37 (2008–2009), skal legges vekt på universell utforming.

Kommunene tilføres til sammen 6,4 mrd. kroner i nye midler, hvorav 4 mrd. kroner er et engangstilskudd til vedlikehold og rehabilitering av kommunal infrastruktur med full statlig finansiering. De frie inntektene økes med 2,0 mrd. kroner. Den resterende styrkingen av kommuneøkonomien er bl.a. knyttet til økt investeringsramme i rentekompensasjonsordningene for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg, økt ramme for investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser og økt lærlingtilskuddet som utbetales av fylkeskommunene. I tillegg til økte overføringer på 6,4 mrd. kroner kommer ekstraordinær dekning av tapte skatteinntekter for kommunesektoren som Regjeringen varslet før jul. Utviklingen i kommunenes inntekter er nærmere omtalt i avsnitt 2.5 i proposisjonen.

Bevilgningene til samferdselsformål økes med 3,8 mrd. kroner. Av dette går 2,3 mrd. kroner til veiformål, fordelt med 0,8 mrd. kroner til drift og vedlikehold og 1,5 mrd. kroner til investeringer. Utgiftene til jernbaneformål økes med 1,3 mrd. kroner, fordelt med 0,8 mrd. kroner til drift og vedlikehold og 0,5 mrd. kroner til investeringer. Utgiftene til Kystverket økes med 150 mill. kroner til blant annet utbygging av havner og farleder.

Utgiftene til øvrige bygningsrelaterte prosjekter økes med 2,8 mrd. kroner. Det foreslås et engangstilskudd til vedlikehold i helseforetakene på 1 mrd. kroner og et engangstilskudd til vedlikeholdsprosjekter i universiteter og høyskoler på 200 mill. kroner. Bevilgningene til vedlikehold, mindre investeringsprosjekter, prosjektering og forseringer av igangsatte prosjekter under Statsbygg økes med om lag 730 mill. kroner. Videre økes tilskuddet til utleieboliger med 250 mill. kroner, mens tilskuddet til studentboliger økes med 75 mill. kroner. I tillegg foreslås det om lag 320 mill. kroner til en rekke andre vedlikeholdsprosjekter, herunder til nasjonale festningsverk, museer og kulturbygg. Det foreslås også et ekstraordinært engangstilskudd på 250 mill. kroner til statlig medfinansiering av utvalgte idrettsanlegg som påbe-

gynnes og ferdigstilles i 2009. Videre økes utlånsrammen i Husbanken med 2 mrd. kroner, fra 12 mrd. kroner til 14 mrd. kroner.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sine merknader og forslag under kapittel 2.2 i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader i kapittel 8 (kommunal) og 14 (samferdsel) hvor man blant annet foreslår å utvide rammen for rentekompensasjonsordningen for kommunene med 2 mrd. kroner utover Regjeringens forslag og foreslår igangsetting av to nye OPS-prosjekter for å sikre raskere veibygging.

2.6 Kompetanse og omstillingsevne i arbeids- og næringsliv

Samandrag

Regjeringen foreslår en rekke målrettede tiltak for å sette arbeidstakere og bedrifter bedre i stand til å møte nødvendige omstillinger og stimulere til innovasjon og nyskaping.

Arbeidsmarkedstiltakene økes med 6 000 plasser i gjennomsnitt for 2009, og NAV tilføres 320 nye stillinger til oppfølging av flere arbeidssøkere og for å håndtere flere tiltaksplasser. Permitteringsregelverket endres ved at arbeidsgiverperioden med lønnsplikt under permittering reduseres fra 10 dager til 5 dager og den maksimale perioden med dagpenger under permittering økes fra 30 uker til 42 uker. Bevilgningene til ulike kompetansetiltak og til forskning økes med i alt om lag 0,5 mrd. kroner.

Utgiftene til næringstiltak under Innovasjon Norge og GIEK økes med til sammen 705 mill. kroner. Bevilgningen til tapsfond i Innovasjon Norge økes med 320 mill. kroner. Det gir grunnlag for å øke rammen for landsdekkende innovasjonslån (risikolån) med 600 mill. kroner og rammen for garantiordningen med 280 mill. kroner. For lavrisikoordningen i Innovasjon Norge utnyttes fullmakten fra Stortinget fullt ut ved at det samtidig med St.prp. nr. 37 (2008–2009) ble fremmet en kongelig resolusjon om å øke lånerammen fra 2 mrd. kroner til 2,5 mrd. kroner. Det innføres også et nytt, landsdekkende etablererstipend med en bevilgning på 150 mill. kroner for å stimulere flere til å starte egen virksomhet. I tillegg økes bevilgningen til FoU-kontrakter med 65 mill. kroner. Videre økes tilskuddet til Marint verdiskapingsprogram under Innovasjon Norge med 20 mill. kroner. Under GIEK økes rammen for u-landsordningen med 1 050 mill. kroner, og bevilgningen til tapsfond økes

med 150 mill. kroner. Det statlige forvaltningsselskapet Argentum gis bedre mulighet til å investere i fond som gir næringslivet tilgang på langsiktig eierkapital, ved at selskapet tilføres 2 mrd. kroner i økt egenkapital og fritas for utbyttebetaling til staten i 2009.

Regjeringen foreslår også en rekke andre tiltak for økt kompetanse og innovasjon. Tilskuddet til programmet Brukerstyrt innovasjonsarena under Norges forskningsråd økes med 75 mill. kroner, og det foreslås 48 mill. kroner til nye stipendiatstillinger, herunder til ordningen med nærings-Ph.D. Tilskuddene til lærlinger økes med til sammen 195 mill. kroner, mens utgiftene til kvalifiseringsprogrammet "Ny sjanse" økes med 15 mill. kroner, og utgiftene til programmet for basiskompetanse i arbeidslivet økes med 20 mill. kroner. Det foreslås også 75 mill. kroner til forskning på fornybar energi og 100 mill. kroner til ulike IKT-tiltak. Innenfor landbruket økes tilskuddet til Trebasert innovasjonsprogram med 20 mill. kroner.

Regjeringen foreslår også å øke driftsutgiftene i politiet med 242 mill. kroner, tilsvarende 460 sivile stillinger, slik at polititjenestemenn kan frigjøres til operativt arbeid.

Tiltakene på utgiftssiden er nærmere omtalt i kapittel 4 i proposisjonen.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sine merknader og forslag under kapittel 2.2 i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader i kapittel 5 (kunnskap) og 9 (arbeidsmarked) hvor man blant annet foreslår å øke satsingen på programmet for basiskompetanse i arbeidslivet med 80 mill. kroner mer enn Regjeringen og at permitteringsreglene gjøres mer fleksible enn i forslaget fra Regjeringen.

2.7 Endringer i skatte- og avgiftsopplegget

Samandrag

Det vil være svært uheldig for norsk økonomi om lønnsomme bedrifter blir lagt ned på grunn av midlertidige problemer for eksempel knyttet til mangel på likviditet. Samtidig bør en ikke hindre nødvendig omstilling og opprettholde bedrifter som ikke er levedyktige. Et treffsikkert tiltak i en slik situasjon vil etter Regjeringens syn være en midlertidig adgang til å tilbakeføre selskapsunderskudd i 2008 og 2009 mot beskattet overskudd de to foregående årene. Det settes en beløpsgrense på 5 mill. kroner årlig for hvor store underskudd som skal kunne tilbakeføres. Skat-

teverdien av underskuddene i 2008 og 2009 opp til beløpsgrensen vil bli utbetalt til selskapene ved skatteoppgjørene høsten 2009 og 2010. Mange selskaper som har fått redusert lønnsomhet, får dermed tilført likviditet.

Kun selskaper som har gått fra en overskuddsposisjon til en underskuddsposisjon, vil bli omfattet. Dermed når en fram til mange av de selskapene som får redusert lønnsomhet som følge av den vanskelige situasjonen i finansmarkedene. Tiltaket er næringsnøytralt, men vil i sin natur særlig komme de mest konjunkturutsatte bedriftene til gode. Taket på 5 mill. kroner innebærer at tiltaket i første rekke er rettet mot små og mellomstore selskaper.

Det foreslåtte tiltaket virker automatisk i den forstand at samlet likviditetstilførsel vil avhenge av hvor store midlertidige problemer næringslivet vil møte. Over de to årene ordningen skal gjelde, antas tiltaket å gi minst 7 mrd. kroner samlet i lavere skatter og styrket likviditet for selskapene. Tiltaket anslås å redusere bokførte skatteinntekter i 2009 med 3 1/4 mrd. kroner. Provenyanlaget er særlig usikkert. Dersom nedgangskonjunkturen blir dypere og mer langvarig enn forutsatt, blir skatteletten større, mens den blir mindre dersom nedgangen går fort over. Størsteparten av provenytapet vil være en periodiseringsendring, fordi utbetaling av skatteverdien av underskudd for 2008 og 2009 vil gjenspeiles i lavere framførbare underskudd og dermed høyere skatteinntekter senere år. Over tid vil den reelle lettelsen for selskapene i hovedsak bestå av rentefordelen ved en endret periodisering i forhold til gjeldende regler for framføring av underskudd. I tillegg kommer fordelene ved styrket likviditet og økt bokført egenkapital for selskapene. Tiltaket er dermed et godt supplement til de gjennomførte tiltakene rettet mot kredittmarkedet.

Regjeringen foreslår å styrke Skattefunn-ordningen gjennom å heve beløpsgrensen for fradragsgrunnlaget fra 4 til 5,5 mill. kroner for egenutført FoU og fra 8 til 11 mill. kroner for innkjøpt FoU. Høyere beløpsgrenser kan bidra til at noen flere prosjekter blir gjennomført og til at FoU-prosjekter blir gjennomført raskere enn ellers planlagt. Provenyvirkningen anslås til om lag 180 mill. kroner påløpt i 2009 og bokført i 2010.

Skatteforslagene er nærmere omtalt i kapittel 3 i proposisjonen.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sine merknader og forslag om skattelettelse for folk flest og næringsliv under

kapittel 2.2, samt lovendringsforslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009). Disse medlemmer viser også til bevilgningsforslag under kapittel 17 i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader og forslag under denne innstillings kap. 4.3 og 4.4, samt i Innst. O. nr. 43 (2008–2009) hvor det fremmes forslag som ville betydd en betydelig skattelettelse for næringslivet i 2009.

2.8 Sysselsetjingspolitikken

Samandrag

I en situasjon med økende ledighet er det viktig at arbeidsmarkedspolitikken innrettes slik at arbeidsledige får nødvendig bistand til å skaffe seg arbeid igjen. Selv om etterspørselen etter arbeidskraft avtar, er det ved inngangen til 2009 fortsatt mange ubesatte stillinger. Samtidig er deler av arbeidsmarkedet fortsatt preget av knapphet på arbeidskraft. I lys av dette legger Regjeringen vekt på at arbeidsledige raskt må formidles til ledige stillinger. Regjeringens forslag om å styrke bemanningen i NAV midlertidig med 320 stillinger vil bidra til øke ressursene til formidling, samtidig som NAV får tilstrekkelige ressurser til å administrere det høyere nivået på arbeidsmarkedstiltakene som Regjeringen foreslår i 2009.

I lys av oppgangen i arbeidsledigheten har Regjeringen funnet det riktig å øke arbeidsmarkedstiltakene med i gjennomsnitt 6 000 plasser i 2009, regnet i forhold til vedtatt budsjett. Dette innebærer at en opprettholder tiltaksintensiteten, dvs. forholdet mellom tiltaksplasser og registrerte ledige, på nivået fra 2008, gitt anslagene for arbeidsledigheten i proposisjonen.

Regjeringens forslag om å øke den maksimale dagpengeperioden ved permittering, samtidig som bedriftenes periode med lønnsplikt reduseres, vil gjøre det lettere for bedriftene å holde på kompetanse i en periode med lavere etterspørsel etter arbeidskraft.

Regjeringen følger utviklingen i arbeidsmarkedet svært nøye og vil komme tilbake med en ny vurdering av situasjonen i Revidert nasjonalbudsjett 2009, som legges fram i midten av mai.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sine merknader og forslag under kapittel 2.2 i denne innstilling.

3. DEI ØKONOMISKE UTSIKTENE OG DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN

3.1 Utviklinga i norske finansmarknader

Samandrag

Den internasjonale finanskrisen har også gitt seg utslag i finansmarkedene i Norge. Långivingen mellom bankene stoppet nesten opp fra midten av september i fjor, og risikopåslagene i penge- og kredittmarkedene økte markert. Norske banker opplevde at langsiktig finansiering ble dyrere og vanskelig tilgjengelig.

På Oslo Børs har aksjeverdiene falt markert. Fra begynnelsen av september 2008 til bunnivået i november falt hovedindeksen med hele 55 prosent. Nedgangen var klart større enn på de fleste andre børser i verden. Det må ses i sammenheng med at aksjeverdiene hadde steget mer på Oslo Børs enn på børsene i mange andre land i tiden før nedgangen satte inn. Både den markerte oppgangen og nedgangen i aksjeverdiene på Oslo Børs det siste året har i stor grad sammenheng med utviklingen i oljeprisen.

Det har også vært store bevegelser i verdien av den norske kronen. Gjennom andre halvår 2008 svekket kronen seg med 38 prosent mot dollar og 23 prosent mot euro. Svekkelsen må ses i sammenheng med at etterspørselen etter små valutaer som den norske kronen gjerne faller i urolige tider. Det markerte fallet i oljeprisen i andre halvår i fjor bidro trolig til å forsterke svekkelsen av kronen. Kronen har styrket seg noe igjen i de første ukene av 2009.

Norges Bank og Regjeringen har iverksatt en rekke tiltak for å bedre tilgangen på finansiering for bankene, jf. nærmere omtale i proposisjonen pkt. 2.1.2. Tiltakene har bidratt til å stabilisere finansmarkedene. Risikopåslagene både i penge- og kredittmarkedet er imidlertid fremdeles på høye nivåer, og bankene er i stor grad avhengig av Norges Bank for å skaffe likviditet.

Bankene har først og fremst merket den internasjonale finanskrisen ved en kraftig økning i finansieringskostnader og tap på verdipapirer. Departementet er kjent med at en del banker nå sikter mot en høyere kjernekapitaldekning for å sikre tilgang til finansiering til akseptable vilkår. Dersom bankene ikke får skaffet kapital til akseptable vilkår, vil dette også kunne føre til tilbakeholdenhet med å gi nye utlån til næringsliv og husholdninger.

Det er grunn til å anta at uroen i finansmarkedene og de endrede konjunkturutsiktene bidrar til at husholdninger og bedrifter blir mer forsiktige i sine låneopptak samtidig som bankene strammer til i sin utlånspraksis. Dette underbygges av informasjon fra Norges Banks utlånsundersøkelse for 3. kvartal 2008. Bankene begrunner i stor grad tilstrammingene med svekkede makroøkonomiske utsikter og en generelt

lavere risikovilje. Også bankenes egen finansieringssituasjon oppgis som en årsak til strammere kredittpraksis.

Finansdepartementet har sammen med Norges Bank og Kredittilsynet høy beredskap knyttet til overvåking av bankenes likviditet og muligheter for finansiering. Regjeringen legger fram nye tiltak 9. februar som skal styrke bankenes utlånsevne slik at næringslivet og husholdningene lettere skal få lån.

I proposisjonen pkt. 2.1.1 er det gitt en nærmere omtale av utviklingen i internasjonale finansmarknader.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

3.2 Nærmare om utviklinga i norsk økonomi

Samandrag

Avdempingen i norsk økonomi gjennom 2008 ble kraftigere enn ventet. Etter svak utvikling i første halvår i fjor avtok det private forbruket gjennom andre halvår, samtidig som boliginvesteringene fortsatte å falle. Veksten i investeringene i fastlandsbedriftene stoppet opp. I tillegg bidro lavere vekst i internasjonal økonomi til svakere utvikling i eksporten av tradisjonelle varer, selv om en svakere krone isolert sett lettet presset mot lønnsomheten i eksportrettede virksomheter. Nedgangen i etterspørselen har slått ut i lavere vekst i både vare- og tjenesteproduserende næringer, særlig innenfor varehandelen og i bygg- og anleggsnæringen. Den lavere aktiviteten gjenspeiles også i arbeidsmarkedet. Sysselsettingsveksten har stoppet opp, og arbeidsledigheten øker, om enn fra et lavt nivå.

Samlet sett anslås det nå at BNP for Fastlands-Norge økte med 2 1/4 prosent fra 2007 til 2008. Dette er om lag 3/4 prosentpoeng lavere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2009. Arbeidsledigheten målt ved AKU anslås til vel 2 1/2 prosent av arbeidsstyrken i 2008.

Som svar på den lavere veksten og de svekkede utsiktene har Norges Bank senket styringsrenten med til sammen 2 3/4 prosentpoeng siden oktober i fjor, til 3 prosent. Rentebanen fra desember 2008 indikerer at styringsrenten vil avta ned mot 2–2 1/4 prosent gjennom første halvår 2009. Den lavere renten vil gi en betydelig stimulans til husholdningenes etterspørsel. Husholdningene har netto rentebærende gjeld på mer enn 1 000 mrd. kroner. Husholdningenes fordringer knyttet til pensjonssparing og livsforsikringspoliser mv. er da holdt utenom. For hvert prosentpoeng innskudds- og utlånsrentene settes ned, øker husholdningenes disponible inntekter med over 7 mrd. kroner etter skatt. De rentenedsettelsene som allerede er gjennomført innebærer dermed om lag 20 mrd. kro-

ner i økte inntekter for husholdningene dersom de gir fullt utslag i bankenes innskudds- og utlånsrenter. Dette vil trolig bidra til en vekst i husholdningenes kjøpekraft som mer enn veier opp for nedgangen i inntektene som følge av lavere sysselsetting.

Sammen med lavere prisvekst er rentenedgangen ventet å bidra til at konsumveksten tar seg klart opp gjennom 2009. Den svake utviklingen gjennom 2008 gir imidlertid et betydelig underheng ved inngangen til året, noe som trekker i retning av at det private konsumet på årsbasis vil holde seg om lag på det samme nivået i 2009 som i 2008.

Boliginvesteringene falt med anslagsvis 9 prosent fra 2007 til 2008. Svært lav ordreinngang og fortsatt fall i boligprisene trekker i retning av ytterligere nedgang i 2009. Innstramming i bankenes utlånspraksis og vanskeligere tilgang på finansiering for boligentreprenørene peker i samme retning. Det er i denne proposisjonen lagt til grunn en nedgang i boliginvesteringene på 12 prosent i 2009, mot en anslått nedgang på 2 prosent i Nasjonalbudsjettet 2009.

Investeringene i fastlandsbedriftene har økt markert over flere år, og lå i 2008 på et relativt høyt nivå sammenliknet med den samlede verdiskapingen. I 2008 stoppet veksten opp, og det ligger nå an til et fall i 2009. Samlet sett legges det til grunn en nedgang i investeringene i fastlandsbedriftene på 12 1/2 prosent i år, mot en anslått nedgang på 2 1/2 prosent i Nasjonalbudsjettet.

Petroleumsinvesteringene har gitt betydelige vekstimpulser til fastlandsøkonomien de siste årene. Siden starten av den siste oppgangskonjunkturen sommeren 2003 har petroleumsinvesteringene økt med nesten 50 prosent i volum, og det ligger an til fortsatt vekst i 2009. Det legges i proposisjonen til grunn en volumvekst i petroleumsinvesteringene på 7 3/4 prosent i 2009, mot en anslått oppgang på 5 prosent i Nasjonalbudsjettet.

Det markerte tilbakeslaget i internasjonal økonomi tilsier en svak utvikling i eksporten av tradisjonelle varer i 2009. I samme retning trekker den kraftige nedgangen i prisene på viktige norske eksportvarer, som bl.a. aluminium og nikkell. En svekkelse av kronen på anslagsvis 5 prosent fra 2008 til 2009 målt ved konkurransekursindeksen, kan trekke i motsatt retning. I proposisjonen legges det til grunn en nedgang i eksporten av tradisjonelle varer på om lag 3 prosent i år, mens det i Nasjonalbudsjettet var anslått en oppgang på knapt 2 prosent.

Offentlig etterspørsel vil gi betydelige vekstbidrag til norsk økonomi i 2009. Basert på det finanspolitiske opplegget i denne proposisjonen kan veksten i offentlig konsum anslås til 5 1/4 prosent og veksten i offentlige investeringer til 12 prosent. Anslaget for offentlig konsum er oppjustert med om

lag 1 3/4 prosentpoeng, mens anslaget for offentlige investeringer er oppjustert med nær 10 prosentpoeng siden Nasjonalbudsjettet 2009.

Samlet sett innebærer dette at BNP for Fastlands-Norge anslås å bli om lag uendret fra 2008 til 2009, mens det i Nasjonalbudsjettet var anslått en vekst på nesten 2 prosent.

Usikkerheten knyttet til anslagene for den økonomiske utviklingen er stor. Problemene i finansmarkedet kan bidra til at bl.a. investeringene i fastlandsbedriftene faller mer enn anslått, og vekstimpulsene fra internasjonal økonomi kan bli enda svakere enn lagt til grunn. Det ville i så fall kunne tilsi at vekstutsiktene for 2009 overvurderes i denne proposisjonen, og at også 2010 kan bli et svakt år for norsk økonomi. På den annen side kan betydelige stimulanser fra både penge- og finanspolitikken bidra til at veksten tar seg opp mer enn anslått. I så fall vil veksten i 2009 bli noe høyere enn lagt til grunn, og veksttakten inn i 2010 kan bli relativt høy.

Avdempingen i norsk økonomi gjenspeiler seg i arbeidsmarkedet. Færre ledige stillinger og flere arbeidsledige tyder på lavere etterspørsel etter arbeidskraft. Etter en rekordstor økning i antall sysselsatte på om lag 300 000 personer gjennom de siste fem årene tyder Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU) på at sysselsettingsveksten stoppet opp i løpet av høsten 2008. Det anslås nå at antall sysselsatte vil avta med om lag 1 prosent fra 2008 til 2009, tilsvarende om lag 25 000 personer. I Nasjonalbudsjettet var det til sammenlikning anslått en oppgang på 0,4 prosent i sysselsettingen i år.

Ifølge tall fra AKU fortsatte veksten i arbeidsstyrken i fjor høst selv om sysselsettingsveksten stoppet opp. I St.prp. nr. 37 (2008–2009) er det lagt til grunn at arbeidsstyrken som årsgjennomsnitt er om lag uendret fra 2008 til 2009.

Både AKU-ledigheten og den registrerte arbeidsledigheten er nå på vei opp. I tremånedersperioden september–november utgjorde AKU-ledigheten 2,7 prosent av arbeidsstyrken, etter å ha ligget stabilt på 2 1/2 prosent i halvannet år. Den registrerte ledigheten har vist oppgang siden sommeren 2008. Ved utgangen av desember 2008 var vel 50 000 personer registrert helt ledige, over 11 000 flere enn ett år tidligere.

Ledigheten øker for de fleste yrkesgrupper. Økningen er størst blant personer som har bakgrunn i konjunkturfølsomme næringer som bygg og anlegg og industri. Innenfor disse yrkesgruppene var det i desember i fjor registrert 5 500 flere helt ledige enn i desember 2007. Den svakere utviklingen i arbeidsmarkedet gjenspeiles også i at det er blitt flere permitterte. I desember var det registrert 2 800 helt permitterte, 2 000 flere enn i desember 2007. Nivået er imidlertid fortsatt lavt.

Tilgangen av ledige stillinger avtok markert gjennom 2008, og var i desember om lag 35 prosent lavere enn i desember 2007. Sammen med økningen i den registrerte ledigheten de siste månedene tyder denne utviklingen på en markert avdemping av bedriftenes etterspørsel etter arbeidskraft.

Arbeidsledigheten er ventet å øke gjennom 2009, for så å flate ut. På årsbasis er det anslått at AKU-ledigheten vil øke fra vel 2 1/2 prosent av arbeidsstyrken i 2008 til om lag 3 1/2 prosent i 2009. I Nasjonalbudsjettet ble det til sammenlikning anslått en økning i ledigheten fra 2 1/2 til 2 3/4 prosent. Økningen gjennom 2009 tilsier at AKU-ledigheten vil kunne ligge opp mot 4 prosent av arbeidsstyrken ved utgangen av året. Dette er under de ledighetsnivåene vi har hatt i tidligere lavkonjunkturer. I årene 2003–2004 var ledigheten i gjennomsnitt på 4,5 prosent, og i årene 1990–1993 i gjennomsnitt på vel 6 prosent. Selv om ledigheten nå øker, vil den ligge svært lavt i en internasjonal sammenheng. I USA og euroområdet anslås ledigheten å øke til mellom 8 og 9 prosent av arbeidsstyrken i 2009.

Et stramt arbeidsmarked bidro til at lønnsveksten i 2007 og 2008 ble omtrent like høy som under høykonjunkturen mot slutten av 1990-årene. Både svake utsikter for arbeidsmarkedet og løpende lønnsstatistikk tyder på at lønnsveksten i privat sektor nå er på vei ned. Et betydelig overheng inn i 2009 og allerede avtalte tillegg i kommunesektoren kan på den annen side bidra til å holde lønnsveksten oppe. Den gjennomsnittlige årslønnsveksten anslås i denne proposisjonen å avta fra 5 3/4 prosent i 2008 til 4 1/4 prosent i 2009. Dette er henholdsvis 1/4 og 3/4 prosentpoeng lavere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2009. Til sammenlikning anslås lønnskostnadene hos våre handelspartnere i gjennomsnitt å øke med henholdsvis 3 1/4 og 2 1/4 prosent i 2008 og 2009.

Prisveksten i 2008 var den høyeste siden 1990. På årsbasis økte konsumprisindeksen med 3,8 prosent fra 2007 til 2008, noe som bl.a. må ses i sammenheng med sterk oppgang i energiprisene og høy lønnsvekst. Den underliggende prisveksten, målt ved KPI-JAE, var 2,6 prosent fra 2007 til 2008, mot en vekst på 1,4 prosent året før. Den underliggende prisveksten avtok imidlertid klart mot slutten av året, noe som gjenspeiler lavere energipriser, lavere kapasitetsutnyttelse i norsk økonomi og at prisveksten internasjonalt går ned. Det legges i denne proposisjonen til grunn en gjennomsnittlig KPI-vekst på 2 prosent i 2009, og at veksten i KPI-JAE blir 2 1/2 prosent.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at flere anerkjente økonomiske prognosemiljøer i Norge spådde nedgang og resesjon for norsk økonomi allerede i november/desember i fjor. Statistisk sentralbyrå spådde en nedgang i fastlandsøkonomien på 0,4 prosent og hadde forutsatt en finanspolitisk tiltakspakke på 15 mrd. kroner i både 2009 og 2010. Disse medlemmer synes Regjeringen virker i overkant optimistiske for utviklingen på arbeidsmarkedet i sin beskrivelse ovenfor. Nøkkeltall for internasjonal økonomi har nærmest entydig vist forverring den siste tiden. I etterkant har DnB NOR og andre prognosemiljøer kommet med anslag for arbeidsmarkedet som er langt svakere enn i Regjeringens forutsetninger. DnB NOR spår en gjennomsnittsledighet på 5,1 prosent i 2010. NAV publiserte nylig en vekst i ledigheten i januar måned som innebar en økning på 46 prosent sammenliknet med ett år tidligere. En tilsvarende forverring på arbeidsmarkedet har man ikke sett siden tidlig på 1990-tallet, hvor ledigheten kom over 6 prosent på det høyeste. Disse medlemmer er overrasket over at Regjeringen ikke kommer med anslag for arbeidsledigheten i 2010. Det er selvsagt at omfanget på Regjeringens tiltakspakke bør være tilpasset forventningene også til 2010, både for norsk økonomi og utviklingen i ledigheten. Disse medlemmer er redd for at global nedkjøling av de fleste lands økonomiske utvikling kan påvirke norske arbeidsplasser raskere og i større omfang enn Regjeringen forutsetter. Derfor er det nødvendig med flere tiltak nå for å dempe konsekvensene av finanskrisen på norsk næringsliv og for å trygge folks arbeidsplass.

3.3 Budsjettpolitikken

Samandrag

RETNINGSLINJENE FOR BUDSJETTPOLITIKKEN

Regjeringen legger handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken. Handlingsregelen er en plan for en jevn og gradvis økning i bruken av petroleumsinntekter til et nivå som kan opprettholdes på lang sikt. Samtidig skal bruken av petroleumsinntekter det enkelte år tilpasses konjunktursituasjonen. Handlingsregelen legger således opp til at budsjettpolitikken skal brukes til å stabilisere den økonomiske utviklingen, og på den måten støtte opp under pengepolitikken.

I det vedtatte budsjettet for 2009 er det lagt opp til å bruke om lag 4 prosent av fondskapitalen ved inngangen til året. Medregnet Regjeringens forslag til ny finanspolitisk tiltakspakke vil bruken av oljeinntekter i 2009 ligge klart over 4-prosentbanen.

Hensynet til bærekraften i velferdsordningene tilsier at bruken av oljeinntekter bringes tilbake til 4-

prosentbanen etter hvert som veksten i økonomien tar seg opp igjen. Mens befolkningsutviklingen i Norge de siste årene har vært forholdsvis gunstig for offentlige finanser, vil en stigende andel eldre i befolkningen etter hvert bidra til en markert oppgang i offentlige utgifter, jf. Perspektivmeldingen 2009. Den sparingen som nå skjer i Statens pensjonsfond, vil derfor komme godt med etter hvert som veksten i utgiftene knyttet til en aldrende befolkning tiltar.

STATSBUDSJETTET OG STATENS PENSJONSFOND I 2009

Det vedtatte budsjettet for 2009 er basert på et strukturelt, oljekorrigert underskudd på 92 mrd. kroner. Dette var på linje med den anslåtte realavkastningen av Statens pensjonsfond – Utland i Nasjonalbudsjettet 2009. Målt i forhold til 2008 økte bruken av oljepenger med 14 mrd. 2009-kroner. Regnet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge tilsvarte denne økningen 0,7 prosentpoeng. Det vedtatte budsjettet innebærer således en ekspansiv impuls til innenlandsk etterspørsel.

Markedsverdien av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland ved utgangen av 2008 anslås foreløpig til 2 280 mrd. kroner. Dette er 20 mrd. kroner lavere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2009. Nedgangen i internasjonale aksjemarkeder og mindre avsetninger i fondet som følge av lavere oljepris utover høsten i fjor bidro isolert sett til en svak utvikling i fondskapitalen målt i utenlandsk valuta. En svakere kronekurs bidro på den annen side til å øke fondskapitalen målt i norske kroner.

Etter Regjeringens vurdering er det riktig å bruke finanspolitikken for ytterligere å stimulere økonomien. En mer ekspansiv finanspolitikk kan ikke forhindre den avdempingen som ventes, men målrettede tiltak kan dempe tilbakeslaget og stimulere sysselsettingen.

Det er lagt vekt på at de finanspolitiske tiltakene skal være målrettede, riktig skalert, midlertidige og gi god uttelling for økt ressursbruk, samtidig som de legger til rette for nødvendige omstillinger i privat sektor. Dette trekker i retning av at tiltakspakken i hovedsak rettes inn mot vedlikehold og investeringer i offentlig infrastruktur. Bygg- og anleggsnæringen er en konjunkturutsatt næring, som også denne gangen ser ut til å bli særlig rammet av svakere etterspørsel, selv om dette skjer fra et uvanlig høyt aktivitetsnivå. Offentlige vedlikeholds- og investeringsprosjekter vil således være målrettede tiltak. Vedlikehold, og noen investeringer, kan også igangsettes forholdsvis raskt og vil kunne gi god uttelling for ressursinnsatsen. Videre vil vedlikeholdsprosjekter i liten grad medføre økte framtidige utgifter. Regjeringen foreslår også målrettede tilskudd i forhold til kompetanse og arbeidsliv og miljø, samt målrettede

skatteendringer rettet inn mot lønnsomme virksomheter som kan ha midlertidige problemer som følge av konjunkturedgangen.

Regjeringen foreslår nye finanspolitiske tiltak på 20 mrd. kroner i 2009. Utgiftene på statsbudsjettet økes med 16 3/4 mrd. kroner, i all hovedsak rettet inn mot kjøp av varer og tjenester fra privat sektor, mens skatter for næringslivet reduseres med 3 1/4 mrd. kroner. Innenfor denne rammen tilføres kommunene 6,4 mrd. kroner. I tillegg svekkes det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet med 6,8 mrd. kroner som følge av endrede utgifts- og inntektsanslag. Av dette er om lag 2/3 knyttet til reduserte inntekter fra utbytter og skatter, og om lag 1/3 knyttet til økte utgifter. Samlet sett øker bruken av oljeinntekter i 2009 med om lag 27 mrd. kroner ut over vedtatt budsjett, målt ved endringen i det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet. Tiltakene på skattesiden og på budsjettets utgiftsside er nærmere beskrevet i henholdsvis kapittel 3 og 4 i proposisjonen.

Regjeringen foreslår dessuten utvidelse av låne-, garanti- og investeringsrammer på i alt 8 mrd. kroner. Lånerammen i Husbanken økes med 2 mrd. kroner for å bedre tilgangen til lån til boligformål i et vanskelig kredittmarked. Rammene for ordningen med rentekompensasjon for investeringer i skole- og svømmeanlegg og kirkebygg utvides med til sammen 1,4 mrd. kroner, mens tilsagnsrammen for sykehjemsplasser og omsorgsboliger økes med vel 600 mill. kroner. Garantirammen under utenlandsordningen i GIEK økes med vel 1 mrd. kroner. Egenkapitalen i Argentum økes med 2 mrd. kroner, mens garanti- og lånerammen i Innovasjon Norge økes med i underkant av 0,9 mrd. kroner.

Medregnet Regjeringens forslag til finanspolitiske tiltak kan det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet anslås til 118,8 mrd. kroner, som er 27,6 mrd. kroner over forventet fondsavkastning i 2009. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet anslås å øke med 43,4 mrd. kroner fra 2008 til 2009, målt i 2009-priser. Det er da tatt hensyn til at anslaget for det strukturelle underskuddet i 2008 ble redusert med 2 mrd. kroner ved nysalderingen av statsbudsjettet. Regnet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge øker det strukturelle underskuddet med 2,3 prosentpoeng, hvorav rundt halvparten skriver seg fra de nye tiltakene.

Inkludert Regjeringens forslag i St.prp. nr. 37 (2008–2009) framstår budsjettet for 2009 nå som meget ekspansivt, også sammenliknet med tidligere nedgangskonjunkturer. Målt ved endringen i det strukturelle budsjettunderskuddet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge vil budsjettet for 2009 være det mest ekspansive på over 30 år. Budsjettimpulsen i det foreslåtte opplegget for 2009 er også større enn det som er vedtatt eller planlagt iverk-

satt i flere av de landene som er rammet hardere av finanskrisen enn Norge. Tiltakene kommer mye tidligere i nedgangen enn det som var tilfellet på slutten av 1980-tallet, da ledigheten steg fra om lag 2 1/4 prosent av arbeidsstyrken i 1987 til nærmere 5 1/2 prosent i 1989.

Selv uten at det gjøres aktive tiltak i statsbudsjettet fra år til år, innebærer de såkalte automatiske stabilisatorene at budsjettet bidrar til å dempe svingninger i økonomien. Handlingsregelen for finanspolitikken legger til rette for at de automatiske stabilisatorene skal få virke ved at forventet realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland knyttes opp mot det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Dette underskuddet er et mål på den underliggende bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet, der en har korrigert for bl.a. virkninger av konjunkturutviklingen.

Automatiske stabilisatorer er anslått å svekke offentlige budsjetter med drøyt 20 mrd. kroner i 2009 sammenliknet med anslagene i Nasjonalbudsjettet. Samlet sett anslås det oljekorrigerte underskuddet i 2009 til 96,7 mrd. kroner, om lag 88 mrd. kroner mer enn i 2008. Også økningen i det oljekorrigerte budsjettunderskuddet er det største på over 30 år.

Realveksten i statsbudsjettets underliggende utgifter anslås til 6 1/4 prosent fra 2008 til 2009, tilsvarende 48 mrd. kroner. I tillegg til økte utgifter knyttet til nye finanspolitiske tiltak og anslagsendringer, bidrar lavere kostnadsvekst til å øke kjøpekraften av det vedtatte budsjettet. Den nominelle veksten i statsbudsjettets underliggende utgifter er anslått til vel 10 prosent, mens prisveksten er beregnet til 3,7 prosent. Ved beregning av den underliggende utgiftsveksten holdes statsbudsjettets utgifter til statlig petroleumsvirksomhet, dagpenger til arbeidsledige og renter utenfor. For å gjøre utgiftene sammenliknbare over tid er det i tillegg korrigert for ekstraordinære endringer og enkelte regnskapsmessige forhold.

Det samlede overskuddet i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond, der også renter og utbytte på kapitalen i fondet er medregnet, anslås til 270,5 mrd. kroner. Til sammenlikning ble det samlede overskuddet anslått til 445,7 mrd. kroner i Nasjonalbudsjettet 2009.

Det er betydelig usikkerhet knyttet til utviklingen i markedsverdien av Statens pensjonsfond – utland i 2009. Netto avsetningene i fondet i 2009 anslås nå til i underkant av 180 mrd. kroner, som er en halvering av anslaget i Nasjonalbudsjettet 2009. Nedjusteringen skyldes bl.a. lavere anslag for oljeprisen og et høyere oljekorrigert underskudd. Samtidig har kronkursen styrket seg hittil i år, noe som isolert sett reduserer fondskapitalen målt i norske kroner. Med 4 prosent realavkastning ut året, målt i utenlandsk valuta, kan den samlede kapitalen i Statens pensjons-

fond ved utgangen av 2009 på usikkert grunnlag anslås til om lag 2 350 mrd. kroner.

Ifølge retningslinjene for budsjettpolitikken skal bruken av petroleumsinntekter over tid følge utviklingen i forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland. De foreslåtte endringene i 2009-budsjettet innebærer at bruken av oljeinntekter vil ligge 27,6 mrd. kroner over forventet fondsavkastning i 2009. Målt i forhold til verdiskapingen i fastlandsøkonomien er denne forskjellen større enn det som nå anslås for nedgangskonjunkturårene 2002 og 2003.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

3.4 Nærmare om kommuneøkonomien

Samandrag

DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN I KOMMUNESSEKTOREN

Kommunesektoren er tilført betydelige midler de siste årene. I Nasjonalbudsjettet 2009 ble den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter i treårsperioden 2006–2008 anslått til 20,4 mrd. kroner målt i 2008 priser, mens den reelle veksten i kommunesektorens frie inntekter i samme periode ble anslått til 9,6 mrd. kroner. Ny informasjon tilsier ikke vesentlige endringer i disse anslagene.

Den sterke inntektsveksten gjenspeiles i kraftig økt aktivitet. De siste tre årene har sysselsettingen i kommunesektoren økt med vel 45 000 personer, til om lag 493 000 personer i 3. kvartal 2008. Kommunesektorens investeringer i bygg og anlegg har også kommet opp på et høyt nivå, etter sterk vekst de siste årene.

Netto driftsresultatet i kommunesektoren økte fra 0,6 prosent av driftsinntektene i 2003 til 5,5 prosent i 2006. De siste to årene har imidlertid aktiviteten i kommunesektoren økt sterkere enn inntektene, og driftsresultatet er redusert. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anslø i sin novemberrapport at driftsresultatet i kommunesektoren sett under ett kunne komme ned mot 1 prosent i 2008, mot 2,5 prosent i 2007.

Kommuner og fylkeskommuner som ikke oppfyller kommunelovens krav til regnskapsmessig balanse registreres i Register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK) og underlegges statlig kontroll og godkjenning av økonomiske forpliktelser. Den sterke inntektsveksten i kommunesektoren gjenspeiles i antall kommuner som er registrert i ROBEK. Fra en topp på 118 registrerte kommuner i andre halvår 2004, falt antallet til 41 i september 2008. I desember 2008 var det 44 kommuner i registeret.

TILTAK OVERFOR KOMMUNESEKTOREN

Regjeringens forslag til finanspolitiske tiltak innebærer betydelig økte overføringer til kommunesektoren. De foreslåtte tiltakene retter seg særlig mot vedlikehold, rehabilitering og investeringer. Tilgjengelig informasjon tyder på at det er et betydelig vedlikeholdsetterslep i sektoren, og at det foreligger mange prosjekter som har stor sysselsettingseffekt og som kan iverksettes raskt.

Regjeringens foreslår følgende tiltak:

- Et midlertidig tilskudd til vedlikehold og rehabilitering av infrastruktur i kommuner og fylkeskommuner på 4 mrd. kroner, med full statlig finansiering. Tilskuddet fordeles med samme beløp per innbygger til alle kommuner og fylkeskommuner uten forutgående søknadsbehandling. Tiltakene som finansieres under ordningen skal komme i tillegg til vedtatte prosjekter i kommunenes budsjetter for 2009.
- Kommunesektorens frie inntekter økes med 1,2 mrd. kroner. I tillegg kommer økte frie inntekter fra merverdikompensasjon på 0,8 mrd. kroner knyttet til kjøp av varer og tjenester som følge av tiltakspakken. Økte overføringer til kommunesektoren som kompensasjon for det reelle inntektsbortfallet knyttet til lavere anslåtte skatteinntekter i 2009 er da ikke medregnet.
- Investeringsrammen for rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg økes med 1 mrd. kroner i 2009, mens investeringsrammen for rentekompensasjonsordningen for kirkebygg økes med 400 mill. kroner. Det innebærer økte tilskudd over statsbudsjettet på 42 mill. kroner i 2009.
- Økt bevilgning til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger på 156,6 mill. kroner, tilsvarende tilskudd til ytterligere 1 500 plasser.
- Midlertidig økning av fylkeskommunenes lærlingtilskudd til bedrifter i 2009 på 185 mill. kroner.
- En midlertidig, søknadsbasert tilskuddsordning på 60 mill. kroner for digital fornying i kommunene med sikte på effektivisering av de kommunale tjenestene. Tilskudd gis til prosjekter som starter opp innen utgangen av 2009.

Samlet sett beløper tiltakene overfor kommunesektoren seg til 6,4 mrd. kroner i 2009. Kompensasjon for det reelle inntektsbortfallet knyttet til lavere anslåtte skatteinntekter i 2009, samt økte framtidige overføringer som følge av økt ramme i rentekompensasjonsordningene, kommer da i tillegg.

Det reelle inntektsbortfallet knyttet til lavere anslåtte skatteinntekter er på usikkert grunnlag anslått til rundt 1,2 mrd. kroner i 2009, når det også

tas hensyn til endrede anslag for lønns- og kostnadsveksten i kommunesektoren. Anslått kostnadsvekst for kommunal tjenesteyting i 2009 er redusert med 0,4 prosentpoeng til 4,1 prosent. Kommunesektoren skal etter vanlig praksis selv håndtere eventuelle avvik mellom faktiske skatteinntekter og de skatteanslagene som er lagt til grunn i det vedtatte kommuneopplegget. I nåværende situasjon er det imidlertid viktig å redusere usikkerheten knyttet til kommunesektorens inntektsutvikling.

De samlede inntektene i kommunesektoren anslås nå å øke reelt med 8,5 mrd. 2009-kroner eller 3,0 prosent fra 2008 til 2009, mot 7,3 mrd. 2009-kroner eller 2,6 prosent i Nasjonalbudsjettet 2009. I tillegg kommer vedlikeholdstilskudd og momskompensasjon på til sammen 4 3/4 mrd. kroner. Realveksten i kommunesektorens frie inntekter anslås til 3,6 mrd. kroner, som er om lag som i Nasjonalbudsjettet 2009.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader og forslag under kapittel 2.2 i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader i kapittel 8 (kommunal).

3.5 Sysselsetjingspolitikken

Samandrag

Arbeidsledigheten steg i løpet av høsten 2008. Siden juni i fjor har den registrerte ledigheten økt med nesten 12 000 personer når det justeres for normale sesongvariasjoner. Også målt ved Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU), har antall arbeidsledige økt. I tremånedersperioden september–november i fjor utgjorde AKU-ledigheten 2,7 prosent av arbeidsstyrken, etter å ha ligget stabilt på 2 1/2 prosent siden 2. kvartal 2007. I 2009 ventes etterspørselen etter arbeidskraft å avta, samtidig som arbeidsledigheten anslås å øke gjennom året, for så å flate ut. På årsbasis anslås AKU-ledigheten å utgjøre om lag 3 1/2 prosent av arbeidsstyrken i 2009. Arbeidsledigheten vil imidlertid fortsatt være lav historisk og i internasjonal sammenheng. For en nærmere beskrivelse av utviklingen i arbeidsmarkedet vises det til avsnitt 2.3 i proposisjonen.

Regjeringens arbeidsmarkedspolitikken skal legge til rette for høy yrkesdeltakelse, lav ledighet og redusert fattigdom. Det er viktig at arbeidsmarkedspolitikken innrettes slik at arbeidsledige får nødvendig bistand for å skaffe seg arbeid igjen. Selv om etterspørselen etter arbeidskraft vil avta i 2009, vil det

fortsatt være mange ubesatte stillinger, og deler av arbeidsmarkedet vil fortsatt være stramt. I lys av dette må politikken innrettes slik at arbeidsledige kanaliseres til ledige stillinger. Jobbsøking og tett oppfølging av den enkelte arbeidssøker, også der det trengs hevet eller endret kompetanse, har vist seg effektivt for å få arbeidsledige over i arbeid. Regjeringen vil videreføre denne strategien i 2009. I lys av den økte tilstrømmingen av arbeidsledige i år foreslår Regjeringen å styrke bemanningen i NAV midlertidig med 320 stillinger i 2009. Dette vil sikre god formidlingsbistand til arbeidssøkere og tilstrekkelige ressurser til å administrere et høyere nivå på arbeidsmarkedstiltakene.

Regjeringen har de siste årene opprettholdt nivået på arbeidsmarkedstiltakene selv om antall arbeidssøkere har blitt redusert. Innsatsen har særlig vært rettet inn mot å mobilisere personer i randsonen av arbeidsmarkedet. I vedtatt budsjett for 2009 er det lagt til grunn en budsjetttramme for gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak som samlet gir rom for om lag 68 000 tiltaksplasser i gjennomsnitt for 2009. I lys av den økte arbeidsledigheten foreslår Regjeringen å øke arbeidsmarkedstiltakene for registrerte ledige med i gjennomsnitt 6 000 plasser i 2009 i forhold til vedtatt budsjett.

Som et ledd i Regjeringens innsats for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, foreslår Regjeringen å utvide forsøksordningen "Ny sjanse", som er et lønnet kvalifiseringsprogram for innvandrere som etter flere år i Norge ikke har fast tilknytning til arbeidsmarkedet og som er sosialhjelpsmottakere.

Ved permitteringer har arbeidsgiver i dag lønnsplikt de 10 første dagene ved hel permittering og ved minst 40 prosent reduksjon av arbeidstiden. Deretter påløper det 3 ventedager der arbeidstaker verken mottar lønn eller dagpenger. Etter dette betaler folketrygden dagpenger i inntil 30 uker. Deretter vil arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre. Permitteringer benyttes i første rekke i bygge- og anleggsbransjen og i industrien. I løpet av de siste månedene har antall permitterte økt. Ved utgangen av desember var det totalt registrert 2 800 helt permitterte, som var 2 000 flere enn i desember 2007. Utviklingen i arbeidsmarkedet i 2009 kan trekke i retning av at behovet for å benytte seg av permitteringer vil øke. For å holde på kompetansen i en periode med lav etterspørsel etter arbeidskraft foreslår Regjeringen å øke dagpengeperioden ved permittering til 42 uker med virkning fra 1. april 2009. For å bedre bedriftenes økonomiske situasjon foreslås det fra samme dato å redusere bedriftenes lønnsplikt fra 10 til 5 dager for permitterte med minst 40 prosent reduksjon i arbeidstiden.

Usikkerheten om den økonomiske utviklingen framover er uvanlig stor, og arbeidsmarkedet kan

utvikle seg svakere enn anslått. Regjeringen følger utviklingen i arbeidsmarkedet svært nøye, og vil komme tilbake med en ny vurdering av situasjonen i Revidert nasjonalbudsjett 2009.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

4. ENDRINGAR I SKATTAR

4.1 Konjunkturavhengig skattelette

Samandrag

Regjeringen er opptatt av at skattetiltak for næringslivet skal være målrettede og godt tilpasset omfanget av den konjunkturedgangen vi nå står overfor. Med målrettethet menes at skattetiltak må være innrettet for å hjelpe levedyktige bedrifter som nå får vanskeligheter. Dette innebærer at eventuelle tiltak ideelt sett må treffe nettopp de bedriftene som rammes av virkningene av finanskrisen og den etterfølgende lavkonjunkturen, men som i en normal situasjon i kredittmarkedene og en normal konjunktursituasjon er lønnsomme. Generelle lettelser i bedriftsbeskatningen vil også komme bedrifter til gode som ikke rammes spesielt av konjunkturedgangen. Derimot kan et mer målrettet skattetiltak være rettet mot å bedre likviditeten for utsatte bedrifter i en periode hvor behovet for likvide midler er stort og tilgangen på finansiering er vanskelig.

Regjeringen foreslår å innføre adgang til å tilbakeføre underskudd i 2008 og 2009 mot skattlagt overskudd to foregående år for aksjeselskaper mv. Dette gjelder etterskuddspliktige selskaper og innretninger definert i skatteloven § 2.2, jf. Ot.prp. nr. 30 (2008–2009). En slik ordning gjelder i dag ved opphør av virksomhet og ved oppløsning av selskap eller annen skattepliktig innretning. En midlertidig utvidelse av denne tilbakeføringsadgangen er både målrettet og godt tilpasset konjunktursituasjonen. Forslaget gir bedret likviditet til mange av bedriftene det er ønskelig å nå, og omfanget av tiltaket avhenger direkte av hvor alvorlig situasjonen blir, og dermed hvor store underskuddene blir de nærmeste årene. Lignende tiltak er iverksatt i andre land, blant annet i Storbritannia. Tiltaket har likhetstrekk med forslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti om et konjunkturfond. Både dette forslaget, og forslag om endrede avskrivningsregler, har en periodiseringseffekt som gir lavere skatt nå mot høyere skatt i framtiden.

UTFORMING OG VURDERINGAR AV TILTAKET

Dagens skatteregler gir muligheter til å framføre underskudd mot senere års overskudd i samme selskap. Det er imidlertid begrensninger i adgangen til

fradrag for underskudd, noe som svekker symmetrien i skattesystemet. Underskudd blir ikke framført med renter, noe som svekker realverdien av tapsfradraget. Videre har ikke bedriftene full sikkerhet for å kunne realisere skatteverdien av underskuddene ved konkurs. Denne mangelen på symmetri er isolert sett uheldig fordi den øker risikoen ved å investere og svekker skattesystemets konjunkturutjevne funksjon.

I petroleumsbeskatningen og i grunnrenteskatten i kraftverksbeskatningen er hensynet til symmetri til lagt særlig stor vekt ved at selskapene er sikret at skatteverdien av fradrag for underskudd bevares og utbetales dersom virksomheten opphører. Rente- framføring av underskudd, ev. utbetaling av skatteverdien av fradraget det året underskuddet oppstår, vil innebære gjennomgripende endringer i den generelle selskapsbeskatningen, og anses ikke som aktuelle tiltak på permanent basis.

En ordning med tilbakeføring av underskudd mot tidligere års overskudd er, som et midlertidig tiltak, langt mindre gjennomgripende. Samtidig er det prinsipielt godt forankret fordi en større del av underskuddene vil kunne realiseres med full verdi. Den viktigste virkningen av tiltaket er at det tilfører likviditet i en periode med vanskelig tilgang på lån.

Tilbakeføring av underskudd gir et kontanttilskudd tilsvarende skatteverdien av det underskuddet som kan føres mot overskudd de to foregående årene. Generelt er det en fare med skattetilbud at det også kommer bedrifter til gode som ikke er egnet til å gå med overskudd, eller som i utgangspunktet ikke driver næring. Dette kan være selskaper som er opprettet for å plassere investeringsobjekter til privat konsum (hytter, båter mv.), eller der aktiviteten i selskapet i større eller mindre grad bærer preg av å være hobbyvirksomhet. En ordning med tilbakeføring av underskudd sikrer at selskapene som nyter godt av tiltaket, også er egnet til å gå med overskudd.

Ordningen vil kunne styrke egenkapitalen for en del bedrifter. En sikker, snarlig utbetaling av skatteverdien av underskudd kan regnskapsføres som egenkapital i balansen. Framførbare underskudd kan derimot kun føres som egenkapital i balansen dersom det er sannsynlig at bedriften vil få et framtidig overskudd å føre dette mot. Mange småbedrifter vil ikke kunne sannsynliggjøre en slik framtidig inntekt. For disse bedriftene vil tiltaket kunne gi en umiddelbar styrking av egenkapitalen.

Det er stor usikkerhet knyttet til hvor mange selskaper som vil gå med underskudd, og hvor store underskuddene vil bli i 2008 og 2009. En fordel med tiltaket er at omfanget av utbetalinger til selskapene avhenger direkte av hvor alvorlig situasjonen er. Forslaget bidrar således til å forsterke skattesystemets rolle som stabiliserende element for å dempe nedgan-

gen. Regjeringen anser det likevel som nødvendig med en viss kontroll med hvor stort proveny tap ordningen kan medføre, og foreslår derfor at det innføres et tak på 5 mill. kroner per år for hvor stort underskudd det enkelte selskapet skal kunne tilbakeføre. Taket er forholdsvis romslig og vesentlig høyere enn for eksempel taket på £50 000 som er innført i den britiske ordningen. Basert på inntektsstatistikk for selskaper fra 2006 hadde godt over 95 prosent av selskapene med underskudd et underskudd som var lavere enn 5 mill. kroner. Det relativt høye taket sikrer at de fleste små og mellomstore bedrifter med underskudd og tilstrekkelig tidligere overskudd kan benytte ordningen fullt ut.

Departementet har vurdert mulighetene for tilpasninger i tilknytning til ordningen. For å fjerne motivet til fisjon av selskaper slik at samlet beløpsgrense for tilbakeførbart overskudd øker, foreslås det å fordele beløpsgrensen på 5 mill. kroner forholdsmessig på de fisjonerte selskapene etter fordelingen av selskapskapital ved fisjonen, jf. nærmere omtale i Ot.prp. nr. 30 (2008–2009). Resterende tilpasningsmuligheter er først og fremst knyttet til en økt skattemotivasjon til å framskynde tidfesting av kostnader og realisere latente tap, for eksempel på aksjer der fritaksmetoden ikke får anvendelse, og på fast eiendom. Videre vil det blant annet kunne oppstå incentiver til å kjøpe opp og innfusjonere underskuddselskaper. Lønnsomheten av slike tilpasninger vil imidlertid begrenses av beløpsgrensen og transaksjonskostnader knyttet til omorganisering mv. Skatteetaten vil også etter forholdene kunne sette skattyters påstander til side, blant annet etter ulovfestede regler om skattemessig gjennomskjæring. Omfanget og virkningene av eventuelle tilpasninger må derfor anses som begrenset.

PERSONLEG NÆRINGSDRIVANDE

Prinsippet om likebehandling av ulike organisasjonsformer taler for at en eventuell tilbakeføringsadgang også bør gjelde personlig næringsdrivende, dvs. enkeltpersonforetak og deltakerlignede selskaper. Regjeringen foreslår likevel at det midlertidige tiltaket kun skal gjelde etterskuddspliktige selskaper. Behovet for et slikt tiltak antas å være vesentlig mindre for personlig næringsdrivende, ettersom disse allerede i dag i stor grad kan samordne underskudd i næring mot annen alminnelig inntekt på personens hånd. Effekten av en tilbakeføringsadgang ville dermed være beskjedne. Tall for 2007 viser at det samlede næringsunderskuddet er lavt (2 mrd. kroner mot nærmere 90 mrd. kroner for etterskuddspliktige skattytere). Store deler av dette fradragsføres det året det oppstår gjennom samordningsadgangen med annen alminnelig inntekt. I tillegg er en tilbakeføringsadgang vesentlig mer komplisert å innføre for

personlig næringsdrivende enn for selskaper, blant annet som følge av vanskelige avgrensninger mellom den næringsdrivendes virksomhet og personlige økonomi. En tilbakeføringsadgang for personlig næringsdrivende ville derfor være svært ressurskrevende og legge beslag på uforholdsmessig store ressurser i skatteetaten, samtidig som både behovet for tiltaket og effekten av det må anses som beskjedent.

PROVENYVERKNADER

Det bokførte provenytapet i 2009 av tilbakeføring av underskudd opptil 5 mill. kroner fra inntektsåret 2008 mot overskudd i 2006 og 2007 kan på svært usikkert grunnlag anslås til om lag 3 1/4 mrd. kroner. Anslaget er svært følsomt for hva en antar om størrelsen på underskuddene i 2008. Dersom nedgangskonjunkturen rammer hardere enn antatt og gir seg utslag i økte underskudd, vil det bokførte provenytapet i 2009, og dermed størrelsen på tiltaket, øke.

Effekten av ordningen er midlertidig, fordi det blir mindre underskudd til framføring, og dermed økt skatt når selskapet igjen går med overskudd. Den direkte besparelsen for selskapet tilsvarer renteeffekten av å få framskyndet skattefradraget for underskuddet. Kostnaden for staten av et slikt tiltak er derfor langt lavere enn likviditetstilskuddet til bedriftene.

Det foreslås at ordningen gjelder for inntektsårene 2008 og 2009. Dette innebærer at ordningen også har bokført virkning i 2010-budsjettet. Det er svært vanskelig å anslå utviklingene i underskuddene framover, men det er grunn til å anta at samlede underskudd vil bli minst i samme størrelsesorden i 2009 som i 2008. En kan imidlertid forvente at provenytapet som knytter seg til inntektsåret 2009, blir noe dempet av at selskapene allerede har redusert overskuddene i 2006 og 2007 med underskudd som er oppstått i 2008. Samlet omfang av ordningen for næringslivet antas å beløpe seg til minst 7 mrd. kroner over de to årene.

ADMINISTRATIVE FORHOLD

Det er av tekniske og administrative grunner ikke mulig å etablere en generell adgang for tilbakeføring av underskudd i 2008 og 2009 basert på en ordning med endring av ligning. Det ville føre til en kraftig økning i antall endringssaker, noe som ville være svært ressurs- og tidkrevende. Det foreslås derfor en enklere modell hvor selskapene får et skattefradrag ved ligningen for 2008 og 2009 på grunnlag av årets underskudd, begrenset til inntekten for de to foregående årene. Verdien av fradraget utbetales som et kontanttilskudd. Tiltaket vil kreve ressurser, særlig i forbindelse med kontroll. Det vises til nærmere omtale av administrative sider og teknisk gjennomføring i Ot.prp. nr. 30 (2008–2009).

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner at ei mellombels tilbakeføringsordning for underskot er eit målretta tiltak som er godt tilpassa ei usikker konjunkturutvikling framover. Tiltaket vil tilføre likviditet til bedrifter som har fått svekt lønsemda og går med underskot.

Taket på 5 mill. kroner for årleg underskot som skal kunne tilbakeførast, gjer at ordninga først og fremst kjem små og mellomstore bedrifter til gode. Eit høgare tak ville føre til at ordninga verkar breiare og får større verdi for mellomstore og store bedrifter.

For at tiltaket skulle treffe dei største underskotsbedriftene, måtte taket setjast svært høgt eller fjernast heilt.

Fleirtalet erkjenner at fjerning av taket kan opne for skatteplanlegging, og at det er vanskeleg heilt å sjå konsekvensane av dette. Det ville m.a. forsterke motiva for å realisere latente tap i 2009, for eksempel på eigedom, og til realisering og fusjon i interne konsernforhold utan noka endring i konsernet sin reelle disponeringsrett over dei involverte eigedelar i transaksjonane. Ei fjerning av taket ville dermed gjere provenyverknaden svært uføreseieleg, både som følgje av dei nemnde motiva til skatteplanlegging og at store underskot i enkeltelskap kan gi sterke utslag på provenyet. Fleirtalet tek også til etterretning at Storbritannia har innført ei tilsvarende ordning med eit relativt lågt tak, og reknar med at tilsvarende uro kan ligge til grunn for dette.

Fleirtalet meiner at desse innvendingene ikkje gjer seg gjeldande i same grad ved ein auke av taket, og vil foreslå at det blir sett opp til 20 mill. kroner årleg for underskot oppstått i 2008 og 2009. Det bokførte provenytapet i 2009 er stipulert til å auke med 1 1/4 mrd. kroner samanligna med forslaget frå Regjeringa på 3 1/4 mrd. kroner. Ordninga vil dermed bli styrkt vesentleg og kunne verke positivt for fleire mellomstore og også nokre store selskap.

Fleirtalet viser elles til Innst. O. nr. 43 (2008–2009), og forslag til løyving på kap. 5501 post 72.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til den betydelige usikkerhet som svært mange bedrifter innenfor de aller fleste næringsområder nå opplever. Nedgangen i realøkonomien vil ramme bredt, og generelle virkemidler som kan forhindre at arbeidsplasser unødvendig tapes eller legges ned for godt eller at bedrifter unødvendig går konkurs må nøye vurderes. Utviklingen i realøkonomien fra budsjettet ble lagt frem for 4 md. siden, viser at heller ikke Regjeringen har hatt oversikt over hvor raskt og bredt nedgangen ville

ramme næringslivet. De fleste relativt optimistiske spådommer både ved budsjettfremleggelsen og senere fra Regjeringen har raskt vist seg ikke å stemme med virkeligheten.

Disse medlemmer mener at forslaget fra Regjeringen om adgang til å tilbakeføre underskudd i 2008 og 2009 mot skattlagt overskudd de to foregående år for aksjeselskaper er et tiltak som isolert sett vil virke positivt for en del bedrifter. Ulempen er at ordningen bare vil gjelde for selskaper med underskudd i 2008, et år som er resultatmessig godt for mange bedrifter, slik at det også burde vært vurdert ordninger som gjorde at bedriften kunne beholde mer av dette overskuddet som ekstra likviditet i de meget usikre tider vi er inne i. Det er videre en ulempe at ordningen vil gi et maks skattefradrag på 1,4 mill. kroner og være mindre egnet som virkemiddel for større bedrifter og at enkeltmannsforetak ikke er omfattet av ordningen.

Disse medlemmer foreslår derfor å utvide ordningen ved å oppheve taket for tilbakeføring av underskudd og viser til sitt forslag om å fjerne takregelen som fremmes i Innst. O. nr. 43 (2008–2009). En slik fjerning av taket gjør at ordningen virker for bedrifter av alle størrelser som har underskudd i 2009 og som har tidligere overskudd de to siste år. Disse medlemmer vil sterkt understreke at ordningen med tilbakeføring av underskudd er å betrakte som en låneordning til bedriftene og en periodisering av statens inntekter for å bedre bedriftenes likviditet. Kostnaden for staten og virkningen for økonomien er i det vesentlige begrenset til rentetapet, noe som gjør at den reelle kostnaden for å fjerne taket ligger på ca. 750 mill. kroner for 2009. Disse medlemmer viser til at denne ordningen, uansett tak på tilbakeføringsadgangen eller ikke, kan åpne for tilpasninger. Disse medlemmer forutsetter at i den nærmere utforming av regelverket må Regjeringen sørge for at uønsket tilpasning ikke kan skje.

Disse medlemmer foreslår videre i denne innstilling at innbetaling av utskrevet forskuddsskatt for selskaper blir utsatt fra våren 2009 til 1. august for etterskuddspliktige og henviser til omtale og forslag under kap. 4.4. når det gjelder dette. Disse medlemmer vil også be Regjeringen fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2009 om et bedriftenes konjunkturfond lik det Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslo i sine innspill til Regjeringen før tiltakspakken ble lagt frem og henviser til denne innstillings kap. 4.2 for nærmere omtale av dette forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er positiv til forslaget om at selskaper som får underskudd skal få tilbakebetalt skatte-kreditten uten å måtte vente til selskapet igjen

kommer i skatteposisjon. Disse medlemmer er imidlertid negativ til flere av de begrensningene som er foreslått. Dette gjelder blant annet begrensningen om at selskapet må ha hatt overskudd i minst ett av de to foregående årene før underskuddsåret og begrensningen på 5 mill. kroner. Disse medlemmer konstaterer at for eksempel nyoppstartede bedrifter dermed ikke får nyte godt av denne ordningen, tross for at disse selskapene får minst like store utfordringer fremover pga. "finanskrisen" som etablerte selskaper får. Disse medlemmer ser heller ingen fornuftig grunn til at ikke også større bedrifter med større underskudd enn 5 mill. kroner skal komme inn under denne ordningen. Disse medlemmer mener derfor at ordningen bør utvides slik at alle selskaper med underskudd i 2008 og/eller 2009 får nyte godt av ordningen uavhengig av om selskapet har hatt overskudd eller ikke de to foregående årene og at ordningen også må omfatte underskudd over 5 mill. kroner.

Disse medlemmer registrerer at regjeringspartiene nå har foreslått å øke taket til 20 mill. kroner. Dette er et skritt i riktig retning, men ikke tilstrekkelig. Disse medlemmer viser til forslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

4.2 Andre næringsretta tiltak som har vore vurdert

Samandrag

Regjeringen har vurdert ordningen med tilbakeføring av underskudd opp mot alternative skattetilbud direkte rettet mot næringslivet, herunder redusert arbeidsgiveravgift, økte avskrivningssatser, redusert skattesats på alminnelig inntekt slik bl.a. Næringslivets Hovedorganisasjon har tatt til orde for, og innspillet fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre om et "konjunkturfond".

REDUSERT ARBEIDSGJEVARAVGIFT

Lavere arbeidsgiveravgift reduserer bedriftenes arbeidskraftskostnader og vil dermed kunne øke etterspørselen etter arbeidskraft. Sysselsettingseffektene antas å være sterkere enn ved andre skattelettelser ettersom lavere arbeidsgiveravgift bidrar til både lavere lønnskostnader og lavere priser, som øker real-lønnen og etterspørselen. Makroøkonomiske beregninger peker imidlertid generelt i retning av at effektene av endringer i arbeidsgiveravgiften er svakere enn ved endringer i offentlig etterspørsel og virker inn på produksjon og sysselsetting med et klart større tidsetterslep.

Det forventes at en økning i arbeidsledigheten på kort sikt særlig vil ramme enkelte bransjer. I dagens situasjon er dermed redusert arbeidsgiveravgift neppe det mest treffsikre tiltaket sett i forhold til den

store provenyvirkingen (om lag 8 mrd. kroner med ett prosentpoengs reduksjon i alle soner unntatt nullsonen).

I den grad det fortsatt er stramhet i deler av arbeidsmarkedet, vil en reduksjon i arbeidsgiveravgiften dessuten kunne forsterke et eksisterende lønnspress i sektorer som fortsatt har problemer med å få tak i kvalifisert arbeidskraft. Dette kan spre seg til de delene av næringslivet som blir særlig berørt av nedgangskonjunkturen. Det er derfor særlig viktig å gjennomføre en eventuell reduksjon i arbeidsgiveravgiften på riktig tidspunkt i forhold til utviklingen i ledigheten. Regjeringen har kommet til at dette ikke er et riktig tiltak nå.

AUKA AVSKRIVINGSSATSAR

Avskrivninger på driftsmidler skal sikre en korrekt periodisering av investeringskostnadene. For å oppnå dette må avskrivningene følge verdifallet på kapitalen. Avskrivningssatsene for ulike grupper av driftsmidler er dermed bestemt ut fra anslag for et sannsynlig gjennomsnittlig verdifall for driftsmidlene. Høyere avskrivningssatser enn verdifallet innebærer en fordel for selskapene som da vil få periodisert kostnadene tidligere enn de faktisk påløper.

Regjeringen ønsker å holde fast ved prinsippet om at avskrivningssatsene skal gjenspeile faktisk økonomisk verdifall. Et midlertidig unntak for å redusere den effektive selskapsskatten i en lavkonjunktur vil gjøre det vanskeligere å gå tilbake til, og fastholde, dette prinsippet i framtiden. Over tid er det en fare for at skattegrunnlaget uthules ytterligere. Så vel Norge som andre land har erfart de samfunnsøkonomiske kostnadene og de dårlige fordelingsvirkningene som følger av et smalt og tilfeldig utformet skattegrunnlag for bedriftene.

I tillegg til de generelt uheldige virkningene ved å ha smalere skattegrunnlag enn de reelle økonomiske forholdene tilsier, er det enkelte særlige problemer knyttet til for høye avskrivningssatser. Skattelemninger gjennom økte avskrivninger vil favorisere kapitalintensive bedrifter framfor arbeids- og kunnskapsintensive bedrifter. Videre vil den skattepliktige gevinsten ved salg av driftsmidler øke, noe som kan bidra til enten skattemotiverte salg eller innlåsning av kapital. Dersom avskrivningene sett i forhold til verdifallet er gunstigere for enkelte typer driftsmidler enn for andre, vil investeringene vris, og kapitalen ikke kanaliseres dit den kaster mest av seg for samfunnet.

Økte avskrivningssatser vil treffe bedrifter i ulike bransjer og ulike situasjoner ulikt, uten sammenheng med i hvilken grad bedriftene er berørt av konjunkturedgangen. For eksempel vil økte avskrivninger på kort sikt bare være en fordel for bedrifter med overskudd. Selskaper som de nærmeste årene får

skattemessig underskudd, vil først kunne dra nytte av høyere avskrivningssatser dersom de senere får overskudd. I bransjer hvor det i den siste høykonjunkturen er blitt bygd opp en overkapasitet, kan ikke tiltaket ventes å ha stor effekt på etterspørselen eller investeringene.

Endringer i avskrivningsreglene er derfor ikke et egnet konjunkturpolitisk virkemiddel, men et strukturspørsmål som ev. må vurderes i den ordinære budsjettprosessen.

REDUSERT SELSKAPSSKATTESATS

Selskapsoverskudd skattlegges som alminnelig inntekt med 28 prosent. Den effektive skattesatsen bestemmes imidlertid av kombinasjonen av den formelle satsen og grunnlaget for beskatningen. Eventuelle reduksjoner i den effektive selskapsskatten bør skje i form av lavere formell skattesats og ikke ved uthuling av skattegrunnlaget.

Redusert selskapsskattesats er imidlertid et lite treffsikkert tiltak i dagens situasjon. Problemene en del bedrifter møter, er knyttet dels til redusert etterspørsel og lavere priser, dels til tilstramming i tilgangen til kreditt. Disse forholdene håndteres mer målrettet gjennom øvrige tiltak i denne pakken og tiltak rettet mot finansmarkedet enn gjennom en generell skattelette på bedriftenes overskudd. Videre er det grunn til å tro at virkningen av konjunkturedgangen vil være ulik for ulike bransjer, mens redusert selskapsskatt i utgangspunktet vil treffe alle bransjer likt og dermed være et svært kostbart tiltak. Samtidig vil det ikke ha noen virkning på kort sikt for selskaper som går med underskudd, i motsetning til Regjeringens forslag.

I en slik vurdering bør en også ta i betraktning at en satsreduksjon kan være vanskelig å reversere. Selskapsskattesatsen har ligget uendret på 28 prosent siden skattereformen i 1992, har bidratt til stabilitet og forutsigbarhet i selskapsbeskatningen og anses fortsatt å være godt tilpasset selskapsskattesatsene internasjonalt. Det kreves derfor svært sterke grunner for å redusere denne satsen, særlig som et midlertidig tiltak som kan skape usikkerhet om framtidige rammebetingelser.

En eventuell reduksjon i selskapsskattesatsen reiser enkelte særlige problemstillinger i forholdet til personbeskatningen. I det norske skattesystemet blir alle typer nettoinntekter (fra arbeid, virksomhet og kapital) for alle skattytere (personer, næringsdrivende og selskaper) først skattlagt flatt som alminnelig inntekt med 28 prosent. Deretter ilegges brutto personinntekt (lønn, pensjon og beregnet personinntekt fra næring) trygdeavgift og eventuell toppskatt. Den flate skattleggingen av alminnelig inntekt sikrer viktige hensyn til nøytralitet og symmetri gjennom lik skatteverdi av fradrag og tap for alle skattytere,

bidrar til likebehandling av personlig næringsdrivende og aksjeselskaper og hindrer tilpasninger mellom person og selskap. En lavere sats for selskapsoverskudd enn for annen alminnelig inntekt ville bryte denne sentrale koblingen mellom de ulike elementene i det norske skattesystemet, og åpne for forskjellsbehandling og skattemotiverte tilpasninger. For eksempel ville det oppstå motiver til å få ulike fradrag (renter mv.) trukket fra mot en høy sats i personbeskatningen, mens ulike inntekter ble skattlagt under selskapsbeskatningen med en lavere sats.

Med en generell reduksjon i skattesatsen på alminnelig inntekt ville ikke disse problemene oppstå. Et slikt omfattende tiltak anses imidlertid som uaktuelt som ledd i en tiltakspakke, jf. også at Regjeringen ikke har funnet grunn til å foreslå brede tiltak rettet mot husholdningene nå. Det ville dessuten være et svært lite treffsikkert tiltak i forhold til den store provenyvirkningen. En reduksjon i skattesatsen på alminnelig inntekt med ett prosentpoeng, slik NHO har foreslått, anslås å redusere skatteinntektene med 10 mrd. kroner. Tiltaket ville også ha uønskede fordelingsvirkninger: En person med en inntekt på 300 000 kroner ville få en lettelse på inntil om lag 1 900 kroner (avhengig av fradrag mv.), mens en person med en inntekt på 1 mill. kroner ville få en lettelse på inntil om lag 8 900 kroner. En slik innretning på skatteletten ville trolig også gi en høy sparelekasje, i den grad personer med høye inntekter sparer mer enn personer med lave inntekter.

KONJUNKTURFOND FOR BEDRIFTENE

Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har i sitt innspill til budsjettpolitisk stimulansepakke for norsk økonomi foreslått at selskapene skal kunne sette av deler av overskuddet for 2008 på et "konjunkturfond", slik at det ikke kommer til beskatning våren 2009, men at skatten kan skyves ett til tre år framover. Det betyr at selskaper som hadde overskudd i 2008, vil få tilført likviditet i 2009 gjennom det som kan likestilles med et kortsiktig, rentefritt lån fra staten. Selskapene får dermed en skattekreditt, som gir en generell reduksjon i den effektive skattesatsen på selskapsoverskudd i 2008.

Forslaget har likhetstrekk med Regjeringens forslag om tilbakeføring av underskudd. For det første vil begge forslagene tilføre selskapssektoren likviditet, og for det andre vil begge ordningene være midlertidige med tanke på å møte bedriftenes utfordringer under nedgangskonjunkturen. Det er også noen forskjeller. Konjunkturfondet gir størst skattelette og likviditet til de selskapene som hadde størst overskudd i 2008, siden fordelene øker proporsjonalt med overskuddet, og selskaper med underskudd i 2008 ikke vil omfattes. Regjeringens forslag treffer selska-

per som har underskudd i 2008 eller 2009 som følge av midlertidige problemer.

Regjeringens forslag har den innebygde egenskapen at utbetalingen av skatteverdien av underskuddet vil motsvares av økt skatt når bedriften igjen begynner å gå med overskudd (siden mindre underskudd vil framføres enn med dagens regler). Det må antas at forslaget om konjunkturfond er tenkt å virke på lignende måte, selv om en med denne modellen aktivt må beslutte når skatten for 2008 skal innbetales. Det er vanskelig i dagens situasjon å forutsi når konjunktursituasjonen vil ha bedret seg tilstrekkelig. Dersom en skal holde tidsrammen for ordningen åpen og avhengig av konjunkturutviklingen framover, kan det skape usikkerhet om framtidige rammebetingelser, og en må forvente stort press for at ordningen skal trekke ut i tid, eventuelt også for særordninger og lempninger i innbetalingen. Selv om konjunkturene generelt er bedret, vil dessuten enkelte selskaper kunne være i en vanskelig situasjon i innbetalingsåret.

Den bokførte provenyvirkningen i 2009 er avhengig av hvor stor andel av overskuddet i 2008 som skal kunne avsettes. Dersom tiltaket skal ha en tilsvarende ramme som Regjeringens forslag (3 1/4 mrd. kroner), gir det rom for en avsetning på anslagsvis 4 prosent av overskuddet i 2008 (basert på 2007-tall for samlet skattepliktig overskudd på 280 mrd. kroner). Den relativt lave andelen skyldes at man sprer tiltaket ut over mange flere bedrifter enn Regjeringens forslag. På samme måte som i Regjeringens forslag er størsteparten av provenyvirkningen knyttet til en endret periodisering av skatteinntektene.

Merknader frå komiteen

AVSKRIVINGSSATSAR

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til at endringar i dei ordinære avskrivingsattsane ikkje er eit eigna konjunkturpolitisk verkemiddel. Avskrivingsattsane skal så langt som mogleg gjenspegle det faktiske økonomiske verdifallet på driftsmidla, slik at skattegrunnlaget viser reelle økonomisk forhold. Fleirtalet meiner det er viktig å halde fast ved denne prinsipielle forankringa for avskrivingsreglane. Eventuelle endringar i dei ordinære avskrivingsattsane eller inndelinga i saldogrupper bør vurderast i lys av informasjon om det faktiske verdifallet på driftsmidla, og ikkje vere ein del av ein tiltakspakke der eit viktig omsyn er at tiltaka skal vere enkle å reversere når konjunkturane blir betre. Fleirtalet vil derfor ikkje gå inn for å auke dei ordinære avskrivingsattsane.

Innvendingane mot auka ordinære avskrivingsattsar gjer seg i mindre grad gjeldande for såkalla

startavskrivningar. Startavskrivningar inneber ei ekstraavskrivning for driftsmiddel det året dei blir erverva. Det gjeld dermed bare nye investeringar og påkostingar som skal aktiverast, og kan gjennomførast som eit mellombels tiltak bare for 2009. På den måten kan startavskrivningar vere eit målretta tiltak som oppfyller kriteriet om å vere reverserbart og som i liten grad bryt med den prinsipielle forankringa for avskrivningssatsane.

Fleirtalet meiner det vil vere mest treffsikkert å innføre startavskrivningar i saldogruppe d. Dette er ei svært brei saldogruppe som også i stor grad har å gjere med dei store industribedriftene. På denne bakgrunnen foreslår fleirtalet startavskrivningar på 10 prosent for nye investeringar og aktiverbare påkostingar i saldogruppe d i 2009. Det vil seie at samla 30 prosent (20 prosent ordinær avskrivning pluss 10 prosent startavskrivning) av nyinvesteringar innanfor denne saldogruppa kan frådragsførast i 2009. Frå og med 2010 vil heile saldogrunnlaget i gruppe d igjen bli avskrive med den ordinære satsen på 20 prosent.

Provenytapet blir stipulert til 1 070 mill. kroner påløpt og 280 mill. kroner bokført i 2009. Auka avskrivningar i 2009 vil redusere avskrivningsgrunnlaget for seinare år, og den reelle skattefordelen tilsvare skattekreditten ved å få utsett skatt. Elles vil det vere "samspelseffektar" mellom startavskrivningar og ordninga med tilbakeføring av underskot. Det skuldast både den direkte effekten ved at auka frådrag i investeringsåret kan auke underskota, og den indirekte effekten ved at det gir incentiv til å framskande investeringar til 2009. Dette vil auke provenytapet.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, foreslår at det blir innført ein rett til startavskrivningar for driftsmiddel i saldogruppe d erverva i 2009. Dette fleirtalet viser til Innst. O. nr. 43 (2008–2009), kapittel 3.2, med fleirtalet sine merknader og forslag til lovtekst om innføring av slike startavskrivningar.

Dette fleirtalet viser òg til forslag til løyving på kap. 5501 post 72.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at tiltak som gjør at bedriftene kan komme langsiktig styrket ut av krisen, må prioriteres. Forbedring av avskrivningssatser vil være et viktig bidrag til slik styrking både på kort og lengre sikt. Disse medlemmer foreslår derfor økning i avskrivningssatsen for maskiner, redskap mv. med 5 prosent og en økning i avskrivningssatsen for faste installasjoner i bygg med 2 prosent, og viser til sine forslag om dette i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

ARBEIDSGJEVARAVGIFT

Komiteens medlemmer fra Høyre er enig i Regjeringens synspunkt om at midlertidig lavere arbeidsgiveravgift vil kunne øke etterspørselen og ha positive sysselsettingseffekter. Derfor mener disse medlemmer at eventuell reduksjon av arbeidsgiveravgiften burde vært bedre utredet nå slik at man var forberedt på å sette slike tiltak raskt i verk. Disse medlemmer viser også til at selv om ikke økende ledighet har nådd alle bransjer slik Regjeringen skriver i proposisjonen, bør omfanget av nedgangstidene nå være så vidt klare at midlertidig reduksjon av arbeidsgiveravgift bør fremtre som et godt alternativ for å hjelpe særlig arbeidsintensive bedrifter som allerede er i vanskeligheter og for å bidra til at færrest mulig kommer i vanskeligheter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 legge frem en bredere vurdering av behovet og virkningene av en midlertidig reduksjon i arbeidsgiveravgiften for den private sektor."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti er enig i at en generell reduksjon av arbeidsgiveravgiften både er kostbart, og ikke nødvendigvis effektivt virkemiddel i dagens situasjon. Men dette medlem vil peke på at en reduksjon av arbeidsgiveravgiften for lærlinger kan være et velegnet, midlertidig tiltak for å hindre at ikke finanskrisen fører til kraftig reduksjon i antallet lærlingeplasser som bedriftene tilbyr. I en vanskelig tid kan dette bli det første man kutter ned på. Det er viktig å motvirke at terskelen inn i arbeidslivet nå blir vesentlig større for førstegangs arbeidstakere. Dette medlem foreslår derfor at arbeidsgiveravgiften halveres for alle nye lærlinger med virkning fra og med 1. april 2009, noe som har en provenyvirkning på 265 mill. kroner i 2009, og fremmer følgende forslag:

"I Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2009 gjøres følgende endring:

I

Ny bokstav n skal lyde:

n. Arbeidsgiveravgift for lærling som det ytes tilskudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, betales med halvparten av de satser som ellers gjelder. Satsene avrundes oppad til nærmeste tidel.

II

Endringen under I gjelder for avgiftsgrunnlag opptjent fra og med 1. april 2009."

Dette medlem mener også at økte avskrivningssatser kan være et godt virkemiddel for å stimulere til mer aktivitet og styrke konkurransebetingelsene for næringslivet, og viser til forslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009) om:

- å øke avskrivningssatsene på maskiner, utstyr mv. med 5 prosentpoeng
- å øke avskrivningssatsene på skip, fartøyer og rigger med 2 prosentpoeng
- å øke avskrivningssatsene på driftsbygninger på landbruket med 2 prosentpoeng
- å innføre ekstraavskrivninger på investeringer i fornybar energi med 7,5 prosentpoeng over en fireårsperiode.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i denne innstilling fremmer forslag om halvering av arbeidsgiveravgiften fra 1. april 2009.

Dette medlem fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

"I Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2009 gjøres følgende endring:

I

Ny bokstav n skal lyde:

- n. Arbeidsgiveravgift for lærling som det ytes tilskudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, betales med halvparten av de satser som ellers gjelder. Satsene avrundes oppad til nærmeste tittel.

II

Endringen under II gjelder for alle lærlinger for avgiftsgrunnlag opptjent fra og med 1. april 2009."

KONJUNKTURFOND

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har i sitt felles innspill til den finanspolitiske stimuleringspakke foreslått at selskapene skal kunne sette av hele eller deler av overskuddet for 2008 til et "konjunkturfond" slik at beskatningen skyves ut i ett til 3 år fremover. Disse medlemmer viser til at det er mangel på likviditet og en betydelig usikkerhet for fremtiden som nå er karakteristisk for store deler av norsk næringsliv og at generelle tiltak som kan bidra til å

unnå at sunne bedrifter og trygge arbeidsplasser blir borte, vil bli helt påkrevet.

Disse medlemmer mener derfor at det er viktig å tilrettelegge for at også bedrifter som hadde gode resultater i 2008 kan ta del i generelle forbedringstiltak for næringslivet. Disse medlemmer vil understreke at dette ikke er noen skattelettelse, men en skatteutsettelse. Dette fremgår tydelig av departementets svar på spørsmål nr. 43 fra finanskomiteen/Høyres fraksjon hvor statens effektive rentetap beregnes til 7,3 mrd. kroner ved at all skatteinnbetaling av overskuddene fra 2008 utsettes inntil 2012, og tilsvarende lavere beløp hvis bare deler av de skyldige skattebeløp utsettes. Disse medlemmer mener dette viser at et slikt tiltak har en akseptabel reell kostnadsside når oppsiden er en likviditetstilgang til norsk næringsliv på opp mot 80 mrd. kroner og at statens regnskapsteknikker ikke kan være avgjørende i den situasjon norsk næringsliv etter hvert vil befinne seg i.

Disse medlemmer viser til sine merknader og til proposisjonens omtale av forslaget om "konjunkturfond for bedriftene" fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere og eventuelt legge frem et forslag om opprettelsen av et bedriftenes konjunkturfond som gir bedriftene anledning til å sette av hele, eller deler av overskuddet fra 2008 slik at det ikke kommer til beskatning i 2009, men at skatten kan skyves ett til tre år fremover."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader og forslag under kapittel 2.2 i denne innstilling, samt forslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

AUKING I SATSEN FOR MINSTEFRADRAG

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at situasjonen nå kaller på løsninger som slår raskt inn i folks privatøkonomi. Skattelettelser er et av de mest hensiktsmessige virkemidler i nedgangstider, og reduksjoner i personskattene for særlig lavere og vanlige inntekter skaper både økt kjøpekraft og stimulerer til arbeid. I nedgangstider er det viktigere enn noen gang å stimulere til arbeid for å skape ny vekst i økonomien.

Disse medlemmer vil derfor øke minstefradraget med kr 3 500 til kr 73 850 for inntektsåret 2009, og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortingets skattevedtak for 2009 endres slik at øvre grense for minstefradrag i lønnsinntekt settes til kr 73 850."

MIDLERTIDIG FRITAK FOR FORMUESSKATT PÅ ARBEIDANDE KAPITAL

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at arbeidsplassene sikres best gjennom å styrke bedriftene. Utviklingen under den rød-grønne regjeringen har gått i motsatt retning, ved systematiske skatteøkninger på private bedrifter og deres eiere. Totalt er skatteøkningene for næringslivet hittil i denne perioden på ca. 10 mrd. kroner. Disse medlemmer viser til at tidene er svært usikre og at Regjeringens anslag på arbeidslidigheten ved slutten av året fort kan vise seg å være for lave. Da må alle muligheter for å ta vare på bedriftene prøves og disse medlemmer mener at redusert skatt på arbeidende kapital også i en slik situasjon kan være et godt virkemiddel for å styrke egenkapitalen i bedriftene og sikre arbeidsplassene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i Revidert nasjonalbudsjett for 2009 med en vurdering og et eventuelt forslag om et midlertidig fritak for formuesskatt på arbeidende kapital, avgrenset slik at det primært skjermer små og mellomstore familiebedrifter."

AKTUELLE TILTAK FOR Å BETRE LIKVIDITETEN TIL BEDRIFTA

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine forslag til forbedring av bedriftenes likviditet både i denne innstilling og i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

Disse medlemmer viser til at nettopp manglende likviditet og et kredittmarked som ikke har fungert normalt siden i september 2008, er en av næringslivets største utfordringer.

Disse medlemmer konstaterer at usikkerheten er stor om hva som kan bli omfanget og resultatet av de nedgangstider norske bedrifter nå står på terskelen til, og mener at en slik situasjon kaller sterkt på politisk pragmatisme og løsningsorienterte tiltak for å ta vare på flest mulig av normalt levedyktige norske bedrifter og arbeidsplasser.

Disse medlemmer forutsetter at i en så usikker situasjon så vil arbeidet med å vurdere nye aktuelle tiltak for bedriftene måtte foregå fortløpende i Regjeringen, og mener at slike vurderinger burde omfatte eksempelvis utsettelse med innbetalinger av skatter og avgifter til staten. Både arbeidsgiveravgift og merverdiavgift er da aktuelle områder. Utsatte innbetalinger kan gi mange bedrifter et nødvendig pusterom og statens rentekostnader vil være beskjedne i et samfunnsøkonomisk totalbilde.

Disse medlemmer vil videre peke på rekken av kanselleringer av bestilte skip fra norske rederisel-

skaper både ved norske verft og andre steder i verden. Årsakene er flere, men manglende garantier, finansiering og likviditet er nøkkelord også i det problemområdet. Disse medlemmer mener at i en slik situasjon bør det være aktuelt med en vurdering av utsettelse av innbetaling av de gamle skattekredittene i forbindelse med overgangsreglene til ny rederiskatteordning. Her beskattes et beløp på 1,4 mrd. kroner pr. år i 10 år som kunne vært anvendt direkte til eller vært stilt som garantier for nye investeringer som kunne skapt nye arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at krisen ennå ikke har nådd norsk olje- og gassvirksomhet på annen måte enn at oljeprisene har sunket dramatisk fra sine toppnivåer på grunn av lavere etterspørsel på verdensmarkedet. Risikoen for at krisen slår inn også på dette området, er til stede. Disse medlemmer mener at det også løpende bør vurderes proaktive tiltak som kan gjøre leting og utvinning mer attraktivt, ikke minst for mindre selskaper, og vil vise til at for eksempel en endring av petroleumsskatteloven slik at utbyggingskostnader blir skattemessig behandlet som letestkostnader, dvs. direkte utgiftsføring kombinert med løpende tilbakebetaling av årlige underskudd, vil være et kraftig incitament for økt aktivitet. En slik ordning betyr at innbetaling av skatt vil begynne raskere fra selskapene og vil bare være en periodisering av oljeinntekter for staten.

4.3 Skattefunn

Samandrag

I forbindelse med tiltakspakken ønsker Regjeringen å stimulere næringslivets innsats på forskning og utvikling. Alle opposisjonspartiene har foreslått lignende tiltak i sine innspill til tiltakspakken. Regjering foreslår å øke fradraggrunnlaget i ordningen med særskilt skattefradrag for næringslivets kostnader til forskning og utvikling (Skattefunn). Formålet med ordningen er å stimulere næringslivets egen FoU-innsats.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har gjennomført en bred evaluering av Skattefunn for perioden 2002–2006, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2008–2009) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. De fant at ordningen i hovedsak virket etter hensikten. Ordningen utløser mer FoU i foretakene, og avkastningen av denne er positiv og ikke klart mindre enn for annen FoU. Skattefunn bidrar trolig til å utvikle nye produksjonsprosesser og i noen grad til produkter som er nye for foretaket selv, men ser ikke ut til å bidra til innovasjon i form av nye produkter for markedet og foretakenes patentering.

Fradraggrunnlaget er etter gjeldende regler maksimalt 4 mill. kroner for egenutført FoU, og opp til 8 mill. kroner dersom foretaket kjøper tjenester fra godkjent FoU-institusjon. Foretakene gis et fradrag

på 18 og 20 prosent av godkjent fradraggrunnlag for henholdsvis store foretak og små og mellomstore foretak. Dersom beregnet skattefradrag er høyere enn utliknet skatt, blir det overskytende beløpet utbetalt til selskapet ifm. skatteoppgjøret. Det har vist seg at utbetalingene utover utliknet skatt utgjør omtrent tre firedeler av samlet støtte. Det betyr at Skattefunn i stor grad benyttes av foretak som ikke er i skatteposisjon.

Etter 2004 har bruken av Skattefunn gått noe tilbake. Næringslivet mottok om lag 950 mill. kroner i støtte for inntektsåret 2007. Vel 80 prosent av foretakene som mottok støtte, falt innenfor ordningens definisjon av små og mellomstore bedrifter. Omtrent hvert femte foretak som fikk støtte fra ordningen, utnyttet beløpsgrensen for egenutført FoU fullt ut. Videre var det svært få av foretakene som utnyttet beløpsgrensen for innkjøpte FoU-tjenester.

Regjeringen foreslår at beløpsgrensen for fradraggrunnlaget for egenutført FoU heves fra 4 til 5,5 mill. kroner og for innkjøpt FoU fra 8 til 11 mill. kroner. Høyere beløpsgrenser kan bidra til at noen flere prosjekter blir gjennomført, og at noen FoU-prosjekter blir gjennomført raskere (over færre kalenderår) enn ellers planlagt. Økte beløpsgrenser for støtte gjennom Skattefunn styrker behovet for klarere målavgrensning av ordningen, jf. St.prp. nr. 1 (2008–2009). Av hensyn til stabilitet og tillit til Skattefunn er det videre nødvendig at økonomistyringen er god, slik at misbruk unngås. Regjeringen vil derfor følge opp arbeidet som er gjort med å bedre økonomistyringen.

Provenyvirkningen av forslaget om å øke takene anslås på usikkert grunnlag til om lag 180 mill. kroner påløpt i 2009 og bokført i 2010.

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre tar til etterretning at Regjeringen endelig har foreslått å styrke Skattefunnordningen på enkelte punkter. Tidligere har Regjeringen og regjeringspartiene dessverre svekket ordningen ved flere tilfeller. Disse medlemmer viser også til at Regjeringen og regjeringspartiene senest i forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:102 (2007–2008) og St.prp. nr. 1 (2008–2009) i Stortinget 27. november 2008 gikk i mot en tilsvarende styrking av Skattefunnordningen slik en samlet opposisjon da foreslo.

Disse medlemmer mener at kunnskapsutvikling, herunder forsknings- og teknologiutvikling, er blant de viktigste drivkreftene for økonomisk utvikling. Å styrke bedriftenes konkurransekraft er av stor betydning for å sikre fremtidig velferd gjennom økonomisk vekst, spesielt når vi er på vei inn i en tid med enda tydeligere kunnskaps- og tjenesteøkonomi og i en tid hvor mange bedrifter må omstilles og/eller utvikle nye produkter for å overleve.

Disse medlemmer ønsker å styrke Skattefunnordningen utover Regjeringens forslag og viser derfor til forslag om å gjeninnføre tilskuddsordningen for ulønnet arbeid som ikke omfattes av den ordinære Skattefunnordningen, forslag om å øke grensen for egenutført FoU til 8 mill. kroner, forslag om å fjerne regelen om maksimal timesats på 500 kroner og fjerne regelen om at kostnader ved personal og indirekte kostnader antall timer for egne ansatte begrenses til maksimalt 1 850 timer pr. år og forslag om å etablere en ordning som indeksreguleres beløpene for hhv. egenutført og innkjøpt FoU i Skattefunnordningen hvert år nærmere omtalt i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

Disse medlemmer har videre merket seg at Regjeringen, i svar til Høyres stortingsgruppe, varsler at provenytapet av å utvide Skattefunnordningen skal kompenseres med andre skatte- og avgiftsskjerper i 2010. Det betyr i klartekst at heller ikke dette forslaget betyr noen netto skattelette for næringslivet, noe disse medlemmer beklager, ikke minst sett i lys av den konjunktursituasjonen som vi nå er inne i.

4.4 Andre merknader og forslag framkomne under behandlinga i komiteen

4.4.1 Skattefrie gáver i tilsetjingsforhold

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner det kan vere grunnlag for å vurdere grensa på 600 kroner for skattefrie gáver i tilsetjingsforhold. Fleirtalet viser til at beløpsgrensa bare er blitt auka med 100 kroner sidan 1996 og påpeiker at det ikkje er ønskjeleg at arbeidsgivar og skattestyremaktene skal måtte operere med bagatellmessige beløp. Beløpsgrensa bør fastsetjast ut frå kva som blir rekna som eit rimeleg nivå på vanlege gáver frå arbeidsgivar til tilsette. Fleirtalet ber derfor Regjeringa om å vurdere beløpsgrensa for gáve i Revidert nasjonalbudsjett 2009.

4.4.2 Reversering av skatteskjerpning for næringslivet

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen valgte

å fremme flere forslag i St.prp. nr. 1 (2008–2009) som betydde en økt skattebyrde for næringslivet. Mange bedrifter vil få økt formuesskatt som følge av de økte ligningsverdiene for næringseiendom og avskaffelse av 80-prosentregelen. Mange familieeide bedrifter vil måtte betale økt arveavgift ved generasjonsskifte på grunn av de isolerte avgiftsskjerpelsene som inngikk i Regjeringens samlede forslag om endringer i arveavgiftssystemet.

Disse medlemmer viser til de respektive partiers merknader om disse forslagene i Innst. O. nr. 1 (2008–2009) og Budsjett-innst. S. nr. 1 (2008–2009). Forslagene fra Regjeringen var feilaktige virkemidler, benyttet på et særdeles ugunstig tidspunkt for næringslivet. I en tid da næringslivet opplever betydelige utfordringer på grunn av finanskrisen, forsterker Regjeringen problemene gjennom disse skatte- og avgiftsskjerpelsene. Disse medlemmer mener at Regjeringen i tiltakspakken burde utsatt eller reversert disse delene av det vedtatte skatte- og avgiftsopplegget, og viser til disse medlemmers forslag om dette i Innst. O. nr. 43 (2008–2009). Dersom disse forslagene hadde blitt vedtatt, ville det betydd en skatte- og avgiftslettelse for næringslivet på i alt 800 mill. kroner i 2009, og 1,7 mrd. kroner som påløpt effekt.

4.4.3 Utsatt innbetaling av selskapsskatt i 2009

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke den alvorlige situasjon mange norske bedrifter vil stå overfor de nærmeste måneder og hvor økt likviditet er helt sentralt for at næringslivet skal fungere bedre. I påvente av at Regjeringen følger opp disse medlemmers forslag om et "bedriftenes konjunkturfond" jf. forslaget under kap. 4.2, er det nødvendig med andre tiltak i mellomtiden.

Disse medlemmer viser til at en utsatt frist for innbetaling av utskrevet forskuddsskatt for selskaper for inntektsåret 2008 som forfaller vinter/vår 2009 også vil skape en betydelig økt likviditet og en redusert usikkerhet i den kritiske tiden vi nå går inn i. En utsettelse inntil 1. august vil gi en forbedret likviditet i nærmere et halvår og vil kunne danne en naturlig overgang inn mot en ordning med videreføring av skatteutsettelsen i et "bedriftens konjunkturfond" slik disse medlemmer har bedt Regjeringen vurdere nærmere og eventuelt komme tilbake til Stortinget med. Disse medlemmer viser for øvrig til sitt forslag om dette i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

4.4.4 Miljøbilpremie

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener at Regjeringen i langt sterkere grad burde lagt inn tiltak i tiltakspak-

ken for å stimulere til raskere overgang til mer miljøvennlige transportformer. Disse medlemmer viser i den forbindelse til den svenske ordningen, foreslått og gjennomført av den ikke-sosialistiske samarbeidsregjeringen, hvor alle kjøpere av nye biler med CO₂-utslipp under 120 g/km får utbetalt en miljøbilpremie. Dette har resultert i en langt raskere overgang til biler med lave CO₂-utslipp enn hva som er tilfelle i Norge. Disse medlemmer mener at et lignende tiltak bør gjennomføres også i Norge. Det bør kunne være mulig å gjennomføre dette med virkning fra 1. juli 2009, noe som med en miljøbilpremie på 25 000 kroner ville medføre et provenytnap på anslagsvis 125 mill. kroner i 2009.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen forberede innføringen av et system med en utbetaling av miljøbilpremie på 25 000 kroner til alle som kjøper nye biler med CO₂-utslipp lavere enn 120 g/km, med virkning fra 1. juli 2009, og fremme forslag om dette i forbindelse med fremleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett 2009."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1330		Særskilte transporttiltak	
	75	(NY) Miljøbilpremie, bevilges med	125 000 000"

5. KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

5.1 Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringa

5.1.1 Post 70 Tilskot til opplæring av lærlingar og lære kandidatatar med spesielle behov

SAMANDRAG

Målet med tilskuddet er å stimulere lærebedrifter til å gi lærlinger og lære kandidatatar med spesielle behov anledning til å oppnå en fagutdanning eller deler av en fagutdanning. Saldert budsjett 2009 er på 8,7 mill. kroner. Regjeringen foreslår en midlertidig økning i tilskuddet på 10 mill. kroner i 2009. Formålet er å bidra til at flere lærlinger og lære kandidatatar kan få tilskudd.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Lærlingar

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det nesten daglig kommer meldinger om lærlinger som sies opp og bedrifter som sier de ikke vil ansette flere lærlinger. Dette er alvorlig, og det vil være svært skadelig for tilgangen på kompetent arbeidskraft på sikt. Det er viktig å bidra til at bedriftene tar inn flere lærlinger, samtidig som offentlig sektor også må bli langt flinkere til å tilby lærlingplasser.

Disse medlemmer viser til at det er i de yrkesfaglige studieretningene at vi ser størst frafall, og at de som ikke får lærlingplass har enda større risiko for ikke å fullføre. Derfor mener disse medlemmer at lærlingetilskuddet bedriftene får for å ta inn lærlinger er for lavt og bør økes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til disse medlemmers alternative forslag der det foreslås å fjerne arbeidsgiveravgiften for alle lærlinger.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til dette medlems forslag om å halvere arbeidsgiveravgiften for alle som er blitt eller blir lærlinger etter 1. januar 2009, med virkning for avgiftskravet fra og med 1. april 2009.

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009) om å halvere arbeidsgiveravgiften for alle lærlinger og forslag i denne innstilling kapittel 16 om å sette ned bevilgningene på kap. 5700 post 72 med 300 mill. kroner som følge av dette forslaget.

5.2 Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet

5.2.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

SAMANDRAG

Program for basiskompetanse i arbeidslivet er en ordning hvor bedrifter og offentlige virksomheter kan søke om tilskudd til opplæring i lesing, skriving, regning og IKT, samt motivasjonsarbeid. Opplæringstilbydere og organisasjoner i arbeidslivet kan søke sammen med en bedrift eller offentlig virksomhet. Tilskuddet skal bidra til å styrke grunnleggende ferdigheter blant voksne arbeidstakere og arbeidssøkere, slik at færre faller ut av arbeidslivet og flere kan ta del i opplæring og utdanning. Saldert budsjett 2009 er på 38,6 mill. kroner.

For å kunne nå flere i målgruppen vil det bli foretatt noen justeringer i programmets innretning. Målet er at disse justeringene skal bidra til at programmet kan nå:

- arbeidstakere i utsatte bransjer som blir særlig berørt av konjunkturedgangen, som for eksempel byggenæringen, varehandelen etc.
- arbeidsledige gjennom et tettere samarbeid med NAV
- deltakere på andre arenaer enn i arbeidslivet gjennom et utvidet samarbeid med studieforbund.

I foregående år har det vært søkt om mer midler enn programmet har hatt til disposisjon. Det foreslås en midlertidig økning av bevilgningen med 20 mill. kroner i 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Høyre, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig at Regjeringen viderefører regjeringen Bondevik IIs "Ny sjanse"-program for å sikre opplæring til voksne uten tilstrekkelige grunnleggende ferdigheter. Programmet heter nå Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA). De siste årene har det vist seg at det omsøkte beløpet er betydelig høyere enn bevilgningene. Særlig i en tid der arbeidsledigheten øker så sterkt, og voksne med svake grunnleggende ferdigheter er særlig utsatt, er det viktig å styrke tiltak som bidrar til å gi slik opplæring.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative forslag der det foreslås å øke bevilgningen til program for basiskompetanse i arbeidslivet med 80 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, forhøyes med	100 000 000
		fra kr 38 570 000 til kr 138 570 000"	

5.3 Kap. 270 Studium i utlandet og sosiale formål for studentar

5.3.1 Post 75 Tilskott til bygging av studentbustader, kan overførast

SAMANDRAG

For 2009 er det vedtatt å øke bevilgningen til bygging av studentboliger til om lag 220,8 mill. kroner. Dette legger til rette for å bygge om lag 1 000 hybelenheter, avhengig av hvor i landet de blir bygd. Samtidig ble det vedtatt å øke kostnadsrammen med inntil 100 000 kroner per enhet når behovet for økt ramme er knyttet til miljø- og energifremmende tiltak og universell utforming. Økningen av kostnadsrammen kan også gjelde for tidligere gitte tilsagn.

Regjeringen foreslår å bevilge ytterligere 75 mill. kroner som et engangstilskudd til studentboligbygging i 2009. Forslaget vil gi om lag 300 flere hybelenheter enn det som er lagt til grunn i saldert budsjett 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringspartiene i Soria Moria-erklæringen sier at det skal igangsettes et omfattende program for bygging av studentboliger. Den rød-grønne regjeringen har frem til nå brutt disse løftene. I en historisk økonomisk oppgangstid valgte dagens regjering å kutte i støtten til bygging av studentboliger både i 2006 og 2007, og i 2007 ble det bygget under 400 studentboliger.

Det er positivt at Regjeringen sier at det skal bygges 1 300 hybelenheter i 2009, men det er dessverre urealistisk å bygge disse hybelenhetene med den foreslåtte bevilgningen. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i budsjettet for 2008 valgte å heve kostnadsrammen for studentboliger i pressområdene Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Tromsø fra 500 000 kroner til 600 000 kroner pr. hybelenhet, og at kostnadsrammen ellers i landet ble endret fra 400 000 kroner til 500 000 kroner pr. hybelenhet. Det viser seg at dette ikke er tilstrekkelig. Det er i dag svært mange prosjekter som ikke blir realisert grunnet denne kostnadsbegrensningen. Disse medlemmer viser til at Høyre og Kristelig Folkeparti tidligere har foreslått å fjerne denne kostnadsrammen, men regjeringspartiene har stemt i mot. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringens anslag for bygging av 1 300 nye studentboliger i 2009 til 295 mill. kroner synes helt urealistisk, og er

undrende til at Regjeringen kan stå inne for disse anslagene.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser for øvrig til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008–2009) og mener dagens situasjon ytterligere taler for å oppheve kostnadsrammen for bygging av studentboliger.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen oppheve kostnadsrammen for bygging av studentboliger."

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 25 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 100 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, kan overføres, forhøyes med	100 000 000
		fra kr 220 816 000 til kr 320 816 000"	

5.4 Kap. 271 Universitet

5.4.1 Post 50 Basisfinansiering statlege universitet

SAMANDRAG

Tilskudd til vedlikehold av bygg utenfor husleieordningen

De selvforvaltende institusjonene i universitets- og høyskolesektoren eier egne bygg i tillegg til at de har enkelte leieforhold. Eierskapet innebærer at de er ansvarlig for forvaltning, drift, vedlikehold og rehabilitering av byggene. Det er mulig å gjennomføre flere rehabiliterings- og vedlikeholdstiltak i sektoren utover det som er planlagt gjennomført i 2009. Regjeringen foreslår å bevilge éngangstilskudd for 2009 til følgende konkrete tiltak:

- ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructure) har et veikart for europeisk forskningsinfrastruktur. ECCSEL-prosjektet (European Carbon Dioxide Capture and Storage Laboratory Infrastructure), som er et forslag initiert av NTNU og SINTEF knyttet til karbonfangst og -lagring, ble tatt inn på ESFRIs veikart i 2008. På dette området har NTNU og SINTEF internasjonalt anerkjent spisskompetanse, og prosjektet er i tråd med Regjeringens strategi for forskning og miljø-satsinger. Gjennomføring av prosjektet forutsetter oppgradering og rehabilitering av kjemibygg og laboratorier. Regjeringen foreslår et engangstilskudd på 120 mill. kroner til NTNU i 2009 knyttet til prosjektet.
- Universitetet i Oslo har behov for renovering og ombygging av høyblokkene på Blindern (SV- og HF-fakultetet) og Domus Medica for at de skal være tilstrekkelig oppgradert til dagens forsknings- og undervisningsformål. Regjeringen foreslår et engangstilskudd på 50 mill. kroner i 2009 til Universitetet i Oslo knyttet til dette.
- Universitetet i Bergen har behov for renovering, ombygging og oppgradering av arealer i tilknytning til Bergen Museum. Regjeringen foreslår et engangstilskudd på 30 mill. kroner til Universitetet i Bergen knyttet til dette.

Når det gjelder øvrige vedlikeholds- og byggeprosjekter innenfor universitets- og høyskolesektoren vises det til nærmere omtale av disse under kap. 1580 og kap. 2445 under Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Samlet sett foreslås det at bevilgningen på kap. 271 post 50 økes med 200 mill. kroner i 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det i dagens situasjon er avgjørende viktig å satse på kunnskap og forskning, og gjennom dette investere for fremtiden. Vi er i ferd med å legge bak oss historisk gode økonomiske tider der Regjeringen burde benyttet muligheten til å investere i forskning og høyere utdanning for å sikre framtidens velferd. I stedet har dagens regjering den siste perioden valgt å kutte i bevilgningene til universiteter og høyskoler, og det er ingenting som tyder på at de vil oppfylle målet om at staten skal bruke 1 prosent av BNP til forskningsformål innen 2010.

I nedgangstider øker søkningen til universiteter og høyskoler. Sektoren sier selv at de med dagens økonomiske rammer ikke har kapasitet til å ta i mot en betydelig økning i studenttallene. Universitetene og høyskolene sliter fortsatt med virkningene av det "hvileskjæret" Regjeringen har påført den, og sektoren har i tillegg fått økte utgifter til lønns- og pensjonsutbetalinger på om lag 440 mill. kroner. Kvalitetsreformen i høyere utdanning er ikke lenger fullfinansiert, og handlingsrommet til å drive kvalitetsutvikling, internasjonalisering og institusjonssamarbeid er sterkt redusert.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at økonomien i universitets- og høyskolesektoren allerede er anstrengt grunnet manglende kompensasjon for økte lønns- og pensjonskostnadene. Samtidig er det grunn til å anta at antall studenter vil øke i tiden fremover. I en situasjon med forventet betydelig økt ledighet, bør ekstra satsing på høyere utdanning være et av flere målrettede tiltak for å fremme omstilling og ny utvikling. Disse medlemmer mener det er behov for å styrke basisfinansieringen for å sikre at kvaliteten ikke blir skadelidende. Disse medlemmer foreslår derfor å styrke basisfinansieringen til statlige universiteter med 136 mill. kroner. Disse medlemmer foreslår videre å styrke basisbevilgningen til andre universiteter og høyskoler med i alt 114 mill. kroner, jf. forslag under kap. 272 og kap. 275. Samlet foreslås en styrking av basisbevilgningen til universiteter og høyskoler med 250 mill. kroner ut over Regjeringens forslag.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
271		Universiteter	
	50	Basisfinansiering statlige universiteter, forhøyes med	336 000 000
		fra kr 7 388 211 000	
		til kr 7 724 211 000"	

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 18 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 218 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
271		Universiteter	
	50	Basisfinansiering statlige universiteter, forhøyes med	218 000 000
		fra kr 7 388 211 000	
		til kr 7 606 211 000"	

5.5 Kap. 272 Vitenskapelige høyskular

5.5.1 Post 50 Basisfinansiering statlege vitenskapelige høyskular

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til merknad under kap. 271 post 50. Behovet for bevilgningsøkning gjelder også statlige vitenskapelige høyskoler.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
272		Vitenskapelige høyskoler	
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler, forhøyes med	11 000 000
		fra kr 579 327 000	
		til kr 590 327 000"	

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 17 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 17 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
272		Vitenskapelige høyskoler	
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler, forhøyes med	17 000 000
		fra kr 579 327 000	
		til kr 596 327 000"	

5.5.2 Post 70 Basisfinansiering private vitenskapelige høyskular

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til merknad under kap. 271 post 50. Behovet for bevilgningsøkning gjelder også private vitenskapelige høyskoler. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
272		Vitenskapelige høyskoler	
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler, forhøyes med	3 000 000
		fra kr 102 076 000	
		til kr 105 076 000"	

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 4 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 4 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
272		Vitenskapelige høyskoler	
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler, forhøyes med	4 000 000
		fra kr 102 076 000	
		til kr 106 076 000"	

5.6 Kap. 275 Høyskular

5.6.1 Post 50 Basisfinansiering statlege høyskular

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til merknad under kap. 271 post 50. Behovet for bevilgningsøkning gjelder også statlige høyskoler.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
275		Høgskoler	
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler, forhøyes med fra kr 5 112 563 000 til kr 5 206 563 000"	94 000 000

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 152 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 152 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
275		Høgskoler	
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler, forhøyes med fra kr 5 112 563 000 til kr 5 264 563 000"	152 000 000

5.6.2 Post 70 Basisfinansiering private høyskular

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til merknad under kap. 271 post 50. Behovet for bevilgningsøkning gjelder også private høyskoler.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
275		Høgskoler	
	70	Basisfinansiering private høyskoler, forhøyes med fra kr 290 419 000 til kr 296 419 000"	6 000 000

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 9 mill. kroner i forhold til Regjeringens for-

slag, tilsvarende en økning på 9 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
275		Høgskoler	
	70	Basisfinansiering private høyskoler, forhøyes med fra kr 290 419 000 til kr 299 419 000"	9 000 000

5.7 Kap. 281 Fellesutgifter for universitet og høyskular

5.7.1 Post 1 Driftsutgifter

STIPENDIATSTILLINGAR

Samandrag

Tilstrekkelig tilgang på personale med doktorgrad er en forutsetning for å øke forskningsevnen og for å utvikle et mer kunnskapsbasert næringsliv. Regjeringen vil derfor øke antallet stipendiat- og nærings-Ph.D.-stillinger. Stipendiatstillingene vil i stor grad bli fordelt til institusjoner som har omfattende samarbeid med kompetansebedrifter som er særlig utsatt for nedbemanning.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å bevilge 23 mill. kroner til opprettelse av om lag 60 nye stipendiatstillinger øremerket matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag i 2009. For Regjeringens forslag angående nærings-Ph.D. vises det til omtale av dette under kap. 285 post 52 og kap. 920 post 50 under Nærings- og handelsdepartementets budsjett.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

STUDIEPLASSAR

Samandrag

Erfaringsmessig blir høyere utdanning mer ettertraktet når arbeidsmarkedet blir strammere, bl.a. økte antall studenter med 22 prosent fra 1988 til 1990. Flere unge søker seg direkte til høyere utdanning fra videregående opplæring, og sektoren får flere søknader fra arbeidstakere som enten har mistet arbeidet, eller ser for seg en vanskelig arbeidssituasjon fremover. Samtidig står Norge nå foran en økning i de aldersgruppene som normalt søker seg til høyere utdanning. Det har imidlertid skjedd betydelige endringer i sektoren siden nedgangskonjunkturen på

slutten av 80-tallet, blant annet er utdanningskapasiteten økt betydelig. Behovet for flere studieplasser vil også avhenge av utviklingen i arbeidsmarkedet fremover og institusjonenes mulighet til å ta inn flere studenter.

Kunnskapsdepartementet vil følge situasjonen nøye. Regjeringen vil i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 vurdere å øke antall studie-plasser fra høsten 2009.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

5.7.2 Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 250 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 250 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, forhøyes med 250 000 000 fra kr 15 100 000 til kr 265 100 000"	250 000 000

5.7.3 Post 80 (NY) Omstillingsmidlar

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 25 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 25 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	(NY) 80	Omstillingsmidler, bevilges med	25 000 000"

5.7.4 Post 81 (NY) Kritisk vedlikehold ved universitet og høyskular

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 500 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 500 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	(NY) 81	Kritisk vedlikehold ved universiteter og høyskoler, bevilges med	500 000 000"

5.8 Kap. 283 Meteorologiformål

5.8.1 Post 50 Meteorologisk institutt

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge 40 mill. kroner til et nytt bygg på Blindern som skal huse et oppdatert datarom for Meteorologisk institutt. Nåværende datarom gir ikke lenger den nødvendige driftssikkerhet for IT-systemene til Meteorologisk institutt. Det nye tilbygget vil også bidra til å sikre nødvendig kontor- og laboratorie-plasser mv., slik at instituttet kan levere enda bedre meteorologitjenester i fremtiden.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

5.9 Kap. 285 Norges forskningsråd

5.9.1 Post 52 Forskningsformål

NÆRINGS-PH.D.

Samandrag

Ordningen med nærings-Ph.D. er et formalisert samarbeid mellom bedrifter og høyere utdanningsinstitusjoner om å utdanne doktorander. Bedrifter får et økonomisk tilskudd tilsvarende 50 prosent av stipendsatsen i en treårsperiode for at ansatte kan ta en doktorgrad.

Økt satsing på forskerrekruttering vil bidra til å utvikle et nyskapende og bærekraftig næringsliv. Siktet målet for ordningen med nærings-Ph.D. er å bygge opp den langsiktige forskningsevnen i næringslivet gjennom å øke egenkompetansen og styrke samarbeidet mellom næringsliv og akademisk. En styrking av ordningen gir bedrifter som midlertidig reduserer egen forskningsaktivitet bedre mulighet til å beholde og øke egen forskerkompetanse. Det vil også bli lettere for bedriftene å knytte til seg nyutdannede.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å bevilge 12,5 mill. kroner til nærings-Ph.D.-ordningen over Kunnskapsdepartementets budsjett. Regjeringen foreslår også å bevilge 12,5 mill. kroner til nærings-Ph.D. over Nærings- og handelsdepartementets budsjett, jf. nærmere omtale av dette under kap. 920 post 50.

Merknader frå komiteen

Komiteen slutter seg til forslaget frå Regjeringa.

KLIMAFORSKING

Samandrag

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til klimaforskning gjennom Norges forskningsråd med 75 mill. kroner som en midlertidig bevilgning i 2009. Styrkingen av klimaforskning vil blant annet være rettet mot fornybar energi, særlig offshore vindkraft/havvindmøller. Bevilgningen skal benyttes til infrastrukturtiltak, forskning og utvikling innenfor dette området.

Samlet foreslås det at bevilgningen på posten økes med 87,5 mill. kroner.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

6. KULTUR- OG KYRKJEDEPARTEMENTET

6.1 Kap. 315 Frivillig formål

6.1.1 Post 81 (NY) Idrettsanlegg

SAMANDRAG

Et ekstraordinært tilskudd i 2009 kan uten nye administrative ressurser rettes direkte mot idrettsanlegg som kan igangsettes våren 2009. Regjeringen foreslår et ekstraordinært tilskudd til idrettsanlegg i 2009 på 250 mill. kroner. Midlene skal gå til nybygg og rehabilitering av ordinære idrettsanlegg.

Alle idrettsanlegg som tildeles midler må ha en idrettsfunksjonell godkjenning og ha en godkjent finansieringsplan. Idrettsanleggene må videre ha en lokal forankring i kommunale planer for idrett og fysisk aktivitet. Midlene vil bli fordelt gjennom Kultur- og kirkedepartementets tilskuddsordning til idrettsanlegg. En slik fordeling vil ikke gå utover tildelingen for ordinære spillemidler via fylkeskommunene. Imidlertid vil formål som finansieres gjennom det foreslåtte ekstratilskuddet over statsbudsjettet ikke kvalifisere til å motta tilskudd gjennom den ordinære tilskuddsordningen for idrettsanlegg fra spillemidlene.

Følgende kriterier legges til grunn:

- Midlene fordeles til godkjente idrettsanlegg som kan påbegynnes og ferdigstilles i 2009.
- Midlene fordeles til idrettsanlegg som har stor betydning for barn og ungdom.
- Midlene fordeles til idrettsanlegg over hele landet.
- Midlene er en engangsbevilgning i 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er glad for at Regjeringen delvis har etterkommet Høyres forslag om å øke bevilgningene til nye idrettsbygg. Disse medlemmer er imidlertid usikre på om bevilgningen på 250 mill. kroner er tilstrekkelig, og vil derfor foreslå en tilsagnsfullmakt som gir Regjeringen mulighet til å øke bevilgningen til nye bygg til 600 mill. kroner. Det bes om en oppdatert oversikt over behov og gitte tilsagn i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Tilsagnsfullmakt

Regjeringen gis anledning til å øke tilsagnene til nye idrettsbygg og rehabilitering fra 250 mill. kroner

til 600 mill. kroner innenfor de fastsatte retningslinjene."

6.2 Kap. 320 Allmenne kulturformål

6.2.1 Post 72 (NY) Lokale og regionale kulturbygg

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår en bevilgning på 70 mill. kroner til vedlikeholds- og investeringstiltak ved lokale og regionale kulturbygg. Midlene er en engangsbevilgning i 2009.

Bevilgningsforslaget under denne posten må ses i sammenheng med den typen prosjekter som vurderes i forhold til den spillemiddelfinansierte støtteordningen for regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur. Til denne ordningen foreligger det hvert år et større antall søknader om støtte til viktige prosjekter som det ikke har vært mulig å etterkomme innenfor rammen av tilgjengelige midler.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

6.2.2 Post 73 Nasjonale kulturbygg, kan overførast

SAMANDRAG

Norsk Bergverksmuseum har ansvaret for bevaring, forvaltning og formidling av det fredete kulturminnet Kongsberg Sølvverk.

Det er med bakgrunn i en behovsanalyse utarbeidet et romprogram på 3 300 kvadratmeter for et nybygg i tilknytning til de tidligere sølvverksbygningene i Kongsberg. I romprogrammet inngår nødvendige arealer til formidling og oppbevaring av Norges Banks samling av mynter mv. Kostnadene er foreløpig anslått til 100 mill. kroner.

Byggingen vil kunne komme i gang andre halvår 2010. Det foreslås 8,35 mill. kroner til prosjektering og andre planprosesser i 2009.

Regjeringen vil komme tilbake med forslag om investeringstilskudd for 2010 og senere år.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

7. JUSTISDEPARTEMENTET

7.1 Kap. 410 Tingrettane og lagmannsrettane

7.1.1 Post 1 Driftsutgifter

SAMANDRAG

Regjeringen ønsker økt bruk av videokonferanseutstyr i domstolene og fengslene. Pilotprosjektet Videokonferanser i justissektoren har vist at bruken av videokonferanseutstyr bidrar til å effektivisere straffesaksbehandlingen, blant annet ved at det kan frigjøres ressurser som politiet bruker på transport og vakt hold i forbindelse med fengslingsforlengelser og vitneavhør. Resultatet fra pilotprosjektet viser at også rettssikkerheten ivaretas. Mindre statlig reisevirksomhet som følge av bruk av videokonferanseutstyr sparer også miljøet og er således i tråd med prinsippene i prosjektet Grønn stat. Bruk av videokonferanse vil også øke domstolenes tilgjengelighet for brukerne.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det at bevilgningen på post 1 økes med 10 mill. kroner til engangsanskaffelse av videokonferanseutstyr i domstolene, til 1 385,8 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

7.2 Kap. 430 Sentral forvaltning i Kriminalomsorga

7.2.1 Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, kan overførast

SAMANDRAG

Det foreslås en bevilgning på 20 mill. kroner til IKT-tiltak i kriminalomsorgen og til engangsanskaffelse av videokonferanseutstyr i fengslene. Det foreslås å utvide ordningen med internett for innsatte i fengselsundervisningen til flere fengsler, samt å igangsette et pilotprosjekt ved Halden fengsel for innføring av IKT-basert kartleggingsverktøy og styringsinformasjonssystem.

Installering av videokonferanseutstyr vil være et alternativ til fysisk fremmøte blant annet ved fremstillinger ved forlenget fengsling og ved vitneavhør av innsatte. Videokonferanseutstyret vil også kunne benyttes for å bedre mulighetene for kontakt mellom den innsatte og familie og barn og til kontakt mellom forsvarer og innsatte.

Det foreslås at bevilgningen økes med 20 mill. kroner, til 39,9 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

7.3 Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

7.3.1 Post 1 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 441 post 1

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår at det opprettes 460 sivile stillinger i politiet for å frigjøre polititjenestemenn til operativt arbeid og for å styrke etaten innen enkelte områder. Ved å tilsette sivile kan polititjenestemenn raskt frigjøres fra oppgaver som ikke krever politifaglig utdanning og overføres til operativ polititjeneste.

Forslaget innebærer at alle politidistriktene, Kripos, Økokrim, Politiets utlendingsenhet og Namsfogden i Oslo kan opprette flere stillinger. Stillingene foreslås fordelt med 100 til Oslo politidistrikt og 360 til øvrige politidistrikt og særorgan. Opprettelse av 460 sivile stillinger vil frigjøre om lag 280 polititjenestemenn til operativt arbeid.

Det foreslås at bevilgningen økes med 189 mill. kroner til 8 167,3 mill. kroner. Helårsvirkningen er anslått til 252 mill. kroner fra og med 2010. Det vises også til forslag om opprettelse av 100 sivile stillinger i Oslo politidistrikt under kap. 441 post 1.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmen frå Kristelig Folkeparti, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer at Regjeringen nå innser behovet for en rask bemanningsøkning innen politietaten. Selv om politikrisen ikke kommer til å bli løst av de foreslåtte bevilgninger, er dette et steg i rett retning. Disse medlemmer vil for øvrig vise til sine alternative forslag i Budsjett-innst. S. nr. 4 (2008–2009).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. nr. 4 (2008–2009) styrket politiet med 445 mill. kroner til drift, herunder 65 mill. kroner øremerket sivile stillinger. Disse medlemmer forutsetter at Regjeringens bevilgningsøkning også kan nyttas til ansettelser i stillinger som ikke er sivile.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at Økokrim må styrkes med 10 mill. kroner i tiltakspakken for å være bedre rustet til å ta unna saker og følge opp økonomisk kriminalitet.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, kan nyttas under kap. 441 post 1, forhøyes med	199 000 000
		fra kr 7 978 287 000	
		til kr 8 177 287 000"	

Komiteens medlem fra Venstre tar til etterretning at Regjeringen foreslår å øke antall sivile stillinger i politiet. Dette kan knappst karakteriseres som noe kortsiktig krisetiltak, og dette medlem viser til at regjeringspartiene så sent som i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 ikke støttet Venstres forslag om å bevilge samlet 66 mill. kroner til det samme formål.

7.4 Kap. 441 Oslo politidistrikt

7.4.1 Post 1 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 440 post 1

SAMANDRAG

Det vises til omtalen under kap. 440 post 1. En styrking av Oslo politidistrikt med 100 sivile stillinger vil bl.a. kunne frigjøre om lag 60 årsverk som i dag brukes til transport og vakhold ved Oslo tinghus til operativ tjeneste. I tillegg vil styrkingen kunne brukes til arbeidet med datakriminalitet og økonomisk kriminalitet.

Det foreslås at bevilgningen økes med 53 mill. kroner til 1 667,6 mill. kroner. Helårsvirkningen er anslått til 70 mill. kroner fra og med 2010.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer at Regjeringen nå innser behovet for en rask bemanningsøkning innen politietaten. Selv om politikrisen ikke kommer til å bli løst av de foreslåtte bevilgninger, er dette et steg i rett retning. Disse medlemmer vil for øvrig vise til sine alternative forslag i Budsjett-innst. S. nr. 4 (2008–2009).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. nr. 4 (2008–2009) styrket politiet med 445 mill. kroner til drift, herunder 65 mill. kroner øremerket sivile stillinger. Disse medlemmer

forutsetter at Regjeringens bevilgningsøkning også kan nyttes til ansettelse i stillinger som ikke er sivile.

7.5 Kap. 462 Tinglysing

7.5.1 Post 1 Driftsutgifter

SAMANDRAG

Det er behov for å skanne pantebokarkivet slik at dokumentene blir enklere tilgjengelig ved bestilling av tinglyste dokumenter. Tiltaket vil bidra til å effektivisere saksbehandlingen ved kartverket, samt sikre rasjonell bruk av det personell og lokaler tinglysningsvirksomheten har til disposisjon. Tiltaket er av midlertidig karakter og vil kreve økt bemanning ved Statens kartverk på Hønefoss.

Det foreslås å øke bevilgningen med 10 mill. kroner, til 190,8 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

7.6 Andre saker under Justisdepartementet

Samandrag

INNTRØNDELAG TINGRETT

Som en del av strukturendringene i førsteinstansdomstolene har Stortinget vedtatt at Inderøy tingrett og Stjør- og Verdal tingrett skal slå sammen til nye Inntrøndelag tingrett lokalisert til Steinkjer. Sammenslåingen forutsetter en utvidelse av dagens tinghus i Steinkjer. Det foreslås at ombygningsarbeidet startes i 2009. Sammenslåingen kan ferdigstilles til 1. oktober 2010. I de utvidede lokalene vil også Nord-Trøndelag jordskifterett få plass og bli samlokalisert med den nye domstolen. Det vises til omtale under Fornyings- og administrasjonsdepartementet, hvor det foreslås at bevilgningen under kap. 2445, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekt økes med 25 mill. kroner til bygging av lokaler til Inntrøndelag tingrett.

VEDLIKEHALD AV FENGSELSEIGEDOMMANE

Fengelseieendommene ble innlemmet i husleieordningen til Statsbygg fra 1. januar 2009. Tilstand, alder og den bygningsmessige utformingen av denne eiendomsmassen er varierende, og det har over flere år bygget seg opp et betydelig vedlikeholdsetterslep. Flere, mindre vedlikeholdstiltak kan iverksettes umiddelbart etter at anbudsrunder er gjennomført.

Det vises til omtale under Fornyings- og administrasjonsdepartementet, hvor det foreslås at bevilgningen under kap. 2445 post 24 økes med 80 mill. kroner til vedlikehold i fengslene.

OPPGRADERING AV FENGLA

Det er behov for mer hensiktsmessige lokaler for forvaltningssamarbeidspartnere i fengslene og for lokaler hvor innsatte kan ha kontakt med disse, herunder lokaler til utdanningsmyndigheter, fengselshelsetjeneste, fengselsbibliotekene, prestetjenesten og til arbeids- og velferdsforvaltningen. Det er også behov for å bedre besøksfasilitetene i fengslene, oppgradering av lokaler til aktivisering av varetektsinnsatte og ombygging av flermannsceller til enmannsceller med vask og toalett.

Det vises til omtale under Fornyings- og administrasjonsdepartementet, hvor det foreslås at bevilgningen under kap. 2445, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold økes med 30 mill. kroner til oppgradering av fengslene.

AKTIVITETSBYGG OSLO FENGSEL

Det foreslås å starte byggingen av et aktivitetsbygg ved Oslo fengsel i 2009. Aktivitetsbygget vil kunne være klart til bruk i 2010. Det foreslåtte aktivitetsbygget vil inneholde en flerbrukshall, treningsrom og garderobes, samt andre lokaler for aktivisering av de innsatte.

Det vises til omtale under Fornyings- og administrasjonsdepartementet, hvor det foreslås at bevilgningen under kap. 2445, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekt økes med 20 mill. kroner til tiltaket.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at Regjeringen nå har tatt inn over seg at det er behov for en massiv opprusting av fengselsbygningene rundt om i landet. Dette har vært et forsømt område i mange år og disse medlemmer stiller seg noe undrende til at man først i en krisetid finner rom til bevilgninger. Disse medlemmer vil for øvrig vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett i Budsjett-innst. S. nr. 4 (2008–2009) hvor kriminalomsorgen ble foreslått styrket med 80 mill. kroner.

8. KOMMUNAL- OG REGIONAL-DEPARTEMENTET

8.1 Kap. 571 Rammetilskot til kommunar

8.1.1 Post 60 Innbyggjartilskot

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 1 970 mill. kroner.

Kommunesektorens frie inntekter foreslås økt med 1,2 mrd. kroner. I tillegg kommer 0,8 mrd. kroner i økt merverdiavgiftskompensasjon knyttet til kjøp av varer og tjenester som følge av tiltakene som foreslås i denne proposisjonen, jf. kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift, post 61 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner.

Økningen i frie inntekter på 1,2 mrd. kroner (utenom økt merverdiavgiftskompensasjon) gis som økt rammeoverføring, med 960 mill. kroner til kommunene og 240 mill. kroner til fylkeskommunene (80/20 prosent fordeling). Midlene vil bedre kommunesektorens finansielle stilling, men vil også kunne dekke økte utgifter som følge av forslagene om å øke investeringsrammene for rentekompensasjonsordningene for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg, og for tilskuddsordningen for bygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser i 2009. Den økte rammeoverføringen fordeles etter kostnadsnøkkelen i inntektssystemet.

På bakgrunn av ny informasjon om skatteinntekten, er anslaget for kommunesektorens skatteinntekter i 2009 nedjustert. På den annen side bidrar lavere lønns- og prisvekst til at kostnadsveksten blir lavere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2009. Netto anslås dette å redusere kommunesektorens inntekter med 1,2 mrd. kroner. Regjeringen foreslår at innbyggertilskuddet for 2009 økes tilsvarende, for å kompensere kommunesektoren for den samlede effekten av lavere skatteinntekter og lavere kostnadsvekst. Kompensasjonen foreslås fordelt med 1 010 mill. kroner på kommunene og 190 mill. kroner på fylkeskommunene. Kompensasjonen fordeles etter kostnadsnøkkelen i inntektssystemet.

Økningen i innbyggertilskuddet er for kommunene fordelt etter innbyggertall per 1. juli 2008 og for fylkeskommunene per 1. januar 2008, i tråd med omtalen i St.prp. nr. 1 (2008–2009).

MERKNADER FRA KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslag til løyving frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2009 der disse medlemmer fremmet en rekke forslag med positiv virkning for Kommune-Norge. Når Regjeringen nå legger frem forslag i tråd med forslagene i Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2009 ønsker disse medlemmer selvsagt å støtte forslagene.

Kommunenes skatteinntekter

Som en følge av finanskrisen har Regjeringen beregnet en forventet redusert skatteinntang for

kommunene på ca 1,2 mrd. kroner. Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at Regjeringen ønsker å kompensere dette over innbyggertilskuddet, det vil si at skattesvikten kompenseres på makronivå. Dermed vil det være de kommunene som har den laveste andelen inntekter fra egne skatteinntekter som blir mest kompensert, mens de kommunene som har de største tapene blir underkompensert. Disse medlemmene viser til at Kommunenes Sentralforbund har uttalt seg kritisk til denne måten å fordele midlene på og har heller foreslått å fordele dem ut fra faktisk skatteinntang i 2008. Disse medlemmene deler KS' vurdering

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å fordele kompensasjonen for redusert skatteinntekt i 2009 etter faktisk skatteinntang i 2008."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 dersom skatteinntangen i kommunene går ytterligere ned sammenlignet med dagens prognose."

Selskapsskatten

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig at sentrale og lokale myndigheter legger til rette for, og stimulerer til, lokal næringsutvikling og etablering av arbeidsplasser. Disse medlemmer mener det er viktig at kommunene får beholde deler av selskapsskatten lokalt fordi mulighetene ordningen vil virke stimulerende og det vil gi kommunene et viktig grunnlag til å føre en positiv og fremtidsrettet næringspolitikk. Disse medlemmer viser til at dette standpunktet ble støttet av både Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Kommunenes Sentralforbund (KS) i høringen i forbindelse med nytt inntektssystem. Disse medlemmer mener deler av selskapsskatten bør kunne gjeninnføres fra 1. januar 2010, og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å gjeninnføre ordningen hvor kommunene får beholde en andel av selskapsskatten, og at dette gjelder fra og med 1. januar 2010."

8.2 Kap. 572 Rammetilskot til fylkeskommunar

8.2.1 Post 60 Innbyggjartilskot

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 615 mill. kroner.

Fylkeskommunenes frie inntekter foreslås økt med 240 mill. kroner for å bedre fylkeskommunenes finansielle stilling. Midlene vil også kunne dekke økte utgifter som følge av forslaget om å øke investeringsrammen for rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg. I tillegg kommer 190 mill. kroner for å kompensere for den samlede effekten av lavere skatteinntekter og lavere kostnadsvekst. Det vises til nærmere omtale av økningen i kommunesektorens frie inntekter under kap. 571 post 60 ovenfor.

Regjeringen foreslår en midlertidig økning i lærlingtilskuddet med 185 mill. kroner, for å øke tilskuddet som utbetales i 2009 til bedrifter som har lærlinger og lære kandidater. Midlene bevilges over fylkeskommunenes rammetilskudd. Formålet med tiltaket er å bidra til å opprettholde antall lære plasser. Tallet på løpende kontrakter er om lag 38 000. Økningen i rammen innebærer at utbetalingen i 2009 økes med i overkant av 4 800 kroner per kontrakt. Tilskuddet fordeles etter kostnadsnøkkelen i inntektssystemet.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Høyre og Venstre, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at Teknisk beregningsutvalg (TBU) har beregnet netto driftsresultat i fylkeskommunene (utenom Oslo) for perioden 2002–2005 som vesentlig høyere enn for kommunene, og at netto driftsresultatet i fylkeskommunene vært 4 prosent høyere fra 2004. Resultatet for fylkeskommunene i 2007 er foreløpig anslått til 4 prosent. På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer at fylkeskommunene ikke får en økning av de frie inntektene i denne omgang og at de bare delvis får kompensert for reduserte skatteinntekter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til merknad under kapittel 8.2 ovenfor og fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	275 000 000
		fra kr 15 963 827 000 til kr 16 238 827 000"	

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til forslag om halvering av arbeidsgiveravgift for lærlinger. Disse medlemmer mener at dette er en mer treffsikker ordning enn forslaget om å øke lærlingtilskuddet. Disse medlemmer vil allikevel opprettholde økningen for lærlinger i Troms og Finnmark.

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	101 200 000
		fra kr 15 963 827 000 til kr 16 065 027 000"	

Komiteens medlem fra Venstre fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	166 200 000
		fra kr 15 963 827 000 til kr 16 130 027 000"	

8.3 Kap. 576 Vedlikehold og rehabilitering

8.3.1 Post 60 (NY) Tilskot til vedlikehold og rehabilitering i kommunar og fylkeskommunar

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår en engangsbevilgning på 4 mrd. kroner til et øremerket tilskudd til kommune-

sektoren til vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av kommunal infrastruktur. Tilskuddet fordeles med 3 200 mill. kroner på kommunene og 800 mill. kroner på fylkeskommunene (80/20 prosent-fordeling) med et likt beløp per innbygger.

Tilskuddet vil relativt raskt kunne stimulere selselsettingen innen bygg- og anleggssektoren, og bidra til å redusere vedlikeholdsetterslepet i kommunesektoren. KS har rapportert om at det er mange konkrete prosjekter som kan iverksettes i løpet av relativt kort tid.

Tilskuddet skal nyttes til tiltak innen vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av kommunal infrastruktur, herunder bygg. Utover alminnelige vedlikeholdstiltak og innhenting av vedlikeholdsetterslep, kan tilskuddet eksempelvis nyttes til inneklimate-, miljø- og energitiltak og til universell utforming av kommunale bygg. Tilskuddet skal ikke gå til investeringer i nybygg/nyanlegg, med unntak av mindre investeringer som kan ferdigstilles i 2009.

Tilskuddet er et engangstilskudd for 2009. Midlene skal brukes på prosjekter som settes i gang i 2009, og som kommer i tillegg til allerede vedtatte prosjekter i kommunens eller fylkeskommunens budsjett for 2009. Kommunene og fylkeskommunene må utforme og dimensjonere sine tiltak i tråd med denne forutsetningen. I de tilfeller der tiltak blir iverksatt, men ikke fullført i 2009, settes ubrukte midler knyttet til tiltaket av til et bundet driftsfond eller et bundet investeringsfond, avhengig av hvilken type tiltak det er snakk om.

Tilskuddet skal i utgangspunktet fullfinansiere vedlikeholdsprosjekter i kommunens eller fylkeskommunens egen regi eller ved kjøp av tjenester. Ved tiltak som har høyere kostnadsramme enn tilskuddet, kan kommunen eller fylkeskommunen supplere med egne midler.

Tilskuddet gis til alle kommuner og fylkeskommuner uten forutgående søknadsbehandling. Det fordeles på den enkelte kommune og fylkeskommune med et likt beløp per innbygger, beregnet per 1. juli 2008.

Ubrukte midler som følge av at tiltak ikke har blitt satt i gang i 2009 må tilbakebetales. Kommunene skal i etterkant gi en samlet rapportering til fylkesmannen om bruken av tilskuddet. Revisor må attestere at midlene har blitt brukt i tråd med forutsetningene. Fylkesmannen rapporterer videre til Kommunal- og regionaldepartementet. Fylkeskommunene rapporterer direkte til Kommunal- og regionaldepartementet.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

8.3.2 Post 61 (NY) Tilskot til vedlikehald og rehabilitering av kyrkjer

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at mange kirkebygg er i dårlig forfatning og trenger oppussing. Dette medlem har merket seg at Kirkens arbeidsgiverorganisasjon (KA) har meldt inn mange prosjekter knyttet til kirkebygg som vil være klare til oppstart i 2009. Dette er prosjekter knyttet til omfattende ombygging for universell tilrettelegging, oppgradering av oppvarmings-systemer, brann- og innbruddssikring, lynvern, nybygg, tilbygg og lignende. Dette medlem mener det er behov for direkte midler utover det som ligger i rentekompensasjonsordningen for kirkebygg. Dette medlem foreslår å bevilge 300 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
576		Vedlikehold og rehabilitering	
	61	(NY) Vedlikehold og rehabilitering kirkebygg, bevilges med	300 000 000"

8.4 Nye krav til energibruk i bygg. Universell utforming

Samandrag

Det er et mål for Regjeringen å redusere energibruken i nye og eksisterende bygg. Nye krav til energibruk i bygg, fastsatt i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven blir obligatoriske 1. august 2009. De nye energikravene gjelder ikke ved vedlikehold og mindre rehabiliteringsarbeider i eksisterende bygningsmasse. Kravene gjelder imidlertid dersom det skal gjennomføres hovedombygninger, det vil si endring eller reparasjon av byggverk som er så omfattende at hele byggverket i det vesentlige blir fornyet. Alle offentlige byggeprosjekter, herunder kommunale og fylkeskommunale prosjekter, som iverksettes som følge av de foreslåtte tiltakene i denne proposisjonen, skal fortrinnsvis bygges i samsvar med de nye kravene til energibruk. Bygg som blir fremskynnet til før 1. august skal følge forskriftene som om de hadde fulgt opprinnelige tidsplan. Alle nye prosjekter skal følge ny forskrift.

Regjeringen har også som mål å bidra til nedbygging av samfunnsskapt, funksjonshemmende barrierer og hindre at nye skapes. I ny plan- og bygningslov er det derfor foreslått krav om universell utforming i nye bygg rettet mot allmennheten. Regjeringen arbeider med forskrifter til ny plan- og bygnings-

lov med vurdering av krav til universell utforming. Regjeringen legger til grunn at alle nye bygg som iverksettes som følge av de foreslåtte tiltakene i denne proposisjonen, herunder kommunale og fylkeskommunale bygg, skal legge vekt på universell utforming.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er mange saker som ligger til klage- og ankebehandling etter plan- og bygningsloven hos fylkesmennene og Miljøverndepartementet/Statens landbruksforvaltning. Disse medlemmer mener at de statlige innstansene nå må legge annet arbeid til side og heller prioritere ferdigbehandling av disse sakene, fordi det vil medføre fortgang i byggearbeid både i privat og offentlig regi. Dessuten vil det bedre den økonomiske situasjonen i mange private selskaper som i dag sitter med mye kapital i tomter og byggeprosjekter som ikke kan la seg realisere fordi saken ligger til behandling i statlige etater.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å iverksette en "dugnad" hos de statlige klage- og ankeinstansene slik at prosjekter som ellers er klare til å igangsettes kan få sin status klargjort."

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det stilles krav til de prosjektene som skal finansieres gjennom krisepakken at de tilfredsstiller teknisk forskrift som omhandler energibruk som trer i kraft 1. august 2009, samt kravene til universell utforming som følger av forslag til ny bygningslov. Disse medlemmer er i utgangspunktet enige i de kravene, men mener det imidlertid må være et unntak for prosjekter som er ferdig prosjektert, og der det vil medføre en vesentlig forsinkelse fordyrende element at nye krav stilles. På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjøre et unntak for prosjekter som er ferdig prosjektert for å unngå at prosjektene blir dyrere og mer forsinket enn nødvendig."

8.5 Kap. 581 Bustad- og bumiljøtiltak

8.5.1 Post 75 Bustadtilskot til etablering, tilpassing og utleigebustader, kan overførast

SAMANDRAG

Boligtilskudd til etablering, tilpassing og utleieboliger skal bidra til å skaffe og sikre egnede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. I saldert budsjett 2009 er det lagt til grunn at det skal gis tilsagn til etablering av 1 500 nye utleieboliger, med en gjennomsnittlig tilskuddsats per bolig på 20 prosent. I boligprosjekter for bostedsløse og andre personer med utfordringer som krever et helhetlig hjelpeapparat kan tilskuddet utmåles med inntil 40 prosent dersom det foreligger plan for oppfølgingstjenester.

Riksrevisjonen (Dokument nr. 3:8 (2007–2008)) har pekt på at kommunene disponerer for få utleieboliger i forhold til behovet for slike boliger til bostedsløse, rusmiddelmissbrukere, personer med psykiske lidelser og andre vanskeligstilte. Riksrevisjonen har også påpekt at mange kommunale utleieboliger er i dårlig fysisk stand.

Regjeringen foreslår derfor å bevilge ytterligere 250 mill. kroner til etablering av nye kommunalt disponerte utleieboliger og opprustning av eksisterende utleieboliger i 2009. Sterkere satsing på bygging av utleieboliger og vedlikehold av eksisterende boliger vil stimulere sysselsettingen innen bygg- og anleggssektoren.

Dette vil gi rom for at det kan gis tilsagn til om lag 1 500 utleieboliger, i tillegg til det som allerede er vedtatt i budsjettet for 2009. Som følge av forslaget øker tilsagnsrammen med 555,6 mill. kroner, fra 703,3 mill. kroner til 1 258,9 mill. kroner. Bevilgningen økes med 250 mill. kroner, fra 658,6 mill. kroner til 908,6 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten økes med 305,6 mill. kroner, fra 204,3 mill. kroner til 509,9 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

8.6 Kap. 582 Rentekompensasjon for skule- og symjeanlegg og kyrkjebygg

8.6.1 Post 60 Rentekompensasjon – skule- og symjeanlegg, kan overførast

SAMANDRAG

Ordningen skal stimulere kommuner og fylkeskommuner til å bygge nye skoleanlegg og rehabilitering og ruste opp eksisterende skoleanlegg. Målet er å sikre at alle elever i grunnskolen og i videregående skole får gode læringsforhold. Ordningen omfatter også offentlige svømmeanlegg som skolen bruker i undervisningen.

Ordningen er opprettet i statsbudsjettet for 2009. For 2009 er det vedtatt en investeringsramme på 2 mrd. kroner. Det tas sikte på at det over 8 år gis en samlet investeringsramme på 15 mrd. kroner. Kommunene har vist stor interesse for ordningen, og allerede planlagt mange prosjekter. Det er et stort oppgraderingsbehov både i grunnskolen og i videregående skole. Regjeringen foreslår derfor å øke investeringsrammen for 2009 med 1 mrd. kroner, slik at samlet investeringsramme blir 3 mrd. kroner. Som følge av dette foreslås det en økning i bevilgningen på 30 mill. kroner, fra 930 mill. kroner til 960 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Høgre og Venstre, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til sitt forslag i nysalderingen av 2008-budsjettet hvor disse medlemmer la vekt på viktigheten om å komme raskt i gang med tiltak som demper nedgangen i aktivitet innen bygg og anlegg. Disse medlemmer viste her til at denne sektoren er sterkest påvirket av dagens nedgangskonjunktur og at det var unødvendig å vente til langt ut på nyåret med å sette i gang tiltak. Regjeringen har foreslått å utvide rammen med 1 mrd. kroner i St.prp. nr. 37 (2008–2009). Disse medlemmer ser med de stadig dårligere utsikter for norsk økonomi at rammen for lån til kommuner under den såkalte rentekompensasjonsordningen bør utvides ytterligere med 2 mrd. kroner til 5 mrd. kroner. Midlene kan benyttes til oppussing av skoler og andre kommunale bygninger. Det betyr at det må bevilges 60 mill. kroner mer enn Regjeringen på kap. 582 post 60.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
582		Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg	
	60	Rentekompensasjon – skole- og svømmeanlegg, kan overføres, forhøyes med	90 000 000
		fra kr 930 000 000 til kr 1 020 000 000"	

8.6.2 Post 61 Rentekompensasjon – kirkebygg, kan overføres

SAMANDRAG

Ordningen skal stimulere til sikring og bevaring av kirkebygg, kirkenes utsmykking og inventar. Fredede og verneverdige kirker har høy prioritet.

For 2009 er det vedtatt en investeringsramme på 800 mill. kroner. Regjeringen foreslår å øke investeringsrammen for 2009 med ytterligere 400 mill. kroner, slik at samlet investeringsramme blir 1,2 mrd. kroner. Samlet investeringsramme siden oppstart av ordningen vil etter dette utgjøre 2,5 mrd. kroner. Det foreslås en økning av bevilgningen på 12 mill. kroner, fra 105,4 mill. kroner til 117,4 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemen frå Kristeleg Folkeparti, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det i dag ikke er mulig å benytte rentekompensasjonsordningen for kirkebygg til å bygge nye kirker. Dette medlem viser til at det mange steder er behov for nybygg på grunn av endringer i bosettingsmønsteret og at eksisterende kirker ikke lenger er funksjonelle. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 60 mill. kroner til utvidelse av rentekompensasjonsordningen for kirkebygg for også å kunne inkludere nybygg. Dermed kan ordningen utvides uten at det går ut over ordinære vedlikeholdsprosjekter. Dette vil medføre en støtte til investeringer i nye kirkebygg på 2 mrd. kroner i 2009.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
582		Rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg	
	61	Rentekompensasjon - kirkebygg, kan overføres, forhøyes med	72 000 000
		fra kr 105 400 000 til kr 177 400 000"	

8.7 Kap. 586 Tilskot til omsorgsbustader og sjukeheimplassar

8.7.1 Post 64 Investeringsstilskot, kan overføres

SAMANDRAG

I 2008 opprettet Regjeringen et nytt investeringsstilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Investeringsstilskuddet skal stimulere kommunene til

å fornye og øke tilbudet av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og sosialtjenester, uavhengig av alder, diagnose og funksjonshemming. Den statlige støtten dekker 20 prosent av kostnadene ved bygging av omsorgsboliger, og 30 prosent av kostnadene ved bygging av sykehjemsplasser. Investeringstilskuddet er et sentralt virkemiddel for å oppnå Regjeringens målsetting om 12 000 nye omsorgsplasser innen år 2015, og er et viktig element i Omsorgsplan 2015. For 2009 er det besluttet å gi tilskudd til bygging av 1 000 nye enheter med en samlet tilsagnsramme på 522 mill. kroner. Bevilgningen i saldert budsjett 2009 er 279,4 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å øke tilsagnsrammen i 2009 slik at det legges til rette for å gi tilskudd til bygging av 1 500 flere enheter enn lagt til grunn i saldert budsjett 2009. Husbanken rapporterer om at det er god søknadsinngang til ordningen, og kommunene er kommet langt i planleggingen av prosjekter. Mange av disse kan derfor settes raskt i gang.

Som følge av forslaget øker tilsagnsrammen i 2009 med 783 mill. kroner, fra 522 mill. kroner til 1 305 mill. kroner. Bevilgningen for 2009 foreslås økt med 156,6 mill. kroner, fra 279,4 mill. kroner til 436 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten for 2009 øker som følge av dette med 626,4 mill. kroner, fra 642,6 mill. kroner til 1 269 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til Framskrittspartiets alternative budsjett for 2009, der det ble foreslått å bygge 2 400 nye sykehjemsplasser og 600 nye omsorgsboliger, samtidig som investeringstilskuddet ble foreslått øket til 800 000 per ny sykehjemsplass. Dette utgjorde 1 891 mill. kroner ekstra til formålet gjennom konkrete bevilgninger som i større grad rettet seg mot sykehjemsplasser, og ikke ved tilsagnsfullmakt til en dertil lavere statlig andel, slik Regjeringen hovedsakelig legger opp til.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener en økt utbyggingstakt for sykehjemsplasser og omsorgsboliger er nødvendig for å styrke kapasiteten i eldreomsorgen. Terskelen for å få sykehjemsplass er mange steder svært høy, og mange eldre opplever tilnærmet uforvarlige og uverdige forhold.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2009, der det ble foreslått å bygge 3 000

sykehjemsplasser og omsorgsboliger i 2009, det vil si 500 flere enn Regjeringen foreslår nå.

8.8 Kap. 2412 Den norske stats husbank

8.8.1 Post 90 Lån til Husbanken, overslagsløyving

SAMANDRAG

Husbanken skal supplere det private kredittmarkedet og gi lån til formål som er samfunnsøkonomiske og fordelingspolitisk ønskelige. Husbanken gir lån til vanskeligstilte husstander gjennom startlån, og til boliger med universell utforming eller miljøkvaliteter gjennom grunnlån. I tillegg gir Husbanken lån til utbedring eller oppføring av boliger i distriktene og til barnehager.

Utbetalinger av lån er i statsbudsjettet for 2009 budsjettert til 10 298 mill. kroner. Det er vedtatt en låneramme i Husbanken på 12 mrd. kroner i 2009.

Både byggenæringen og kommuner viser nå en langt større interesse for lånemidlene i Husbanken enn tidligere. Den økte etterspørselen gjelder både startlån til unge og vanskeligstilte og grunnlån.

Startlånet er et godt virkemiddel for unge og vanskeligstilte på boligmarkedet. Startlånet vil kunne få større betydning i arbeidet med boligetablering for disse gruppene når de private kredittinstitusjonene er mer restriktive. Startlånet skal derfor fortsatt ha høyeste prioritet innenfor lånerammen i 2009.

Regjeringen foreslår at lånerammen i Husbanken økes med 2 mrd. kroner i 2009, fra 12 mrd. kroner til 14 mrd. kroner.

På bakgrunn av dette foreslår Regjeringen å øke bevilgningen med 900 mill. kroner, slik at samlet bevilgning blir 11 198 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

8.9 Kap. 5312 Den norske stats husbank

8.9.1 Post 90 Avdrag

SAMANDRAG

Posten omfatter mottatte avdrag, tap og rentestøtte. Dette følger av prinsippet om bruttobudsjettering. Saldert budsjett for 2009 er 9 186 mill. kroner. Som følge av forslaget om å øke Husbankens låneramme med 2 mrd. kroner i 2009, jf. kap. 2412 post

90, foreslår Regjeringen å øke bevilgningen med 5,3 mill. kroner, til 9 191,3 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

8.10 Kap. 5615 Renter frå Den norske stats husbank

8.10.1 Post 80 Renter

SAMANDRAG

Posten omfattar mottatte renter frå kunder og beregnet rentestøtte. Saldert budsjett for 2009 er 5 133 mill. kroner. Som følge av forslaget om å øke Husbankens låneramme med 2 mrd. kroner, jf. kap. 2412 post 90, foreslår Regjeringen å øke bevilgningen med 17,3 mill. kroner, til 5 150,3 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

9. ARBEIDS- OG INKLUDERINGS-DEPARTEMENTET

9.1 Kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten

9.1.1 Post 1 Driftsutgifter

SAMANDRAG

For å møte et svekket arbeidsmarked med økt tilstrømning av arbeidsledige til NAV-kontorene foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med i alt 156 mill. kroner, tilsvarende om lag 320 midlertidige stillinger. Det legges til grunn at denne bemanningsøkningen kan trappes ned igjen når situasjonen på arbeidsmarkedet blir bedre.

De som blir ledige skal stimuleres til aktiv jobbsøking. På denne måten vil ledige jobber kunne besettes raskere og mer effektivt, og ledighetsperioden for den enkelte arbeidssøker vil kunne reduseres. For arbeidsledige som trenger noe mer bistand, vil det bli tilbudt formidlingsrettet oppfølging. Det vil videre bli lagt vekt på å begrense saksbehandlingstiden for dagpengesøknader mest mulig. Bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten foreslås økt med 101 mill. kroner, tilsvarende om lag 200 stillinger, til økt innsats for å møte høyere tilstrømning av ledige.

Flere av de arbeidsledige vil ha behov for arbeidsmarkedstiltak, jf. kap. 634 post 76. For å kunne håndtere flere arbeidsmarkedstiltak foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med 55 mill. kroner, tilsvarende om lag 120 stillinger. Denne bevilgningsøkningen gir grunnlag for bedre å legge til rette for individuelt tilpassede tiltak og for en tilfredsstillende oppfølging av delta-

kerne i perioden på tiltak. Samlet sett vil dette kunne bedre mulighetene for å redusere ledighetsperioden.

Bevilgningen foreslås samlet sett økt med 156 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til disse medlemmers forslag til "finanspakke" for å motvirke finanskrisen. Denne "pakken" inneholder langt flere og målrettede tiltak enn det Regjeringen legger frem forslag om, noe som ville føre til et lavere behov for nye ansettelser av bemanningen i NAV. Disse medlemmer viser til at den økte bemanningen er basert på midlertidige stillinger, som skal trappes ned når situasjonen endrer seg. Med bakgrunn i dette og usikkerheten om hvordan finanskrisen vil utvikle seg velger derfor disse medlemmer å støtte Regjeringens forslag.

9.2 Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak

9.2.1 Post 76 Tiltak for arbeidssøjarar, kan overførast

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår en styrking av arbeidsmarkedstiltakene med 6 000 nye tiltaksplasser i gjennomsnitt for 2009. Økningen i antall tiltaksplasser skal rettes inn mot registrerte ledige. Dette innebærer en økning i det samlede tiltaksnivået fra om lag 68 000 til om lag 74 000 plasser i gjennomsnitt for hele året. Økningen i arbeidsmarkedstiltak skal i hovedsak benyttes til opplæringstiltak (herunder arbeidsmarkedsopplæring, AMO), arbeidspraksis, lønnstilskudd og oppfølgings- og avklaringstiltak. Det legges også opp til økt bruk av bedriftsintern opplæring (BIO). BIO innrettes mot virksomheter som har omstillingsproblemer av midlertidig karakter. Arbeidsmarkedstiltakene vil på denne måten bidra til økt kompetanse og nye ferdigheter for personer på vei til nytt arbeid, lette omstillinger og føre til aktivitet for den enkelte. I lys av utsiktene på arbeidsmarkedet antas det at en økende del av arbeidsmarkedstiltakene vil bli innrettet mot personer som blir ledige i lengre tid. Regjeringen vil vurdere sammensetning og bruk av arbeidsmarkedstiltakene med sikte på å tilpasse tiltaksbruken løpende til situasjonen på arbeidsmarkedet.

Samlet foreslås det at bevilgningen økes med 650 mill. kroner. I tillegg foreslås tilsagnsfullmakten under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak økt med 532 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten økes med det fra 2 606,15 mill. kroner til 3 138,15 mill. kroner.

Regjeringen følger utviklingen på arbeidsmarkedet nøye fremover, og vil komme tilbake med en vurdering av nivået på arbeidsmarkedstiltakene i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Regjeringen viser i denne sammenheng også til at Stortinget har bedt Regjeringen om å disponere tiltaksbevilgningen under kap. 634 post 76 slik at arbeidsmarkedstiltak kan settes inn når situasjonen på arbeidsmarkedet tilsier det, jf. Budsjett-innst. S. nr. 15 (2008–2009).

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Høgre og Venstre, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sine forslag om bevilgninger på de respektive kapitler hvor en øker bevilgningen langt mer enn Regjeringen gjør i sitt forslag til bevilgninger. Selv om dette i normale tilstander ville ført til mindre behov for økning i antallet tiltaksplasser, velger disse medlemmer med basis i usikkerheten rundt hvordan finanskrisen vil utvikle seg å støtte Regjeringens forslag til bevilgning, og økning i tilsagnsfullmakten.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener det er behov for å styrke den bedriftsinterne opplæringen. Det vil bidra til å lette arbeidet med nødvendige omstillinger i norsk næringsliv. Disse medlemmer ønsker derfor at tilskuddet til bedriftsintern opplæring (BIO) bør økes med 100 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Bedriftsintern opplæring skal bidra til å motvirke utstøting fra arbeidslivet ved større omstillinger, styrke kompetansen til ansatte og rekruttere til stillinger det er vanskelig å besette. Disse medlemmer mener at bedriftsintern opplæring i den økonomiske situasjonen Norge i 2009 befinner seg i vil være et viktig tiltak for å hindre at personer faller ut av arbeidslivet. Samtidig vil en sterkere satsning bidra til å sikre kompetent arbeidskraft og gjøre det enklere for bedrifter å gjennomgå nødvendige og fremtidsrettede omstillinger. Disse medlemmer viser til at Høyre også foreslår å øke bevilgningene til programmet for basiskompetanse i arbeidslivet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, kan overføres, forhøyes med	750 000 000
		fra kr 6 162 220 000 til kr 6 912 220 000"	

9.3 Kap. 640 Arbeidstilsynet

9.3.1 Post 1 Driftsutgifter

SAMANDRAG

Det er behov for raskt å kunne motvirke eventuelle negative arbeidsmiljø- og sikkerhetsmessige effekter som følge av lavkonjunktur og et svekket arbeidsmarked. Regjeringen vektlegger god og tilstrekkelig informasjon, slik at utsatte arbeidstakere har nødvendig kjennskap til rettigheter og plikter og dermed selv kan bidra til at arbeidsmiljø- og sikkerhetsnivået ikke svekkes. Aktuelle tiltak er opprettelse av servicekontor i Stavanger, utvidelse av tolketjenester og andre informasjonstiltak.

Det foreslås at bevilgningen økes med 5 mill. kroner i 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

9.4 Kap. 651 Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrere

9.4.1 Post 62 Kommunale innvandrartiltak

SAMANDRAG

"Ny sjanse" er et lønnet kvalifiseringsprogram rettet mot innvandrere mellom 18 og 55 år med mer enn to års botid i Norge, som er uten fast tilknytning til arbeidslivet og som har vært avhengige av sosialhjelp over lengre tid. I 2009 legges det opp til en dreining av forsøket til særlig å rettes inn mot utvalgte landgrupper blant innvandrere med særlig høy arbeidsledighet og lav sysselsetting. Kvinner fra disse landgruppene vil være hovedmålgruppe. Det er i 2009 bevilget 23,5 mill. kroner til Ny Sjanse. Det foreslås en utvidelse av Ny Sjanse med iverksetting i løpet av våren 2009. Programmet vil kunne supplere tilbudet om kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad.

Bevilgningen foreslås økt med 15 mill. kroner i 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

9.5 Kap. 690 Utlendingsdirektoratet

9.5.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, statlege mottak

SAMANDRAG

Kvinner i en fluktsituasjon er ofte svært sårbare for overgrep og trusler, og enslige kvinner i mottak kan være i en særlig utsatt situasjon med hensyn til trakassering og vold fra mannlige beboere. Det fremmes forslag om en bevilgning på 30 mill. kroner i 2009 til ombygging av asylmottak for å tilrettelegge for bedre skjerming av enslige kvinner i asylmottak, samt bedre tilrettelegging for funksjonshemmede.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

9.6 Kap. 2541 Dagpengar

9.6.1 Post 70 Dagpengar, overslagsløyving

SAMANDRAG

Regjeringa foreslår følgende endringer i regelverket for dagpenger under permittering:

1. Antall dager med lønnsplikt under permittering reduseres fra 10 til 5 dager.

For å bedre konkurransevilkårene til norske konjunkturutsatte bedrifter foreslås det å redusere arbeidsgiverperioden slik at antall dager med lønnsplikt under permittering settes til 5 dager for permitterte med minst 40 prosent reduksjon i arbeidstiden. Tiltaket foreslås med virkning fra 1. april 2009. For permitterte med mindre enn 40 prosent arbeidstidsreduksjon foreslås ingen endring i arbeidsgiverperioden.

Forslaget vil gi merutgifter anslått til om lag 23 mill. kroner i 2009.

2. Maksimal periode med dagpenger under permittering økes fra 30 til 42 uker.

For å skape større forutsigbarhet, samt bidra til at bedriftene i større grad kan holde på kompetansen i en periode med lav aktivitet i økonomien, foreslås det å øke maksimal periode med dagpenger under permittering fra 30 til 42 uker. Økt maksimal permitteringsperiode vil først og fremst bidra til at permitterte om nødvendig kan få en lengre periode med inntektssikring gjen-

nom dagpenger. Tiltaket foreslås med virkning fra 1. april 2009.

En økning i maksimal periode med dagpenger under permittering fra 30 til 42 uker med virkning fra 1. april 2009 vil gi merutgifter anslått til om lag 3,4 mill. kroner i 2009.

Bevilgningen foreslås samlet sett økt med 26,4 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at arbeidsgivar i dag har lønnsplikt dei 10 første dagane ved heil permittering og ved minst 40 prosent reduksjon av arbeidstida. Deretter går det 3 ventedagar der arbeidstakar verken mottek løn eller dagpenger. Etter dette betaler folketrygda dagpenger i inntil 30 veker, ved minst 50 prosent permittering. Fleirtalet viser til at ein ventar redusert sysselsetjing i 2009. Dei siste månadene har talet på permitterte auka. Ved utgangen av januar 2009 var det registrert 8 300 heilt eller delvis permitterte. Dette er 5 800 fleire enn i januar 2008. Utviklinga i arbeidsmarknaden kan trekkje i retning av at behovet for å nytte seg av permitteringar vil auke. For å betre bedriftene sin økonomiske situasjon, støttar fleirtalet forslaget frå Regjeringa om å redusere bedriftene si lønnsplikt frå 10 til 5 dagar for permitterte med minst 40 prosent reduksjon i arbeidstida med verknad frå 1. april 2009.

Eit anna fleirtal i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at Regjeringa har foreslått å auke dagpengeperioden ved permittering til 42 veker frå 1. april 2009. Dette fleirtalet er einig i at ein utvida dagpengeperiode ved permittering vil hjelpe bedriftene til å halde på kompetansen i ein periode med låg etterspørsel etter arbeidskraft. Dette fleirtalet foreslår vidare å utvide perioden ytterlegare i forhold til forslaget frå Regjeringa, og å framskunde iverksetjingstidspunktet til 1. februar 2009. På denne bakgrunnen foreslår dette fleirtalet at dagpengeperioden ved permittering blir utvida til 52 veker frå 1. februar 2009. Dette fleirtalet legg til grunn at utvidinga av dagpengeperioden er mellombels og at perioden blir redusert når situasjonen i arbeidsmarknaden tilseier det.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner det er viktig å ha eit fleksibelt regelverk for permittering. I lys av dette ber fleirtalet Regjeringa om raskt å setje i gang eit arbeid med sikte på å kunne auke fleksibili-

teten ved rullerande permitteringar. Fleirtalet ber Regjeringa om at forslag om dette blir lagt fram snarast mogleg. For å motta dagpenger ved permittering er det i dag eit krav om at arbeidstida må vere redusert med minst 50 prosent. Fleirtalet ber Regjeringa vurdere kravet om arbeidstidsreduksjon for å motta dagpenger ved permitteringar i samband med arbeidet med å auke fleksibiliteten ved rullerande permitteringar.

Fleirtalet sluttar seg elles til forslaget frå Regjeringa.

På denne bakgrunn fremmar fleirtalet følgjande forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 blir det gjort følgjande endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	34 100 000
		fra kr 5 103 000 000 til kr 5 137 100 000"	

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at bedre og mer fleksible permitteringsregler kan gjøre det mulig for mange bedrifter å unngå oppsigelser. Mange bedrifter vil oppleve en midlertidig nedgang. For dem kan et fleksibelt permitteringsregelverk bidra til å sikre virksomheten og gjøre det mulig å holde på ansatte. Ulike bedrifter har også inngått bedriftsinterne avtaler som innebærer lønnsreduksjon og en rullerende permittering slik at byrdene deles.

Disse medlemmer mener det er viktig å skape trygghet for dem som kan være i ferd med å miste jobben.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedriften der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at regelverket i en periode må gjøres mer fleksibelt, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om midlertidig å legge til rette for at regelverket for dagpenger kan praktiseres på en fleksibel måte i forhold til deltids-

permittering, slik at det åpnes for rett til dagpenger ved 20 prosent permittering."

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sitt forslag om bevilgninger til å lette på presset som en følge av finanskrisen, hvor en foreslår at antall dager med lønnsplikt under permittering reduseres fra 10 til 5 dager. Dette samsvarer med Regjeringens forslag, og disse medlemmer støtter følgelig forslaget.

Disse medlemmer viser til sitt forslag til tiltakspakke hvor en øker antall uker hvor en kan motta dagpenger under permittering fra 30 uker til 52 uker. Regjeringen foreslår i sin tiltakspakke å øke antall uker til 42 uker. Disse medlemmer mener at dette er for kort tid, og vil være noe som setter flere arbeidsplasser i fare, og fremmer forslag om at maksimal permitteringsperiode hvor en kan motta dagpenger settes til 52 uker. Disse medlemmer registrerer nå forøvrig at regjeringspartiene på Stortinget også går inn for at permitteringsperioden utvides til 52 uker. Disse medlemmer viser til lovforslag i innstillingen til Ot.prp. nr. 31 (2008–2009) behandlet i arbeids- og sosialkomiteen. Disse medlemmer foreslår også at Regjeringen midlertidig legger til rette for at regelverket for dagpenger kan praktiseres på en fleksibel måte i forhold til deltidspermittering, slik at det åpnes for rett til dagpenger ved 20 prosent permittering. Disse medlemmer viser til lovforslag i innstillingen til Ot.prp. nr. 31 (2008–2009) behandlet i arbeids- og sosialkomiteen.

Disse medlemmer viser til sitt forslag om å utvide permitteringsordningen til 52 uker i kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 103,6 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 130 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	130 000 000
		fra kr 5 103 000 000 til kr 5 233 000 000"	

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 5 103 000 000 til kr 5 175 100 000"	72 100 000

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til ovenstående forslag om å redusere kravet til permitteringsgrad for å opprettholde rett til dagpenger fra 50 prosent til 20 prosent, som vil kunne åpne for større fleksibilitet, blant annet gjennom ordninger med "rullerende permittering".

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 5 103 000 000 til kr 5 167 400 000"	64 400 000

Komiteens medlem fra Venstre viser til ovenstående forslag om å redusere kravet til permitteringsgrad for å opprettholde rett til dagpenger fra 50 prosent til 20 prosent, som vil kunne åpne for større fleksibilitet, blant annet gjennom ordninger med "rullerende permitteringer". Dette medlem foreslår også å utvide dagpengeordningen ved permittering til 52 uker, og viser til bevilgningsforslag sammen med komiteens medlemmer fra Høyre over.

ANSLAGSENDRINGAR, STØNADSUTGIFTER I FOLKETRYGDA

Samandrag

Anslagene over utgifter til folketrygdens regelstyrte ordninger, ekskl. dagpenger, er oppjustert med om lag 1,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. De største anslagsendringene gjelder utgifter i forbindelse med uførhet, attføring og sykepenger. Samlet er utgifter til disse ytelsene oppjustert med om lag 1,1 mrd. kroner, herav om lag 600 mill. kroner til uførestønader (uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad). Også anslaget over utgifter til alderspensjon er noe oppjustert.

I tillegg til endringene i folketrygdytelsene nevnt foran, kommer oppjustering av utgiftene til dagpenger for arbeidsledige. På grunnlag av de siste ledig-

hetsanslagene anslås nå dagpengeutbetalingene i 2009 til om lag 2,2 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Utgiftene til dagpenger i 2009 anslås nå til 7,3 mrd. kroner, mens saldert budsjett er 5,1 mrd. kroner.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen til orientering.

10. HELSE- OG OMSORGS-DEPARTEMENTET

10.1 Kap. 732 Regionale helseforetak

10.1.1 *Post 72–75 Tilskot til Helse Sør-Øst RHF, Tilskot til Helse Vest RHF, Tilskot til Helse Midt-Norge RHF og Tilskot til Helse Nord RHF, kan overførast*

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår derfor at det bevilges 1 000 mill. kroner under postene 72–75, som et éngangstilskudd i 2009 til vedlikehold og oppgradering av eksisterende bygningsmasse, utover saldert budsjett 2009. Tiltakene skal komme i tillegg til prosjekter som allerede er planlagt gjennomført i 2009. Det legges til grunn at tiltakene skal ha god geografisk spredning og kunne igangsettes raskt.

Midlene foreslås fordelt i tråd med Magnussenutvalgets fordelingsnøkkel, korrigert for kapital og gjestepasientoppgjør, jf. St.prp. nr. 1 (2008–2009) Helse- og omsorgsdepartementet:

732.72	Helse Sør-Øst RHF	540 mill. kroner
732.73	Helse Vest RHF	188 mill. kroner
732.74	Helse Midt-Norge RHF	144 mill. kroner
732.75	Helse Nord RHF	128 mill. kroner

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det avsatt 1 mrd. kroner til oppgraderinger og vedlikehold innen spesialisthelsetjenesten og at midlene skal fordeles innenfor foretakenes helhetlige ansvar. Disse medlemmer er kjent med at arbeidsgiverorganisasjonen KS-Bedrift har henvendt seg til helseministeren og bedt om at også private tilbydere kan få del av disse midler.

Disse medlemmer vil be om at dette følges opp, og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at også private tilbydere kan benytte seg av midlene som er satt

av til oppgraderinger og vedlikehold av bygningsmasse fordelt gjennom helseforetakene."

11. NÆRINGS- OG HANDELS- DEPARTEMENTET

11.1 Kap. 920 Norges forskningsråd

11.1.1 Post 50 Tilskot

SAMANDRAG

Bevilgningen under kap. 920 post 50 foreslås økt med 87,5 mill. kroner knyttet til ordningene med brukerstyrt innovasjonsarena og nærings-Ph.D.

Brukerstyrt innovasjonsarena

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) har til hensikt å stimulere til forskningsbasert innovasjon i bredden av norsk næringsliv. BIA støtter forskningsprosjekter med høy kvalitet og potensial for innovasjon og verdiskaping. Vekst i bevilgningene vil styrke programmets muligheter til å realisere flere av de antatt beste prosjektene innenfor områder som f.eks. vareproduksjon, bygg, miljøteknologi, IKT og bioteknologi. Også innovasjonsprosjekter innenfor offentlig sektor og tjenesteytende innovasjon vil kunne støttes ytterligere gjennom en styrking av BIA. Det foreslås derfor å øke bevilgningen til Norges forskningsråd med 75 mill. kroner i 2009 knyttet til Brukerstyrt innovasjonsarena.

Nærings-Ph.D.

Ordningen med nærings-Ph.D. er et formalisert samarbeid mellom bedrifter og høyere utdanningsinstitusjoner om å utdanne doktorander. Bedrifter får et økonomisk tilskudd tilsvarende 50 prosent av stipendiatsatsen i en treårsperiode for at ansatte kan ta en doktorgrad. En styrking av ordningen med nærings-Ph.D. gjør det lettere for bedrifter som midlertidig reduserer egen forskningsaktivitet å beholde og øke egen forskerkompetanse. Det foreslås å øke bevilgningen til Norges forskningsråd med 12,5 mill. kroner i 2009 knyttet til ordningen med nærings-Ph.D. Tilsvarende økning foreslås over Kunnskapsdepartementets budsjett.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 295 mill. kroner i forhold til Regjeringens

forslag, tilsvarende en økning på 382 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd, forhøyes med fra kr 1 233 300 000 til kr 1 615 800 000"	382 500 000

11.2 Kap. 928 (NYTT) Ulønna arbeidsinnsats Skattefunn

11.2.1 Post 71 Tilskot

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Stortinget 17. juni 2005 fattet vedtak om innføring av en ny tilskuddsordning for ulønnet arbeid som ikke omfattes av den ordinære Skattefunn-ordningen. Ulønnet arbeidsinnsats vil typisk finnes i enkeltpersonforetak og noen gründerselskaper. Det ble også bevilget samlet 70 mill. kroner til ordningen i forbindelse med prosjekter som oppfyller Skattefunns FoU-kriterier og som kunne dokumentere ulønnet arbeid utført i perioden 2002–2005. Den sittende regjering har imidlertid valgt å ikke videreføre denne ordningen med bakgrunn i at ESA i mars 2006 besluttet å åpne en formell undersøkelsesprosedyre. EFTAs overvåkingsorgan ESA har imidlertid nå fattet positivt vedtak om tilskuddsordningen for ulønnet arbeid i Skattefunnprosjekter. ESAs vedtak åpner trolig ikke for at ordningen skal gis tilbakevirkende kraft for årene 2006 og 2007, men at den kan gjelde for inneværende år. Imidlertid er det fullt mulig å gi støtte til ulønnet forskningsinnsats i 2006 og 2007, slik mange småbedrifter har lagt til grunn, som bagatellmessig støtte på samme måte som for årene 2002–2005. Regjering og regjeringsspartiene har imidlertid ikke benyttet denne muligheten, men tvert imot stemt ned forslag fra opposisjonen om å gjeninnføre ordningen så sent som i forbindelse med statsbudsjettet for 2009.

Disse medlemmer mener på denne at Skattefunn-ordningen bør styrkes som skatteincentiv for å sikre at den i enda større grad kan bidra til forskning, verdiskaping og foreslår derfor å bevilge 40 mill. kroner til å gjeninnføre ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
928		(NYTT) Skattefunn – ulønnet arbeidsinnsats	
	71	Tilskudd, bevilges med	40 000 000"

11.3 Kap. 950 Forvaltning av statleg eigarskap

11.3.1 Post 95 (NY) Aksjekapital Argentum AS

SAMANDRAG

Små og mellomstore selskaper opplever nå en nedgang i tilgangen til kapital. Spesielt utsatt er selskaper i en vekstfase, som i høy grad er avhengige av å investere for å kunne vokse og realisere lønnsomme prosjekter. Regjeringen vil gjennom eierskapet i Argentum Fondsinvesteringer AS (Argentum) bidra til at denne delen av næringslivet fortsatt har tilgang på langsiktig eierkapital på markedsmessige vilkår.

En styrking av egenkapitalen i Argentum vil gjøre selskapet i stand til å fortsette å investere i eksisterende og nye eierfond. Uten en slik styrking ville Argentum hatt lite rom for å forplikte seg til å investere mer, ettersom selskapet i dag har lite fri egenkapital. Tilførsel av ny egenkapital vil gi grunnlag for økte investeringer allerede tidlig i 2009. Erfaringsmessig vil investeringer fra Argentum mobilisere kapital også fra private investorer, noe det er særskilt behov for i dag ettersom mange av disse er mer tilbakeholdne enn tidligere. Investeringer gjennom Argentum vil dermed bidra til fortsatt nyskaping og sysselsetting i en spesielt utsatt del av norsk næringsliv.

På denne bakgrunn foreslås det å tilføre Argentum 2 mrd. kroner i ny egenkapital over kap. 950 post 95. I saldert budsjett for 2009 ble det budsjettet med et utbytte på 246 mill. kroner fra Argentum. Det legges nå til grunn at Argentum ikke skal betale utbytte i 2009 for regnskapsåret 2008.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmen frå Venstre, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Argentum Fondsinvesteringer AS med sine investeringer etter en fond-i-fond-modell fungerer godt og at dette er en modell som bør videreutvikles med flere fond. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til forslag fremmet i Budsjett-innst. S. nr. 8 (2008–2009) hvor disse medlemmer ba Regjeringen fremme for-

slag om en utvidelse av Argentum-modellen med fond-i-fond-investeringer til tre nye fond.

Komiteens medlem fra Venstre har tidligere vært skeptisk til å gjøre Argentum til en for stor aktør og eier i norsk næringsliv. Prinsipielt er dette medlem for et økt spredt privat eierskap i norsk næringsliv og ikke en stadig økning av det statlige eierskapet slik Regjeringens ideologi går ut på. Det er imidlertid mye som taler for at det i denne konjunktursituasjonen kan være et effektivt virkemiddel å øke Argentums egenkapital noe, for å mobilisere kapital også fra private investorer.

Dette medlem ønsker imidlertid å redusere forslaget om økte egenkapitaltilførsel til Argentum med 500 mill. kroner og heller bruke dette beløpet som investeringskapital i et nytt investeringsselskap – Klimatek – som skal investere målrettet i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
950		Forvaltning av statlig eierskap	
	95	(NY) Aksjekapital Argentum AS, bevilges med	1 500 000 000"

11.4 Kap. 2421 Innovasjon Norge

11.4.1 Post 50 Innovasjon – prosjekt, fond

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 470 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009, til totalt 596 mill. kroner. Av økningen skal 150 mill. kroner settes av til en ny etablererstipendordning. Økningen skal også benyttes til tapsavsetninger til innovasjonslån og garantier. Dette vil kunne bidra til å utløse flere lønnsomme prosjekter over hele landet. Økningen gir også Innovasjon Norge mulighet til å støtte større prosjekter.

Ny landsdekkjande etablererstipendordning

Det foreslås å opprette en ny landsdekkende etablererstipendordning. Formålet med ordningen skal være å stimulere flere til å starte egen bedrift. Stipendene vil gis til de mest innovative og verdiskapende prosjektene. Tiltaket vil stimulere til etablering av nye arbeidsplasser og dermed bidra til omstilling i næringslivet. Administrative kostnader som påløper

Innovasjon Norge som følge av ordningen, forutsettes dekket innenfor rammen av bevilgningsøknings.

Landsdekkjande innovasjonslån og garantiar

Landsdekkende innovasjonslån er spesielt rettet inn mot innovasjon og internasjonalisering. Disse lånene benyttes til delfinansiering av utbyggings-, omstillings-, utviklings- og nyetableringsprosjekter som det er vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i det private kredittmarkedet. Ordningen skal bidra til å utnytte utviklingspotensialet i innovative vekstbedrifter. Lånene benyttes primært i bedriftenes tidlig- og kommersialiseringsfase.

Landsdekkende garantier kan gis for lån til realinvesteringer ved utbyggings-, moderniserings-, omstillings-, utviklings- og nyetableringsprosjekter i norsk næringsliv. Det kan også stilles garantier for driftskreditt.

Innovasjons- og vekstprosjekter er ofte forbundet med stor risiko, og det har blitt vesentlig vanskeligere å finansiere nyetableringer og nye prosjekter. Regjeringen foreslår derfor å øke rammene for landsdekkende innovasjonslån og garantier. Rammen for landsdekkende innovasjonslån foreslås økt med 600 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009, til 900 mill. kroner. Rammen for landsdekkende garantier foreslås økt med 280 mill. kroner i forhold til saldert budsjett, til 320 mill. kroner. For lavrisikordningen i Innovasjon Norge utnyttes fullmakten fra Stortinget fullt ut ved at det samtidig med St.prp. nr. 37 (2008–2009) er fremmet en kongelig resolusjon om å øke lånerammen fra 2 mrd. kroner til 2,5 mrd. kroner.

På denne bakgrunn foreslår Regjeringen at bevilgningen økes med 470 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2009, til 596 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til omtale under kap. 2415 post 50 der det blir foreslått å etablere ei ny garantiordning for førstehandsomsetjing av fisk. Komiteen foreslår at løyvinga over kap. 2421 post 50 blir auka med 420 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2009. Dette tilsvarer ein reduksjon på 50 mill. kroner i forhold til forslaget frå Regjeringa. Det blir vidare foreslått at ramma for landsdekkjande garantiar blir auka med 130 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2009, til totalt 170 mill. kroner, jf. forslag til romertalsvedtak.

På denne bakgrunn fremmar komiteen følgjande forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2421		Innovasjon Norge	
	50	Innovasjon - prosjekter, fond, forhøyes med fra kr 126 000 000 til kr 546 000 000"	420 000 000

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, fremmar følgjande forslag:

"Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 170 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 310 mill. kroner."

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg elles til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det viktige torskefisket sliter med dårlig etterspørsel i Europa på grunn av finanskrisen. Mottak i Lofoten og Vesterålen har stengt eller innført restriksjoner på levering. Mange har permittert ansatte og noen har allerede gått konkurs, samtidig som torsken står like utenfor fjæresteinene. Likevel er det få fiskeritiltak i Regjeringens tiltakspakke, som kan sikre at fiskerne får tatt torsken før den går videre. Fiskerinæringen har bedt om krisetiltak, men har ikke blitt lyttet til i tilstrekkelig grad. Disse medlemmer understreker behovet for å innfri kravet om økte tapsgarantier for brukene, slik at de kan ta sjansen på å salte og henge fisk til tørking.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"V

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 700 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital,

men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 840 mill. kroner."

11.4.2 Post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at primærnæringene på mange måter ble tapere i Regjeringens tiltakspakke mot arbeidsledighet. Dette medlem viser til at landbruksnæringens krav om ekstra midler til investeringstilskudd forvaltet av Innovasjon Norge ikke er urimelig. Dette medlem viser til at landbruket lenge har hatt investeringsutfordringer som følge av nye krav til drift, samtidig som det nå generelt er behov for mer investeringer for å stimulere bygg- og anleggssektoren og motvirke økt arbeidsledighet. Dette medlem vil derfor øke bevilgningen til investeringstilskudd i landbruket under Innovasjon Norge (BU-midler), kap. 2421 post 70, med 150 mill. kroner.

Dette medlem viser til at finanskrisen nå slår hardt inn i norsk møbelindustri, og vil ut fra det overordnede målet om å motvirke arbeidsledighet i en ekstraordinær situasjon, øke bevilgningen til Innovasjon Møbel under Innovasjon Norge, kap. 2421 post 70, med 10 mill. kroner.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2421		Innovasjon Norge	
	70	Bedriftsutvikling og administrasjon, forhøyes med	160 000 000
		fra kr 414 300 000	
		til kr 574 300 000"	

11.4.3 Post 71 Nettverk, profilering og reiselivsprogram, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til reiselivsnæringen er en bransje som har vært i sterk internasjonal vekst og Norge har en rekke naturgitte fortrinn som bør utnyttes i tråd med en aktiv næringspolitikk.

Disse medlemmer viser til at den internasjonale finanskrisen nå gir lavere vekst og vil føre til at kampen om turisme internasjonalt bli sterkere. Disse medlemmer mener det må settes av midler for å sikre grunnlag for fortsatt vekst for næringen gjennom å øke markedsføringen i utlandet av Norge som turistmål.

Disse medlemmer viser til at finanskrisen medfører en tyngre markedsituasjon for eksportret-

tet norsk virksomhet og mener på denne bakgrunn at markedsføringstilbudet til eksportrettet virksomhet må styrkes for å sikre at de markedsmessige mulighetene utnyttes

Disse medlemmer viser forøvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 200 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 200 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2421		Innovasjon Norge	
	71	Nettverk, profilering og reiseliv – programmer, kan overføres, forhøyes med	200 000 000
		fra kr 380 000 000	
		til kr 580 000 000"	

11.4.4 Post 72 Forsknings- og utviklingskontraktar, kan overføres

SAMANDRAG

For å legge til rette for innovasjon og omstilling, vil Regjeringen stimulere til økt samarbeid mellom bedrifter om forskning og utvikling. Ordningen med forsknings- og utviklingskontrakter støtter samarbeid om utvikling av nye produkter, produksjonsprosesser og tjenester som i neste omgang fremmer verdiskaping og økt konkurransevne i norsk næringsliv. Gjennom ordningen gis det støtte i kritiske utviklingsfaser til kontraktsfestede samarbeidsprosjekter mellom leverandørbedrifter og kunder over hele landet. Innovasjonsgrad, markedspotensial og effekt i form av å utløse nye prosjekter og kapitaltilførsel til prosjektene vektlegges ved tildeling av støtte. Ordningen har fokus på internasjonalisering og miljøprosjekter, og prosjekter som bidrar til næringsutvikling i helsesektoren, samt forsvarsanskaffelser og gjenkjøp prioriteres.

Det foreslås å øke bevilgningen med 65 mill. kroner i forhold til saldert budsjett, til 330 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten på 100 mill. kroner videreføres.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemene fra Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at forsknings- og utviklingskontrakter er et forpliktende samarbeid mellom to eller flere parter innen næringslivet (IFU) og mellom næringslivet og det offentlige (OFU) og innebærer en støtte i kritiske utviklingsfaser til kontraktsfestede samarbeidsprosjekter. Disse medlemmer viser til at erfaringene med bruk av slike kontrakter er positive og mener dette er et tiltak som kan være med på å utløse mer forskning og utvikling i privat sektor. Disse medlemmer foreslår på denne bakgrunn en styrket bevilgning.

Disse medlemmer viser forøvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 85 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 150 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med 150 000 000 fra kr 265 000 000 til kr 415 000 000"	

11.4.5 Fiskeri- og havbruksnæringa

SAMANDRAG

Regjeringen har mottatt flere henvendelser fra norsk fiskeri- og havbruksnæring, som understreker utfordringene med å skaffe finansiering for eksportleveranser. Det er allerede vedtatt endringer i rammene til GIEK og lavrisikolåneordningen under Innovasjon Norge, og etablert en statlig låneordning for Ekportfinans. Det foreslås nå også å styrke innovasjonslåneordningen og garantier under Innovasjon Norge. Det vil også bli vurdert om det er grunnlag for å gjøre endringer innenfor eksisterende ordninger, med sikte på å løse disse utfordringene.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen tek omtalen til orientering.

11.5 Kap. 2425 (NYTT) Klimatek

11.5.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlem fra Venstre mener at det er spesielt viktig å slippe kreativiteten og ska-

perkraften løs i en nedgangskonjunktur. Det må satses på gründere og entreprenører og det må bli mindre regelverk og regulering. Satsingen på entreprenørskap i videregående skole må økes og samarbeidet mellom næringsliv og skole må styrkes. Forskning viser at 20 prosent av dem som har vært med i en ungdomsbedrift senere starter egen virksomhet. Det er derfor viktig for dette medlem å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparat og gjennom skattestimulans for private investorer. Nettopp derfor var en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt hovedprioriteten i Venstres alternative statsbudsjett for 2009, og det er også vår hovedprioritet når det gjelder tiltak for arbeid – endringer i statsbudsjettet for 2009.

Spesielt må det satses på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet. Et viktig virkemiddel er oppretting av et nytt statlig organ/investeringselskap Klimatek som har som formål å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv. Selskapet baseres på samme retningslinjer som nasjonale såkornfond under Innovasjon Norge, dvs. at det legges opp til en investeringskapital på 1 mrd kroner, hvorav staten bidrar med 500 mill. kroner og private investorer med 500 mill. kroner. Direkte effekt over statsbudsjettet i 2009 blir avsetning til tap (25 prosent/125 mill. kroner) og tilskudd til drift av selskapet (20 mill. kroner).

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2425		(NYTT) Klimatek	
	1	Driftsutgifter, bevilges med	20 000 000"

11.5.2 Post 51 (NYTT) Tapsfond

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslag om å opprette et nytt investeringselskap – Klimatek – nærmere omtalt under punkt 11.4.1 i denne innstilling og fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2425		(NYTT) Klimatek	
	51	Tapsfond, bevilges med	125 000 000"

11.5.3 Post 91 Investeringskapital

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslag om å opprette et nytt investeringsselskap – Klimatek – nærmere omtalt under punkt 11.4.1 i denne innstilling og fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2425		(NYTT) Klimatek	
	91	Investeringskapital, bevilges med	500 000 000"

11.6 Kap. 2460 Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)

11.6.1 Post 51 (NY) Tapsfond U-landsordninga

SAMANDRAG

Garantiordningen for investeringer i og eksport til utviklingsland (U-landsordningen) anvendes når risikoen er for høy for GIEKs Alminnelige ordning, og hvor eksporten har en utviklingsfremmende effekt. Øvre ramme for ordningen har siden 2007 ligget på 2,1 mrd. kroner, og reguleres i tillegg av at garanterte beløp ikke kan overskride sju ganger innestående på ordningens grunnfond. Grunnfondet er i dag 300 mill. kroner. U-landsordningen skal gå i balanse når grunnfondet for ordningen medregnes.

Det har vært lite aktivitet under U-landsordningen de senere år, og pr. 19. januar 2009 var rammen utnyttet med 0,9 mrd. kroner. Det er imidlertid en økende etterspørsel etter ordningen, og det forelå på samme tidspunkt søknader for 1,8 mrd. kroner. En stram ramme kan skape usikkerhet rundt muligheten for framtidig bruk av ordningen, og kan påvirke bedriftenes arbeid med å identifisere nye prosjekter og investeringer. I tillegg er det grunn til å tro at risikobildet i finansmarkedene medfører at flere prosjekter som tidligere gikk under Alminnelig garantiordning, nå vil måtte tas under U-landsordningen. En utvidelse av rammen for ordningen er derfor viktig for å sikre tilgangen til garantier for eksport til og investeringer i utviklingsland. I tillegg vil flere prosjekter i porteføljen kunne bidra til bedre spredning av risikoen under ordningen.

På den bakgrunn foreslås det at den totale tilsgagns- og ansvarsrammen for U-landsordningen økes med 1 050 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009, til 3 150 mill. kroner. Videre foreslås det en bevilgning på 150 mill. kroner for å øke grunnfondet til 450 mill. kroner, slik at garanterte beløp ikke overskrider sju ganger innestående på ordningens grunnfond.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

11.6.2 Utbytte frå selskap under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning

SAMANDRAG

I saldert budsjett for 2009 er utbytte fra selskaper under NHDs forvaltning bevilget med 17 184 mill. kroner. I anslaget for budsjettets stilling legges det nå til grunn utbytteinntekter fra selskaper under NHDs forvaltning på 14 938 mill. kroner, en reduksjon på 2 246 mill. kroner. Under kap. 950 post 96 er det foreslått at det ikke tas utbytte fra Argentum i 2009. Dette reduserer utbytteanslaget med 246 mill. kroner. I tillegg antas det at utbyttene fra de børsnoterte selskapene under NHDs forvaltning vil bli vesentlig lavere enn budsjettet på bakgrunn av utviklingen i 2008 og situasjonen i finansmarkedene. Anslaget for de børsnoterte selskapene er som en følge av dette satt ned med 2 mrd. kroner. Regjeringen vil komme tilbake med forslag til bevilgninger i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009, etter at selskapene har lagt fram sine resultater for 2008 og presentert sine forslag til utbytte.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen tek omtalen til orientering.

12. FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET

12.1 Kap. 1020 Havforskningsinstituttet

12.1.1 Post 45 (NY) Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, kan overføres

SAMANDRAG

Akvariebygget ved Havforskningsinstituttets forsøksstasjon i Flødevigen har i dag et stort vedlikeholdsbehov. En ombygging vil gjøre Havforskningsinstituttet i stand til å tilby hensiktsmessige arbeidslokaler som tilfredsstillende dagens krav til sikkerhet og arbeidsmiljø. Det forventes at store deler av ombyggingen vil kunne utføres i løpet av 2009.

I tillegg er det ulike vedlikeholdsbehov knyttet til Havforskningsinstituttets forskningsstasjoner på Austevoll og Matre og forskningsfasilitetene i Bergen.

Med bakgrunn i dette foreslås det en bevilgning på 38 mill. kroner i 2009 til vedlikehold, oppgradering og ombygging av Havforskningsinstituttets forskningsinfrastruktur.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

12.2 Kap. 1062 Kystverket

12.2.1 Post 1 Driftsutgifter, kan nyttast under post 45

SAMANDRAG

I saldert budsjett er det satt av 105 mill. kroner til innleie av ett helårs slepefartøy og ett slepefartøy i vinterhalvåret i Nord-Norge. Endelige anbudsrunder viser at de samlede kostnadene til innleie og drift av disse fartøyene vil bli om lag 125 mill. kroner. For å unngå at de økte kostnadene medfører uheldige konsekvenser for aktivitetsnivået i Kystverket, fremmes det forslag om en tilleggsbevilgning på 20 mill. kroner for å dekke de økte kostnadene.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

12.2.2 Post 30 Nyanlegg og større vedlikehold, kan overførast

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 80 mill. kroner til økte investeringer i utbygging av havner og farleder. Prosjektene som foreslås gjennomført innenfor de ekstraordinære bevilgningene er fordelt i de tre nordligste fylkene, med hovedvekt på Finnmark. Innenfor den økte bevilgningen skal følgende prosjekter prioriteres:

- Båtsfjord, Finnmark, molo
- Honningsvåg, Finnmark, mudring indre havn
- Torsvåg (Karlsøy), Troms, mudring
- Nordmela, Nordland, mudring
- Stø, Nordland, molo
- Stamsund, Nordland – øke aktiviteten på igangsatt anlegg.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittpartiet påpeker at Kyst-Norge er viktig for verdiskapingen i hele landet. Disse medlemmer vil også understreke at sjøtransport, havner, sjøsikkerhet og oljevernberedskap er viktige elementer i den totale transportpolitikken. Disse medlemmer er opptatt av det store behovet for oppgradering av fiskerihavnene, som større og mer dyptgående fartøy har medført. Disse medlemmer viser til Kystverkets langtidsplan og egne prioriteringer, og spesielt til behovet for oppgradering, fornyelse og utbygging av utstyr til oljevernberedskap.

12.2.3 Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, kan overførast, kan nyttast under post 1

SAMANDRAG

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på post 45 med 50 mill. kroner.

Auka vedlikehold av fyrstasjonar

Det er et stort vedlikeholdsetterslep knyttet til navigasjonsinstallasjoner, og økt vedlikehold kan igangsettes raskt. Det foreslås å øke bevilgningen til vedlikehold av navigasjonsinstallasjoner med 10 mill. kroner i 2009. Innenfor den økte bevilgningen foreslås følgende fyrstasjoner prioritert:

- Slettnes fyr, Finnmark
- Kjølnes fyr, Finnmark
- Makkaur fyr, Finnmark
- Vardø fyr, Finnmark
- Skomvær fyr, Nordland – totalrenovering
- Feistein fyr, Rogaland
- Jomfruland fyr, Telemark.

Utskifting av teknisk utstyr på Fedje trafikksentral

Utstyret på Fedje trafikksentral er gammelt og slitt, og lite tidsmessig ut i fra dagens behov. Utskifting av det tekniske utstyret er anslått til 40 mill. kroner. Arbeidet vil kunne utføres i løpet av 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

12.3 Kap. 2415 Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak

12.3.1 Post 50 (NY) Tapsavsetjing garantiar

Komiteen foreslår auka rammer for garantiar til fiskerinæringa. Dette er nødvendig for å sikre mot-taket av fisk. Regjeringa har i finanspakken auka garantirammene m.a. til fiskerinæringa. Nye tal viser at denne auken ikkje vil vere tilstrekkeleg. Komiteen meiner derfor at det er nødvendig med ein vesentleg auke.

Komiteen foreslår at det blir oppretta ei ny ordning som kan tilføre garantiar raskare. Det bør derfor etablerast ei eiga garantiordning for førstehandsomsetjing av fisk på 525 mill. kroner. Ordninga skal vere avgrensa til to år. Det er Innovasjon Norge som skal vurdere dei enkelte søknadene, inkludert kor stor risiko som skal takast i det enkelte tilfellet.

Komiteen går inn for at den nye ordninga blir på 525 mill. kroner. Det blir overført 150 mill. kroner frå det som er foreslått i auke under den eksisterande ordninga, mens dei resterande 375 mill. kroner kjem

i tillegg. Det blir foreslått å løyve 175 mill. kroner til tapsavsetjingar knytt til den nye garantiordninga.

På denne bakgrunn fremmar komiteen følgjande forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2415		Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	
	50	(NY) Tapsavsetning garantier, bevilges med	175 000 000"

"Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 525 mill. kroner knyttet til førstehåndsomsetning av fisk. Det forutsettes at tilsagn om garantier gis knyttet til egne garantiavtaler for det enkelte fiskesalgslag."

12.3.2 Post 75 Marint verdiskapingsprogram, kan overføres

SAMANDRAG

Marint verdiskapingsprogram skal bidra til å forsterke norsk sjømatnærings evne til bedre å utnytte de markedsmessige konkurransefortrinnene som ligger i norsk kvalitetsråstoff og det høye kompetansenivået i Norge. En vesentlig del av Marint verdiskapingsprogram skal rettes mot bedrifter i kystkommuner med omstillingsbehov, med formål om å øke bedriftenes konkurransekraft og lønnsomhet.

Hoveddelen av den økte innsatsen vil rettes inn mot tiltak for å styrke konkurransefortrinnene til sjømatprodukter, for på den måten å oppnå en økt og mer stabil lønnsomhet.

Med bakgrunn i dette foreslås det å øke bevilgningen til Marint verdiskapingsprogram med 20 mill. kroner i 2009.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at finanskrisen rammer fiskerinæringen. Det er ved inngangen til vårsesongen rapportert om en akutt situasjon for norsk fiske-

rinæring knyttet til effekter av finanskrisen i form av at kjøpersiden ikke har tilstrekkelig tilgang på kreditt til å ta imot årets fangst, og at det er behov for bedre eksportkreditordninger. Risikoen for at en slik situasjon skulle oppstå, ble tidlig tydelig. En samlet fiskerinæring har i flere omganger meldt inn et omfattende behov for finansieringstiltak. Det vises blant annet til krav fra en samlet fiskerinæring i møte med finanskomiteen 29. januar 2009 vedrørende tiltak i regi av Innovasjon Norge og GIEK/Eksportfinans. Tiltakene fra Regjeringen så langt har ikke gitt nødvendig effekt.

Disse medlemmer har ved flere anledninger etterlyst tiltak fra Regjeringen for å møte konsekvensene av finanskrisen for fiskerinæringen. I Stortingets spørretime 4. februar ble statsråd Helga Pedersen oppfordret til å svare på hva hun vil gjøre for å hindre at lysene slukkes langs kysten. Statsråden uttalte blant annet at: "Jeg skjønner forferdelig godt den frustrasjonen som er i fiskerinæringen, spesielt blant de fiskerne som nå opplever at de ikke får levert fisk, når tilgjengeligheten på fisk er veldig god. Men vi har kommet næringen i møte."

Disse medlemmer registrerer at fiskerinæringen, ved inngangen til den økonomisk svært viktige Lofotsesongen, opplever å være i akutt krise. Varskoropene fra kysten er mange. Troms Folkeblad hadde den 30. januar 2009 overskriften "Fiskerinæringa skjelver" på førstesiden. Samme dag brukte Fiskeribladet Fiskaren beskrivelsen "På kanten av stupet". Disse medlemmer mener at det er en generell mangel ved krisepakken at den i for liten grad inneholder tiltak som er målrettede mot deler av norsk næringsliv som kan regne med de største konsekvensene av finanskrisen. Disse medlemmer vil derfor foreslå tiltak som på en direkte måte retter seg mot fiskerinæringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at finanskrisen har medført mottaksstopp flere steder, og for å utnytte ledig kapasitet foreslår disse medlemmer å bevilge 10 mill. kroner til føringstilskudd. Dette er ment som et midlertidig tiltak for å avhjelpe konsekvensene av kredittkrisen, og ikke som en permanent økning i tilskuddsomfanget.

Norsk fisk opererer i et utfordrende marked med sterk konkurranse, og disse medlemmer mener Norge bør promotere norsk fisk enda sterkere i markedet i nåværende situasjon. Dette både for å styrke norsk fisk sine muligheter i et marked svekket av finanskrisen, men også for å bygge merkevaren norsk fisk med sikte på tiden etter krisen. Disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 25 mill. kroner til markedsføring av norsk sjømat i utlandet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er glad for at GIEK er tilført økte rammer. Samtidig er det viktig at staten innenfor de rammene GIEK nå er tilført, sikrer seg at disse dekker opp bortfall av reassuranse. Næringen henvender seg nå i større grad til GIEK Kredittforsikring AS som et utslag av at andre kredittforsikringsselskaper har strammet inn sin praksis. Samtidig er GIEK Kredittforsikring AS avhengig av å få dekket sin risiko i reassuransemarkedet.

Eksportfinans ble, som et utslag av finanskrisen, tilført økte midler. Fiskerinæringen har imidlertid ikke kunnet nyttiggjøre seg dette krisetiltaket fordi låneordningen i dag ikke omfatter finansiering av sjømateksport. Fiskebåtrederne Forbund ba i brev av 30. januar 2009 til finanskomiteen om at komiteen tar initiativ til at eksport av fisk kan komme inn under Eksportfinansordningen. Disse medlemmer mener det er viktig at de tiltak som omfattes, favner om de næringer som nå opplever finanskrisen på kroppen. Norsk sjømatnæring eksporterte i 2008 sjømat for 39,1 mrd. kroner. For å sørge for at norsk sjømatnæring overlever finanskrisen mener derfor disse medlemmer at staten må sørge for at ordningene innrettes slik at også sjømatnæringen kan dra nytte av eksportordningene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for å endre Eksportfinansordningen slik at også sjømatnæringen kan gjøre seg nytte av denne, og om nødvendig fremme egen sak for Stortinget om dette."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at GIEKs kredittforsikring innenfor de økte rammene får dekket bortfall av reassuranse."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at Innovasjon Norge innenfor eksisterende retningslinjer benytter seg av risikofordeling med 75 prosent statlig risiko, slik at finanskrisens virkninger for fiskerinæringen reduseres."

"Stortinget ber Regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med en situasjonsbeskrivelse og en vurdering av fiskerinæringens behov i lys av finanskrisen for å sikre norske arbeidsplasser og verdier."

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader ovenfor og fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1050		Diverse fiskeriformål	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	10 000 000
		fra kr 54 000 000	
		til kr 64 000 000	
2415		Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	
	75	Marint verdiskapingsprogram, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	45 000 000
		fra kr 75 000 000	
		til kr 120 000 000"	

12.4 Andre merknader og forslag framkomne under behandlinga i komiteen

12.4.1 Marknadssituasjonen for fiskerinæringa

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til et sterkt behov for konkurransedyktige rammebetingelser for fiskerinæringen og mener at Regjeringens forslag til krisetiltak for næringen ikke holder mål. Disse medlemmer viser til at den nåværende markedssituasjonen for sjømat blant annet medfører økende lager.

Disse medlemmer viser til at fiskerinæringen nå rammes hardt av den akutte finans- og kredittkrisen, og fremmer følgende forslag for sikre en fortsatt god markedssituasjon for sjømateksporten:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om tiltak slik at Eksportutvalget for fisk kan intensivere sitt markedsarbeid for 2009."

"Stortinget ber Regjeringen vurdere å fremme forslag om tiltak som statlig garanti for utvidelse av kredittiden fra salgslagene samt å styrke eksportgarantier."

13. LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

13.1 Kap. 1112 Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet

13.1.1 Post 51 Kunnskapsutvikling, kunnskaps- formidling og beredskap, Bioforsk

SAMANDRAG

Posten foreslås økt med 33 mill. kroner til vedlikeholds- og opprustningstiltak for eiendommene Holt, Apelsvoll og Svanhovd under Bioforsk.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

13.2 Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket

13.2.1 Post 71 Tilskot til verdiskapningstiltak i skogbruket, kan overføres

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med totalt 70 mill. kroner, fra 49,98 mill. til 119,98 mill. kroner. Av dette gjelder 50 mill. kroner bioenergirelaterte tiltak og 20 mill. kroner Trebasert innovasjonsprogram. Dette innebærer en vesentlig styrking av Landbruks- og matdepartementets innsats på disse områdene.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at primærnæringene på mange måter ble tapere i Regjeringens tiltakspakke mot arbeidsledighet. Lederen i Bondelaget, Pål Haugstad, sier til Nationen 27. januar at han er "mer enn skuffet". Dette medlem har forståelse for det, og viser til at landbruksnæringens krav om ekstra midler til investeringstilskudd forvaltet av Innovasjon Norge og en økning i avskrivningssatsen for driftsbygninger

i landbruket ikke er urimelige. Dette medlem viser til at landbruket lenge har hatt investeringsutfordringer som følge av nye krav til drift, samtidig som det nå generelt er behov for mer investeringer for å stimulere bygg- og anleggssektoren og motvirke økt arbeidsledighet.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett 2008, der det ble foreslått å øke avskrivningssatsen for driftsbygninger og å la landbruket få anledning til å søke om investeringsmidler fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers. Dette medlem viser til at disse tiltakene ville ha vært avgjørende for bønder over hele landet som vurderer om de har råd til å gjøre nødvendige nyinvesteringer for å sikre fremtidig drift på gårdsbrukene. Det er selvsagt positivt at Regjeringen har satt av 50 mill. kroner til bioenergiltak i landbruket og 20 mill. kroner til trebasert innovasjonsprogram, men det er ikke nok. Det handler om å se potensialet gårdsdrift over hele landet har for å stimulere bygge- og anleggsnæringen lokalt. Det handler om å verdsette bondens innsats for fellesskapet. Dette medlem vil derfor øke bevilgningen til investeringstilskudd i landbruket under Innovasjon Norge (BU-midler), kap. 2421 post 70, med 150 mill. kroner. Dette medlem vil også under kap. 5501 post 70 øke avskrivningssatsen for driftsbygninger i landbruket med 2 prosentpoeng fra 4 til 6 prosent, noe som vil ha en påløpt provenyeffekt på 120 mill. kroner.

Dette medlem fremmer dessuten følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å la landbruket få anledning til å søke om investeringstilskudd fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers."

"Stortinget ber Regjeringen vurdere behov for, og fremme forslag om, økning av Innovasjon Norges landbruksrettede tilskuddsordninger, i forbindelse med fremleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett for 2009."

14. SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

14.1 Kap. 1301 Forsking og utvikling mv.

14.1.1 Post 72 Tilskot til miljøvennleg transport, Transnova-prosjektet

SAMANDRAG

For å redusere klima- og miljøbelastningene fra transportsektoren er det nødvendig med tiltak på en rekke områder. Elektrifisering av transportsektoren vil bidra til å redusere den samlede energibruken til transport. El- og hybridkjøretøy er mer energieffek-

tive og er langt mindre miljøbelastende enn ordinære kjøretøy.

Regjeringen foreslår derfor et program for utbygging av ladestasjoner i Norge for elbiler og plug-inn hybridbiler. Det foreslås å øke bevilgningen med 50 mill. kroner. Et tilskudd på 10 000 kroner per lade-plass vil kunne gi 5 000 nye plasser. En slik utbygging skal bidra til en raskere elektrifisering av transportsektoren og til å styrke grunnlaget for utviklingen av miljøvennlig bilindustri. Det legges opp til at ordningen administreres av Transnova.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en krisepakke skal ha umiddelbar sysselsettingseffekt. Disse medlemmer vil i den forbindelse påpeke at Transnova er et prosjekt under etablering som skal benytte eksisterende ansatte i Vegdirektoratet, og at den første ladestasjonen tidligst kan stå klar i løpet av sommeren. Disse medlemmer vil understreke at Norge har særlig gode forutsetninger for å kunne bidra til utvikling av, og tilrettelegging for, alternative drivstoff og kjøretøyteknologi, men er skeptiske til at Regjeringen utvanner tiltakene mot finanskrisen ved å inkludere saker som åpenbart hører hjemme i statsbudsjettet eller revidert nasjonalbudsjett. Disse medlemmer vil på den bakgrunn gå imot Regjeringens forslag.

14.2 Kap. 1320 Statens vegvesen

Samandrag

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på kap. 1320 Statens vegvesen med til sammen 2 300 mill. kroner, fordelt med 810 mill. kroner på post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., 1 430 mill. kroner på post 30 Riksveginvesteringer og 60 mill. kroner på post 31 Rassikring.

14.2.1 Post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksvegar m.m., kan overføres, kan nyttast under post 29, post 30, post 31 og post 72

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til vedlikehold av riksvegnettet med 810 mill. kroner. Midlene fordeles med 500 mill. kroner til dekkelegging, samt forsterking av vegfundament, 80 mill. kroner til vedlikehold av ferjekaier, 100 mill. kroner til trafikksikkerhetstiltak, 80 mill. kroner til bruvedlikehold og 50 mill. kroner til vedlikehold av tunneler.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Framstegspartiet og Høgre, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til disse medlemmers bevilgningsforslag i tiltakspakkens kap. 1360 post 60 om en ny kompensasjonsordning for renter og avdrag, med en total investeringsramme på 10 mrd. kroner. Disse medlemmer vil benytte midlene til investering/opprustning av jernbane- og veinettet, samt vedlikehold og rassikring på stam-, riksvei- og jernbanenettet. 8 mrd. kroner av denne investeringsrammen skal benyttes til veiformål. Disse medlemmer mener den dramatiske utviklingen innenfor anleggsbransjen den siste tiden tilsier at det er gunstigere å innehente vedlikeholdsetterslepet enn noen gang.

Disse medlemmer vil for øvrig vise til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2009, der disse medlemmer bevilget 250 mill. kroner mer enn regjeringspartiene til trafikktilsyn, drift og vedlikehold. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

14.2.2 Post 30 Riksveginvesteringar, kan overføres, kan nyttast under post 23, post 29, post 31, post 60 og post 72

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke investeringene i riksvegnettet med 1 430 mill. kroner. Forslaget er primært rettet mot mindre investeringstiltak.

Den foreslåtte bevilgningen vil bli fordelt med 500 mill. kroner til gang- og sykkelveger, 300 mill. kroner til mindre utbedringstiltak, 100 mill. kroner til opprustning av ferjekaier, 280 mill. kroner til trafikksikkerhetstiltak, 50 mill. kroner til opprustning av tunneler og 200 mill. kroner til framskynding av strekningsvise investeringsprosjekter.

Nedenfor gis en oversikt over de strekningsvise investeringsprosjektene som framskyndes. Det tas forbehold om stortingsbehandling av de sakene hvor dette er aktuelt.

E18 Sky–Langangen i Vestfold og Telemark

Det legges opp til anleggsstart høsten 2009. Det foreslås en bevilgning på 40 mill. kroner til dette formålet.

E16/rv 13 Vossapakka i Hordaland

Den foreslåtte bevilgningen på 40 mill. kroner vil bli benyttet til anleggsstart på prosjektene på rv 13, videre planlegging og prosjektering, samt grunnerverv.

E6 Majavatn i Nordland

Den foreslåtte tilleggsbevilgningen på 15 mill. kroner vil gjøre det mulig å framskynde anleggsstarten.

E6 Jansnes–Halselv i Finnmark

Den foreslåtte bevilgningen på 50 mill. kroner vil gjøre det mulig å gjennomføre flere arbeider i 2009 enn tidligere planlagt. Det er lagt opp til anleggsstart i mai/juni 2009.

Rv 9 Tveit–Langeid i Aust-Agder

Som følge av tilsagn om økt lokalt bidrag til utbyggingen gjennom konsesjonskraftmidler, foreslår Regjeringen en bevilgning på 10 mill. kroner for å sikre anleggsstart på strekningen Tveit–Langeid høsten 2009.

E39 Skibadalen i Rogaland

Prosjektet omfatter utbedring av eksisterende E39, inkl. etablering av krabbefelt, på en om lag 2,3 km lang strekning i Eigersund kommune. I tillegg vil det bli bygd 450 m gang- og sykkelveg. Prosjektkostnaden er anslått til om lag 35 mill. kroner. Regjeringen foreslår en bevilgning på 15 mill. kroner til anleggsstart høsten 2009.

Rv 85 Kåringen–Lødingen i Nordland

Regjeringen foreslår en bevilgning på 20 mill. kroner til anleggsstart høsten 2009.

Rv 60 Innvik–Olden i Sogn og Fjordane

Regjeringen foreslår en bevilgning på 10 mill. kroner til utbedring av rv 60 mellom Innvik og Olden i Stryn kommune.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Framstegspartiet og Høgre, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til Framskrittspartiets forslag til tiltakspakke, der det er satt av 2,1 mrd. kroner til forsering av utbyggingsprosjekter. Disse medlemmer vil samtidig vise til sitt bevilgningsforslag i kap. 1360 post 60 om en ny kompensasjonsordning for renter og avdrag, med en total investeringsramme på 10 mrd. kroner, hvorav 8 mrd. kroner til vei.

Disse medlemmer ønsker et motorveinett mellom de største byene i Norge, og vil derfor prioritere utbygging av lengre og flere parseller på de viktigste stamveiene enn Regjeringen. Disse medlemmer støtter samtidig Regjeringens prosjektliste,

men ønsker en raskere progresjon. Dette gjelder ikke minst europaveistrekninger som E18 Sky–Langanen i Vestfold og Telemark, samt E39 Skibadalen i Rogaland. Disse medlemmer vil samtidig prioritere de av prosjektene i artikkelen "29 veier Navarsete glemte" i Nettavisen 28. november 2008, som fortsatt ikke er ferdigstilt.

Disse medlemmer vil vise til at Statens vegvesen har beregnet at dersom det bevilges ca. 5 mrd. kroner, kan det settes opp midtdele på de 520 mest ulykkesutsatte strekningene. Disse medlemmer viser til beregninger på at en slik investering vil redusere antall drepte i trafikken med 80 til 100 menneskeliv. Disse medlemmer har derfor store problemer med å forstå at Regjeringen ikke vil være med på en raskere forsering av utbygging av midtdele. Disse medlemmer viser til at dette er tiltak som virker umiddelbart og som bidrar til færre hardt skadede og drepte i trafikken, og setter derfor av 250 mill. kroner til dette formål.

Disse medlemmer viser forøvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 920 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 2 350 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1320		Statens vegvesen	
	30	Riksveginvesteringer, kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31, post 60 og post 72, forhøyes med	2 350 000 000
		fra kr 6 440 900 000	
		til kr 8 790 900 000"	

Komiteens medlemmer fra Høyre vil gå inn for samme hoveddramme på bevilgningene til veger i tiltakspakken som i Regjeringens forslag. Disse medlemmer mener at samferdselstiltak både kan bidra til å dempe veksten i arbeidsledigheten, samtidig som tiltakene vil bedre rammebetingelsene for bedriftene og øke fremkommeligheten.

Disse medlemmer mener at tiltakene kunne vært vedtatt i forbindelse med budsjettet for 2009. Innenfor vei- og anleggsarbeid ble arbeidsledigheten mer enn doblet fra 1. august 2008 (1 179 personer) til årsskiftet (2 487 personer). Dette er dramatiske tall, og illustrerer at Regjeringens tenkepause frem til 26. januar har vært uakseptabelt lang.

Disse medlemmer understreker at Høyre allerede i sitt alternative budsjett for 2009 foreslo å bevilge midler til følgende vegstrekninger:

E18	Sky–Langangen	Telemark
E39	Skibadalen	Rogaland
rv 9	Tveit–Langeid	Aust-Agder
E16/rv 13	Vossapakken	Hordaland
rv 60	Olden–Innvik	Sogn og Fjordane
E6	Dunderlandsdalen	Nordland
E6	Jansnes–Halselv	Finnmark

Dersom Regjeringen hadde fulgt Høyres forslag, ville sysselsettingseffekten ha kommet langt tidligere enn den vil gjøre nå, og langt færre personer ville mistet jobben. I tillegg ville veiene stått ferdig på et tidligere tidspunkt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener Regjeringens vegring mot offentlig-privat samarbeid (OPS) forhindrer rask og effektiv bygging av store vegprosjekter, og vil fastholde at alternativer til dagens finansieringsformer bør vurderes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til disse medlemmers liste over potensielle OPS-prosjekter i Budsjett-innst. S. nr. 13 (2008–2009) kapittel 4.2.8. Disse medlemmer legger til grunn at staten helt og fullt finansierer veiprojekter også når OPS-modellen benyttes.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre ønsker å satse på OPS på flere egnede strekninger, og vil fremheve rv 7 Sokna–Ørgenvika og E39 Os–Bergen som gode eksempler på slike. Dette er viktige samferdselsårer som ved bruk av OPS vil kunne ferdigstilles langt raskere enn gjennom ordinære metoder. Erfaringer fra de tre OPS-prosjektene som har blitt bygget hittil, har vist at byggetiden kan halveres, og samfunnsgevinstene av dette, både i form av redusert antall ulykker og spart tid, er betydelige.

Disse medlemmer er skeptiske til at midlene til rv 60 Olden–Innvik er forutsatt brukt til mindre utbedringstiltak på eksisterende veg, dersom det ikke samtidig foreligger planer for en total utbedring av hele denne vegstrekningen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme E39 Rådalen (Bergen)–Svegatjørn (Os) som OPS-prosjekt."

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme rv 7 Sokna (Ringerike)–Ørgenvika (Krødsherad) som OPS-prosjekt."

14.2.3 Post 31 Rassikring, kan overførast, kan nyttast under post 30 og post 60

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til rassikring med 60 mill. kroner. Forslaget innebærer at det gjennomføres flere mindre utbedringer av konkrete raspunkter, og i mindre grad start av nye større rassikringsprosjekter.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

14.2.4 Post 72 Kjøp av riksveiferjetenester, kan overførast, kan nyttast under post 23 og post 30

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at riksveifergene bør regnes som en del av veinettet, og at de derfor i prinsippet bør være gratis. Disse medlemmer viser til sitt forslag om prøveprosjekt med gratis riksveiferjer på én strekning i hvert av fylkene Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, samt Nordland i Dokument nr. 8:54 (2006–2007). Disse medlemmer vil samtidig vise til sitt forslag i Budsjett-innst. S. nr. 13 (2008–2009) om at Stortinget forelegges en egen sak om riksveiferjesambandene som omfatter endring/utvidelse av kriteriene for klassifisering, samt omdisponering av ferjemateriell på basis av endring i veinett og drift av nye ferjer. Disse medlemmer øker derfor posten med 1 mrd. kroner, tilsvarende en halvering av prisen på fergebillettene på alle riksveiferger.

Disse medlemmer viser forøvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 1 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 1 mrd. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1320		Statens vegvesen	
	72	Kjøp av riksvegferjetjenester, kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30, forhøyes med	1 000 000 000
		fra kr 1 776 000 000	
		til kr 2 776 000 000"	

14.2.5 Post 80 (NY) Vedlikehold og oppgradering av fylkesvegnettet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt forslag i Dokument nr. 8:43 (2005–2006) om å etablere en tiltakspakke for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Disse medlemmer registrerer med skuffelse at vedlikeholdsetterslepet har økt ytterligere siden den gang, og at det nå er mer nødvendig enn noen gang å igangsettes tiltak for å påbegynne innhenting av det enorme etterslepet i vedlikeholdet. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn forslag om å opprette en ny post til dette formål, og foreslår en bevilgning på 1,5 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser forøvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 1,5 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 1,5 mrd. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1320		Statens vegvesen	
	80	(NY) Vedlikehold og oppgradering av fylkesveinettet, bevilges med	1 500 000 000"

14.3 Kap. 1350 Jernbaneverket

Samandrag

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på kap. 1350 Jernbaneverket med til sammen 1 301 mill. kroner, fordelt med 818 mill. kroner på post 23 Drift og vedlikehold og 483 mill. kroner på post 30 Investeringer i linjen.

Bevilgningen vil bli brukt til tiltak og prosjekter som har mest mulig direkte og indirekte sysselset-

tingseffekt og som ikke medfører bindinger for etterfølgende budsjettår. Tiltakene vil kunne settes i verk fra månedsskiftet februar/mars og utover våren/sommeren 2009.

14.3.1 Post 23 Drift og vedlikehold, kan overføres, kan nyttast under post 30

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til drift og vedlikehold av jernbanenettet med 818 mill. kroner. Av dette legges det opp til å bruke 758 mill. kroner til økt vedlikehold av jernbanenettet. Vedlikeholdstiltakene har stor geografisk spredning og er antatt å gi høy sysselsettingseffekt.

Regjeringen foreslår å sette av 120 mill. kroner til forebyggende vedlikehold. Dette omfatter sporjustering, skinnesliping, skogrydding og utbedring av kjente feil og mangler. Til fornyelse av jernbanenettet settes det av 638 mill. kroner til følgende tiltak:

- Dovrebanen: ballastrensing, sville- og skinnebytte.
- Bergensbanen: drenering, skinne- og svillebytte.
- Nordlandsbanen: ballastrensing og diverse fornyingstiltak.
- Bergens- og Sørlandsbanen: fornying av kontaktledningsanlegg og diverse fornyingstiltak.
- Drammen-, Kongsvinger-, Vestfold- og Østfoldbanen: opprusting av parkeringsarealer og bygninger, gjerding og diverse fornyingstiltak.
- Rørosbanen: svillebytte.
- Ofotbanen: diverse fornyingstiltak.
- Kongsberg stasjon: fornying av sikringsanlegg.
- Opprusting av publikumsområder, stasjoner og plattformer.
- Fornyning av bruer.
- Fornyning av strømforsyningsanlegg og strømformere.

Videre legges det opp til å bruke 60 mill. kroner til å øke Jernbaneverkets inntak av lærlinger i jernbanetekniske fag, økt planlegging av store investeringsprosjekter og mindre tiltak på Jernbaneskolen og Jernbanemuseet.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

14.3.2 Post 30 Investeringar i lina, kan overførast, kan nyttast under post 23

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår å øke investeringene i jernbanenettet med 483 mill. kroner. Av dette legges det opp til å bruke 240 mill. kroner til forsert anleggstart for prosjektene Barkåker–Tønsberg og Gevingåsen tunnel.

Det legges opp til å bruke 155 mill. kroner til forsert planlegging av større nye investeringsprosjekter. Dette omfatter prosjektene Holm–Holmestrand (om lag 30 mill. kroner), Farriseidet–Porsgrunn (om lag 30 mill. kroner), Eidsvoll–Hamar (om lag 30 mill. kroner) og nytt signal- og sikringsanlegg (ERTMS om lag 10 mill. kroner). Om lag 55 mill. kroner vil bli brukt til økt planlegging og grunnverv.

Det foreslås om lag 38 mill. kroner til tiltak som omfatter sanering og sikring av planoverganger, rassikring og opprydding av grunnforurensing. Videre foreslås det om lag 50 mill. kroner til programområdet Stasjoner og knutepunktutvikling, bl.a. for å bedre tilgjengeligheten på stasjoner og plattformer langs jernbanenettet.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til sitt bevilgningsforslag i tiltakspakkens kap. 1360 post 60 om en ny kompensasjonsordning for renter og avdrag, med en total investeringsramme på 10 mrd. kroner. Disse medlemmer viser til at 2 mrd. kroner av disse midlene skal brukes på jernbane.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti er kjent med planene om å åpne en transportkorridor (NEW Corridor) gjennom Narvik, basert på eksisterende jernbanenett gjennom Sverige, Finland, Russland og Kina. Dette medlem anser det viktig for å komme videre med prosjektet, at det nå kan gjøres initierende arbeider for å avklare bl.a. tolltekniske spørsmål og inngå intensjonsavtaler med vareeiere, transportører og jernbaneselskaper. Etablering av en slik permanent transportkorridor over Narvik vil, på linje med ARE-toget (Arctic Rail Express), gi betydelige positive ringvirkninger for næringsliv og sysselsetting i regionen. På denne bak-

grunn vil dette medlem foreslå at det som en del av tiltakspakken bevilges 3 mill. kroner til forberedelse av prøvedrift.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1350		Jernbaneverket	
	30	Investeringer i linjen, kan overføres, kan nyttes under post 23, forhøyes med	486 000 000
		fra kr 3 199 100 000	
		til kr 3 685 100 000"	

14.4 Kap. 1360 (NYTT) Kompensasjon renter og avdrag, infrastruktur

14.4.1 Post 60 Kompensasjon renter og avdrag, 10 mrd. kroner til infrastruktur

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at det i dag finnes en rentekompensasjonsordning for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg, i statsbudsjettets kap. 582 post 60 og 61. Disse medlemmer viser til at dette er en veldig populær ordning, og at Framskrittspartiets i sitt alternative statsbudsjett for 2009 gikk inn for å utvide rammen for skole- og svømmeanlegg med 4 mrd. kroner utover Regjeringens forslag, og investeringsrammen for kirkebygg med 800 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Disse to utvidelsene av investeringsrammen var forventet å koste 148,8 mill. kroner i 2009, dvs. halvårsvirkningen av renter av lån på 4,8 mrd. kroner med samme rentenivå som Regjeringen brukte i sine estimater.

Disse medlemmer ønsker en tilsvarende ordning for infrastruktur med en totalramme på 10 mrd. kroner, der staten betaler avdrag over en 50-årsperiode i tillegg til renter.

Disse medlemmer ønsker å benytte en slik ordning til investering/opprustning av jernbane- og veinettet, samt vedlikehold og rassikring på stam-, riksvei- og jernbanenettet.

Disse medlemmer viser forøvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 400 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 400 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1360		(NYTT) Kompensasjon renter og avdrag, infrastruktur	
	60	Kompensasjon renter og avdrag, 10 mrd. kroner til infrastruktur, bevilges med	400 000 000"

15. MILJØVERNDEPARTEMENTET

15.1 Kap. 1400 Miljøverndepartementet

15.1.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter

SAMANDRAG

Posten foreslås økt med 10 mill. kroner til informasjonskampanjen Klimaløftet. Enova skal i samarbeid med Miljøverndepartementet gjennomføre en informasjonskampanje som skal bidra til økt energieffektivitet og bruk av fornybar energi i egen bolig. Målet er at klimaengasjementet i befolkningen økes.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.1.2 Post 75 Miljøvennleg byutvikling, kan overførast

SAMANDRAG

Posten foreslås økt med 30 mill. kroner. Midlene skal inngå i Groruddalssatsingen, som er et bredt samarbeid mellom Regjeringen og Oslo kommune, der hovedmålet er en bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprustning, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår i Groruddalen. Foruten å styrke sysselsettingen er formålet med tiltaket å rydde opp i utemiljøet og å styrke miljøvennlige transport. Innsatsen konsentreres om rydding av næringsområder, bedre tilgjengelighet til miljøvennlig transport, samt å fullføre sammenhengende tur- og sykkelvei fra Vestli/Stovner til Oslo sentrum.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.2 Kap. 1426 Statens naturoppsyn

15.2.1 Post 30 Tiltak i nasjonalparkane, kan overførast

SAMANDRAG

Bevilgningen foreslås økt med 25 mill. kroner til tiltak og skjøtsel i nasjonalparkene. Statens naturoppsyn vil ha en koordinerende rolle i gjennomføringen av mange av de aktuelle tiltakene.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.2.2 Post 31 Tiltak i naturvern- og kulturlandskapsområde

SAMANDRAG

Bevilgningen foreslås økt med 20 mill. kroner for å styrke omfanget av tiltak og skjøtsel i naturvern- og kulturlandskapsområder.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.3 Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning

15.3.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter

SAMANDRAG

I sammenheng med den styrkede innsatsen for tiltak og skjøtsel av friluft- og naturvernområder foreslås det å midlertidig styrke den sentrale koordineringen i Direktoratet for naturforvaltning/Statens naturoppsyn. Det er også behov for å styrke denne funksjonen hos fylkesmennene. Det foreslås en bevilgningsøkning på 5 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.3.2 Post 31 Tiltak i friluftsområde, kan overførast

SAMANDRAG

Til en intensivert innsats for skjøtsel og tilretteleggingstiltak i friluftsområder, foreslås posten økt med 35 mill. kroner. Det er i overkant av 2 000 offentlig friluftsområder som er sikret ved bruk av statlige midler. Områdene er både i statlig og kommunalt eie. Aktuelle tiltak vil være bygging av toaletter, brygger, opparbeidelse av tur-, gang-, og sykkelstier gjennom områdene, parkeringsplasser i tilknytning til områdene, tiltak for funksjonshemmede (universell utforming) og informasjonstavler.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.3.3 Post 78 Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, kan overførast

SAMANDRAG

Det foreslås en økt bevilgning på 2 mill. kroner til Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd slik at disse bedre skal kunne følge opp den intensiverte satsingen på friluftsområder.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.4 Kap. 1429 Riksantikvaren

Samandrag

Det foreslås i alt 223 mill. kroner til fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, brannsikring og fartøyer.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.4.1 Post 72 Vern og sikring av freda og verneverdige kulturminne og kulturmiljø, kan overførast, kan nyttast under post 21

SAMANDRAG

Posten foreslås økt med 136 mill. kroner til istandsetting og vedlikehold av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer.

Riksantikvaren har som oppfølging av St.meld. nr. 16 (2004–2005) Leve med kulturminner foretatt en gjennomgang og dokumentasjon av tilstand og vedlikeholdsbehov av alle fredete bygninger i privat eie. Tilstandsvurderingen gir et godt grunnlag for prioritering og målretting av tiltak. Ca. 2 700 av de ca. 3 500 fredete bygningene er i privat eie. Med et par unntak er gjennomgangen slutført i samtlige fylker. Istandsettings- og vedlikeholdstiltak kan derfor settes i gang i fleste fylkene.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.4.2 Post 73 Brannsikring og beredskapstiltak, kan overførast, kan nyttast under post 21

SAMANDRAG

Posten foreslås økt med 77 mill. til brannsikring av kulturhistorisk verdifulle trehusmiljøer og kirker.

Norge har 180 kulturhistorisk verdifulle trehusmiljøer, 191 middelalderkirker og 765 andre kulturhistoriske verdifulle kirker, hvorav 12 kirker anses å være av nasjonal verdi. Mange av disse har manglende eller mangelfull brannsikring. Brannsikring av tette trehusmiljøer og kulturhistorisk verdifulle kirker reiser derfor store utfordringer og er viktig for å sikre disse verdiene i et langsiktig perspektiv. Ved å iverksette brannsikringstiltak vil brannfaren minske betraktelig.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener Regjeringen burde vurdert tiltak for brannsikring av tette trehusmiljøer, middelalderkirker og andre særlig kulturhistorisk verdifulle/viktige kirker. Det burde være et mål at alle offentlige og private kulturminner bestående av bygg må oppgraderes med overrislingsanlegg. Dette er tiltak som i de fleste tilfeller kan settes i gang umiddelbart og derfor er til god hjelp for å holde arbeidsløsheten nede. For private bygg hadde det i tillegg til eventuell støtte vært ønskelig med bedre avskrivningsregler for slike tiltak. Disse medlemmer viser til forslag fremmet under kapittel 2.2.

15.4.3 Post 74 Fartøyvern, kan overførast

SAMANDRAG

Posten foreslås økt med 10 mill. kroner til istandsetting og vedlikehold av verneverdige fartøyer. Riksantikvaren har erklært ca. 190 fartøyer som verneverdige fartøyer.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

15.5 Kap. 1441 Statens forurensningstilsyn

15.5.1 Post 75 Utbetaling av pant for bilvrak, overslagsløyving

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 450 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 450 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1441		Statens forurensnings-tilsyn	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med ..... fra kr 166 320 000 til kr 616 320 000"	450 000 000

16. FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONS-DEPARTEMENTET

16.1 Kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen

16.1.1 Post 51 Særskilte prosjekt ved Det kongelege hoff

SAMANDRAG

Det er avdekket vedlikeholdsbehov på hovedhuset på Skaugum estimert til 12,6 mill. kroner. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn økt med 12,6 mill. kroner, til 28,3 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.2 Kap. 1521 Direktoratet for forvaltning og IKT

16.2.1 Post 60 (NY) Prosjektilskot til digital fornying i kommunane, kan overføres

SAMANDRAG

Regjeringen foreslår at det etableres en midlertidig, søknadsbasert tilskuddsordning for digital fornying i kommunene med sikte på effektivisering av de kommunale tjenestene. Det foreslås en bevilgning på 60 mill. kroner som skal dekke tilskudd til prosjekter med utviklingskarakter og som gir læringseffekt for andre kommuner, fylkeskommuner og statlige virksomheter. Tilskuddet skal bidra til å sikre bedre elektronisk samhandling både innen en kommune, mellom kommuner og mellom kommune og stat. Ordningen skal føre til bedre elektroniske tjenester til innbyggere og næringsliv, og dessuten styrke kompetansen i offentlig sektor om målrettet fornying basert på digitale tjenester. Ordningen skal understøtte arbeidet med å utvikle og ta i bruk digitale fellestjenester i offentlig sektor.

Kriterier for måloppnåelse er om ordningen medvirker til at det utvikles nye eller forbedrede elektroniske offentlige tjenester i kommune, samt om den

elektroniske samhandlingen mellom stat og kommune og i kommunesektoren forbedres.

Ordningen innebærer at det tildeles støtte på inntil 20 prosent av prosjektkostnaden. Tilskudd gis til prosjekter som starter opp innen utgangen av 2009. Prosjektene må ha utviklingskarakter og ha lærings-effekt for andre kommuner og fylkeskommuner. Tilskudd kan gis på bakgrunn av søknader fra kommunesektoren og til prosjekter som er utviklet i samarbeid med eller er initiert av KS. Statlige virksomheter kan selv initiere utviklingsprosjekter og utviklingsprogrammer i et utvalg kommuner/fylkeskommuner. Støtte kan i særskilte tilfeller gis til prosjekter i kommuner/fylkeskommuner som gjennomføres av statlig virksomhet.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.3 Kap. 1560 Spesielle IKT-tiltak

16.3.1 Post 50 (NY) Breiband, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at grunnleggende infrastruktur er et statlig ansvar, og at dette også gjelder infrastruktur for IKT-kommunikasjon. Disse medlemmer påpeker at Regjeringen benytter en svært vid definisjon på bredbånd, når den i St.prp. nr. 1 (2008–2009) estimerer en bredbåndsdekning på 99,8 prosent ved utgangen av 2008. Disse medlemmer viser til at IKT-Norge var svært skuffet da midlene til bredbånd i hele landet ikke ble videreført i statsbudsjettet for 2009, og at IKT-Norge mente at dette var på linje med å slutte å bygge veier på 1950-tallet. Disse medlemmer viser til at Sør-Korea har verdens best utviklede bredbåndsnett, og at dette i stor grad skyldes myndighetens fremtidsrettede IKT-infrastrukturinvesteringer.

Disse medlemmer viser forøvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen med 250 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en økning på 250 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1560		Spesielle IKT-tiltak	
	50	(NY) Breiband, kan overføres, bevilges med	250 000 000"

16.4 Kap. 1580 Byggjeprojekt utanfor husleigeordninga

16.4.1 Post 30 Prosjektering av bygg, kan overførast

SAMANDRAG

Det foreslås å starte prosjektering av nytt utstillingsveksthus ved Naturhistorisk museum på Tøyen i Oslo (8 mill. kroner) og samlokalisering av Norges veterinærhøgskole og Veterinærinstituttet på Ås (15 mill. kroner). På bakgrunn av ovennevnte foreslås bevilgningen på posten økt med 23 mill. kroner, til 63 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.4.2 Post 31 Igangsetjing av byggjeprojekt, kan overførast

SAMANDRAG

I saldert budsjett 2009 er det satt av 60 mill. kroner til startbevilgning til nybygg for Odontologisk fakultet ved Universitetet i Bergen. Prosjektet har en kostnadsramme på 780,4 mill. kroner i prisenivå pr. 1. juli 2009. For å forsere arbeidene i dette prosjektet foreslås det bevilget ytterligere 20 mill. kroner i 2009. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn økt med 20 mill. kroner, til 80 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.5 Kap. 1581 Eigedommar til kongelege formål

16.5.1 Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast

SAMANDRAG

Det foreslås igangsatt arbeider ved de kongelige eiendommene for til sammen 14,2 mill. kroner. De planlagte arbeidene omfatter diverse sikringstiltak på Bygdøy kongsgård, restaurering og utbedring av råteskader på Stiftsgården og vedlikeholdstiltak på Gamlehaugen. På bakgrunn av ovennevnte foreslås bevilgningen økt med 14,2 mill. kroner, til 53,8 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.6 Kap. 2445 Statsbygg

16.6.1 Post 24 Driftsresultat

SAMANDRAG

Det foreslås bevilget til sammen 350 mill. kroner til vedlikeholdstiltak mv. på bygninger og eiendommer som Statsbygg forvalter. Ekstraordinære vedlikeholdstiltak vil kunne gjennomføres relativt raskt, og som følge av spredningen i Statsbyggs eiendomsmasse ha virkning over store deler av landet.

Fengelseseiendommene ble innlemmet i husleieordningen under Statsbygg fra 1. januar 2009. Det er i St.prp. nr. 1 (2008–2009) Fornyings- og administrasjonsdepartementet redegjort for at det er et betydelig vedlikeholdsetterslep på denne eiendomsmassen. Av forslaget på i alt 350 mill. kroner foreslås det at 80 mill. kroner benyttes til ekstraordinært vedlikehold av fengelseseiendommene. De resterende 270 mill. kroner foreslås benyttet til ulike tiltak på Statsbyggs øvrige eiendomsmasse.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås driftsresultatkravet for forvaltningsbedriften Statsbygg redusert med 350 mill. kroner til 198,5 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlem fra Venstre mener at selv med noe økt aktivitet, bør det være mulig å opprettholde et tilnærmet budsjettert driftsresultatkrav for Statsbygg.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat:	
	1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-3 227 519 000
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 366 802 000
	3	Avskrivninger	594 011 000
	4	Renter av statens kapital	52 298 000
	5	Til investeringsformål	900 000 000
	6	Til reguleringsfondet	-23 248 000
		Sum	-337 656 000"

16.6.2 Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres

SAMANDRAG

Norge fikk i 2006 forespørsel fra Europarådet om å være vertskap for et ressurscenter som skal arbeide med interkulturell forståelse, demokrati og menneskerettigheter. Stortinget samtykket i oktober 2008 til inngåelse av samarbeidsavtale om opprettelse av senteret, som har fått navnet Det europeiske Wergelandssenter. Senteret planlegges samlokalisert med Holocaustsenteret på Bygdøy i Oslo. Til denne samlokaliseringen vil det være behov for et tilbygg. Det er behov for 4,5 mill. kroner til å forprosjekttere et slikt tilbygg. Bevilgningen på posten foreslås på denne bakgrunn økt med 4,5 mill. kroner, til 75,5 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.6.3 Post 31 Igangsetjing av ordinære byggjeprojekt, kan overføres

SAMANDRAG

Det foreslås bevilget til sammen 140 mill. kroner til igangsetting og forsering av i alt fem byggeprosjekter. For fire av disse er det behov for mer tid til å gjennomgå prosjektenes kostnadsrammer. Det legges derfor opp til å komme tilbake med forslag til kostnadsrammer for disse prosjektene i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Av det samlede forslaget på 140 mill. kroner foreslås 15 mill. kroner benyttet til ombygging og rehabilitering av patologibygget i Pilestredet Park for innpassing av Høgskolen i Oslo, avdeling for sykepleie.

Det foreslås videre bevilget 25 mill. kroner til utvidelse av Steinkjer tinghus, for å kunne slå sammen Stjør- og Verdal og Inderøy tingrett til én domstol.

Videre foreslås det bevilget 65 mill. kroner til å samlokalisere Høgskolen i Bergen i ett anlegg.

Det foreslås videre bevilget 15 mill. kroner i startbevilgning til nytt sentralbygg på Fosshaugane Campus i Sogndal for Høgskolen i Sogn og Fjordane.

Til sist foreslås det bevilget 20 mill. kroner i startbevilgning til nytt aktivitetsbygg ved Oslo fengsel.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 140 mill. kroner, til 367,5 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.6.4 Post 32 Igangsetjing av kurantprosjekt, kan overføres

SAMANDRAG

Bevilgningen på posten gjelder igangsetting av kurantprosjekter under husleieordningen til Statsbygg. Rammen til oppstart av kurantprosjekter foreslås økt med 40 mill. kroner for å sette i gang prosjekter knyttet til barnevernsinstitusjonene. Bevilgningen vil hovedsakelig bli benyttet til prosjektene Øverby omsorgssenter og Skiptvedt omsorgssenter. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn økt med 40 mill. kroner, til 122 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

16.6.5 Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, kan overføres

SAMANDRAG

Det foreslås en bevilgning på 141 mill. kroner knyttet til mindre ombygginger, utvidelser og brukertilpasninger mv. i bygninger som forvaltes av Statsbygg. Tiltakene vil kunne igangsettes relativt raskt, og som en følge av spredningen i Statsbyggs eiendomsmasse ha virkning over store deler av landet. Av de i alt 141 mill. kronene er 30 mill. kroner knyttet til oppgradering av fengelseiendommene. Det foreslås videre at om lag 67 mill. kroner settes av til vedlikeholdstiltak på høgskoler mv. som inngår i husleieordningen, og at 44 mill. kroner settes av til ombygginger og brukertilpasninger av øvrige eiendommer under Statsbygg.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 141 mill. kroner til 241 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

17. FINANSDEPARTEMENTET

17.1 Kap. 1632 Kompensasjon for meirverdiavgift

17.1.1 Post 61 Tilskot til kommunar og fylkeskommunar, overslagsløyving

SAMANDRAG

Det vises til forslag om økte bevilgninger til kommunene, blant annet tilskudd på 4 mrd. kroner til vedlikehold og rehabilitering av kommunal infrastruktur. Som følge av dette anslås merverdiavgiftskompensasjonen til kommuner og fylkeskommuner å øke med 800 mill. kroner i 2009. I saldert budsjett

2009 er det bevilget 13 650 mill. kroner på posten. Det foreslås at bevilgningen økes med 800 mill. kroner til, 14 450 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener at innsparingspotensialet i statlig forvaltning er betydelig. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Bondevik II i sitt siste budsjettopplegg foreslo å innføre en ordning med nøytral moms i statsforvaltningen. Ordningen innebærer at virksomhetenes budsjetter ikke lenger belastes betalt merverdiavgift ettersom dette skal føres på eget budsjettkapittel. Innføring av en slik nettoordning medfører en nøytral vurdering mellom egenproduksjon og kjøp av varer og tjenester. Den rødgrønne regjeringen reverserte ordningen, og sørget dermed for at kjøp av varer og tjenester fremstår som dyrere enn ved egenproduksjon i staten. I fjor høst ble det framlagt rapporter om at Helse Sør-Øst kan spare 720 mill. kroner dersom private bedrifter får lov til å konkurrere om ikke-medisinske tjenester som renhold, snømåking og matlaging ved de tre største sykehusene i Oslo. En forutsetning for at en slik konkurranse om ikke-medisinske tjenester skal finne sted er at det innføres en ordning med momsnøytrale innkjøp i staten. I 2004 var statens samlede innkjøp på hele 120 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at Høyre og Venstre i flere alternative budsjetter har foreslått tiltak og reformer som kan lede til innsparinger for det offentlige. Der kan nevnes særlig effektivisering i helsefor- etakene, nøytral moms i staten og modernisert bygg- og eiendomsforvaltning.

Disse medlemmer vil dermed budsjettere med en beskjeden samlet innsparing av å innføre nøytral moms i statsforvaltningen på 200 mill. kroner i 2009, som posteres under tilfeldige utgifter. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2309		Tilfeldige utgifter	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	200 000 000
		fra kr 13 088 074 000	
		til kr 12 888 074 000"	

17.2 Kap. 5501 Skattar på formue og inntekt

17.2.1 Post 72 Fellesskatt

SAMANDRAG

Det vises til omtale i proposisjonen kapittel 3 om forslag til konjunkturavhengig skattelette. Det vises også til Ot.prp. nr. 30 (2008–2009) Om endringer i skatteloven. På denne bakgrunn foreslås bevilgningen satt ned med 3 250 mill. kroner, fra 157 500 mill. kroner til 154 250 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, fremmar følgjande forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 blir det gjort følgjande endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	4 780 000 000
		fra kr 157 500 000 000	
		til kr 152 720 000 000"	

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å redusere bevilgningen med 12 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en reduksjon på 15,3 mrd. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	15 250 000 000
		fra kr 157 500 000 000	
		til kr 142 250 000 000"	

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til omtalen av Høyres samlede tiltakspakke i kapittel 2.2 og merknadene i kapittel 4.4 (skatt), og reduserer skattebyrden for både bedrifter og ansatte i forhold til Regjeringen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	10 912 000 000
		fra kr 157 500 000 000	
		til kr 146 588 000 000"	

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til forslag fremmet av dette medlem, alene eller sammen med andre partier, med målrettede skattereduksjoner overfor næringslivet for å styrke konkurranseevnen og stimulere til aktivitet i en krevende situasjon. Det fremmes forslag om:

- å reversere skatteskjerpelser vedtatt i statsbudsjettet
- å øke avskrivningssatser på maskiner og utstyr, skip, fartøyer og rigger, samt driftsbygninger i landbruket
- forbedre Skattefunn-ordningen og reverserer tidligere innstramminger
- ta bort taket i modellen for tilbakeføring av underskudd som Regjeringen har foreslått.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	9 335 000 000
		fra kr 157 500 000 000	
		til kr 148 165 000 000"	

Komiteens medlem fra Venstre viser til omtale om en rekke forslag til målrettet skattelette til norsk næringsliv nærmere omtalt i kapittel 3 i denne innstilling og forslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009). Dette gjelder bl.a. reversering av Regjeringens forslag om innstramminger i formuesskatt og arveavgift gjeldene for årets statsbudsjett, styrking av Skattefunn-ordningen, halv arbeidsgiveravgift for lærlinger, økte avskrivningssatser for saldogruppe d, fiskefartøy og driftsmidler som brukes til produksjon av fornybar energi, samt flere tiltak knyttet til skattekreditt mv. som styrker bedriftenes likviditet.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	9 520 000 000
		fra kr 157 500 000 000	
		til kr 147 980 000 000"	

17.3 Kap. 5506 Avgift på arv og gaver

17.3.1 Post 70 Avgift

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å redusere bevilgningen med 80 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en reduksjon på 80 mill. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5506		Avgift av arv og gaver	
	70	Avgift, nedsettes med	80 000 000
		fra kr 2 200 000 000	
		til kr 2 120 000 000"	

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til omtalen av Høyres samlede tiltakspakke i kapittel 2.2, hvor vi reverserer skatteøkningene (arveavgiften) for generasjonsskifte i familiebedrifter for 2009.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5506		Avgift av arv og gaver	
	70	Avgift, nedsettes med	60 000 000
		fra kr 2 200 000 000	
		til kr 2 140 000 000"	

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til forslag om å reverser vedtaket om økt verdsettelsesgrunnlag i arveavgiften som regjeringspartiene vedtok i forbin-

delse med behandlingen av statsbudsjettet for 2009. Disse medlemmer mener at dette vedtaket vanskeliggjør generasjonsskifte i mange familieeide bedrifter og er spesielt problematisk i den konjunktursituasjon vi nå er inne i.

Disse medlemmer fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5506		Avgift av arv og gaver	
	70	Avgift, nedsettes med .... fra kr 2 200 000 000 til kr 2 140 000 000"	60 000 000

17.4 Kap. 5605 Renter av statskassas kontantbeholdning og andre fordringar

17.4.1 Post 80 Av statskassas foliokonto i Norges Bank

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til forslag om å utsette innbetaling av skatteoppgjøret for 2008 for næringslivet til 1. august 2009 for å styrke bedriftenes likviditet. Et slikt forslag vil innebære et rentetap for staten på anslagsvis 450 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, nedsettes med ..... fra kr 6 942 800 000 til kr 6 492 800 000"	450 000 000

17.5 Kap. 5700 Inntekter for Folketrygda

17.5.1 Post 72 Arbeidsgjevaravgift

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2.

Disse medlemmer foreslår å redusere bevilgningen med 1,8 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag, tilsvarende en reduksjon på 1,8 mrd. kroner i forhold til tidligere vedtatt budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med ..... fra kr 127 300 000 000 til kr 125 500 000 000"	1 800 000 000

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til merknad under kapittel 5.1 og foreslår at arbeidsgiveravgiften for alle lærlinger fjernes helt for å hindre at bedriftene reduserer antallet lærlinger i en utfordrende periode.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med ..... fra kr 127 300 000 000 til kr 126 680 000 000"	620 000 000

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til forslag om halvert arbeidsgiveravgift for alle nye lærlinger etter 1. januar 2009, med virkning fra 1. april 2009, og fremmer følgende forslag:

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med ..... fra kr 127 300 000 000 til kr 127 035 000 000"	265 000 000

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslag om halvert arbeidsgiveravgift for alle lærlinger fra og med 1. april 2009.

Dette medlem fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med	310 000 000
		fra kr 127 300 000 000	
		til kr 126 990 000 000"	

18. FORSVARSDEPARTEMENTET

18.1 Kap. 1710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg

18.1.1 Post 46 Ekstraordinært vedlikehold, kan overføres

SAMANDRAG

Gjennom tilstandsvurdering av samtlige nasjonale festningsverk har Forsvarsbygg avdekket et betydelig vedlikeholdsbehov. Det foreslås å øke bevilgningen til ekstraordinært vedlikehold av de nasjonale festningsverkene med 88 mill. kroner. Bevilgningen vil bli benyttet til å videreføre arbeidet med å sette i stand murer og byggverk som utgjør en potensiell fare for sikkerheten til de som benytter seg av eller besøker festningene, samt til vedlikehold av byggverk som er i kritisk forfatning.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det at bevilgningen økes med 88 mill. kroner til 112 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

19. OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

19.1 Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

19.1.1 Post 50 Overføring til Energifondet

SAMANDRAG

Som en del av tiltakspakken for å stimulere den økonomiske aktiviteten, ønsker Regjeringen å styrke omlegging av energibruk og energiproduksjon i miljøvennlig retning. Regjeringen foreslår å styrke Enova gjennom en ekstraordinær bevilgning til Energifondet på 1 190 mill. kroner i 2009. Energifondet blir dermed tilført over 80 prosent mer enn det som opprinnelig ble budsjettet for 2009.

Regjeringen har en omfattende satsing på fornybar energi og energieffektivisering, blant annet med utgangspunkt i klimaforliket og Soria Moria-erklæringen. Regjeringens viktigste verktøy i dette arbeidet er Enova og Energifondet. Innsatsen retter seg

særlig mot utbygging av fornybare oppvarmingsløsninger og energieffektive løsninger i industri, bygg og anlegg. Den økte satsingen vil derfor særlig bidra til å skape økt etterspørsel etter energieffektive og miljøvennlige løsninger og arbeidsplasser innen bygg og anlegg. Økte midler til Energifondet gir også mulighet for økt utbygging av gode vindkraft- og biokraftprosjekter.

For å komme raskt i gang legges det opp til å benytte etablerte programmer i regi av Enova. Enova har et bredt kontaktnett mot ulike målgrupper som energiselskap, kommuner, industri og husholdninger. Det ligger også en betydelig fleksibilitet i Energifondet slik at Enova kan prioritere de områdene der det ligger best til rette for økt aktivitet. Enova vil vurdere å øke støttesatsene midlertidig innenfor rammen notifisering til ESA gir rom for, og å akseptere noe lavere energiresultat per støttekrone, for å stimulere til oppstart av flere prosjekter i 2009.

For å øke energieffektiviseringen og bruk av fornybar energi i egen bolig, vil Enova få i oppgave å styrke informasjonsarbeidet rettet mot husholdningene. Det foreslås også bevilget 10 mill. kroner over Miljøverndepartementets budsjett til dette informasjonsarbeidet, jf. kap. 1400 Miljøverndepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Enova har en omfattende virksomhet rettet mot energieffektivisering i offentlige bygg. Regjeringen legger opp til å øke overføringene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, blant annet til vedlikehold og rehabilitering av kommunale og fylkeskommunale bygg og anlegg. I Klimaforliket er det enighet om betydelig økt aktivitet innen utvikling av energieffektive bygg. Når det offentlige skal gå i gang med omfattende vedlikehold og rehabilitering av sine bygg og anlegg, vil man med den foreslåtte tilleggsbevilgningen samtidig kunne sikre at det etableres energieffektive løsninger og fornybare varmeløsninger. Enova vil kunne bidra til at forbildeprosjekter som er vesentlig mer energieffektive enn det som følger av de nye tekniske byggeforskriftene etableres.

Også innen private næringsbygg og i industrien vil Enova kunne nå ut til flere virksomheter som ønsker å gjennomføre energieffektiviserende tiltak. Noen av de største effektiviseringsprosjektene har vært i industrien.

Enova skal være en pådriver i utvikling av nye prosjekter for energiproduksjon fra fornybare energikilder. Økte midler gir rom for å fremskynde utbyggingen av fjernvarme og lokale varmesentraler basert på fornybar energi, slik at bruken av strøm og fyringsolje til oppvarming reduseres. Det vises til klimaforliket, der det anses som viktig med økt innsats på tiltak for å erstatte oljefyring med fornybar energi.

Det var også enighet om at vilkårene for utbygging av fjernvarme må styrkes.

Etablering av lokale varmesentraler og fjernvarme gir økt etterspørsel etter fornybare varmeresurser, herunder biobrensel. Dette er et viktig tiltak for å opparbeide et større marked for biobrensel og dermed også bidra til økt aktivitet og sysselsetting innenfor råvareproduksjonen, blant annet i skogbruket. Olje- og energidepartementet og Landbruks- og matdepartementet legger opp til en balansert utvikling av verdikjedene for bioenergi. Parallelt med økningen av rammen for Energifondet, legges det over Landbruks- og matdepartementets budsjett opp til å øke bevilgningen på kap. 1149, post 71 Tilskudd til verdiskapings tiltak i skogbruket med 50 mill. kroner. Denne bevilgningen vil blant annet gå til å stimulere økt uttak av skogsråstoff til bioenergi.

Bevilgningen foreslås økt med 1 190 mill. kroner, fra 591 mill. kroner til 1 781 kroner i 2009. Energifondets samlede inntekter i 2009 vil etter dette være om lag 2 600 mill. kroner.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Fleirtalet viser til underskotet på kraft i Midt-Noreg. Fleirtalet viser vidare til at Enova blir styrkt med ei ekstraordinær løyving til Energifondet på 1 190 mill. kroner i 2009 og at dette kan bidra til utbygging av ny fornybar energi i Midt-Noreg. Fleirtalet er kjent med at det finst prosjekt som kan komme i gang raskt, noko som kan bidra til betre kraftbalanse og til at det blir skapt arbeidsplassar på kort tid.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å bruke krisesituasjonen på en konstruktiv måte ved å forme fremtidens lavutslippssamfunn og et mer bærekraftig næringsliv. Det viktigste er at krisen ikke utelukkende brukes til konserverende tiltak, men til å skape varige forbedringer som både bidrar til å løse klimakrisen og finanskrisen.

Disse medlemmer viser til at etter harde forhandlinger fikk Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre Regjeringen med på et klimaforlik i Stortinget i januar 2008. Disse medlemmer har imidlertid merket seg at etter den tid har de norske CO₂-utslippene økt ytterligere og det haster med å få på plass nye tiltak og i det minste følge opp hele klimaforliket – ikke minst innenfor satsing på fornybar energi. Disse medlemmer viser til at 2009 er et avgjørende år for klimapolitikken, spesielt med tanke på FN toppmøtet i København i desember hvor det skal

fremforhandles en ny internasjonal klimaavtale. Dersom Norge skal ha realistiske muligheter til å oppfylle en klimaavtale som er mer ambisiøs enn Kyotoavtalen, er det viktig at vi allerede nå kommer i gang med tiltak som får ned de norske klimautslippene.

Disse medlemmer har registrert at miljøvernminister Erik Solheim tok til orde for grønne krisepakker i sin tale til klimamøtet i Poznan like før jul 2008. Dette må følges opp i den norske krisepakken.

Disse medlemmer mener at Norge må satse massivt på forskning og høyere utdanning for å videreutvikle kunnskapssamfunnet og en mer bærekraftig økonomi. Disse medlemmer mener derfor at økt støtte til virkemidler som fremmer bedriftenes FoU – særlig prosjekter som bidrar til mer miljø- og klimavennlige løsninger er et velegnet tiltak nå. Disse medlemmer ønsker også å bruke skattesystemet aktivt i en mer miljøvennlig retning og mener også at det er viktig med et offentlig virkemiddelapparat som kan utløse en rekke av de gode klimaprojektene vi ser at mange klimagründere og bedrifter trenger finansiering til.

Disse medlemmer viser til at Norge har unike forutsetninger innen fornybar energi og har samtidig et av Europas dårligste opplegg for å støtte fornybar energiproduksjon. Dette må etter disse medlemmers mening avløses av en storsatsing på dette området. Her ligger det store muligheter for å sikre arbeidsplasser og skape nye, også i distriktene. Satser vi tungt nok på dette området kan vi få en like stor leverandørindustri knyttet til energisparing og fornybar energiproduksjon, som vi i dag har knyttet til olje- og gassvirksomheten. Dette er en mulighet det haster med å ta i bruk.

Disse medlemmer peker på at det er et stort behov for investeringer i fornybar energiproduksjon og nettanlegg. Dersom Stortingets klimaforlik og antatte forpliktelser som følge av fornybardirektivet skal oppfylles, må investeringstakten i produksjon og nett økes betydelig de kommende 8–10 årene. Det er allerede svært krevende å oppfylle de gitte mål og forventede forpliktelser innen 2020. Finanskrisen bidrar til å skyve investeringene ut i tid, noe som vil forsterke denne utfordringen. Moderate endringer i insentiver kan gi viktige bidrag slik at investeringer fremskyndes.

Disse medlemmer viser til at også energi-bransjen er berørt av de generelle problemene i finansmarkedene, og skal investeringene gjennomføres er det en forutsetning at selskapene får tilgang til kreditt til akseptable vilkår. Det er videre en forutsetning at behandlingen av prosjekter som er i slutfasen av en konsesjonsprosess prioriteres slutført.

Disse medlemmer peker på at det er fortsatt et betydelig potensial for utbygging av vannkraft, hovedsakelig småkraft og opprusting/utvidelser

(O/U) av eksisterende vannkraftanlegg. De fleste av disse er økonomisk marginale prosjekter. Disse medlemmer viser til at lavere prisforventninger skyver investeringsbeslutning ut i tid. Disse medlemmer peker på at prosjekter tilsvarende en midlere årsproduksjon på om lag 1 TWh har konsesjon, og prosjekter tilsvarende 3,5 TWh er under konsesjonsbehandling. Disse medlemmer peker på at det er realistisk å gjennomføre prosjekter for rundt 2 TWh i 2009 og 2010. Det gir en investeringskostnad på rundt 8 mrd. kroner og vil gi 1800–2000 årsverk og 70–80 prosent norsk leveranse av varer og tjenester.

Disse medlemmer peker videre på at det innenfor vindkraft er svært mange prosjekter som kan realiseres, men at disse er avhengig av offentlig støtte for å bli gjennomført. Disse medlemmer peker på at det er gitt konsesjon til 18 vindparker med en samlet effekt på vel 1 600 MW, noe som kan gi en produksjon på rundt 4,5 TWh per år. For eksempel vil en investeringsstøtte på 2 mrd. kroner gi 1,2–1,4 TWh ekstra vindkraft fra 8–10 vindparker. Prosjekter kan startes opp relativt raskt og et investeringsnivå som dette vil gi 3–400 årsverk med en anslått andel norske varer og tjenester på 20–25 prosent.

Disse medlemmer peker videre på at det innenfor bioenergi i dag er 84 anlegg som produserer 3,4 TWh. Det foreligger nær 70 konsesjonssøknader, men noen av disse er i konkurranse til samme område. Disse medlemmer peker på at andelen norsk leveranse av varer og tjenester er meget høy ved investeringer innenfor bio/fjernvarmeanlegg. Det foreligger 11 "gryteklare" prosjekter som er anket inn for Olje- og energidepartementet.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen i St.prp. nr. 37 (2008–2009) foreslår å øke tilskuddet gjennom Enova til energieffektivisering og fornybar energi med 1 190 mill. kroner. Disse medlemmer har merket seg at innsatsen skal særlig rettes mot utbygging av fornybare oppvarmingsløsninger og energieffektive løsninger i industri, kommunale bygg og næringsbygg. I tillegg kommer en målrettet informasjonskampanje om energisparetiltak rettet mot husholdningene, samt at styrkingen av Enova også gir mulighet for økt utbygging av gode vindkraft og biokraftprosjekter.

Disse medlemmer er enige i at det er riktig å utnytte den økonomiske krisen til en innsats for utbygging av fornybare oppvarmingsløsninger og energieffektive løsninger i industri, kommunale bygg og næringsbygg. Disse medlemmer peker på at mange av de foreslåtte tiltakene er tiltak som uansett måtte gjennomføres for å innfri forpliktelsene i klimaforliket om mer energieffektiv energibruk i bygninger. Disse medlemmer er enig i at det kan være behov for å styrke Enova på dette området, men

peker samtidig på at en styrking av avskrivningssatsene for investeringer i bygninger vil være et enkelt og ubyråkratisk virkemiddel som kan utløse betydelige investeringer i fleksible oppvarmingsløsninger og energieffektivisering i bygninger.

Disse medlemmer vil derfor foreslå at avskrivningssatsen for investeringer i bygninger økes til 12 prosent.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre har merket seg at Enova som virkemiddel for økt kraftproduksjon fra fornybare energikilder er blitt kritisert av flere fagmiljøer og produsenter av fornybar energi. Disse medlemmer viser her til seniorforsker John Olav Giæver Tande ved Sintef Energiforskning, som til Adresseavisen 24. januar i år uttalte at Enova har blitt en bremsekloss i bestrebelsene med å bygge ut mer vindkraft her i landet, og peker på at den måten Enova har organisert støtteordningene på, er både unødig byråkratisk og lite forutsigbar. Disse medlemmer viser videre til at en av landets største investorer innen fornybar energi, Fred. Olsen, på Statnetts høstkonferanse høsten 2008 uttalte seg svært kritisk til Enova som instrument for å utløse flere fornybar-prosjekter. "Jeg synes ikke Enova burde ha noen ting å gjøre med grønn energi i det hele tatt", uttalte han i den forbindelse til Teknisk Ukeblad 28. oktober 2008.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser at det i klimaforliket var enighet om at støtteordningen for produksjon av elektrisk kraft fra fornybare energikilder frem til en avtale med Sverige om grønne sertifikater er på plass må innrettes slik at den over tid legger til rette for økt utbygging av ny fornybar energi i Norge i samme størrelsesorden som en ordning med grønne sertifikater ville gitt. Disse medlemmer konstaterer at dette punktet i klimaforliket ikke er innfridd av Regjeringen, og at heller ikke forslaget i St.prp. nr. 37 (2008–2009) vil sørge for at dette punktet innfris.

Disse medlemmer viser til at energibransjen i forbindelse med tiltakspakken har fremmet forslag om grønne avskrivninger som et tiltak for å utløse flere fornybare energiprojekter. Energibransjens forslag til grønne avskrivninger innebærer ekstra skattemessige avskrivninger – 30 prosent fordelt med 7,5 prosent hvert år de første fire årene – for investeringer i fornybar energi. Disse medlemmer peker på at dette er et virkemiddel som minner om ordninger innenfor petroleumsbeskatningen. Disse medlemmer har merket seg at ECON Pöyry i en rapport har påvist at marginale vannkraftprosjekter beskattes vesentlig strengere enn tilsvarende petroleumsprosjekter. Undersøkelser energibransjen har

foretatt med store vannkraftprodusenter viser at dette er et svært effektivt tiltak og at det kan doble antall prosjekter som realiseres. Det vil også ha i liten grad ha negative provenymessige konsekvenser. Det vil gi noe lavere fremtidige skatteinntekter for staten fra de anleggene som realiseres, men samtidig gi flere utbygginger og dermed økte inntekter gjennom bredere skattegrunnlag. Disse medlemmer peker på at siden det i stor grad er økonomisk marginale prosjekter som gjenstår, vil ekstra avskrivninger i startfasen ha stor positiv effekt.

Disse medlemmer viser til lovforslag om ekstra skattemessige avskrivninger for investeringer i ny, fornybar energi, fremmet i Innst. O. nr. 43 (2008–2009).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener Regjeringens krisepakke vedrørende angivelige satsing på energisparing i offentlige bygg ikke holder mål. Regjeringen stiller ingen krav om ENØK når kommunene får penger til å pusse opp bygg. Staten bygger selv ut nye kvartaler til regjeringsbygg som ikke tilfredsstillende nye energiklasser. Regjeringen kan skryte av økte bevilgninger til subsidiering av energiformål. Alle partier på Stortinget støtter dette og dette er ikke noe nytt.

Disse medlemmene påpeker at gjennom de side 3,5 år har alle de tre rød-grønne energiministrene lovet en enorm satsing på fornybar energi. Statistikken over ny kraftproduksjon viser derimot at vi ikke klarer å realisere potensialet innen fornybar energi og energisparing. Situasjonen bekreftes når norske energiselskap flytter kapitalen ut av landet. Vindkraft har levd under tre ulike rammebetingelser på 3 år. Sammen med manglende lønnsomhet har dette skapt investeringsstørke. Derfor bør deler av krisepakken benyttes til øket satsing på utbygging av vindmøllerparker.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i klimaforliket fikk gjennomslag for gjenopptakelse av forhandlingene med Sverige om etablering av et felles grønt sertifikatmarked. Forhandlingene ligger foreløpig på is i påvente av en endelig avklaring av konsekvensene av EUs fornybardirektiv. Regjeringen forpliktet seg i klimaforliket til, i påvente av en forhandlingsløsning med Sverige, å legge til rette for økt utbygging av ny fornybar kraft i Norge i samme størrelsesorden som en ordning med grønne sertifikater ville gitt. Dette har Regjeringen ikke fulgt opp. Siden valget i 2005 har det ikke blitt bygd ut ny vindkraft i Norge. Norge har per i dag det dårligste støttesystemet for fornybar energi i Europa.

Dette medlem viser til at Enova i tillegg til å gi investeringsstøtte til utbygging av fornybar energi

har ansvar for hele tiltaksapparatet innen energieffektivisering og fornybar varme, og en rekke støtteordninger knyttet til dette. I Regjeringens tiltakspakke legges det vekt på at den økte bevilgningen på 1,2 mrd. kroner særlig skal rettes inn mot utbygging av fornybare oppvarmingsløsninger og energieffektive løsninger i industri, bygg og anlegg. Av proposisjonen fremgår det at de økte midlene også gir mulighet for økt utbygging av gode vindkraft- og biokraftprosjekter, men dette er ikke hovedformålet med bevilgningen. Med 18 godkjente vindkraftprosjekter på vent mener dette medlem det er forsvarlig å øke bevilgningen til Energifondet betydelig.

Dette medlem foreslår å styrke Enova ytterligere gjennom en ekstraordinær bevilgning til Energifondet på 2 000 mill. kroner i 2009 utover Regjeringens forslag. Innsatsen skal særlig rettes inn mot økt utbygging av fornybar energiproduksjon gjennom at flere midler gjøres tilgjengelig for investeringsstøtte. Eksempelvis vil en investeringsstøtte på 2 mrd. kroner gi 1,2–1,4 TWh ekstra vindkraft fra 8–10 vindparker. Prosjektene kan startes opp relativt raskt, og kan gi 300–400 årsverk med en anslått andel norske varer og tjenester på 20–25 prosent. Per i dag er det gitt konsesjon til 18 vindparker i Norge med en samlet effekt på vel 1600 MW, noe som kan gi en produksjon på rundt 4,5 TWh per år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er glad for de signaler som gis i proposisjonen om å øke støttesatsene for investeringsstøtte gjennom Enova midlertidig innenfor rammen notifiseringen til ESA gir rom for, og å akseptere noe lavere energiresultat per støttekrone. Dette vil forhåpentlig stimulere til oppstart av flere prosjekter i 2009. Disse medlemmer håper at de økte bevilgningene til Enova, sammen med en mer lempelig tildelingspraksis, vil åpne for at Ytre Vikna vindpark får tilsagn om investeringsstøtte fra Enova i 2009. Ytre Vikna er Norges største landbaserte vindkraftprosjekt, planlagt lokalisert i Midt-Norge, som er en region med en presset kraftsituasjon. Utbygging av Ytre Vikna vil kunne gi nok strøm til å dekke årsforbruket til rundt 30 000 husholdninger.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser for øvrig til forslag i Innst. O. nr. 43 (2008–2009) om å innføre en ekstra saldoavskrivning på 7,5 prosent hvert år, i en fireårsperiode på nye investeringer i fornybar energi.

Dette medlem viser til at Enova får betydelig med midler i tiltakspakken, som blant annet skal gå til energieffektivisering. Som et supplement til de ordninger som blir foreslått, bør det etter dette medlems oppfatning vurderes å innføre en enkel

tilskuddsordning som har til formål å fremme etterisolering i eksisterende bygningsmasse, jf. innspill fra Fellesforbundet i forbindelse med finanskomiteens høringer om tiltakspakken.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere å supplere ordningene i Enova med en enkel tilskuddsordning rettet mot kommuner og private bygg, som har til formål å fremme etterisolering i eksisterende bygningsmasse."

"I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1825		Omlagging av energi- bruk og energi- produksjon	
	50	Overføring til Energi- fondet, forhøyes med fra kr 591 000 000 til kr 3 781 000 000"	3 190 000 000

19.2 Kap. 1833 CO₂-handtering

19.2.1 Post 30 Investeringar, kan overførast

SAMANDRAG

Det er i budsjettet for 2009 bevilget 920 mill. kroner knyttet til statens andel av investeringene i et teknologisenter for CO₂-fangst på Mongstad (TCM). Dette var basert på et foreløpig investeringsanslag på 3,5 mrd. kroner. I St.prp. nr. 26 (2008–2009) ble det gitt en foreløpig orientering om operatørens investeringsestimater for TCM. Inkludert merverdiavgift er samlede investeringer nå estimert til om lag 5,2 mrd. kroner.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen for 2009 fra 920 til 1 882 mill. kroner, noe som innebærer en økning på 962 mill. kroner. Det understrekes at bevilgningsbehovet for 2009 er usikkert. Regjeringen vil i nær fremtid komme tilbake til Stortinget med en egen proposisjon med investeringsbeslutningen og nødvendige fullmakter for etablering av teknologisenteret på Mongstad.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at krisepakken omfatter ekstra bevilgninger til CO₂-fangst på Mongstad. Om

dette anlegget vil kunne fremskyndes med de ekstra bevilgningene som er lagt opp til, er ikke vurdert. Heller ikke sies det noe om igangsetting eller om anlegget i det hele tatt vil bli realisert.

Disse medlemmer mener at det ikke er realistisk å få gjennomført et CO₂-fangstanlegg på Mongstad på kort sikt. Tiltaket kan derfor ikke gi noen umiddelbar effekt og kan etter disse medlemmers mening derfor ikke sees på som et krisetiltak og burde derfor ikke være en del av en krisepakke.

Disse medlemmer viser for øvrig til sin tiltakspakke presentert under kapittel 2.2. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag.

19.3 Andre merknader og forslag framkomne under behandlninga i komiteen

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at kraftforsyningen til Værøy, Røst og Træna har i dag en betydelig mangel på kapasitet. Dagens industrivirksomhet står i fare for å måtte legges ned fordi det ikke er kapasitet i nettet til nødvendig industriutvidelse. Nye kabler til disse øyene er samfunnsøkonomisk meget lønnsomt, men skal industrien dekke ordinært anleggsbidrag til nødvendig nettkapasitet vil kostnadene bli bedriftsøkonomisk ulønnsomme.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at den kraftkrevende industrien i Norge årlig mottar store subsidier gjennom fordelaktige nett-tariffer over blant annet sentralnettet. Disse kostnadene belastes øvrige brukere, slik som industrien på Værøy, Røst og Træna.

Disse medlemmer vil vise til innstilling fra finanskomiteen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2005, Innst. S. nr. 240 (2004–2005). Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet ba den gang Regjeringen sørge for at det fra og med 2006 kan gis anleggsbidrag for fremføring av elektrisk kraft til områder der økning av nett/nettkapasiteten er en forutsetning for utvidelse/etablering av industri/virksomheter i mindre lokalsamfunn, som for eksempel Træna, Værøy og Røst.

Disse medlemmer ber Regjeringen følge dette opp, og at man samtidig vurderer å avsette et utjevningsfond over sentralnettstariffen basert på samfunnsøkonomiske kriterier. Fondet bør forutsettes benyttet til anleggsbidrag for fremføring av elektrisk kraft til områder der økning av nett/kabelkapasiteten er en forutsetning for utvidelse/etablering av industri/virksomhet i mindre lokalsamfunn. Det forutsettes at virksomheten er samfunnsøkonomisk lønnsom, og at fremføring av nettførsterkningen er bedriftsøkonomisk ulønnsom. Det vises også til svar

på spørsmål fra Gunnar Kvasheim, Dokument nr. 15:1136 (2007–2008), til tidligere olje- og energiminister Åslaug Haga.

Statsråden svarte den gang på spørsmålet om Regjeringens holdning til en ordning med statlig anleggsbidrag for økt nettkapasitet i distrikter der dette er en forutsetning for utvidelse/etablering av industri/virksomheter i mindre lokalsamfunn, følgende:

"Regjeringen mener at kystbasert næringsvirksomhet er et viktig grunnlag for regional utvikling og bosetting. Gode eksempler er utfordringene som møter kommunene Værøy, Røst og Træna. Dette er en bred politisk ambisjon som ikke er begrenset til økt etterspørsel på grunn av næringslivsutvikling. Overføringsnettene bør ha tilstrekkelig kapasitet over hele landet. Overføringsnettene skal utvikles og utbygges på en samfunnsmessig rasjonell måte.[...] Jeg tar

sikte på en politisk avklaring til høstens budsjettbehandling."

Disse medlemmer vil vise til at det aldri kom en slik avklaring i forbindelse med statsbudsjettet for 2009. Heller ikke i forbindelse med tiltakspakken St.prp. nr. 37 (2008–2009) ble denne utfordringen tatt opp, slik man kunne få inntrykk av bl.a. av møtevirksomhet mellom departementet og representanter fra bl.a. Træna kommune 15. desember 2008.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et opplegg for anleggsbidrag for fremføring av elektrisk kraft i distriktene senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009."

20. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
928		(NYTT) Skattefunn – ulønnet arbeidsinnsats	
	71	(NY) Tilskudd, bevilges med	40 000 000
1050		Diverse fiskeriformål	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 54 000 000 til kr 64 000 000	10 000 000
2415		Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	
	75	Marint verdiskapingsprogram, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 75 000 000 til kr 120 000 000	45 000 000

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 dersom skatteinngangen i kommunene går ytterligere ned sammenlignet med dagens prognose.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen om å gjeninnføre ordningen hvor kommunene får beholde en andel av selskapskatten, og at dette gjelder fra og med 1. januar 2010.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen om å iverksette en dugnad hos de statlige klage- og ankeinstansene slik at prosjekter som ellers er klare til å igangsettes kan få sin status klargjort.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedriften der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen sørge for å endre Eksportfinansordningen slik at også sjømatnæringen kan gjøre seg nytte av denne, og om nødvendig fremme egen sak for Stortinget om dette.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen sørge for at GIEKs kredittforsikring innenfor de økte rammene får deknet bortfall av reassuranse.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen sørge for at Innovasjon Norge innenfor eksisterende retningslinjer benytter seg av risikofordeling med 75 prosent statlig risiko, slik at finanskrisens virkninger for fiskerinæringen reduseres.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med en situasjonsbeskrivelse og en vurdering av fiskerinæringens behov i lys av finanskrisen for å sikre norske arbeidsplasser og verdier.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:*Forslag 10*

Stortinget ber Regjeringen oppheve kostnadsrammen for bygging av studentboliger.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:*Forslag 11*

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere de forslag som er kommet fra rederinæringen, slik at utsatt innbetaling av skattekreditter fra overgangsordningen for rederier kan skyves frem inntil 5 år i tid regnet fra 2007 og at miljøandelen av skattekreditten også kan vurderes forhøyet.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å styrke Konkurransetilsynets stilling ved at dagens muligheter for politisk overprøving av tilsynet avvikles. Konkurransetilsynet gis effektiv håndhevelsesmyndighet overfor offentlig forvaltningsvirksomhet som tilsidesetter konkurransen i markedet.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som sikrer en effektiv håndheving av forbudet mot kryssubsidiering, ettersom dette som er en utfordring når kommunale enheter eller foretak deltar i konkurranse om eksterne kontrakter.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre tiltak slik at Eksportutvalget for fisk kan intensivere sitt markedsarbeid for 2009, med sikte på å sikre en fortsatt god markedsituasjon for sjømateksperten.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen gi garantier om å innføre en grønn sertifikatordning snarest, og hvor alle

nye fornybarprosjekt garanteres inkludert fra 1. januar 2004.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen gi garantier om at småkraftverk inkluderes i en grønn sertifikatordning.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen bedre avskrivningsreglene for kraftprosjekt, for eksempel ved grønne avskrivninger.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen inntil grønne sertifikater innføres, sikre at alle prosjekter innen fornybare energi og ENØK-tiltak i industriskala likebehandles med tanke på støtte fra Enova.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen fremskynde konsesjonsbehandling for større kraftverkskonsesjoner hos NVE (oppgraderinger, pumpekraftverk etc.).

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen forenkle konsesjonsbehandling av modernisering og kapasitetsutvidelse av eksisterende kraftverk hvis disse ikke medfører naturinngrep.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen overføre konsesjonsbehandlingen av småkraft til kommunene.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen øke avskrivingsatts for investering i ENØK-tiltak – fra 10 prosent til 20 prosent.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen harmonisere Norske kvoteregler for CO₂ med EU fra 2013. Det reduserer økonomisk risiko for aktørene og stimulerer til norsk FoU innen miljøteknologi.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen tildele mer attraktivt leteareal i neste konsesjonsrunde på sokkelen, samt opprettholde tempoet i tildelingene.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen fremskynde behandlingen av Goliat-prosjektet.

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:*Forslag 26*

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
271		Universiteter	
	50	Basisfinansiering statlige universiteter, forhøyes med ..... fra kr 7 388 211 000 til kr 7 724 211 000	336 000 000
272		Vitenskapelige høyskoler	
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 579 327 000 til kr 590 327 000	11 000 000
272		Vitenskapelige høyskoler	
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 102 076 000 til kr 105 076 000	3 000 000
275		Høyskoler	
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 5 112 563 000 til kr 5 206 563 000	94 000 000
275		Høyskoler	
	70	Basisfinansiering private høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 290 419 000 til kr 296 419 000	6 000 000
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, nedsettes med ..... fra kr 6 942 800 000 til kr 6 492 800 000	450 000 000

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere og eventuelt legge frem et forslag om opprettelsen av et bedriftenes konjunkturfond som gir bedriftene anledning til å sette av hele, eller deler av overskuddet fra 2008 slik at det ikke kommer til beskatning i 2009, men at skatten kan skyves ett til tre år fremover.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen om midlertidig å legge til rette for at regelverket for dagpenger kan

praktiseres på en fleksibel måte i forhold til deltids-permittering, slik at det åpnes for rett til dagpenger ved 20 prosent permittering.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et opplegg for anleggsbidrag for fremføring av elektrisk kraft i distriktene senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 30*

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 220 816 000 til kr 320 816 000	100 000 000
271		Universiteter	
	50	Basisfinansiering statlige universiteter, forhøyes med ..... fra kr 7 388 211 000 til kr 7 606 211 000	218 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
272		Vitenskapelige høyskoler	
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 579 327 000 til kr 596 327 000	17 000 000
272		Vitenskapelige høyskoler	
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 102 076 000 til kr 106 076 000	4 000 000
275		Høyskoler	
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 5 112 563 000 til kr 5 264 563 000	152 000 000
275		Høyskoler	
	70	Basisfinansiering private høyskoler, forhøyes med ..... fra kr 290 419 000 til kr 299 419 000	9 000 000
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 15 100 000 til kr 265 100 000	250 000 000
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	80	(NY) Omstillingsmidler, bevilges med	25 000 000
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	81	(NY) Kritisk vedlikehold ved universiteter og høyskoler, bevilges med	500 000 000
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd, forhøyes med ..... fra kr 1 233 300 000 til kr 1 615 800 000	382 500 000
1320		Statens vegvesen:	
	30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31, post 60 og post 72</i> , forhøyes med ..... fra kr 6 440 900 000 til kr 8 790 900 000	2 350 000 000
1320		Statens vegvesen	
	72	Kjøp av riksvegferjetjenester, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i> , forhøyes med ..... fra kr 1 776 000 000 til kr 2 776 000 000	1 000 000 000
1320		Statens vegvesen	
	80	(NY) Vedlikehold og oppgradering av fylkesveinettet, bevilges med	1 500 000 000
1360		(NY) Kompensasjon renter og avdrag, infrastruktur	
	60	(NY) Kompensasjon renter og avdrag, 10 mrd. kroner til infrastruktur, bevilges med	400 000 000
1441		Statens forurensningstilsyn	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med ..... fra kr 166 320 000 til kr 616 320 000	450 000 000
1560		Spesielle IKT-tiltak	
	50	(NY) Bredbånd, <i>kan overføres</i> , bevilges med	250 000 000
2421		Innovasjon Norge	
	71	Nettverk, profilering og reiseliv – programmer, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 380 000 000 til kr 580 000 000	200 000 000
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 265 000 000 til kr 415 000 000	150 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	130 000 000
		fra kr 5 103 000 000 til kr 5 233 000 000	
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	15 250 000 000
		fra kr 157 500 000 000 til kr 142 250 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver	
	70	Avgift, nedsettes med	80 000 000
		fra kr 2 200 000 000 til kr 2 120 000 000	
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med	1 800 000 000
		fra kr 127 300 000 000 til kr 125 500 000 000	

Forslag 31

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere etableringen av et midlertidig konjunkturfond for bedrifter der beskatningen kan utsettes inntil tre år og motregnes eventuelt fremtidig underskudd.

Forslag 32

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 legge frem forslag om å innføre skattefradrag for oppussing/ENØK-tiltak i hjemmet.

Forslag 33

A

Fra 1. januar gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 27. november 2008 om skatt for inntektsåret 2009:

§ 6-1 skal lyde:

Minstefradrag i lønnsinntekt etter skattelovens § 6-32 første ledd bokstav a skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke høyere enn 83 000 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 76 000 kroner.

B

Fra 1. januar gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 27. november 2008 om avgifter mv. til folketrygden for 2009:

§ 1 ny bokstav o og p skal lyde:

- o. For arbeidstakere som fyller 62 år i 2009 og eldre reduseres arbeidsgiveravgiften med 4 prosentpoeng.
- p. For lærlinger er satsen 0 prosent.

Forslag 34

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre nøytral statlig merverdiavgiftsordning, samt tilnærme regelverket for kommunal regnskapsføring de ordinære regnskapsregler.

Forslag 35

Stortinget ber Regjeringen vurdere tiltak som statlig garanti for utvidelse av kredittiden fra salgslagene, samt å styrke eksportgarantiene, med bakgrunn i at dagens markedssituasjon for fiskerinæringen medfører økte lagre.

Forslag 36

Stortinget ber Regjeringen sette ned et hurtigarbeidende utvalg – NOU – med sikte på å utarbeide et forslag til permanent regelverk for permitteringsreglene som fanger opp både konjunktur- og sesonghensyn, og legge dette frem senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Forslag 37

Stortinget ber Regjeringen innføre nye regler for betaling av fakturaer i offentlig sektor, slik at offentlige aktører må betale regninger til private bedrifter innen 30 dager. Offentlige kontrakter må endres slik at dette kan effektueres raskt.

Forslag 38

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om skattefradrag for ENØK-tiltak på for personlige skatteyttere (privatpersoner).

Forslag 39

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre ENØK-program i offentlige bygg.

Forslag 40

Stortinget ber Regjeringen øke støtten til skogs- bilveibygging og styrke skogfondsordningen.

Forslag 41

Stortinget ber Regjeringen stimulere til bedre utnyttelse av restvirke til bioenergi.

Forslag 42

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at inntekt av skog kan føres som kapitalinntekt, ikke lønnsinntekt.

Forslag 43

Stortinget ber Regjeringen innføre en industri- kraftmodell basert på den franske løsningen. Det vil sikre kraft til selvkost for industri, noe som styrker konkurranseevnen.

Forslag 44

Stortinget ber Regjeringen vurdere endringer i skatteregimet/konsesjonsregler for å stimulere til produksjon på småfelt.

Forslag 45

Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for at det bygges flere park'n-ride-stasjoner ved innfartsårer til byene.

Forslag 46

Stortinget ber Regjeringen iverksette arbeid for å bygge flere ladestasjoner for elbiler.

Forslag 47

Stortinget ber Regjeringen bedre avskrivnings- regler for vern av kulturminner.

Forslag 48

Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for opp- gradering av alle offentlige kulturminner bestående av bygg med overrislingsanlegg.

*Forslag 49**Garantifullmakter*

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsde- partementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt

til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 700 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 840 mill. kroner.

Forslag 50

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om tiltak slik at Eksportutvalget for fisk kan intensivere sitt markedsarbeid for 2009.

Forslag 51

Stortinget ber Regjeringen vurdere å fremme for- slag om tiltak som statlig garanti for utvidelse av kre- dittiden fra salgslagene samt å styrke eksportgaran- tier.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:*Forslag 52*

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i Revi- dert nasjonalbudsjett for 2009 med en vurdering og et eventuelt forslag om et midlertidig fritak for formu- esskatt på arbeidende kapital, avgrenset slik at det primært skjermer små og mellomstore familiebedrif- ter.

Forslag 53

Stortinget ber Regjeringen forberede innføringen av et system med en utbetaling av miljøbilpremie på 25 000 kroner til alle som kjøper nye biler med CO₂- utslipp lavere enn 120 g/km, med virkning fra 1. juli 2009, og fremme forslag om dette i forbindelse med fremleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

*Forslag 54**Tilsagnsfullmakt*

Regjeringen gis anledning til å øke tilsagnene til nye idrettsbygg og rehabilitering fra 250 mill. kroner til 600 mill. kroner innenfor de fastsatte retningslin- jene.

Forslag 55

Stortinget ber Regjeringen sørge for at også pri- vate tilbydere kan benytte seg av midlene som er satt av til oppgraderinger og vedlikehold av bygnings- masse fordelt gjennom helseforetakene.

Forslag fra Høyre og Venstre:*Forslag 56*

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
582		Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg	
	60	Rentekompensasjon – skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 930 000 000 til kr 1 020 000 000	90 000 000
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	750 000 000
		fra kr 6 162 220 000 til kr 6 912 220 000	
2309		Tilfeldige utgifter	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	200 000 000
		fra kr 13 088 074 000 til kr 12 888 074 000	
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	72 100 000
		fra kr 5 103 000 000 til kr 5 175 100 000	

Forslag 57

Stortinget ber Regjeringen om å fordele kompensasjonen for redusert skatteinntekt i 2009 etter faktisk skatteinntekt i 2008.

Forslag fra Høyre:*Forslag 58*

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	100 000 000
		fra kr 38 570 000 til kr 138 570 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	275 000 000
		fra kr 15 963 827 000 til kr 16 238 827 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	101 200 000
		fra kr 15 963 827 000 til kr 16 065 027 000	
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	10 912 000 000
		fra kr 157 500 000 000 til kr 146 588 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver	
	70	Avgift, nedsettes med	60 000 000
		fra kr 2 200 000 000 til kr 2 140 000 000	
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med	620 000 000
		fra kr 127 300 000 000 til kr 126 680 000 000	

Forslag 59

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 legge frem en bredere vurdering av behovet og virkningene av en midlertidig reduksjon i arbeidsgiveravgiften for den private sektor.

Forslag 60

Stortingets skattevedtak for 2009 endres slik at øvre grense for minstefradrag i lønnsinntekt settes til kr 73 850.

Forslag 61

Stortinget ber Regjeringen gjøre et unntak for prosjekter som er ferdig prosjektert for å unngå at

prosjektene blir dyrere og mer forsinket enn nødvendig.

Forslag 62

Stortinget ber Regjeringen om å fremme E39 Rådalen (Bergen)–Svegatjørn (Os) som OPS-prosjekt.

Forslag 63

Stortinget ber Regjeringen om å fremme rv 7 Sokna (Ringerike)–Ørgenvika (Krødsherad) som OPS-prosjekt.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:*Forslag 64*

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5506		Avgift av arv og gaver	
	70	Avgift, nedsettes med ..... fra kr 2 200 000 000 til kr 2 140 000 000	60 000 000

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 65*

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i> , forhøyes med ..... fra kr 7 978 287 000 til kr 8 177 287 000	199 000 000
576		Vedlikehold og rehabilitering	
	61	(NY) Vedlikehold og rehabilitering kirkebygg, bevilges med ..... fra kr 105 400 000 til kr 177 400 000	300 000 000
582		Rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg	
	61	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 105 400 000 til kr 177 400 000	72 000 000
1330		Særskilte transporttiltak	
	75	(NY) Miljøbilpremie, bevilges med ..... fra kr 105 400 000 til kr 177 400 000	125 000 000
1350		Jernbaneverket	
	30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i> , forhøyes med ..... fra kr 3 199 100 000 til kr 3 682 100 000	486 000 000
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til Energifondet, forhøyes med ..... fra kr 591 000 000 til kr 3 781 000 000	3 190 000 000
2421		Innovasjon Norge	
	70	Bedriftsutvikling og administrasjon, forhøyes med ..... fra kr 414 300 000 til kr 574 300 000	160 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	64 400 000
		fra kr 5 103 000 000 til kr 5 167 400 000	
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	9 335 000 000
		fra kr 157 500 000 000 til kr 148 165 000 000	
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med	265 000 000
		fra kr 127 300 000 000 til kr 127 035 000 000	

Forslag 66

I Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2009 gjøres følgende endring:

I

Ny bokstav n skal lyde:

- n. Arbeidsgiveravgift for lærling som det ytes tilskudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, betales med halvparten av de satser som ellers gjelder. Satsene avrundes oppad til nærmeste tidel.

II

Endringen under I gjelder for avgiftsgrunnlag opptjent fra og med 1. april 2009.

Forslag 67

Stortinget ber Regjeringen om å la landbruket få anledning til å søke om investeringstilskudd fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers.

Forslag 68

Stortinget ber Regjeringen vurdere behov for, og fremme forslag om, økning av Innovasjon Norges landbruksrettede tilskuddsordninger, i forbindelse med fremleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Forslag 69

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere å supplere ordningene i Enova med en enkel tilskuddsordning rettet mot kommuner og private bygg, som har til formål å fremme etterisolering i eksisterende bygningsmasse.

Forslag fra Venstre:*Forslag 70*

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	166 200 000
		fra kr 15 963 827 000 til kr 16 130 027 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap	
	95	(NY) Aksjekapital Argentum AS, bevilges med	1 500 000 000
2425		Klimatek	
	1	(NY) Driftsutgifter, bevilges med	20 000 000
2425		Klimatek	
	51	(NY) Tapsfond, bevilges med	125 000 000
2425		Klimatek	
	91	(NY) Investeringskapital, bevilges med	500 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat	
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-3 227 519 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 366 802 000
		3 Avskrivninger	594 011 000
		4 Renter av statens kapital	52 298 000
		5 Til investeringsformål	900 000 000
		6 Til reguleringsfondet	-23 248 000
		Sum	-337 656 000
5501		Skatter på formue og inntekt	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	9 520 000 000
		fra kr 157 500 000 000 til kr 147 980 000 000	
5700		Folketrygdens inntekter	
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med	310 000 000
		fra kr 127 300 000 000 til kr 126 990 000 000	

Forslag 71

I Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2009 gjøres følgende endring:

skudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, betales med halvparten av de satser som ellers gjelder. Satsene avrundes oppad til nærmeste tidel.

I

Ny bokstav n skal lyde:
n. Arbeidsgiveravgift for lærling som det ytes til-

II

Endringen under II gjelder for alle lærlinger for avgiftsgrunnlag opptjent fra og med 1. april 2009.

21. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til merknadene og proposisjonen og råar Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen:	
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff, forhøyes med	12 600 000
		fra kr 15 683 000 til kr 28 283 000	
225		Tiltak i grunnopplæringen:	
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lære kandidater med spesielle behov, forhøyes med	10 000 000
		fra kr 8 698 000 til kr 18 698 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, forhøyes med	20 000 000
		fra kr 38 570 000 til kr 58 570 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter:	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	75 000 000
		fra kr 220 816 000 til kr 295 816 000	
271		Universiteter:	
	50	Basisfinansiering statlige universiteter, forhøyes med	200 000 000
		fra kr 7 388 211 000 til kr 7 588 211 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	23 000 000
		fra kr 402 288 000 til kr 425 288 000	
283		Meteorologiformål:	
	50	Meteorologisk institutt, forhøyes med	40 000 000
		fra kr 231 431 000 til kr 271 431 000	
285		Norges forskningsråd:	
	52	Forskningsformål, forhøyes med	87 500 000
		fra kr 1 184 345 000 til kr 1 271 845 000	
315		Frivillighetsformål:	
	81	(NY) Idrettsanlegg, bevilges med	250 000 000
320		Allmenne kulturformål:	
	72	(NY) Lokale og regionale kulturbygg, bevilges med	70 000 000
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	8 350 000
		fra kr 141 767 000 til kr 150 117 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	10 000 000
		fra kr 1 375 797 000 til kr 1 385 797 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning:	
	45	Større utstørsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 19 854 000 til kr 39 854 000	
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i> , forhøyes med	189 000 000
		fra kr 7 978 287 000 til kr 8 167 287 000	
441		Oslo politidistrikt:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i> , forhøyes med	53 000 000
		fra kr 1 614 601 000 til kr 1 667 601 000	
462		Tinglysing:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	10 000 000
		fra kr 180 811 000 til kr 190 811 000	
571		Rammetilskudd til kommuner:	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	1 970 000 000
		fra kr 46 531 818 000 til kr 48 501 818 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner:	
	60	Innbyggertilskudd, for høyes med ..... fra kr 15 963 827 000 til kr 16 578 827 000	<u>615 000 000</u>
576		Vedlikehold og rehabilitering:	
	60	(NY) Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner og fylkeskommuner, bevilges med	<u>4 000 000 000</u>
581		Bolig- og bomiljøtiltak:	
	75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger, kan overføres, for høyes med ..... fra kr 658 600 000 til kr 908 600 000	<u>250 000 000</u>
582		Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg:	
	60	Rentekompensasjon - skole- og svømmeanlegg, kan overføres, for høyes med ..... fra kr 930 000 000 til kr 960 000 000	<u>30 000 000</u>
	61	Rentekompensasjon - kirkebygg, kan overføres, for høyes med ..... fra kr 105 400 000 til kr 117 400 000	<u>12 000 000</u>
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:	
	64	Investeringstilskudd, kan overføres, for høyes med ..... fra kr 279 400 000 til kr 436 000 000	<u>156 600 000</u>
605		Arbeids- og velferdsetaten:	
	1	Driftsutgifter, for høyes med ..... fra kr 8 164 974 000 til kr 8 320 974 000	<u>156 000 000</u>
634		Arbeidsmarkedstiltak:	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, kan overføres, for høyes med ..... fra kr 6 162 220 000 til kr 6 812 220 000	<u>650 000 000</u>
640		Arbeidstilsynet:	
	1	Driftsutgifter, for høyes med ..... fra kr 409 200 000 til kr 414 200 000	<u>5 000 000</u>
651		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:	
	62	Kommunale innvandreriltak, for høyes med ..... fra kr 83 520 000 til kr 98 520 000	<u>15 000 000</u>
690		Utlendingsdirektoratet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, for høyes med ..... fra kr 2 060 568 000 til kr 2 090 568 000	<u>30 000 000</u>
732		Regionale helseforetak:	
	72	Tilskudd til Helse Sør-Øst RHF, kan overføres, for høyes med ..... fra kr 38 578 080 000 til kr 39 118 080 000	<u>540 000 000</u>
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, kan overføres, for høyes med ..... fra kr 13 167 191 000 til kr 13 355 191 000	<u>188 000 000</u>

Kap.	Post	Formål	Kroner
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	144 000 000
		fra kr 10 043 940 000 til kr 10 187 940 000	
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	128 000 000
		fra kr 9 011 808 000 til kr 9 139 808 000	
920		Norges forskningsråd:	
	50	Tilskudd, forhøyes med	87 500 000
		fra kr 1 233 300 000 til kr 1 320 800 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap:	
	95	(NY) Aksjekapital Argentum AS, bevilges med	2 000 000 000
1020		Havforskningsinstituttet:	
	45	(NY) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres,</i> bevilges med	38 000 000
1062		Kystverket:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45,</i> forhøyes med	20 000 000
		fra kr 1 186 920 000 til kr 1 206 920 000	
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	80 000 000
		fra kr 398 100 000 til kr 478 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 1,</i> forhøyes med	50 000 000
		fra kr 47 400 000 til kr 97 400 000	
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:	
	51	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Bioforsk, forhøyes med	33 000 000
		fra kr 61 227 000 til kr 94 227 000	
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket:	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	70 000 000
		fra kr 49 985 000 til kr 119 985 000	
1301		Forskning og utvikling mv.:	
	72	Tilskudd til miljøvennlig transport, Transnova-prosjektet, forhøyes med	50 000 000
		fra kr 50 000 000 til kr 100 000 000	
1320		Statens vegvesen:	
	23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31</i> <i>og post 72,</i> forhøyes med	810 000 000
		fra kr 7 749 500 000 til kr 8 559 500 000	
	30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>post 23, post 29, post 31, post 60 og post 72,</i> forhøyes med	1 430 000 000
		fra kr 6 440 900 000 til kr 7 870 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	31	Rassikring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30 og post 60</i> , forhøyes med	60 000 000
		fra kr 442 500 000 til kr 502 500 000	
1350		Jernbaneverket:	
	23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i> , forhøyes med	818 000 000
		fra kr 3 800 900 000 til kr 4 618 900 000	
	30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i> , forhøyes med	483 000 000
		fra kr 3 199 100 000 til kr 3 682 100 000	
1400		Miljøverndepartementet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	10 000 000
		fra kr 174 757 000 til kr 184 757 000	
	75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	30 000 000
		fra kr 31 000 000 til kr 61 000 000	
1426		Statens naturoppsyn:	
	30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	25 000 000
		fra kr 18 891 000 til kr 43 891 000	
	31	Tiltak i naturverns- og kulturlandskapsområder, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 30 671 000 til kr 50 671 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning:	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	5 000 000
		fra kr 224 326 000 til kr 229 326 000	
	31	Tiltak i friluftsområder, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	35 000 000
		fra kr 22 500 000 til kr 57 500 000	
	78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	2 000 000
		fra kr 8 000 000 til kr 10 000 000	
1429		Riksantikvaren:	
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med	136 000 000
		fra kr 195 130 000 til kr 331 130 000	
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med	77 000 000
		fra kr 11 953 000 til kr 88 953 000	
	74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	10 000 000
		fra kr 42 004 000 til kr 52 004 000	
1521		Direktoratet for forvaltning og IKT:	
	60	(NY) Prosjekttilskudd til digital fornying i kommunene, <i>kan overføres</i> , bevilges med	60 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1580		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	23 000 000
		fra kr 40 000 000 til kr 63 000 000	
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 60 000 000 til kr 80 000 000	
1581		Eiendommer til kongelige formål:	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	14 200 000
		fra kr 39 558 000 til kr 53 758 000	
1632		Kompensasjon for merverdiavgift:	
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	800 000 000
		fra kr 13 650 000 000 til kr 14 450 000 000	
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:	
	46	Ekstraordinært vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	88 000 000
		fra kr 24 000 000 til kr 112 000 000	
1825		Omlagging av energibruk og energiproduksjon:	
	50	Overføring til Energifondet, forhøyes med	1 190 000 000
		fra kr 591 000 000 til kr 1 781 000 000	
1833		CO ₂ -håndtering:	
	30	Investeringer, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	962 000 000
		fra kr 920 000 000 til kr 1 882 000 000	
2412		Den norske stats husbank:	
	90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	900 000 000
		fra kr 10 298 000 000 til kr 11 198 000 000	
2415		Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:	
	50	(NY) Tapsavsetning garantier, bevilges med	175 000 000
	75	Marint verdiskapingsprogram, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 75 000 000 til kr 95 000 000	
2421		Innovasjon Norge:	
	50	Innovasjon - prosjekter, fond, forhøyes med	420 000 000
		fra kr 126 000 000 til kr 546 000 000	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	65 000 000
		fra kr 265 000 000 til kr 330 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
2445		Statsbygg:	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-3 227 519 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 506 002 000
		3 Avskrivninger	594 011 000
		4 Renter av statens kapital	52 298 000
		5 Til investeringsformål	900 000 000
		6 Til reguleringsfondet	-23 248 000
		Sum	<u>-198 456 000</u>
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	<u>4 500 000</u>
		fra kr 71 000 000 til kr 75 500 000	
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	<u>140 000 000</u>
		fra kr 227 500 000 til kr 367 500 000	
	32	Igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	<u>40 000 000</u>
		fra kr 82 000 000 til kr 122 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	<u>141 000 000</u>
		fra kr 100 000 000 til kr 241 000 000	
2460		Garanti-instituttet for eksportkreditt:	
	51	(NY) Tapsfond U-landsordningen, bevilges med	<u>150 000 000</u>
2541		Dagpenger:	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning,</i> forhøyes med	<u>34 100 000</u>
		fra kr 5 103 000 000 til kr 5 137 100 000	
		Inntekter	
5312		Den norske stats husbank:	
	90	Avdrag, forhøyes med	<u>5 300 000</u>
		fra kr 9 186 000 000 til kr 9 191 300 000	
5501		Skatter på formue og inntekt:	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	<u>4 780 000 000</u>
		fra kr 157 500 000 000 til kr 152 720 000 000	
5615		Renter fra Den norske stats husbank:	
	80	Renter, forhøyes med	<u>17 300 000</u>
		fra kr 5 133 000 000 til kr 5 150 300 000	

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kommunal- og regionaldepartementet i 2009 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger	509,9 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	64	Investeringstilskudd	1 269,0 mill. kroner

2. Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2009 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 138,15 mill. kroner

III

Investeringsramme skole- og svømmeanlegg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2009 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 3 000 mill. kroner over kap. 582, post 60 Rentekompensasjon – skole- og svømmeanlegg.

IV

Investeringsramme kirkebygg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2009 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 1 200 mill. kroner over kap. 582, post 61 Rentekompensasjon – kirkebygg.

V

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 525 mill. kroner knyttet til førstehåndsomsetning av fisk. Det forutsettes at tilsagn om garantier gis knyttet til egne garantiavtaler for det enkelte fiskesalgslag.

VI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2009 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 170 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 310 mill. kroner.
2. Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel slik at rammen ikke overskrider sju ganger det til enhver tid innestående beløp på ordningens grunnfond. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som "Arrangement on Officially Supported Export Credits" setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.

VII

Utlånsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 900 mill. kroner.

VIII

*Fullmakt til å gjennomføre utvidelse av
Steinkjer tinghus*

Stortinget samtykker i at kostnadsrammen for utvidelse av Steinkjer tinghus settes til 97,5 mill. kroner.

IX

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2009 kan gi tilsagn om lån for 14 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2009 og senere år.

Oslo, i finanskomiteen, den 10. februar 2009

Reidar Sandal

leiar og ordførar